

**GECONSOLIDEERDE JAARREKENING EN ANDERE
OVEREENKOMSTIG HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN
EN VERENIGINGEN NEER TE LEGGEN DOCUMENTEN**

IDENTIFICATIEGEGEVENS (op datum van neerlegging)

NAAM VAN DE CONSOLIDERENDE VENNOOTSCHAP ~~OF VAN HET CONSORTIUM~~^{1 2}: **GROEP CRELAN GECONSOLIDEERD**

Rechtsvorm³: PRIVAATRECHTELIJKE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP

Adres: SYLVAIN DUPUISLAAN Nr.: 251 Bus:

Postnummer: 1070 Gemeente: BRUSSEL

Land: BELGIË

Rechtspersonenregister (RPR) - Ondernemingsrechtbank van Brussel

Internetadres⁴: http://www.

E-mailadres⁴ :

Ondernemingsnummer 0205.764.318

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING in EURO⁵

voorgelegd aan de algemene vergadering van 28 / 04 / 2022

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van 01 / 01 / 2021 tot 31 / 12 / 2021

Vorig boekjaar van 01 / 01 / 2020 tot 31 / 12 / 2020

De bedragen van het vorige boekjaar **zijn / zijn niet**¹ identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

Zijn gevoegd bij deze geconsolideerde jaarrekening: - het geconsolideerde jaarverslag
- het controleverslag over de geconsolideerde jaarrekening

ZO DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING DOOR EEN BELGISCHE DOCHTER WORDT NEERGELEGD

Naam van de Belgische dochter die de neerlegging verricht (*artikel 3:26, §2, 4°, a) van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen*).

Ondernemingsnummer van de Belgische dochter die de neerlegging verricht

Totaal aantal neergelegde bladen: 198

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

1 Schrappen wat niet van toepassing is.

2 Een consortium dient de sectie CONSO 5.4 in te vullen.

3 In voorkomend geval wordt na de rechtsvorm "in vereffening" vermeld.

4 Facultatieve vermelding.

5 Indien nodig, aanpassen van de eenheid en munt waarin de bedragen zijn uitgedrukt.

**LIJST VAN DE BESTUURDERS OF ZAAKVOERDERS VAN DE
CONSOLIDERENDE ONDERNEMING EN VAN DE
COMMISSARISSEN DIE DE GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING HEBBEN GECONTROLEERD**

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie

De heer Jan ANNAERT , Onafhankelijk Best., De Vis 30, 2930 BRASSCHAAT

De heer Benoît BAYENET (vanaf 01/01/2022), Bestuurder, Rue de Purnode 14, 5501 AWAGNE

De heer Joris CNOCKAERT, Bestuurder, Kruiskensstraat 68, 9420 ERPE-MERE

De heer Bernard DE MEULEMEESTER (vanaf 01/01/2022), Bestuurder, Boerendreef 17, 2970 SCHILDE

De heer Pieter DESMEDT (vanaf 31/12/2021), Bestuurder, Bleidenhoek 9, 2570 DUFFEL

De heer Alain DIEVAL , Onafhankelijk Best., Avenue de Flandre 24, 59700 MARCQ-EN-BAROEUL (France)

De heer Jean-Pierre DUBOIS , Vicevoorzitter, Rue Saint-Georges 5, 1370 JODOIGNE

Mevrouw Anne FIEVEZ (tot 31/12/2021), Bestuurder, Chemin de Stoisy 49, 1400 NIVELLES

De heer Xavier GELLYNCK (vanaf 01/03/2021), Bestuurder, Beekstraat 35, 9920 LIEVEGEM

De heer Jeroen GHYSEL (vanaf 31/12/2021), Bestuurder, Sterrelaan 45, 1740 TERNAT

De heer Jean-Paul GREGOIRE , Bestuurder, Ijsvogellaan 13, 1640 SINT-GENESIUS-RODE

De heer Eric HERMANN (vanaf 01/05/2021), Onafhankelijk Best., Champ de Présenne 46, 1390 GREZ-DOICEAU

De heer Robert JOLY (vanaf 01/05/2021), Bestuurder, Rue de l'Estroit 37, 5640 METTET

De heer Paul MALFEYT (tot 31/12/2021), Bestuurder, Avenue de la Rose des Vents, 3, 1410 WATERLOO

Mevrouw Marianne STREEL , Bestuurder, Rue du Spinoy 3, 5080 RHISNES

De heer Paul THYSENS , Onafhankelijk Best., Herendreef 19, 3001 HEVERLEE

De heer Hendrik VANDAMME, Bestuurder, Kruishofstraat 2, 8400 OOSTENDE

Mevrouw Agnes VAN DEN BERGE , Onafhankelijk Best., Leopold II-laan 10 bus 08.02, 8400 OOSTENDE

De heer Emmanuel VERCOUSTRE, Bestuurder, Rue d'Alsace-Lorraine 10/3e, 1050 ELSENE

De heer Luc VERSELE, Voorzitter, Schoutput 15, 9830 SINT-MARTENS-LATEM

De heer Philippe VOISIN, Voorzitter D.C., Rue Albert Lancaster 12, 1180 BRUSSEL

De heer Clair YSEBAERT (vanaf 01/05/2021), Bestuurder, Moregemplein 9, 9790 WORTEGEM-PETEM

EY Bedrijfsrevisoren BV (Jean-François HUBIN) , Commissaris, De Kleetlaan 2, 1831 DIEGEM

Geconsolideerde Jaarrekening 2021

Geconsolideerde balans	
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	
Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen	

Toelichting

1. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE BALANS EN DE RESULTATENREKENING	13
1.1. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE BALANS	13
1.2. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE RESULTATENREKENING	14
1.3. GEPLANDE OVERNAME VAN AXA BANK BELGIUM DOOR CRELAN GROEP	16
2. ALGEMENE INFORMATIE	22
2.1. OFFICIËLE NAAM EN JURIDISCHE VORM VAN DE ENTITEIT	22
2.2. HET DOMICILIE, HET LAND VAN OPRICHTING EN HET ADRES VAN HAAR STATUTAIRE ZETEL	22
2.3. VOORNAAMSTE ACTIVITEITEN	22
2.4. STRUCTUUR VAN DE GROEP CRELAN	23
2.5. GEOGRAFISCHE LOCATIE	24
2.6. MEDEWERKERS VAN DE GROEP	24
2.7. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	24
2.7.1. <i>Dividend</i>	24
2.7.2. <i>Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum</i>	24
3. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING IAS/IFRS	25
3.1. TOEPASSING VAN NIEUWE STANDAARDEN EN INTERPRETATIES	25
4. TOELICHTING OP DE BALANS	27
4.1. GELDMIDDELEN EN ZICHTREKENINGEN BIJ CENTRALE BANKEN	27
4.2. FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN	27
4.3. BELEGGINGSPORTEFEUILLE	28
4.4. LENINGEN EN VORDERINGEN	32
4.4.1. <i>Leningen en vorderingen</i>	32
4.4.2. <i>Forbearance</i>	33
4.4.3. <i>Renderende en niet-renderende blootstellingen</i>	35
4.4.3.1. <i>Per type van blootstelling</i>	35
4.4.3.2. <i>Per stage</i>	36
4.5. MATERIËLE VASTE ACTIVA	37
4.6. GOODWILL EN ANDERE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	39
4.7. ACTUELE EN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN –VERPLICHTINGEN	40
4.8. OVERIGE ACTIVA EN PASSIVA	42
4.9. IFRS 16	42
4.10. CRELAN INSURANCE NV BALANS EN RESULTAAT	45
4.10.1. <i>Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV balans</i>	45
4.10.2. <i>Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV resultaat</i>	46
4.11. FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	48
4.11.1. <i>Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>	48
4.11.1.1. <i>Deposito's</i>	48
4.11.1.2. <i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	49
4.11.1.3. <i>Achtergestelde verplichtingen</i>	50
4.11.1.4. <i>Andere financiële verplichtingen</i>	50
4.11.1.5. <i>TLTRO-leningen</i>	50
4.11.2. <i>Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>	51

4.12.	VOORZIENINGEN	51
4.13.	PERSONEELSBELONINGEN	52
4.13.1.	<i>Personeelsbeloningen Crelan (en Europabank)</i>	52
4.13.2.	<i>Personeelsbeloningen AXA Bank Belgium</i>	58
4.14.	DERIVATEN EN BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING	60
4.15.	REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	64
4.15.1.	<i>Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs</i>	64
4.15.2.	<i>Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde</i>	66
4.16.	SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN	71
4.17.	EIGEN VERMOGEN	73
4.18.	VERZEKERINGSCONTRACTEN	75
4.19.	BEZWAARDE ACTIVA	76
4.20.	DUURZAAMHEIDSVERSLAG	78
5.	TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING	79
5.1.	RENTEBATEN EN RENTELASTEN	79
5.2.	BATEN EN LASTEN UIT PROVISIES EN VERGOEDINGEN	80
5.3.	DIVIDENDEN	81
5.4.	GEREALISEERDE WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN DIE NIET TEGEN REËLE WAARDE WORDEN GEWAARDEERD IN DE WINST- EN VERLIESREKENING	81
5.5.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN	82
5.6.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING	82
5.7.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP HET NIET LANGER OPNEMEN VAN ACTIVA	82
5.8.	ANDERE EXPLOITATIEBATEN EN -LASTEN	83
5.9.	ADMINISTRATIEKOSTEN	83
5.9.1.	<i>Personeelskosten</i>	83
5.9.2.	<i>Algemene en administratieve uitgaven</i>	84
5.9.3.	<i>Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels</i>	84
5.10.	BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	84
5.11.	WINSTBELASTINGEN	85
5.12.	VERGOEDING VAN DE COMMISSARIS	86
5.13.	INFORMATIEVERSCHAFFING OVER VERBONDEN PARTIJEN	87
6.	TOELICHTING OP DE BUITEN BALANS	88
7.	RISICOBEBEER	89
7.1.	ALGEMENE ORGANISATIE BINNEN DE GROEP	89
7.1.1.	<i>De risicocomités</i>	89
7.1.2.	<i>Bazel</i>	90
7.2.	KREDIETRISICO	90
7.2.1.	<i>Het beheersen van het kredietrisico</i>	91
7.2.1.1.	<i>Leningen en vorderingen</i>	91
7.2.1.2.	<i>Beleggingsportefeuille</i>	109
7.2.1.3.	<i>Derivaten</i>	111
7.2.2.	<i>Maximaal kredietrisico</i>	111
7.2.3.	<i>Risicoconcentratie</i>	112
7.3.	MARKTRISICO	113
7.3.1.	<i>ALM renterisico</i>	113
7.3.2.	<i>Marktrisico in de handelsportefeuille</i>	116
7.3.3.	<i>Marktrisico in de niet-handelsportefeuille</i>	116
7.3.4.	<i>Valutarisico</i>	119
7.4.	LIQUIDITEITSRISICO	119
7.5.	OPERATIONEEL RISICO	123
7.5.1.	<i>Cartografie</i>	123
7.5.2.	<i>Incidenten</i>	123
7.5.3.	<i>Key Risk Indicators</i>	123
7.6.	RISICOBEBEER VAN DE VERZEKERINGSACTIVITEITEN	124

7.6.1.	<i>Liquiditeitsrisico</i>	124
7.6.2.	<i>Gevoeligheid voor verzekeringsrisico's</i>	124
7.6.3.	<i>Kredietrisico</i>	125
7.6.4.	<i>Verzekeringstechnisch risico</i>	125
7.6.4.1.	Onderschrijvingspolitiek.....	126
7.6.4.2.	Herverzekeringspolitiek.....	126
7.6.4.3.	Reserveringspolitiek.....	126
7.6.4.4.	Tarifieringspolitiek.....	126
7.7.	KAPITAAL MANAGEMENT.....	126
8.	OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE GEHANTEERDE WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING	130
8.1.	ALGEMEEN.....	130
8.2.	CONSOLIDATIE.....	130
8.3.	OPNAME IN DE BALANS.....	130
8.3.1.	<i>Opnemen / niet langer opnemen in de balans</i>	130
8.3.2.	<i>Transactiedatum en afwikkelingsdatum</i>	131
8.4.	FINANCIËLE ACTIVA.....	131
8.4.1.	<i>Business model (bedrijfsmodel)</i>	131
8.4.2.	<i>Contractuele kasstromen uit financiële activa</i>	132
8.4.3.	<i>Specifieke regels</i>	132
8.4.4.	<i>Classificaties</i>	132
8.4.4.1.	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden.....	132
8.4.4.2.	Non-trading financial assets mandatorily at Fair Value through Profit or Loss.....	133
8.4.4.3.	Financial assets designated at Fair Value through Profit or Loss.....	133
8.4.4.4.	Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income.....	133
8.4.4.5.	Financial assets at amortised cost.....	133
8.4.4.6.	Herclassificaties.....	133
8.4.5.	<i>Waardeverminderingen</i>	134
8.4.5.1.	Schatting van het kredietrisico.....	135
8.4.5.2.	Bepaling van de waardevermindering.....	135
8.4.5.3.	Wanbetaling.....	136
8.4.5.4.	Bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot gekochte financiële activa of financiële activa die reeds bij hun ontstaan een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan.....	136
8.5.	FINANCIËLE VERPLICHTINGEN.....	137
8.5.1.	<i>Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	137
8.5.2.	<i>Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies</i>	137
8.5.3.	<i>Overige financiële verplichtingen</i>	138
8.6.	REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN.....	138
8.7.	VERKOOP EN RETROCESSIE VAN EFFECTEN.....	138
8.8.	VERSTREKTE FINANCIËLE WAARBORGEN.....	138
8.9.	SALDERING VAN EEN FINANCIËEL ACTIEF EN EEN FINANCIËLE VERPLICHTING.....	139
8.10.	DERIVATEN EN AFDEKKINGSTRANSACTIES.....	139
8.10.1.	<i>Boekhouding en waardering</i>	139
8.10.2.	<i>Afdekking</i>	139
8.10.3.	<i>In contracten besloten derivaten</i>	140
8.11.	MATERIËLE VASTE ACTIVA.....	141
8.12.	ANDERE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA.....	141
8.13.	OVERHEIDSTEUN.....	142
8.14.	BEDRIJFSCOMBINATIES (IFRS 3).....	142
8.15.	BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN VAN NIET-FINANCIËLE ACTIVA.....	143
8.16.	VOORZIENINGEN EN VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN.....	143
8.17.	RENTEBATEN EN -LASTEN.....	144
8.18.	VOORZIENINGEN EN PROVISIEBATEN EN -LASTEN.....	144
8.19.	DIVIDENDEN.....	144
8.20.	GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE WINSTEN EN VERLIEZEN.....	144
8.21.	INKOMSTENBELASTINGEN.....	145
8.22.	LEASE-OVEREENKOMSTEN.....	145
8.23.	PERSONEELSBELONINGEN.....	146

8.24.	GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN KASSTROMEN	147
8.25.	EFFECTEN VAN WISSELKOERSWIJZIGINGEN	147
8.26.	EIGEN VERMOGEN	148
8.27.	TECHNISCHE VOORZIENINGEN	148
8.28.	IFRS 4 VERZEKERINGSCONTRACTEN	149
8.29.	BIJKOMENDE INFORMATIE	149
8.29.1.	<i>Belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid</i>	<i>149</i>
8.29.2.	<i>Gebeurtenissen na balansdatum</i>	<i>149</i>
8.29.3.	<i>Wijzigingen in de schattingen en in de waarderingsgrondslagen</i>	<i>150</i>

Geconsolideerde Jaarrekening 2021

Geconsolideerde balans

Activa (in EUR)	Noot	31/12/2021	31/12/2020
Geldmiddelen, zichtrekeningen bij centrale banken en andere direct opvraagbare deposito's	4.1.	4.995.388.966	3.144.790.100
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	46.209.151	39.459
Financiële activa die verplicht tegen reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	6.817.925	6.781.148
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening		0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.3.	417.550.258	9.669.787
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		46.747.763.891	18.777.200.104
<i>Schuldbewijzen</i>	4.3.	1.021.065.405	1.000.709.922
<i>Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)</i>	4.4.	45.726.698.486	17.776.490.182
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	17.070.019	2.877.569
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	431.353.867	694.165.840
Materiële vaste activa	4.5.	84.361.376	35.309.001
Goodwill en Immateriële activa	4.6.	44.435.710	35.889.122
Investeringsin dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen		12.686.264	90.000
Belastingvorderingen	4.7.	48.855.347	44.430.707
Andere activa	4.8.	159.367.589	14.538.180
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	0	53.433.499
Totaal Activa		53.011.860.363	22.819.214.516
Verplichtingen (in EUR)	Noot	31/12/2021	31/12/2020
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	44.398.252	1.393.873
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.11.2.	742.648.663	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		49.537.070.330	21.291.883.236
<i>Deposito's van Kredietinstellingen</i>	4.11.1.1.	1.449.350.189	417.217.715
<i>Deposito's Andere dan Kredietinstellingen</i>	4.11.1.1.	41.200.800.246	20.001.951.463
<i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	4.11.1.2.	6.362.888.120	682.504.692
<i>Achtergestelde verplichtingen</i>	4.11.1.3.	226.316.082	77.172.706
<i>Andere financiële verplichtingen</i>	4.11.1.4.	297.715.693	113.036.660
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	53.640.768	46.263.230
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	3.787.639	9.383.219
Voorzieningen	4.12.	181.876.734	16.521.280
Belastingverplichtingen	4.7.	51.563.175	10.577.749
Andere verplichtingen	4.8.	202.855.611	105.641.188
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	0	26.087.207
Totaal Verplichtingen		50.817.841.172	21.507.750.982
Eigen Vermogen (in EUR)	Noot	31/12/2021	31/12/2020
Geplaatst kapitaal		895.456.452	896.520.856
<i>Gestort kapitaal</i>	4.17.	895.456.452	896.520.856
<i>Opgevraagd niet-gestort kapitaal</i>		0	0
Agio		0	0
Andere uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten		244.400.438	0
Niet-gerealiseerde resultaten		4.655.594	-1.300.156
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies		1.649.188	-3.428.037
<i>Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen</i>	4.17.	1.649.188	-3.428.037
<i>Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat</i>		0	0
<i>Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan</i>		0	0
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies		3.006.407	2.127.880
<i>Veranderingen in reële waarde van schuldsinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat</i>	4.17.	3.006.407	2.127.880
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	4.17.	389.160.642	366.836.880
Baten uit het lopende jaar	4.17.	660.346.065	49.405.954
Minderheidsbelangen		0	0
Totaal Eigen Vermogen		2.194.019.191	1.311.463.534
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen		53.011.860.363	22.819.214.516

* Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance in 2021 te verkopen, worden de activa en passiva van Crelan Insurance op 31/12/2020 geherclassificeerd op een afzonderlijke lijn als een groep activa en passiva aangehouden voor verkoop (zie paragraaf 4.10.1)

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (in EUR)	Noot	31/12/2021	31/12/2020
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten		362.490.775	312.179.148
Rentebaten	5.1.	303.617.350	311.551.406
Rentelasten	5.1.	-47.356.834	-45.187.258
Dividenden	5.3.	1.121.098	634.571
Baten uit provisies en vergoedingen	5.2.	129.850.673	110.565.298
Lasten uit provisies en vergoedingen	5.2.	-96.506.384	-99.386.610
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.4.	2.635.249	1.997.450
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	5.5.	6.484	-1.303.377
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	5.6.	133.569	14.628
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties		2.978.443	5.608.223
Herwaarderings van valutakoersverschillen		948.366	1.002.573
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van activa	5.7.	46.659.643	398.343
Andere exploitatiebaten	5.8.	27.794.358	26.404.964
Andere exploitatielasten	5.8.	-9.391.240	-121.063
Administratiekosten		-233.390.735	-212.007.307
Personeelsuitgaven	5.9.1.	-91.417.175	-90.762.696
Algemene en administratieve uitgaven	5.9.2.	-141.973.560	-121.244.611
Bijdragen in contanten aan ontwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	5.9.3.	-20.732.847	-17.799.291
Afschrijvingen		-11.208.492	-10.634.817
Materiële vaste activa	4.5.	-7.434.915	-6.910.994
Immateriële activa (andere dan goodwill)	4.6.	-3.773.577	-3.723.823
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto		-222.824	-3.134.853
Voorzieningen	4.12.	2.577.990	4.591.300
Bijzondere waardeverminderingen	5.10.	-22.278.213	-17.743.064
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		-22.278.213	-17.743.064
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		-22.278.213	-17.743.064
Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa		0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening		598.807.907	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*		8.485.840	6.302.986
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		684.529.401	61.754.102
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.11.	-24.183.337	-12.348.149
Actuele belastingen		-11.315.500	-10.207.326
Uitgestelde belastingen		-12.867.837	-2.140.823
NETTOWINST OF -VERLIES		660.346.064	49.405.953
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen		878.526	4.466
Herwaardering van Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		878.526	4.466
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen		5.077.225	-1.252.892
Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen		5.077.225	-1.252.892
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		5.955.751	-1.248.426
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		666.301.815	48.157.527

* Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance in 2021 te verkopen, worden de resultaten van Crelan Insurance op 31/12/2020 en 31/12/2021 geherclassificeerd op een afzonderlijke lijn als Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (zie paragraaf 4.10.2)

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020*
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	660.346.065	49.405.954
<u>Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten</u>	<u>43.052.468</u>	<u>17.817.179</u>
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	26.969.325	14.430.156
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-948.366	-1.002.573
<u>INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN</u>	<u>Q</u>	<u>Q</u>
Afschrijving	11.197.980	10.626.974
Bijzondere waardeverminderingen	22.277.302	17.740.503
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	3.820.608	2.124.282
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van materiële vaste activa	8.180	-398.343
<u>BEDRIJFSACTIVITEITEN</u>	<u>Q</u>	<u>Q</u>
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	878.527	4.466
Andere aanpassingen	-21.151.088	-25.708.286
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	703.398.533	67.223.133
<u>Stijging (daling) van bedrijfsactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>27.515.672.632</u>	<u>-6.426.262</u>
Stijging (daling) van leningen en vorderingen	0	0
Stijging (daling) met Kredietinstellingen	-775.231.000	0
Stijging (daling) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	27.680.905.926	39.515.331
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa	0	0
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	407.880.471	964.096
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	46.169.692	-22.843.257
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening	-1.104.023	-79.748
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	14.192.450	-25.700.342
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa	0	0
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop	0	0
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	142.859.116	1.717.658
<u>Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>29.017.432.748</u>	<u>1.271.171.686</u>
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	1.036.626.918	392.641.227
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	21.231.574.352	1.779.037.124
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	5.680.383.428	-224.293.918
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	43.004.379	-22.514.471
Stijging (daling) van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	742.648.663	0
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	7.377.538	-636.547.233
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	275.817.470	-17.151.063
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	1.501.760.116	1.277.597.928
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	2.205.158.649	1.344.821.061
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	9.983.731	-11.525.692
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	2.215.142.380	1.333.295.369
INVESTERINGSACTIVITEITEN	0	0
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	16.219.192	7.123.047
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	0	0
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	12.421.896	6.788.472
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	0	0
(Contante betalingen om tot einde looptijd aangehouden beleggingen te verwerven)	0	0
Ontvangsten uit de afstoting van joint ventures, geassocieerde deelnemingen en dochterondernemingen, na aftrek van afgestoten geldmiddelen	46.659.820	0
(Contante betalingen voor de investering in joint ventures, geassocieerde deelnemingen en dochterondernemingen, na aftrek van verworven geldmiddelen)	775.231.000	0
Andere contante ontvangsten uit investeringsactiviteiten	314.627	144.378
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	-756.897.641	-13.767.141
FINANCIERINGSACTIVITEITEN	0	0
(Betaalde dividenden)	199.347.416	0
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	50.204.040	100.784.081
Contante ontvangsten uit de uitgifte of terugbetaling van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	243.336.034	24.752.986
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	853.879	726
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	391.625.531	-76.031.821
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	728.596	-608.467
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	1.850.598.866	1.242.887.940
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	3.144.790.100	1.901.902.160
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	4.995.388.966	3.144.790.100
<u>Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten</u>	<u>Q</u>	<u>Q</u>
Contanten	105.088.041	50.363.464
Tegoeden bij centrale banken	4.792.091.611	3.063.232.004
Leningen en vorderingen	98.209.314	31.194.631
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	4.995.388.966	3.144.790.100
Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	195.161.055	180.638.363
<u>Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :</u>	<u>Q</u>	<u>Q</u>
Ontvangen rentebaten	210.229.357	442.074.926
Ontvangen dividenden	1.121.098	1.207.908
Betaalde rentelasten	194.094.999	363.515.818

* Bewegingen zijn inclusief CRI

Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen

	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet- gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Andere uitgegeven eigen- vermogensinstrumenten	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
(in EUR)						
Openingsbalans per 1 januari 2021	896.520.856	2.127.881	-3.428.037	0	366.836.880	49.405.954
Kapitaalverhoging	0	0	0	0	0	0
Kapitaalvermindering	0	0	0	0	0	0
Toe-en uittredingen coöperatoren	-1.064.404	0	0	0	0	0
Uitbetaalde dividenden	0	0	0	0	-26.228.313	0
Uitbetaalde tantièmes	0	0	0	0	0	0
Transacties met aandeelhouders	-1.064.404	0	0	0	-26.228.313	0
Uitgifte van Andere uitgegeven eigen- vermogensinstrumenten	0	0	0	244.400.438	0	0
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	0	49.405.954	-49.405.954
Herwaardering van de activa	0	878.526	0	0	-854.642	0
Verkochte en vervallen effecten	0	0	0	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0	0	0	0
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen	0	0	6.769.632	0	0	0
Uitgestelde belastingen	0	0	-1.692.408	0	0	0
Andere uitgegeven eigen- vermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0	763	0
Resultaat van het boekjaar	0	0	0	0	0	660.346.065
Niet-aandeelhouders transacties	0	878.526	5.077.224	244.400.438	48.552.075	610.940.111
Endbalans per 31 december 2021	895.456.452	3.006.407	1.649.187	244.400.438	389.160.642	660.346.065

	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet- gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Ander eigen vermogen	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
(in EUR)						
Openingsbalans per 1 januari 2020	871.767.914	2.123.415	-2.175.145	0	320.995.423	70.297.576
Kapitaalverhoging	0	0	0	0	0	0
Kapitaalvermindering	0	0	0	0	0	0
Toe-en uittredingen coöperatoren	24.752.942	0	0	0	0	0
Uitbetaalde dividenden	0	0	0	0	-24.455.393	0
Uitbetaalde tantièmes	0	0	0	0	0	0
Transacties met aandeelhouders	24.752.942	0	0	0	-24.455.393	0
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	0	70.297.576	-70.297.576
Herwaardering van de activa	0	1.001.153	0	0	0	0
Verkochte en vervallen effecten	0	-995.199	0	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0	0	0	0
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen	0	0	-1.670.523	0	0	0
Uitgestelde belastingen	0	-1.488	417.631	0	0	0
Andere	0	0	0	0	-726	0
Resultaat van het boekjaar	0	0	0	0	0	49.405.954
Niet-aandeelhouders transacties	0	4.466	-1.252.892	0	70.296.850	-20.891.622
Endbalans per 31 december 2020	896.520.856	2.127.881	-3.428.037	0	366.836.880	49.405.954

Afkortingen

ABS	Asset-Backed Securities
ALM	Asset & Liability Management
ATM	Automated Teller Machine
CAD	Capital Adequacy
CDS	Credit Default Swap
COREP	Common Solvency Ratio Reporting
CRI	Crelan Insurance
CRO	Chief Risk Officer
CSA	Credit Support Annex
CV	Coöperatieve Vennootschap
CVA	Credit Valuation Adjustment
CVBA	Coöperatieve Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid
DBI	Definitief Belaste Inkomsten
DBO	Defined Benefit Obligation
DFR	Deposit Facility Rate
DVA	Debit Valuation Adjustment
EAD	Exposure At Default
EB	Europabank
EBA	European Banking Authority
ECB	Europese Centrale Bank
EMIR	European Market Infrastructure Regulation
EONIA	Euro OverNight Index Average
ERM	External Risk Management
ESTER	European Short Term Rate
EUR	Euro
FTE	Full Time Equivalent
FVOCI	Fair Value through Other Comprehensive Income
FVPL	Fair Value through Profit and Loss
GMRA	Global Repurchase Master Agreement
HQLA	High Quality Liquid Asset
HTC	Hold-to-Collect
IAS	International Accounting Standards
IBNR	Incurred But Not Reported
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
IRB	Internal Ratings Based
IRS	Interest Rate Swap
ISDA	International Swap and Derivatives Association
KMO	Kleine of Middelgrote Onderneming
LCH	London Clearing House
LCR	Liquidity Coverage Ratio
LGD	Loss Given Default
LL	Lease Liabilities
MBS	Mortgage-Backed Securities
MRO	Main Refinancing Operation
NBB	Nationale Bank van België
NSFR	Net Stable Funding ratio
NV	Naamloze Vennootschap

OCI	: Other Comprehensive Income
OLO	: Obligation Lineaire Obligaties
OR	: Operational Risk
ORM	: Operational Risk Management
OTC	: Over-The-Counter
PD	: Probability of Default
POCI	: Purchased or Originated Credit-Impaired
PUC	: Projected Unit Credit
REPO	: Sale and Repurchase Agreement
RMSA	: Risk & Monitoring Self-Assessment
RoU	: Right-of-Use
RWA	: Risk-Weighted Asset
SPPI	: Solely Payments of Principal and Interest
TLTRO	: Targeted Longer-Term Refinancing Operation
USD	: US Dollar
VaR	: Value-at-Risk

Toelichting

1. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans en de resultatenrekening

1.1. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans

In 2021 zijn de totale activa van de Groep gestegen¹ met 30,19 miljard EUR of 132,3%. Deze meer dan verdubbeling is het gevolg van de overname van AXA Bank Belgium, waarvan de balans per 31 december 2021 wordt opgenomen in de consolidatie perimeter van de Groep Crelan. Zonder incorporatie van AXA Bank Belgium bedraagt het balanstotaal 24,47 miljard EUR. Dit houdt een balansgroei in van 1,65 miljard EUR of 7,24%, wat een sterkere groei oplevert dan opgetekend in 2020 (namelijk 5,67%).

De overname van AXA Bank Belgium beïnvloedt tal van balansrubrieken en bemoeilijkt de "recurrente" evolutie ervan. De sterkst groeiende component omvat de leningen en vorderingen gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs; het gaat om een groei van 27,95 miljard EUR of 157,23%. Zonder incorporatie van de leningen en vorderingen van AXA Bank Belgium bekomen we een 'genormaliseerde' groei van 1,19 miljard EUR of 6,70%, wat nog steeds een veel meer uitgesproken groei is dan in 2020 het geval was (0,13 miljard EUR of 0,75%). Deze groei vloeit voort uit een goede kredietproductie, namelijk 3,9 miljard EUR waarvan het grootste gedeelte zich situeert in het segment van de particuliere klanten. In termen van omlopen levert dit groeipercentages op van 5,7% voor de woonkredieten en van 5,98% voor kredieten aan ondernemingen. De groeipercentages zijn minder sterk voor de consumentenkredieten (4,99%) en voor de landbouwkredieten (1,28%).

De effectenportefeuille krimpt verder met 6,27% als we de incorporatie van de portefeuille AXA Bank Belgium uit de cijfers weren. Deze verdere daling is te wijten aan het aanhoudend lage rentepeil waardoor de op eindvervaldag gekomen obligaties niet volledig in nieuwe effecten geherinvesteerd worden.

Een tweede belangrijke balanspost bestaat uit de kasmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken, goed voor 9,4% van de balans. Ook in deze rubriek is de totale groei van 1,85 miljard EUR hoofdzakelijk (voor 1,78 miljard EUR) toe te schrijven aan de incorporatie van deze activa van AXA Bank Belgium.

Een derde balanspost die we apart bekijken betreft de Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten. Een bedrag van 405,3 miljoen EUR is afkomstig van AXA Bank Belgium. Ook de overige activa groeien sterk door de overname (+144,8 miljoen EUR waarvan 136,8 miljoen EUR te situeren is bij AXA Bank Belgium).

In 2021 is de lijn "Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", die alle actiefposten van Crelan Insurance omvat, naar nul gebracht aangezien deze onderneming in 2021 werd verkocht als onderdeel van de overname van AXA Bank Belgium.

De passiva bestaan voor 97,5% uit producten die aan geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd. Het merendeel daarvan heeft betrekking op deposito's (80,5% van het balanstotaal). De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 28,245 miljard EUR waarvan 27,08 miljard EUR ingevolge de incorporatie van AXA Bank Belgium.

De portefeuille van kasbons, gedekte obligaties en achtergestelde obligaties zijn gestegen met 5,830 miljard EUR (waarvan 5,805 miljard EUR gedekte obligaties bij AXA Bank Belgium). Binnen Crelan blijven betreffende portefeuilles al een aantal jaren in volume krimpen omdat er weinig bereidheid is bij het cliënteel om op langere termijn te beleggen aan de nog steeds lage renteniveaus.

De daling van de achtergestelde verplichtingen wordt dit jaar wel gecompenseerd doordat Crelan in 2021 voor een bedrag van 200 miljoen EUR achtergestelde effecten heeft uitgegeven in het kader van de closing met AXA Bank Belgium.

¹ Inclusief Crelan Insurance NV. Andere percentages houden geen rekening met Crelan Insurance NV.

In 2021 is de lijn "Verplichtingen aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", die alle verplichtingen van Crelan Insurance omvat, net als bij de activa, naar nul gebracht aangezien deze onderneming in 2021 is verkocht als onderdeel van de overname van AXA Bank Belgium.

In het eigen vermogen is er op niveau van het kapitaal een kapitaalvermindering van 1 miljoen EUR ten gevolge van een tijdelijke opschorting van de verkoop van maatschappelijke aandelen in 2021. De reserves zijn met 22 miljoen EUR toegenomen (bestemming van het resultaat 2020 na aftrek van de dividenduitkering van 26,2 miljoen EUR aan de coöperanten). Er was ook de uitgifte eind 2021 van kapitaaleffecten voor een bedrag van 244 miljoen EUR.

Ten slotte is het resultaat aanzienlijk gestegen als gevolg van twee uitzonderlijke gebeurtenissen, enerzijds door de badwill van 598,8 miljoen EUR als gevolg van de overname van AXA Bank Belgium, en anderzijds door de geboekte meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance ten belope van 46,6 miljoen EUR.

De CAD-ratio van de Groep (inclusief AXA Bank Belgium) bedraagt 19,74% tegen 22,02% eind 2020 (exclusief AXA Bank Belgium). De Tier 1 ratio bedraagt 17,97% eind 2021 (inclusief AXA Bank Belgium), komende van 21,72% eind 2020 (exclusief AXA Bank Belgium). Hiermee blijven de vermogensratio's op een heel hoog niveau en wordt de gezonde financiële draagkracht van de Groep bevestigd.

1.2. Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening

Aangezien Crelan Insurance in 2021 is verkocht als onderdeel van de overname van AXA Bank Belgium, zijn alle winsten en verliezen van Crelan Insurance in zowel 2020 als 2021 overgeboekt naar een afzonderlijke lijn, nl. "Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop".

De daling van de nettorentebaten² (-10,1 miljoen EUR) is net als vorige jaren te wijten aan de relatief grotere daling van de interestopbrengsten (-7,9 miljoen EUR) dan de daling van de interestkosten (-2,2 miljoen EUR). Binnen de interestopbrengsten blijft de kredietportefeuille de invloed van het lage rentepeil ondergaan: oudere kredieten aan hogere rentes krimpen – of worden vervroegd terugbetaald of intern geherfinancierd – en de nieuwe kredieten starten aan lagere rentes. Maar in 2021 wordt dit in grotere mate gecompenseerd door de sterkere omloopgroei. Bovendien blijven de commerciële marges van de totale kredietomloop vrijwel op hetzelfde peil in 2021 (lichte groei van 2 basispunten). De beleggingsportefeuille krimpt verder omdat vervallen obligaties niet volledig worden herbelegd bij dit lage rentepeil. De interestkosten dalen in minder sterke mate aangezien het overgrote deel van de cliëntenwerkmiddelen zich concentreert in de spaarboekjes, waar de rentevoeten al op de wettelijke minimumtarieven zitten. Bovendien groeien de volumes van de spaarboekjes ook in 2021 sterk ondanks de negatieve reële rente; tal van spaarders blijven risicoavers en houden hun spaarcenten cash bij door de Corona nog steeds eerder lage consumptie. De daling van de interestkosten situeert zich in de uitdovende portefeuille achtergestelde certificaten en in de verder afslankende kasbonportefeuille.

De rentebaten en –lasten van de afdekkingsinstrumenten hebben ook een negatieve impact op de nettorentebaten door de per saldo hogere kost van de interest rate swaps. Dit is het gevolg van de lagere Euribor/Ester Rente. Die drukt immers op de aan de kortetermijnrente gelinkte "opbrengstenbenen" van de payer swaps (we ontvangen een variabele kortetermijnrente en betalen een vaste langetermijnrente, om rentestijgingen in te dekken). Voorts is ook het gemiddelde actieve volume aan interest rate swaps toegenomen, wat logisch is bij de stijging van de in te dekken kredietvolumes.

De nettobaten uit provisies en vergoedingen in verband met de activiteiten op het gebied van de "fee-business" leverden een schitterend resultaat op met een toename van 19,3 miljoen EUR of +17,44%. Deze sterke prestatie is te danken aan de productie van beleggingsproducten. Zo nemen de inkomsten uit de uitgaven van effecten toe met 9,6 miljoen EUR, hoofdzakelijk gerealiseerd in beleggingsfondsen. Dit wordt wel voor een deel teniet gedaan door de 2,9 miljoen EUR lagere inkomsten uit aan- en verkooporders door

² Tenzij anders vermeld, is in de in dit hoofdstuk vermelde cijfers geen rekening gehouden met de resultaten van Crelan Insurance NV.

de gedaalde omzet in notes. De ontvangen beheerscommissies voor de beleggingsproducten groeien met 9,6 miljoen EUR en vormen een belangrijk element in de hoge fee-business. Het succes van de beleggingsproducten kadert in de context waarbij spaarders nog minder geneigd zijn voor langere tijd te beleggen in termijnrekeningen, kasbons of Euro-obligaties, maar in steeds grotere mate een deeltje van de beursprestaties willen meepikken door bij voorkeur te beleggen in fondsen. Zeker in de tweede jaarhelft begint de spaarder steeds meer te beseffen dat het behouden van cash op zichtrekeningen of spaarrekeningen de koopkracht uitholt, waarbij hij/zij relatief veilige alternatieven vindt in de fondsen, en niet zozeer in individuele aandelen. De inkomsten uit de verzekeringsproducten blijven stabiel, maar in feite tekenen we een stijging op van 0,72 miljoen EUR als we de "dubbele" eindafrekening van Fidea uit de cijfers van 2020 elimineren. Dit betekent dat het "overgangsjaar" 2021 op het vlak van verzekeringen toch voor goede cijfers heeft gezorgd, ondanks de wissel van partner voor de Schadeverzekeringen (van Fidea naar AXA Verzekeringen). De sterk oplopende productie in de levensverzekeringsproducten aangeboden door Allianz draagt hiertoe bij.

De aan agenten betaalde commissies zijn gedaald ten opzichte van 2020 met 2,9 miljoen EUR. Dit is het gevolg van hogere productiecommissies in de beleggingsproducten enerzijds, gecompenseerd door lagere aangroecommissies voor de deposito's anderzijds. Dit vloeit voort uit een heronderhandeling van de barema's 2020 waardoor de volumes en groei van de klassieke deposito's minder vergoed en "afgetopt" worden.

De andere exploitatielasten ten slotte stijgen met 9,3 miljoen EUR ten opzichte van 2020, wat toe te schrijven is aan de kosten verbonden aan de closing met AXA Bank Belgium die in 2021 in deze post werden geboekt.

Administratieve kosten en afschrijvingen

De administratieve uitgaven nemen in 2021 sterk toe met 21,4 miljoen EUR of 10%. De personeelskosten stijgen ten opzichte van 2020 met 0,7 miljoen EUR (geen daling van het gemiddelde aantal FTE). De algemene en administratieve kosten stijgen globaal met 20,7 miljoen EUR, voornamelijk ten gevolge van hogere kosten in verband met het fusieproject (pre-executiefase: +6,8 miljoen EUR), hogere marketingkosten die in 2020 waren gedaald ten gevolge van de coronapandemie (EUR 1,2 miljoen), hogere IT-kosten (EUR 3,97 miljoen), hogere bankentaksen (EUR 1,8 miljoen), en extra kosten in verband met de verbetering van IT-systemen en IT-beveiliging (EUR 4,2 miljoen).

De Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels zijn in 2021 toegenomen met 2,9 miljoen EUR.

De kosten-inkomstenratio of Cost-Income Ratio (CIR) bedraagt 73,81% eind 2021 op Groepsniveau (inclusief AXA Bank Belgium) tegenover 73,36% eind 2020 (exclusief AXA Bank Belgium). Het betreft voor beide jaren gecorrigeerde berekeningen. In het cijfer van 2020 is geen rekening gehouden met de uitzonderlijke kosten van 6,2 miljoen EUR inzake de transactie met AXA Bank Belgium. Inclusief deze kosten bedraagt de CIR 75,23% in 2020. In 2021 zijn de cijfers gecorrigeerd voor 21,60 miljoen EUR in de kosten (uitzonderlijke kosten en success fees inzake de transactie met AXA Bank Belgium) en voor 46,67 miljoen EUR in de opbrengsten (eliminatie uit de opbrengsten van de netto gerealiseerde meerwaarde op verkoop Crelan Insurance). Zonder deze correcties bedraagt de CIR 70,45%.

Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen

De wijziging in de voorzieningen is voornamelijk het gevolg van de in 2021 geboekte besteding van de voorzieningen voor herstructurering (hoofdkantoor en netwerk) die in 2016 werden aangelegd.

De bijzondere waardeverminderingen bedragen 22,3 miljoen EUR (ten opzichte van 17,7 miljoen EUR in 2020). De samenstelling ervan is als volgt: een toevoeging van 20 miljoen EUR voor de kredieten onder Stage 1 & 2, een terugneming van 1,1 miljoen EUR in Stage 3 (i.e. status 700 en Contentieux) en een per saldo aanleg van 3,4 miljoen EUR waardeverminderingen bij Europabank. De toevoeging van 20 miljoen EUR voor de kredieten onder Stage 1 & 2 is het gevolg van de boeking van een voorziening bij AXA Bank Belgium voor 29,6 miljoen EUR in het kader van de closing. In de cijfers van Crelan stellen we een verbetering vast van de macro-economische parameters die leiden tot een positief effect van 16,7 miljoen

EUR voor Stage 1 & 2, maar uit voorzorg heeft Crelan deze terugnemingen beperkt door een management overlay van 10,4 miljoen EUR toe te passen zolang de Corona-situatie nog niet helemaal achter de rug is.

Ten slotte is een belangrijk element in de samenstelling van het resultaat voor 2021: de opname van de badwill, berekend naar aanleiding van de overname van AXA Bank Belgium, voor een bedrag van 599 miljoen EUR.

Algemeen resultaat

Het resultaat vóór belastingen neemt sterk toe van 61,8 miljoen EUR tot 684,5 miljoen EUR. De gerealiseerde meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance en de opname van de badwill naar aanleiding van de overname van AXA Bank Belgium leiden tot deze stijging. De belastinglasten stijgen met 11,8 miljoen EUR ten opzichte van 2020, voornamelijk op het niveau van de uitgestelde belastingen en dit ingevolge de afschrijving van 20,5 miljoen EUR uitgestelde belastingvorderingen. Het nettoresultaat stijgt aldus met 610,9 miljoen EUR tot 660,3 miljoen EUR eind 2021.

Het rendement op eigen vermogen neemt sterk toe van 3,91% eind 2020 tot 51,38% eind 2021. Dit laatste cijfer wordt in gunstige mate beïnvloed door de overname van AXA Bank Belgium. Als we alle elementen van uitzonderlijke aard die hiermee verbonden zijn elimineren, behouden we een gecorrigeerde ROE van 5,16%.

1.3. Geplande overname van AXA Bank Belgium door Crelan Groep

Crelan-Groep en AXA-Groep hadden op 24 oktober 2019 een overeenkomst gesloten over de overname van AXA Bank Belgium door Crelan-Groep; eind 2021 heeft Crelan groen licht gekregen van de regulatoren voor deze overname en op 31 december 2021 werd de closing (= effectieve uitvoering van het akkoord met AXA) afgerond. Na de closing zal Crelan zijn IT-integratie- en migratieplan doorvoeren, met een verwachte looptijd van 27 maanden.

Door de overname van AXA Bank Belgium verdubbelt de Crelan Groep in omvang. Ze wordt de vijfde bank van België. Door de aanhoudend lage rente staat de rentemarge van de banken al geruime tijd onder druk. Bovendien vragen de digitalisering en de toegenomen regelgeving en kapitaalvereisten extra investeringen van de banken. Door de fusie zullen we in de toekomst deze investeringen voor tweemaal zoveel klanten kunnen doen en ze dus makkelijker kunnen rentabiliseren.

De overnameprijs bedraagt 686 miljoen EUR, dit is inclusief de overeengekomen prijsaanpassing van -6 miljoen EUR op basis van de correctie voor de maand december gezien de overnameprijs werd vastgesteld op cijfers van november. CrelanCo verwerft 100% van de aandelen van AXA Bank Belgium. Daarnaast heeft Crelan NV van AXA Deutschland de eeuwigdurende AT1-lening van AXA Bank Belgium teruggekocht voor de nominale waarde van 90 miljoen EUR plus de gelopen nog niet vervallen rente. Deze terugbetaling wordt beschouwd als een aanvullende tegenprestatie en brengt de totale overnameprijs op die manier op 776 miljoen EUR.

Het netto gerapporteerde eigen vermogen per 31 december 2021 op basis van de geconsolideerde Finrep cijfers van AXA Bank Belgium bedraagt 1.313 miljoen EUR. Gezien de overname van AXA Bank Belgium voldoet aan de definitie van een bedrijfscombinatie, moet de overnemende partij de boekhoudkundige verwerking toepassen die wordt beschreven onder IFRS 3 Bedrijfscombinaties (zie verder). Na toepassing van de IFRS 3 correcties bedraagt het geconsolideerde Finrep eigen vermogen van AXA Bank Belgium 1.374 miljoen EUR.

Het verschil tussen de totale overnameprijs en het IFRS eigen vermogen van AXA Bank Belgium na IFRS 3 toepassing (badwill) bedraagt 599 miljoen EUR.

Crelan koopt AXA Bank Belgium aan met een korting van 43,6% ten opzichte van de eigenvermogenswaarde, wat tot een badwill van 599 miljoen EUR leidt. Deze korting ligt (gemiddeld genomen) in lijn met wat geobserveerd kan worden in de markt bij onderhandeling van de acquisitie. De verklaring hiervoor kan worden gevonden in de dalende rendabiliteit van de banksector in het algemeen

gezien de transitie die de sector vandaag kenmerkt. De snelle technologische evoluties, veranderende gedragingen van klanten en de toenemende reglementaire druk zorgen er inderdaad voor dat het klassieke bankmodel onder druk staat en dat de banken zich genoodzaakt zien hun model te veranderen indien ze de rendabiliteit op niveau willen houden. Dit impliceert dat belangrijke investeringen nodig blijven, wat een bijkomende druk uitoefent op de rendabiliteit.

De rechtstreeks in verband te brengen kost met betrekking tot de succesvolle closing op 31 december 2021 bedragen 9 miljoen EUR, deze kosten werden volledig in het resultaat genomen onder de "andere exploitatielasten". (noot 5.8). Het zijn vergoedingen betaald aan professionele partijen en zakenbankiers. Na toerekenen van het belastingeffect bedraagt de kost 8,7 miljoen EUR.

Financiering

Naast voorgaande hebben CrelanCo en Crelan NV, eveneens op closing date, 100% van hun aandelen van Crelan Insurance NV verkocht aan AXA Belgium voor een bedrag van 80 miljoen EUR.

Crelan Insurance werd opgericht in 2007 om een eigen aanbod van kredietgebonden verzekeringen zoals schuldsaldoverzekeringen te kunnen aanbieden. Ondanks de mooie resultaten, betekende dit voor Crelan wel dat ze continu moest investeren in zowel logistieke middelen als in kennis en knowhow voor een relatief beperkt verzekeringsaanbod. Bij AXA Group, een internationale verzekeraar, was net het omgekeerde te zien. De Belgische bankactiviteit met AXA Bank Belgium behoorde niet tot hun core business. Nu kunnen AXA Group en Crelan Groep zich specifiek toespitsen op hun eigen specialiteit, namelijk verzekeren enerzijds en bankieren anderzijds. Crelan heeft daarnaast ook een distributieakkoord op lange termijn gesloten voor de verkoop van AXA Belgium schade- en schuldsaldoverzekeringen.

Op datum van closing heeft Crelan haar Tier 1 reglementair kapitaal verhoogd door uitgifte van AT 1-kapitaaleffecten waarop AXA SA en of er mee verbonden vennootschappen hebben ingetekend voor een bedrag van 245 miljoen EUR. Daarnaast werden er voor 200 miljoen EUR aan Tier 2 achtergestelde effecten uitgegeven die onderschreven werden binnen de groep Amundi en de groep Allianz.

De emissiekosten van de AT 1- kapitaaleffecten (0,8 miljoen EUR) werden in mindering gebracht van het eigen vermogen. De emissiekosten van de Tier 2 achtergestelde certificaten (0,65 miljoen EUR) werden afgetrokken van de geamortiseerde kostprijs van de schuld en worden gespreid in resultaat genomen door toepassing van het effectieve rendement.

Toelichting bij de IFRS 3 implementatie bij overname AXA Bank Belgium door Crelan

De overname van AXA Bank Belgium beantwoordt aan de definitie van een bedrijfscombinatie. Daarom is Crelan verplicht de boekhoudkundige verwerking toe te passen die door IFRS 3 Bedrijfscombinaties wordt voorgeschreven. Bedrijfscombinaties worden verwerkt volgens de "overnamemethode", die vereist dat de verworven activa en de overgenomen verplichtingen worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum. Voor de posten op de balans die niet tegen hun reële/marktwaarde zijn gewaardeerd en gepresenteerd, is een herwaardering vereist. Een verklaring van deze herwaarderingen wordt gegeven per balanspost.

Activa

Activa (in EUR)	31/12/2021				
	Geconsolideerd	AXA Bank Belgium (excl IFRS 3 corr)	IFRS 3 corr AXA Bank Belgium	AXA Bank Belgium	Crelan
Geldmiddelen, zichtrekeningen bij centrale banken en andere direct opvraagbare deposito's	4.995.388.966	1.784.346.901	0	1.784.346.901	3.211.042.065
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	46.209.151	45.992.370	0	45.992.370	216.781
Financiële activa die verplicht tegen reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	6.817.925	0	0	0	6.817.925
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	417.550.258	405.298.897	0	405.298.897	12.251.361
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	46.777.401.836	26.364.367.343	757.214.507	27.121.581.850	19.655.819.986
<i>Schuldbewijzen</i>	1.021.065.405	80.625.792	2.445.845	83.071.637	937.993.768
<i>Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)</i>	45.756.336.431	26.283.741.551	754.768.662	27.038.510.213	18.717.826.218
Derivaten gebruikt ter afdekking	17.070.019	1.209.640	0	1.209.640	15.860.379
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	431.353.867	557.980.356	-557.980.356	0	431.353.867
Materiële vaste activa	84.361.376	37.280.753	13.139.694	50.420.447	33.940.929
Goodwill en immateriële activa	44.435.710	17.672.525	-13.754.402	3.918.123	40.517.587
Investerings in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	12.686.265	9.253.622	3.342.643	12.596.265	90.000
Belastingvorderingen	48.855.347	33.983.948	0	33.983.948	14.871.399
Andere activa	159.367.589	23.869.944	112.979.214	136.849.158	22.518.431
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	0	0	0	0	0
Totaal Activa	53.041.498.309	29.281.256.299	314.941.300	29.596.197.599	23.445.300.718

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, Schuldbewijzen :

De financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (schuldbewijzen) bestaan uit Belgische overheidsobligaties waarvan de koersen op een gereglementeerde markt zijn genoteerd. Deze obligaties zijn volledig afgedekt door een reële-waardeafdekking van het renterisico. Het nettowaarde-effect in deze rubriek bestaat uit de aanpassing van de reële waarde van de obligaties, gecompenseerd door de aanpassing van de afdekking die wordt afgeboekt (IFRS 3 vereist dat alle afdekkingsrelaties van AXA Bank Belgium opnieuw worden aangeduid alsof ze gestart zijn op de datum van overname.).

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, Leningen en vorderingen :

Het belangrijkste en meest complexe element van de aanpassing aan de reële waarde is de bepaling van de reële waarde van de leningen-portefeuille, die thans tegen geamortiseerde kostprijs is opgenomen. Bij de waardering van de leningen-portefeuille is een tweestappenbenadering gevolgd:

- begrijp en projecteer voor elke lening de contractuele kasstromen;
- disconteer de contractuele kasstromen met de gepaste discontovoet.

Daarnaast werd er een bijkomende aanpassing voor de uitgestelde acquisitiekosten geboekt. Deze uitgestelde acquisitiekosten zijn onder IFRS 3 niet langer in de balans opgenomen.

Voor activa van Stage 3 worden alleen de bepaalde kasstromen in aanmerking genomen. In combinatie met de IFRS 9-vereiste dat bij de ECL rekening wordt gehouden met een onvertkend en waarschijnlijk gewogen bedrag dat wordt bepaald door een reeks mogelijke resultaten en de tijdswaarde van geld te evalueren, is de beste schatting van de reële waarde van de aan een bijzondere waardevermindering onderhevige leningen van Stage 3 de nettoboekwaarde (inclusief bijzondere waardeverminderingen). Daarom worden de voorzieningen voor bijzondere waardevermindering van Stage 3 niet teruggeboekt volgens IFRS 3, aangezien zij worden beschouwd als deel van de reële waarde. Deze nettoboekwaarde wordt beklemtoond met een opslag op de discontovoet, hetgeen leidt tot een extra aanpassing van de reële waarde.

Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille :

IFRS 3 vereist dat alle afdekkingsrelaties van AXA Bank Belgium opnieuw worden aangeduid alsof ze gestart zijn op de datum van overname. Aangezien alle hedge accounting posten werden teruggedraaid, werden alle balansposten dienovereenkomstig aangepast.

Materiële vaste activa en Investerings in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen :

De waarde van het kantoor van AXA Bank Belgium, gelegen aan de Grotesteeweg 214, B-2600 Berchem, werd geherwaardeerd naar de geraamde reële waarde.

Voor de herwaardering van het terrein, eigendom van een dochteronderneming Beran die volledig eigendom is van AXA Bank Belgium, werd een herwaardering van deze deelneming gedaan voor 3,3 miljoen EUR in de rubriek "Investerings in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen".

Goodwill en Immateriële activa :

De activeringen van de investeringen in IT-projecten van AXA Bank Belgium werden geëvalueerd. IT-elementen die na de fusie niet meer operationeel zullen zijn, werden uit de balans verwijderd.

Naast de herwaardering van alle balansactiva en -passiva tegen reële waarde, kan de overnemende partij een immaterieel actief opnemen bij de overname van een ander bedrijf, zoals de waarde van het netwerk, het merk, de klantenlijst, Het management besloot geen immateriële activa te bepalen voor de overname van AXA Bank Belgium.

Er werd geen waarde geraamd voor de merknaam (aangezien deze slechts gedurende een zeer beperkte tijd mag worden gebruikt), noch voor het klantenbestand en het distributienetwerk. Wat dit laatste betreft, dient te worden opgemerkt dat de klanten van AXA Bank Belgium eigendom zijn van haar agenten en dat het er alleen om gaat of aan het distributienetwerk van AXA Bank Belgium een positieve reële waarde moet worden toegekend om de toekomstige productie te weerspiegelen. Gezien het feit dat het AXA Bank Belgium-netwerk te groot is en moet worden ingekrompen (groot netwerk in verhouding tot het marktaandeel, digitalisering...) en de bescheiden rentabiliteit van AXA Bank Belgium, werd besloten geen positieve reële waarde toe te kennen aan het AXA Bank Belgium-netwerk.

Andere activa :

De 113 miljoen EUR in overige activa vertegenwoordigt een schadeloosstelling die Crelan heeft onderhandeld met de verkoper van AXA Bank Belgium, gelinkt aan de opgenomen voorwaardelijke verplichting.

Verplichtingen

Verplichtingen (in EUR)	Geconsolideerd	AXA Bank Belgium (excl IFRS 3 corr)	IFRS 3 corr AXA Bank Belgium	AXA Bank Belgium	Crelan
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	44.398.252	42.831.161	0	42.831.161	1.567.091
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	742.648.663	742.648.663	0	742.648.663	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	49.537.070.329	26.967.964.839	116.264.898	27.084.229.737	22.452.840.592
Deposito's van Kredietinstellingen	1.449.350.189	1.302.487.671	-9.237.212	1.293.250.459	156.099.730
Deposito's Andere dan Kredietinstellingen	41.200.800.245	19.786.397.368	9.805.118	19.796.202.486	21.404.597.759
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	6.362.888.120	5.689.049.848	115.696.992	5.804.746.840	558.141.280
Achtergestelde verplichtingen	226.316.082	0	0	0	226.316.082
Andere financiële verplichtingen	297.715.693	190.029.952	0	190.029.952	107.685.741
Derivaten gebruikt ter afdekking	53.640.768	19.523.827	0	19.523.827	34.116.941
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	3.787.639	0	0	0	3.787.639
Voorzieningen	181.876.735	38.273.668	129.709.485	167.983.153	13.893.582
Belastingverplichtingen	58.972.661	36.483.307	19.324.808	55.808.115	3.164.546
Andere verplichtingen	202.855.611	120.808.959	-11.674.936	109.134.023	93.721.588
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	0	0	0	0	0
Totaal Verplichtingen	50.825.250.658	27.968.534.424	253.624.255	28.222.158.679	22.603.091.979

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, Deposito's van Kredietinstellingen :

De TLTRO's worden gewaardeerd tegen reële waarde aangezien hun looptijdprofiel meer dan 1 jaar bedraagt. Het principe is dat de TLTRO's worden verdisconteerd tegen de risicovrije rentevoet zonder creditspread, aangezien deze transacties volledig door zekerheden zijn gedekt.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, Deposito's Andere dan Kredietinstellingen :

Het merendeel van de schuldbewijzen, zichtrekeningen en spaarrekeningen heeft geen looptijd. Bijgevolg werd hierop geen waardering verricht, omdat ze op elk moment kunnen opgenomen worden door het cliënteel.

De termijnrekeningen van particulieren worden gewaardeerd tegen reële waarde, aangezien hun looptijd meer dan een jaar bedraagt. Voor de termijnrekeningen worden de kasstromen verdisconteerd aan een spread overeenkomend met senior niet-gewaarborgde financieringen met rating A+/A/A-, op initiële looptijd tussen buckets van 5/10/15 jaar. Uit voorzichtigheid wordt de disconteringsfactor niet afgetopt op 1 (waardoor de verplichting toeneemt).

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties :

In dit deel wordt het effect van de herwaardering van gedekte obligaties, Covered Bonds (CB's) en credit linked notes weergegeven. Wegens de illiquiditeit van de CB's wordt de reële waarde bepaald aan de hand van een reëlewaarde-hiërarchie (beslissingsboom) en dit in de volgende volgorde, indien beschikbaar: (1) externe tegenpartij, (2) Bloomberg Valuation Service (BVAL) en (3) intern model van AXA Bank Belgium dat rekening houdt met de kenmerken, de opeisbaarheid en de aanpassingen van de kredietsspread. Enkel BVAL werd gebruikt en deze prijzen zijn voldoende representatief.

De CB's worden tegen het renterisico afgedekt door een FVH (reële waarde-afdekking). De emissiekosten van de CB's worden onder IFRS 3 teruggenomen. De totale impact van deze aanpassingen op de CB's bedraagt 112 miljoen EUR.

Voor de Credit Linked Notes werd intern door AXA Bank Belgium een waardering uitgevoerd, waarbij zowel een interne waarderingsmethodologie (goed voor 2/3 van de prijs) als de CDS-waarde (1/3 van de prijs) als proxy werden gebruikt. Dit resulteerde in een reële waarde aanpassing van 3,5 miljoen EUR.

Voorzieningen :

Deze rubriek bevat verschillende posten:

- Er werd een voorwaardelijke verplichting opgenomen voor 121 miljoen EUR. Deze voorziening wordt begrensd door het actief voor schadeloosstelling van 113 miljoen EUR op de actiefzijde (overige activa);
- Er werd een voorziening aangelegd in verband met een leverancierscontract dat zal worden opgezegd in verband met IT licenties voor 2,5 miljoen EUR;
- De Irrevocable Payment Commitments (IPC's) die AXA Bank Belgium in het verleden heeft aangegaan en die als een zekerheid werden geboekt, worden in de IFRS 3 openningsbalans beschouwd als een cash-out. Bijgevolg werd een voorziening aangelegd voor 6,4 miljoen EUR.

Belastingverplichtingen :

Op alle reële waarde- en andere aanpassingen, behalve de herwaardering van de deelneming in Beran, werd een belastingvoet van 25% opgenomen.

De herwaardering van de deelneming in Beran houdt verband met de herwaardering van het terrein tegen marktwaarde. Aangezien een aandelentransactie de meest waarschijnlijke optie zou zijn om deze marktwaarde te realiseren, hoeft geen uitgestelde belasting te worden opgenomen.

Andere verplichtingen :

Een afstemming werd gemaakt om consistentie te verkrijgen van de IAS 19 veronderstellingen zoals disconteringsvoet, inflatiepercentage, enz. tussen Crelan en AXA Bank Belgium. Hierdoor werden de pensioenverplichtingen met 11,7 miljoen EUR verlaagd.

Eigen vermogen

Eigen Vermogen (in EUR)				
	Geconsolideerd	AXA Bank Belgium (excl IFRS 3 corr)	IFRS 3 corr AXA Bank Belgium	AXA Bank Belgium
Geplaatst kapitaal	895.456.452	636.318.241	0	636.318.241
<i>Gestort kapitaal</i>	895.456.452	636.318.241	0	636.318.241
<i>Opgevraagd niet-gestort kapitaal</i>	0	0	0	0
Agio	0	0	0	0
Andere uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten	244.400.438	90.000.000	0	90.000.000
Niet-gerealiseerde resultaten	4.655.594	-29.015.709	4.098.083	-24.917.626
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies	1.649.188	-31.157.270	6.239.644	-24.917.626
<i>Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen</i>	1.649.188	-24.980.653	0	-24.980.653
<i>Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten</i>				
<i>gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van</i>	0	63.027	0	63.027
<i>waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat</i>				
<i>Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd</i>				
<i>tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of</i>	0	-6.239.644	6.239.644	0
<i>verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan</i>				
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies	3.006.407	2.141.561	-2.141.561	0
<i>Veranderingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd</i>				
<i>tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de</i>	3.006.407	2.141.561	-2.141.561	0
<i>overige onderdelen van het totaalresultaat</i>				
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	389.160.641	522.745.976	149.892.323	672.638.299
Baten uit het lopende jaar	682.574.522	92.673.364	-92.673.364	0
Minderheidsbelangen	0	0	0	0
Totaal Eigen Vermogen	2.216.247.647	1.312.721.872	61.317.042	1.374.038.914
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	53.041.498.305	29.281.256.296	314.941.297	29.596.197.593

Het netto gerapporteerd eigen vermogen gebaseerd op de geconsolideerde Finrep cijfers van AXA Bank Belgium bedroeg per 31 december 2021 voor IFRS 3 correcties 1.313 miljoen EUR.

Het eigen vermogen was voornamelijk opgebouwd uit de volgende elementen:

- Aandelenkapitaal
- Voorwaardelijk converteerbare obligaties (CoCo's)
- OCI & overige reserves
- Resultaat van het lopende boekjaar

Een belangrijk element zijn de converteerbare obligaties (CoCo's 90 miljoen EUR) aangehouden door AXA Duitsland die juist voor closing date werden overgekocht door Crelan en bijgevolg werden geëlimineerd in de consolidatie.

Het toepassen van IFRS 3 had een positieve impact op het eigen vermogen van AXA Bank Belgium ten bedrage van 61,3 miljoen EUR. Na toepassing bedraagt het geconsolideerde Finrep eigen vermogen van AXA Bank Belgium 1.374 miljoen EUR.

Daarnaast werden de IFRS 9 voorzieningen onder stage 1&2, die werden teruggenomen in de openingsbalans, uit voorzichtigheid opnieuw ingeboekt. De day-one P&I impact van deze per 31 december 2021 bedraagt -22,2 miljoen EUR na belastingen en bracht het eigen vermogen naar 1.352 miljoen EUR.

De baten uit het lopende boekjaar voor de groep Crelan (660 miljoen EUR) zijn grotendeels het gevolg van de in resultaat name van de badwill en de gerealiseerde meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance. Daarnaast zien we ook een stijging van het eigen vermogen door de uitgifte de AT1 kapitaaleffecten (245 miljoen EUR).

Er wordt niet verwacht dat de badwill nog significant gewijzigd zal worden in 2022.

2. Algemene Informatie

2.1. Officiële naam en juridische vorm van de entiteit

De Groep Crelan (hierna "de Groep") bestaat uit Crelan NV, de coöperatieve kas CrelanCo CV, Europabank NV en AXA Bank Belgium NV (inclusief dochters).

Op 31 december 2021 werd de voorgenomen overname van AXA Bank Belgium door de groep Crelan afgerond en, gekoppeld aan deze gebeurtenis, de verkoop van Crelan Insurance.

2.2. Het domicilie, het land van oprichting en het adres van haar statutaire zetel

Crelan NV werd opgericht en is gevestigd in België, de hoofdzetel bevindt zich aan de Sylvain Dupuislaan 251 te 1070 Brussel.

2.3. Voornaamste activiteiten

De Groep Crelan telt nu 4.883 medewerkers (2020 : 2.734 medewerkers), 881 verkooppunten (2020 : 549 verkooppunten), 1.799.525 klanten (2020 : 918.871 klanten) en 274.003 aandeelhouders (2020 : 275.015 aandeelhouders).

Crelan NV is een middelgrote Belgische retailbank en heeft met 274.003 aandeelhouders, een stevige coöperatieve verankering. De bank biedt een volledige bancaire service aan de land- en tuinbouwers, de particulieren, de zelfstandigen en de ondernemingen via een netwerk van zelfstandige kantoorhouders.

In 2007 werd de verzekeringsmaatschappij Crelan Insurance NV opgericht. Op 31 december 2021 werd de Verzekeringsmaatschappij verkocht in het kader van de overname van AXA Bank Belgium. Via Crelan Insurance NV commercialiseerde de Groep schuldsaldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke overlijdensverzekeringen.

Europabank NV is een echte nichebank, omwille van het zeer specifieke producten- en dienstenaanbod. De grootste specialiteit van Europabank NV is kredietverlening aan klanten met een ander risicoprofiel dan die van het Crelan NV cliënteel. De kredietverlening gebeurt via een eigen kantorennet en via zelfstandige makelaars. Aan de depositokant ligt de nadruk op de traditionele spaarproducten. Daarnaast weet Europabank NV steeds meer ondernemingen en handelaars aan te trekken met haar unieke cards-business: Europabank NV heeft immers een internationale Visa- en Mastercard-licentie.

De Groep heeft ervoor geopteerd de nichebank Europabank NV een grote mate van autonomie toe te staan bij het verder uitbouwen van hun gespecialiseerde activiteiten.

Op 31 december 2021 werd de overname afgerond met AXA Bank Belgium.

De wettelijke consolidatiekring van AXA Bank Belgium omvat de Belgische bankactiviteiten, de dochterondernemingen AXA Belgium Finance B.V. en AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier), de SPV Royal Street NV evenals de in 2020 opgerichte Caspr S.à r.l.. De dochteronderneming Beran NV is niet in de consolidatiekring opgenomen gezien haar te verwaarlozen betekenis.

AXA Bank Belgium biedt een gamma van bankproducten aan voor particulieren en professionele klanten. Het betreft vooral leningen, beleggingsoplossingen, courante banktransacties en effectenrekeningen.

Met de overname van AXA Bank Belgium neemt de Crelan Groep een belangrijke positie in het Belgische bankenlandschap in.

Door de krachten te bundelen kunnen Crelan en AXA Bank Belgium beter inspelen op de sterk wijzigende financiële wereld met een steeds snellere digitalisering en bijkomende investeringen. Tijdens de komende 27 maanden zullen beide banken een fusie voorbereiden om nadien alle bankactiviteiten onder het Crelan-logo verder te zetten. Tot dan blijven beide banken naast elkaar bestaan. Voor de klanten wijzigt er op korte termijn niets.

2.4. Structuur van de Groep Crelan

Crelan NV en de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV, waarvan de verbintenissen elkaar ondersteunen, vormen samen, in overeenstemming met artikel 239 van de wet van 25 april 2014 betreffende de staat van kredietinstellingen en hun toezicht, een federatie van kredietinstellingen in de zin van artikel 61 van de wet van 22 maart 1993 betreffende de status van kredietinstellingen, waarbij Crelan NV de rol van centrale instelling op zich neemt. Er is totale solidariteit tussen de verschillende entiteiten van de Groep.

CrelanCo CV werd opgericht op 5 november 2015, na de fusie van CV Lanbokas, CV Agricaisse en acht regionale coöperatieve Kassen. De coöperatieve waarden worden op die manier gebundeld in één sterke en solvabele coöperatieve vennootschap.

Het coöperatief kapitaal van CrelanCo CV is eigendom van 274.003 aandeelhouders, landbouwers en particulieren. Het operationele beheer van CrelanCo CV wordt gevoerd door het Directiecomité van Crelan NV.

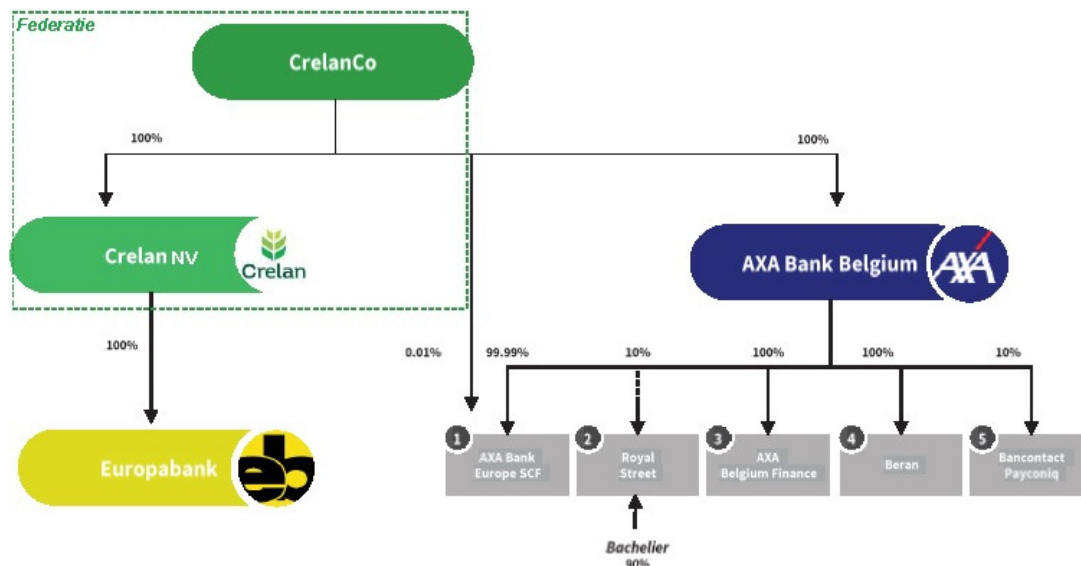
Sinds medio 2015 bezit de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV 100% van het totale aantal aandelen en stemrechten in Crelan NV. Op 31 december 2021 is de coöperatieve kas CrelanCO CV ook 100% eigenaar van AXA Bank Belgium.

Crelan NV bezit 100% van de aandelen van Europabank NV. Europabank NV maakt sinds 2004 deel uit van de Groep Crelan.

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep Crelan omvat daarom de cijfers van de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV, Crelan NV en haar dochterondernemingen Europabank NV en AXA Bank Belgium NV.

Er is geen significante beperking van toepassing op de Groep met betrekking tot haar toegang tot of gebruik van activa binnen de Groep ; noch om de verplichtingen binnen de Groep af te wikkelen.

Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep.

2.5. Geografische locatie

De Groep Crelan richt zich alleen op de Belgische markt.

2.6. Medewerkers van de Groep

Eind december 2021 heeft de Groep 4.883 medewerkers in dienst, waarvan 1.813 werknemers en 3.070 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten tegenover 2.734 medewerkers eind 2020 (respectievelijk 1.110 werknemers en 1.624 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten). Van de 4.883 medewerkers telt AXA Bank Belgium 2.248 medewerkers.

Voor wat betreft de pensioenverplichtingen beschikt de Groep over verschillende toegezegde pensioenregelingen (zie punt 4.13).

2.7. Gebeurtenissen na balansdatum

2.7.1. Dividend

De Raad van Bestuur zal tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 28 april 2022 voorstellen dat CrelanCo CV aan de coöperanten een dividend van 3% of van 0,37 EUR per aandeel zal toekennen voor een totaalbedrag van 26,6 miljoen EUR (2021 : 26,2 miljoen EUR). Dit dividend levert een aantrekkelijk rendement op in het huidige klimaat van lage rentevoeten.

2.7.2. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De Russische invasie in Oekraïne kan een negatieve impact hebben op de financiële sector. Crelan en AXA Bank Belgium hebben vandaag echter geen materiële exposures op klanten die afkomstig zijn uit of actief zijn in de betrokken regio. De sterke stijging van de energieprijzen, die het gevolg zijn van dit conflict, kan echter een negatieve impact hebben op de financiële situatie van bepaalde klanten. Crelan en AXA Bank Belgium hebben echter geen klanten die actief zijn in de energie sector. De stijgende prijzen kunnen echter wel wegen op de terugbetalingscapaciteit van het retail cliënteel. Anderzijds vormen sociale tarieven en de automatische loonindexering een belangrijke bescherming voor dit cliënteel. Op niveau van de landbouwsector worden die sectoren die meer afhankelijk zijn van verwarming/belichting van kortbij gevolgd door de bank om eventuele problemen in een vroeg stadium te kunnen identificeren.

Voor de verslagperiode zijn er geen gebeurtenissen te vermelden die zich na balansdatum en vóór de datum van goedkeuring van de statutaire jaarrekening door de Raad Van Bestuur (31 maart 2022) hebben voorgedaan die een belangrijke impact zouden kunnen hebben op de gerapporteerde cijfers.

3. Overeenstemmingsverklaring IAS/IFRS

De geconsolideerde jaarrekeningen van de beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie moeten vanaf 1 januari 2005, met openingsbalans 1 januari 2004, worden opgesteld in overeenstemming met de normen van de door de Unie vastgestelde International Financial Reporting Standards ("IFRS"). In verschillende landen, waaronder België, hebben nationale toezichthouders bepaald dat alle financiële instellingen die een geconsolideerde jaarrekening opstellen, deze ook in overeenstemming met IFRS moeten opstellen, ongeacht of ze al dan niet op de beurs zijn genoteerd. Bijgevolg presenteert de Groep Crelan ook de geconsolideerde jaarrekening (periodieke verslagen) opgesteld in overeenstemming met de IAS- en IFRS-normen die van toepassing zijn op de balansdatum, zoals aanvaard door de Europese Unie.

Op 31 maart 2022 heeft de Raad van Bestuur de jaarrekening beoordeeld en goedgekeurd voor publicatie. De jaarrekening zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 28 april 2022.

3.1. Toepassing van nieuwe standaarden en interpretaties

Standaarden en interpretaties toepasbaar voor het boekjaar beginnend op of na 1 januari 2021 :

- Aanpassingen aan IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 en IFRS 16 Hervorming van de Referentierentevoeten – fase 2
- Aanpassing aan IFRS 16 Leaseovereenkomsten: Huurconcessies in verband met COVID-19 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 juni 2020)
- Aanpassingen aan IFRS 4 Verzekeringscontracten – Verlenging van de tijdelijke vrijstelling voor het toepassen van IFRS 9 tot 1 januari 2023 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021)

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2021 :

- Aanpassing aan IFRS 16 Leaseovereenkomsten: Huurconcessies in verband met COVID-19 na 30 juni 2021 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 april 2021)
- Aanpassingen aan IAS 16 Materiële vaste activa: inkomsten verkregen voor het beoogde gebruik (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- Aanpassingen aan IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa: verlieslatende contracten – kost om het contract na te leven (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- Aanpassingen aan IFRS 3 Bedrijfscombinaties: referenties naar het conceptueel raamwerk (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- Jaarlijkse verbeteringen 2018–2020 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2022)
- IFRS 17 Verzekeringscontracten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023)
- Aanpassingen aan IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening: classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening en IFRS Practice Statement 2: Toelichting van grondslagen voor financiële verslaggeving (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 8 Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten: Definitie van schattingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)
- Aanpassingen aan IAS 12 Winstbelastingen: Uitgestelde belastingen met betrekking tot activa en passiva die voortvloeien uit één enkele transactie (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2023 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie)

Fase 1 van de IBOR transitie had slechts beperkte gevolgen voor Crelan.

Voor fase 2 heeft Crelan geen early adoption toegepast gezien zij enkel afdekkingsrelaties heeft in Euro onder Euribor. De IBOR transitie is geen topic meer voor Crelan.

De overige standaarden en interpretaties hadden geen impact op de evolutie van de balans of resultatenrekening.

4. Toelichting op de balans

4.1. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december 2021 en 2020 als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Contanten	105.088.041	50.363.464
Deposito's bij centrale banken	4.792.091.611	3.063.232.005
Andere direct opvraagbare deposito's	98.209.314	31.194.631
Totaal Geldmiddelen, zichtrekeningen bij centrale banken en andere direct opvraagbare deposito's	4.995.388.966	3.144.790.100

De post "Contanten" komt overeen met de kasmiddelen in de agentschappen. Daarnaast omvat deze rubriek de deposito's bij centrale banken, alsmede de monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België.

De deposito's bij centrale banken zijn licht gestegen met 56,5 miljoen EUR, zonder rekening te houden met de integratie van de cijfers van AXA Bank Belgium, en vormen nog steeds de grootste categorie onder deze rubriek.

Bij Europabank stijgt dit bedrag aanzienlijk van 133,7 miljoen EUR in 2020 tot 241,6 miljoen EUR in 2021. Dit is een combinatie van de negatieve rentevoeten en de vrijstelling van sancties voor overschrijding van het plafond van de belegging in de monetaire reserve.

Voor meer informatie over het liquiditeitsbeheer van de bank wordt verwezen naar toelichting 7.4 "Liquiditeitsrisico".

4.2. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Crelan Groep heeft geen handelsactiviteiten (trading). Bij de overname van Centea NV werd Crelan NV echter geconfronteerd met derivaten die volgens de IFRS-regels niet als afdekkingsinstrumenten konden worden geïdentificeerd. Deze derivaten moesten derhalve worden ondergebracht in de portefeuille van activa/passiva aangehouden voor handelsdoeleinden; het uitstaande bedrag van deze derivaten daalt naarmate zij vervallen.

Voor meer informatie over de derivaten van de Groep verwijzen we naar toelichting 4.14.

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	45.800.326	39.459
Schuldbewijzen	408.825	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	46.209.151	39.459
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	44.398.252	1.393.873
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	44.398.252	1.393.873

De overname van AXA Bank Belgium heeft gezorgd voor de in bovenstaande tabel op te merken toename van de activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden.

4.3. Beleggingsportefeuille

Gezien de overname van AXA Bank Belgium op datum van 31 december 2021, verschillen de beleidsprincipes van AXA Bank Belgium met deze gehanteerd bij de Groep Crelan. De toelichtingen hieronder worden opgesplitst in enerzijds de Groep Crelan exclusief AXA Bank Belgium en anderzijds AXA Bank Belgium.

Onderstaande tabellen tonen de samenstelling van de effectenportefeuille per 31 december 2021 en 31 december 2020 :

(in EUR)	2021			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidsobligaties				
- Crelan	748.978.676	0	0	0
- AXA Bank Belgium	83.071.637	247.896.189	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten				
- Crelan	189.015.092	0	0	0
- AXA Bank Belgium	0	157.203.925	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten				
- Crelan	0	0	6.817.925	0
- AXA Bank Belgium	0	88.939	0	0
Financiële vaste activa				
- Crelan	0	12.251.361	0	0
- AXA Bank Belgium	0	109.844	0	0
Totaal	1.021.065.405	417.550.258	6.817.925	0

(in EUR)	2020			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidsobligaties	737.638.044	0	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten	263.071.878	0	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten	0	0	6.781.148	0
Financiële vaste activa	0	9.669.787	0	0
Totaal	1.000.709.922	9.669.787	6.781.148	0

Groep Crelan excl. AXA Bank Belgium

De portefeuilles worden ingedeeld op basis van de IFRS 9 richtlijnen voor de indeling en waardering van financiële activa. De categorie van classificatie is gebaseerd op het business model en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, d.i. "solely payments of principal and interest"). Op basis van het bedrijfsmodel, dat wordt gedocumenteerd door de financiële strategie van de Groep, is de portefeuille bijna volledig toegewezen aan de categorie HTC ("Hold-to-Collect"), gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het business model van Crelan bestaat erin om te beleggen in activa met een laag risico en deze vervolgens aan te houden tot op de vervaldag. Verkopen in de beleggingsportefeuille gebeuren enkel in uitzonderlijke gevallen (Vb. verhoogd kredietrisico, vervaldag binnen hetzelfde kalenderjaar,...). De analyse van de verkoop van obligaties zal op jaarbasis gebeuren. Verkopen van minder dan 5% van de globale portefeuille worden als aanvaardbaar beschouwd (weliswaar met uitsluiting van die obligaties die een sterk verhoogd kredietrisico inhouden of die vervallen binnen het jaar).

De investeringen in de portefeuille private equity fondsen en een beperkt aantal participaties werden in de categorie FVOCI ("Fair value through other comprehensive income") geplaatst. Tenslotte werden de vastgoedcertificaten en een beperkte investering in een obligatie- en aandelenfonds verplicht gecatalogeerd als FVPL ("Fair Value through Profit and Loss"), vermits niet in overeenstemming met de criteria van SPPI.

AXA Bank Belgium

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement wordt opgenomen in het bedrijfsmodel "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen" en gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reële waardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt voor haar hele aandelenportefeuille omdat ze van oordeel is dat een waardering tegen reële waarde via resultaat niet de correcte weerspiegeling zou zijn van het feit dat deze aandelen eerder bijgehouden worden omwille van strategische redenen en niet om handelsdoeleinden. Behoudens de niet geconsolideerde participaties in dochterondernemingen en geassocieerde ondernemingen bevat deze portefeuille volgende aandelen :

Omschrijving	Reële waarde 2021.12 in '000 EUR	Reële waarde 2020.12 in '000 EUR
SWIFT	60	60
Privatrust	25	25
Europay	23	23
VISA	1	1
Banking Funding Company	2	2
NCR Corporation	89	77
TOTAAL	200	188

De waardering van deze financiële activa en dan voornamelijk de obligatieportefeuille wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt. Voor sommige aandelen maakt men gebruik van waarderingstechnieken gebaseerd op marktdata en dividendrendement.

Er werden ook géén indicaties vastgesteld door AXA Bank Belgium die zouden wijzen op een minder liquide of actieve markt met betrekking tot deze effecten in het kader van de huidige Covid19 crisis. De informatie is nog steeds voldoende beschikbaar en er werden géén abnormale evoluties in marges of vraagprijzen

vastgesteld wat betekent dat de informatie nog voldoende representatief is voor de berekening van de reële marktwaarde.

Dit ligt in de lijn van de verwachtingen aangezien AXA Bank Belgium's investeringsstrategie er in bestaat quasi uitsluitend te investeren in zéér liquide effecten.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de financiële portefeuille in de loop van de boekjaren 2021 en 2020 :

(in EUR)	2021			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Openingsbalans	1.000.709.922	9.669.787	6.781.148	0
Aanschaffingen	164.879.283	201.942	0	0
Verkopen en op vervalddag gekomen	-201.276.535	0	0	0
Reële waardeschommelingen				
- via resultaat	-4.033.783	0	38.209	0
- via eigen vermogen	0	2.379.632	0	0
Mutaties provisies (stage 1)	-3.177	0	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	0	0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0	0
Acquisitie AXA Bank Belgium	83.071.637	405.298.897	0	0
Andere bewegingen	-22.281.942	0	-1.432	0
Eindbalans	1.021.065.405	417.550.258	6.817.925	0

(in EUR)	2020			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Openingsbalans	1.195.180.246	8.705.691	6.953.077	0
Aanschaffingen	135.165.805	0	0	0
Verkopen en op vervalddag gekomen	-315.887.698	0	0	0
Reële waardeschommelingen				
- via resultaat	-4.375.439	0	-80.732	0
- via eigen vermogen	0	964.096	0	0
Mutaties provisies (stage 1)	49.775	0	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	0	0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0	0
Andere bewegingen	-9.422.767	0	-91.197	0
Eindbalans	1.000.709.922	9.669.787	6.781.148	0

Groep Crelan excl. AXA Bank Belgium

In de loop van 2021 werd er omwille van de lage rentetoestand voor een totaal bedrag van 167 miljoen EUR geïnvesteerd. Het grootste deel van dit bedrag bestaat uit beleggingen in Belgische en Regionale overheden en supranationale instellingen. Een bedrag van 2,2 miljoen EUR werd geïnvesteerd in portefeuille private equity/private debt.

Naast de bovenvermelde richtlijnen, bevat IFRS 9 ook vereisten voor een voorzieningenmodel waarbij mogelijke kredietverliezen worden herkend op basis van een verwacht verliesmodel (expected loss model). Het ingeschat verlies wordt berekend op alle schuldinstrumenten geklasseerd onder geamortiseerde kost of tegen reële waarde via OCI. Het ingeschat verlies berekend op basis van dit model daalde eind 2021 met 3.177 EUR.

Op een gedeelte van de financiële portefeuille wordt macro-hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille van obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het

ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille van afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

AXA Bank Belgium

Transacties: in 2021 werden geen effecten bijgekocht door AXA Bank Belgium. De obligatieportefeuille van AXA Bank Belgium werd als gevolg van de acquisitie toegevoegd aan de portefeuille van de groep Crelan.

IFRS 9: er is door AXA Bank Belgium geen IFRS 9-bedrag voor mogelijks kredietverlies aangelegd.

Hedging: "Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps:

Bepaalde vastrentende effecten van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium worden individueel afgedekt door middel van een renteswap teneinde het gedeelte van de reëlewaardeschommeling van de effecten ingevolge rentewijzigingen te compenseren. Enkel het renterisico wordt afgedekt. Deze vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn voornamelijk de credit spreads en de liquiditeit. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Ingeval de efficiëntie van deze reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument die voortvloeit uit de evolutie van de rentevoet van het vastrentend effect in resultaat opgenomen."

Voor het beheer van het renterisico van de investeringsportefeuille verwijzen wij naar 7.3.1.

Voor een bespreking van het marktrisico van de investeringsportefeuille verwijzen wij naar 7.3.3.

4.4. Leningen en vorderingen

4.4.1. Leningen en vorderingen

De leningen en vorderingen zijn als volgt opgesplitst :

(in EUR)	31/12/2021				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI's	Totaal
Totale omloop	44.262.027.698	1.133.821.606	251.519.595	230.040.822	45.877.409.721
Interbancaire kredieten Crelan	73.248.792	0	0	0	73.248.792
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	374.751.675	0	0	0	374.751.675
Woonkredieten Crelan	11.758.904.952	633.945.441	68.875.347	0	12.461.725.740
Woonkredieten AXA Bank Belgium	23.138.129.999	0	0	169.319.645	23.307.449.644
Particulieren	756.666.231	67.000.315	37.328.445	0	860.994.991
Landbouwkredieten	1.854.496.946	160.743.549	55.169.718	0	2.070.410.213
Ondernemingen	1.830.773.985	227.615.309	66.297.948	0	2.124.687.242
Leningen op Afbetaling Crelan	679.674.114	17.944.759	3.923.301	0	701.542.174
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	868.244.792	0	0	6.755.711	875.000.503
Gestorte cash waarborgen	156.322.193	0	0	0	156.322.193
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.279.401.763	0	0	50.071.639	2.329.473.402
Andere leningen en vorderingen Crelan	343.471.099	26.572.233	19.924.836	0	389.968.168
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	147.941.157	0	0	3.893.827	151.834.984
Bijzondere waardeverminderingen	-56.120.977	-14.635.863	-79.954.395	0	-150.711.235
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	-3.055.580	-7.529.724	-14.612.488	0	-25.197.792
Woonkredieten AXA Bank Belgium	-12.280.178	0	0	0	-12.280.178
Particulieren	-5.946.924	-2.605.099	-10.335.652	0	-18.887.675
Landbouwkredieten	-9.329.305	-914.698	-17.571.157	0	-27.815.160
Ondernemingen	-4.654.172	-2.702.850	-22.101.019	0	-29.458.041
Leningen op Afbetaling Crelan	-554.556	-101.205	-1.633.357	0	-2.289.118
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	-4.401.285	0	0	0	-4.401.285
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	-12.447.672	0	0	0	-12.447.672
Andere leningen en vorderingen Crelan	-2.942.500	-782.287	-13.700.722	0	-17.425.509
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	-508.805	0	0	0	-508.805
Totaal leningen en vorderingen	44.205.906.721	1.119.185.743	171.565.200	230.040.822	45.726.698.486

(in EUR)	31/12/2020			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Totaal
Totale omloop	16.469.851.126	1.161.976.122	289.177.318	17.921.004.566
Interbancaire kredieten	123.955.812	0	0	123.955.812
Woonkredieten	11.060.502.506	654.218.625	75.798.873	11.790.520.004
Particulieren	711.377.956	66.969.656	46.532.928	824.880.540
Landbouwkredieten	1.828.214.791	150.853.327	65.078.903	2.044.147.021
Ondernemingen	1.681.820.268	247.237.479	75.689.829	2.004.747.576
Leningen op Afbetaling	645.671.758	18.684.715	3.857.898	668.214.371
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	141.945.529
Andere leningen en vorderingen	276.362.506	24.012.320	22.218.887	322.593.713
Bijzondere waardeverminderingen	-35.402.794	-17.000.365	-92.111.225	-144.514.384
Interbancaire kredieten	-5.928	0	0	-5.928
Woonkredieten	-3.652.429	-5.522.736	-16.516.897	-25.692.062
Particulieren	-8.013.339	-1.868.090	-13.387.555	-23.268.984
Landbouwkredieten	-11.237.659	-2.278.855	-19.541.387	-33.057.901
Ondernemingen	-7.548.357	-6.012.816	-25.646.704	-39.207.877
Leningen op Afbetaling	-2.077.547	-222.161	-1.698.864	-3.998.572
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	-2.867.535	-1.095.707	-15.319.818	-19.283.060
Totaal leningen en vorderingen	16.434.448.332	1.144.975.757	197.066.093	17.776.490.182

Door de integratie van de AXA Bank Belgium-portefeuille stijgt het totaal aan kredieten met 257%.

Macro-hedging wordt toegepast op een deel van de kredietportefeuille. Voor meer informatie hierover, zie toelichting 4.14.

De Crelan groep (exclusief AXA Bank Belgium) levert in 2021 eenzelfde prestatie als in 2020 met een toename van de totale uitstaande bedragen met 5,12% (tegenover 4,42% in 2020). Deze sterke groei is opnieuw toe te schrijven aan woonkredieten (+671,2 miljoen EUR of +5,69%) en aan kredieten aan ondernemingen (+119,9 miljoen EUR of +5,98%).

De gezonde uitstaande leningen nemen toe voor alle categorieën van leningen. Anderzijds nemen de dubieuze leningen af (stage 3) voor alle categorieën leningen, bijvoorbeeld woonkredieten -9%, ondernemingen -12% en landbouwers -15%.

De waardeverminderingen (ECL) zijn in alle groepen van leningen gedaald en met name in de kredieten aan ondernemingen (- 9 miljoen EUR), d.w.z. een vermindering van de ECL met ongeveer 25%. Ook de waardeverminderingen voor dubieuze leningen zijn in alle kredietportefeuilles gedaald (-14% van het totaal).

De netto blootstellingen zijn dus sterk gestegen op globaal niveau (+908 miljoen EUR, of 5,28%), maar ook op het niveau van alle kredietportefeuilles.

Gestorte cashwaarborgen bij een centrale tegenpartij bleven stabiel op 156 miljoen EUR (2020: 142 miljoen EUR).

Voor meer details met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen verwijzen wij naar noot 5.10 en noot 7.2.1.1.

4.4.2. Forbearance

Vorderingen waarop heronderhandelingsmaatregelen van toepassing zijn (dit wil zeggen "forbearance") worden door de EBA ("European Banking Authority") gedefinieerd als contracten waarbij de cliënt wegens financiële moeilijkheden niet meer aan zijn verplichtingen kan of zal kunnen voldoen, hetgeen inhoudt dat de instelling een van de volgende maatregelen neemt :

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen en vorderingen die binnen de Groep als forborne worden beschouwd :

(in EUR)	31/12/2021								
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijtaantregelen			Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen			Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen		
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	POCI's	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	POCI's	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	POCI's
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	172.645.795	30.865.500	0	-413.500	-3.103.048	0	149.560.032	26.668.838	0
Woonkredieten AXA Bank Belgium	322.075.747	89.702.985	0	-1.020.790	0	0	310.972.358	88.706.906	0
Particulieren	11.774.135	3.831.752	0	-156.157	-662.973	0	9.311.001	3.040.748	0
Landbouwkredieten	18.776.308	31.193.990	0	-146.420	-9.769.697	0	12.971.585	20.815.982	0
Ondernemingen	53.540.493	34.579.271	0	-611.222	-6.638.652	0	37.505.771	27.149.908	0
Leningen op Afbetaling Crelan	698.629	196.569	0	-2.088	-80.798	0	0	0	0
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	54.412.755	25.689.834	0	-925.751	0	0	51.693.033	25.632.503	0
Andere leningen en vorderingen Crelan	988.925	308.853	0	-47.093	-66.058	0	389.581	99.589	0
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	0	0	0	0	-32	0	0	0	0
Totaal forborne Leningen en vorderingen	634.912.787	216.368.754	0	-3.323.021	-20.321.258	0	572.403.361	192.114.474	0

(in EUR)	31/12/2020					
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijmaatregelen		Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen	
			Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance		
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance			Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten	201.438.623	25.714.083	-1.088.148	-3.261.307	171.722.797	21.853.184
Particulieren	10.760.359	4.366.853	-168.923	-846.525	8.114.592	3.117.642
Landbouwkredieten	18.054.990	37.508.992	-321.178	-10.394.750	13.114.526	24.193.550
Ondernemingen	52.649.468	32.772.241	-1.219.783	-6.392.871	33.798.690	25.394.315
Leningen op Afbetaling	878.032	238.451	-9.828	-67.951	0	0
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	1.853.606	1.047.075	-80.571	-232.167	824.597	647.771
Totaal forborne Leningen en vorderingen	285.635.078	101.647.695	-2.888.431	-21.195.571	227.575.202	75.206.462

In 2020 kende Crelan een toename van de blootstelling van leningen waarvoor in het kader van de coronaviruscrisis forbearance-maatregelen zijn genomen, waarbij maandelijkse betalingsonderbrekingen werden toegestaan.

Ook de looptijden van het eerste halfjaar van 2021 hebben van deze maandelijkse onderbrekingen kunnen gebruikmaken.

Crelan heeft haar regels met betrekking tot forbearance niet gewijzigd ten gevolge van Covid. Dit betekent dat niet alle klanten die gebruikmaakten van een vorm van moratorium ten gevolge van Covid, automatisch als forborne werden aangemerkt, maar enkel in zoverre ze aan de verschillende voorwaarden voldeden.

De aanwezigheid van verschillende verzoeken om maandelijkse onderbrekingen tijdens de Covid-crisis werd geïnterpreteerd als één enkele heronderhandeling.

Eind 2021 was de blootstelling van leningen waarvoor uitstel van betaling was verleend, aanzienlijk gedaald (-14%), en meer nog voor het deel van de heronderhandelde uitstaande leningen (-16%).

Bij Crelan zijn in de loop van 2021, 528 (tegen 3073 in 2020) contracten in de forbearance status gekomen, terwijl 850 (tegen 750 in 2020) contracten deze status hebben verlaten. In het bijzonder voor het segment Kleine Ondernemingen en Zelfstandigen, komt het aantal contracten dat de forbearance status ingaat (186) overeen met het aantal contracten dat de forbearance status verlaat (184). In het segment van de particulieren is de situatie als volgt : er gaan meer contracten uit (451) dan er binnenkomen (238).

Door de integratie van AXA Bank Belgium in de groep is het bedrag van de heronderhandelde vorderingen met 222% gestegen voor de heronderhandelde renderende vorderingen en met 212% voor de heronderhandelde niet-renderende vorderingen.

Bijzondere waardeverminderingen op geherstructureerde/ forborne kredieten worden pas teruggenomen wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Het contract heeft geen enkele dag achterstand en er zijn geen indicaties meer van een probleem met de terugbetaling
- Er is minstens 1 jaar verstreken sinds het nemen van heronderhandelingsmaatregelen (forbearance)

Wanneer aan beide voorwaarden wordt voldaan en de waardevermindering wordt teruggenomen, blijft het contract gedurende 2 jaar onder verscherpt toezicht staan. Dit betekent dat als het contract meer dan 30 dagen achterstand heeft voor een bedrag van meer dan 90 EUR, opnieuw een waardevermindering wordt vastgesteld.

Leningen en vorderingen worden niet langer als onderwerp van heronderhandeling beschouwd wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Er is de afgelopen 2 jaar geen waardevermindering geboekt op onbetaalde schulden van de schuldenaar
- De schuldenaar heeft geen enkele openstaande vordering met een betalingsachterstand van meer dan 30 dagen en een bedrag van meer dan 90 EUR

4.4.3. Renderende en niet-renderende blootstellingen

Zonder rekening te houden met de overname van de niet-renderende blootstellingen van AXA Bank Belgium, stellen we vast dat, ondanks de coronacrisis, de portefeuille niet-renderende blootstellingen afneemt ten opzichte van 2020. Deze daling is het gevolg van het beheer van de portefeuille waardoor dossiers worden afgeschreven en gerealiseerd en bijgevolg uit de boekhouding verdwijnen. Anderzijds was er een relatief beperkte instroom, ondanks het afbouwen van de steunmaatregelen die door de overheid en de financiële sector werden uitgewerkt in het kader van de coronacrisis.

Op vlak van de portefeuille stage 2, zonder rekening te houden met de overname van AXA Bank Belgium, blijven de blootstellingen relatief stabiel blijven rond 6% van de totale omloop. Geconsolideerd met de cijfers van AXA Bank Belgium daalt deze proportie aanzienlijk, aangezien de overgenomen portefeuille op het moment van aankoop in stage 1 wordt geplaatst. Bij significante stijging van het kredietrisico op AXA Bank Belgium blootstellingen sinds het moment van overname zullen deze pas in stage 2 worden geplaatst.

4.4.3.1. Per type van blootstelling

De samenstelling van renderende en niet-renderende blootstellingen op 31 december 2021 en 31 december 2020 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2021				
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten Crelan	73.248.792	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	374.751.675	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	12.370.985.581	21.864.812	48.618.323	12.354.855	7.902.169
Woonkredieten AXA Bank Belgium	23.120.284.327	17.845.672	136.832.361	20.826.126	11.661.158
Particulieren	788.901.989	32.353.709	33.116.392	5.711.283	911.618
Landbouwkredieten	2.015.099.639	140.857	42.418.917	4.669.900	8.080.900
Ondernemingen	2.049.710.649	8.329.006	39.386.108	10.879.279	16.382.200
Leningen op Afbetaling Crelan	696.403.022	1.206.099	3.039.148	518.201	375.704
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	864.983.590	3.261.202	5.825.517	911.322	18.872
Gestorte cash waarborgen	156.322.193	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.276.300.800	3.100.963	43.297.565	6.022.622	751.452
Andere leningen en vorderingen Crelan	365.805.602	3.181.468	17.082.511	2.845.355	1.053.232
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	146.997.085	944.072	2.453.127	727.153	713.547
Totaal performing en non performing volgens days past due	45.299.794.944	92.227.860	372.069.969	65.466.096	47.850.852

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2021

(in EUR)	31/12/2020				
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten	123.955.812	0	0	0	0
Woonkredieten	11.696.471.911	18.249.219	50.317.195	17.019.226	8.462.453
Particulieren	746.722.109	27.869.207	41.333.158	7.664.075	1.291.991
Landbouwkredieten	1.978.387.305	680.814	50.030.072	7.390.003	7.658.827
Ondernemingen	1.920.735.799	7.341.875	43.458.371	16.108.171	17.103.360
Leningen op Afbetaling	663.051.470	1.281.852	2.682.925	580.121	618.003
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	325.162.578	4.617.857	19.608.714	3.239.891	1.159.304
Totaal performing en non performing volgens days past due	17.596.432.513	60.040.824	207.430.435	52.001.487	36.293.938

4.4.3.2. Per stage

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2021 :

(in EUR)	31/12/2021						
	PERFORMING			brutoboekwaarde/nominaal bedrag			geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen
							Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	POCI's	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	POCI's	
Interbancaire kredieten Crelan	73.248.792	0	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	374.751.675	0	0	0	0	0	8.677.728
Woonkredieten Crelan	11.758.904.952	633.945.441	0	-3.055.580	-7.529.724	0	9.387.178.471
Woonkredieten AXA Bank Belgium	23.138.129.999	0	0	-12.280.178	0	0	22.230.170.267
Particulieren	751.617.846	69.637.851	0	-6.212.675	-2.474.366	0	606.119.392
Landbouwkredieten	1.854.496.946	160.743.549	0	-9.329.305	-914.698	0	822.707.413
Ondernemingen	1.831.126.258	226.913.398	0	-4.809.158	-2.637.201	0	976.173.467
Leningen op Afbetaling Crelan	679.674.115	17.935.006	0	-554.556	-101.195	0	0
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	868.244.792	0	0	-4.401.285	0	0	12.206.370
Gestorte cash waarborgen	156.322.193	0	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.279.401.763	0	0	-12.447.672	0	0	2.084.384.869
Andere leningen en vorderingen Crelan	348.167.211	20.819.859	0	-2.521.763	-801.460	0	111.918.517
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	147.941.157	0	0	-508.805	0	0	19.323.462
Totaal performing per stages	44.262.027.699	1.129.995.104	0	-56.120.977	-14.458.644	0	36.258.859.956

(in EUR)	31/12/2021						
	NON-PERFORMING			brutoboekwaarde/nominaal bedrag			geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen
							Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	POCI's	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	POCI's	
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	0	68.875.347	0	0	-14.612.488	0	52.322.779
Woonkredieten AXA Bank Belgium	0	0	169.319.645	0	0	0	174.096.267
Particulieren	2.669.533	37.069.761	0	-115.206	-10.085.428	0	23.549.401
Landbouwkredieten	0	55.169.718	0	0	-17.571.157	0	34.607.344
Ondernemingen	684.948	65.962.638	0	-33.295	-21.978.387	0	39.498.780
Leningen op Afbetaling Crelan	9.752	3.923.301	0	-10	-1.633.357	0	0
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	0	0	6.755.711	0	0	0	135.489
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	0	0	50.071.639	0	0	0	49.191.648
Andere leningen en vorderingen Crelan	462.269	20.518.829	0	-28.706	-14.073.580	0	3.744.125
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	0	0	3.893.827	0	0	0	1.937.001
Totaal Non performing per stages	3.826.502	251.519.594	230.040.822	-177.217	-79.954.397	0	379.082.834

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2020 :

(in EUR)					
31/12/2020					
PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag	geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties	
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	
Interbancaire kredieten	123.955.810	0	-5.928	0	0
Woonkredieten	11.060.502.506	654.218.625	-3.652.429	-5.522.736	9.170.336.062
Particulieren	711.237.459	63.353.858	-7.907.712	-1.713.392	558.110.451
Landbouwkredieten	1.828.214.791	150.853.327	-11.237.659	-2.278.855	851.989.585
Ondernemingen	1.684.127.198	243.950.476	-7.945.474	-5.834.471	920.511.709
Leningen op Afbetaling	645.671.758	18.661.565	-2.077.547	-222.119	11.168
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	305.180.775	24.599.660	-2.573.363	-1.128.865	98.425.314
Totaal performing per stages	16.500.835.826	1.155.637.511	-35.400.112	-16.700.438	11.599.384.289

(in EUR)					
31/12/2020					
NON-PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag	geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties	
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
Woonkredieten	0	75.798.873	0	-16.516.897	57.613.409
Particulieren	3.775.377	46.513.846	-154.870	-13.493.010	29.706.924
Landbouwkredieten	0	65.078.903	0	-19.541.388	40.653.170
Ondernemingen	1.652.149	75.017.752	-75.585	-25.352.347	43.623.644
Leningen op Afbetaling	23.150	3.857.898	-42	-1.698.864	0
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	1.209.234	22.798.678	-72.112	-15.508.720	5.243.385
Totaal Non performing per stages	6.659.910	289.065.950	-302.609	-92.111.225	176.840.532

4.5. Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december 2021 en 31 december 2020 is als volgt :

(in EUR)						
2021						
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2021						
Aanschaffingsprijs	35.480.615	32.518.183	15.046.096	41.147.949	10.672.033	134.864.876
Gecumuleerde afschrijvingen	26.639.752	29.439.369	12.740.297	27.515.280	3.221.177	99.555.875
Nettoboekwaarde	8.840.863	3.078.814	2.305.799	13.632.669	7.450.856	35.309.001
Mutaties 2021						
Aanschaffingen	1.107.421	2.556.166	272.304	1.264.354	1.068.982	6.269.227
Vervreemdingen	0	456.334	0	26.560	0	482.894
Afschrijvingen	882.033	1.755.141	611.905	2.388.751	1.695.352	7.333.182
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	456.334	1.030	400	276.127	178.777
Acquisitie AXA Bank Belgium	47.956.235	1.500.833	242.227	721.152	0	50.420.447
Andere	0	0	0	0	0	0
Eindbalans 31 december 2021	57.022.486	5.380.672	2.207.395	13.202.464	6.548.359	84.361.376
Eindbalans 31 december 2020						
Aanschaffingsprijs	36.588.036	34.618.015	15.068.831	42.287.387	11.350.384	139.912.653
Acquisitie AXA Bank Belgium	88.185.753	7.310.543	577.050	5.535.298	0	101.608.644
Gecumuleerde afschrijvingen	27.521.785	30.738.176	13.103.663	29.806.075	4.802.025	105.971.724
Afschrijvingen Acquisitie AXA Bank Belgium	40.229.518	5.809.710	334.823	4.814.146	0	51.188.197

(in EUR)	2020					
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2020						
Aanschaffingsprijs	34.713.023	37.499.530	15.516.395	29.703.065	19.594.561	137.026.574
Gecumuleerde afschrijvingen	25.732.763	35.433.634	12.772.783	24.706.287	3.553.541	102.199.008
Nettoboekwaarde	8.980.260	2.065.896	2.743.612	4.996.778	16.041.020	34.827.566
Mutaties 2020						
Aanschaffingen	847.832	2.682.702	248.744	1.688.855	9.581.027	15.049.160
Vervreemdingen	55.740	7.636.871	674.196	308.762	0	8.675.569
Afschrijvingen	910.614	1.669.784	686.557	1.660.759	9.511.053	14.438.767
Terugnemingen ingevolge afboekingen	28.124	7.636.871	674.196	298.899	18.583	8.656.673
Andere	0	0	0	0	0	0
Eindbalans 31 december 2020	8.840.862	3.078.814	2.305.799	4.991.115	16.092.411	35.309.001
Eindbalans 31 december 2020						
Aanschaffingsprijs	35.480.615	32.518.183	15.046.096	30.211.357	29.136.396	142.392.647
Gecumuleerde afschrijvingen	26.639.753	29.439.369	12.740.297	25.220.242	13.043.985	107.083.646
Nettoboekwaarde	8.840.862	3.078.814	2.305.799	4.991.115	16.092.411	35.309.001

De gebruiksrechten die volgens IFRS 16 zijn geboekt, werden geclassificeerd als materiële vaste activa. Voor de duidelijkheid hebben we de bewegingen met betrekking tot leasing gescheiden van de andere materiële vaste activa en ondergebracht onder eenzelfde kolom, ongeacht hun aard. Onder de kolom IFRS 16 bevinden zich alle leasing activa met name auto's, gebouwen en bankautomaten. Meer details met betrekking tot de verschillende bewegingen worden beschreven in punt 4.9. (IFRS 16).

Zoals in de tabel zichtbaar is, zijn er voor Crelan geen grote wijzigingen in deze rubriek. De rubriek stijgt door de overname van AXA Bank Belgium voor een bedrag van 50,4 miljoen EUR. Zonder rekening te houden met de overname zou de rubriek licht gedaald zijn met 1,4 miljoen EUR.

4.6. Goodwill en andere immateriële vaste activa

De samenstelling van de goodwill en immateriële vaste activa per 31 december 2021 en 31 december 2020 is als volgt :

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2021					
Aanschaffingsprijs	23.642.057	27.082.113	36.436.759	0	87.160.929
Gecumuleerde afschrijvingen	0	18.600.442	32.671.365	0	51.271.807
Nettoboekwaarde	23.642.057	8.481.671	3.765.394	0	35.889.122
Variaties 2021					
Toevoegingen	0	0	0	0	0
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	7.274.687	1.229.086	0	8.503.773
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	12.827.702	0	0	12.827.702
Afschrijvingen	0	2.408.702	1.466.606	0	3.875.308
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	12.827.702	0	0	12.827.702
Acquisitie AXA Bank Belgium	0	3.918.123	0	0	3.918.123
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2021	23.642.057	17.265.779	3.527.874	0	44.435.710
Einbalans 31 december 2021					
Aanschaffingsprijs	23.642.057	21.529.099	37.665.845	0	82.837.001
Acquisitie AXA Bank Belgium	0	5.859.998	161.457	0	6.021.455
Gecumuleerde afschrijvingen	0	8.181.443	34.137.971	0	42.319.414
Afschrijvingen Acquisitie AXA Bank Belgium	0	1.941.875	161.457	0	2.103.332
Nettoboekwaarde	23.642.057	17.265.779	3.527.874	0	44.435.710
Einbalans 31 december 2020					
Einbalans 31 december 2020					
(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2020					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	21.436.033	39.265.173	1.143.487	85.487.325
Gecumuleerde afschrijvingen	0	16.693.746	34.825.046	1.143.487	52.662.279
Nettoboekwaarde	23.642.632	4.742.287	4.440.127	0	32.825.046
Variaties 2020					
Toevoegingen	0	5.646.080	1.142.392	0	6.788.472
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	5.646.080	1.142.392	0	6.788.472
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	575	0	3.970.806	1.143.487	5.114.868
Afschrijvingen	0	1.906.696	1.817.125	0	3.723.821
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	3.970.806	1.143.487	5.114.293
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2020	23.642.057	8.481.671	3.765.394	0	35.889.122
Einbalans 31 december 2020					
Aanschaffingsprijs	23.642.057	27.082.113	36.436.759	0	87.160.929
Gecumuleerde afschrijvingen	0	18.600.442	32.671.365	0	51.271.807
Nettoboekwaarde	23.642.057	8.481.671	3.765.394	0	35.889.122

Met uitzondering van de Goodwill hebben alle immateriële vaste activa een beperkte economische levensduur. In tegenstelling tot immateriële vaste activa wordt de Goodwill niet afgeschreven, maar wordt deze jaarlijks onderworpen aan een waardeverminderingstest (d.w.z. "impairment test") als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van de betrokken entiteit hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde van deze entiteit, wordt een bijzondere waardevermindering (d.w.z. "impairment") in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Momenteel is er alleen de goodwill van 23,6 miljoen EUR voortkomend uit de aankoop van Europabank NV in deze rubriek opgenomen. Er zijn in 2021 geen impairment indicators waargenomen. De impairment test op Europabank is uitgevoerd en resulteerde in geen waardevermindering.

4.7. Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen

De onderstaande tabel geeft een overzicht van actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per 31 december 2021 en 2020. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden toegewezen per juridische entiteit van de Groep.

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Actuele belastingen		
Activa	540.800	1.348.915
Verplichtingen	25.138.732	1.848.559
Totaal actuele belastingen	-24.597.932	-499.644
Uitgestelde belastingen		
Activa	48.314.548	43.081.792
Verplichtingen	26.424.444	8.729.190
Totaal uitgestelde belastingen	21.890.104	34.352.602

De onderstaande tabel geeft de samenstelling van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen op de balans per 31 december 2021 en 2020 :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Opgenomen in de resultatenrekening	13.883.687	33.994.167
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-13.237.320	-14.615.332
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	130.532	928.621
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	741.717	866.416
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	10.438.941	11.800.978
<i>Personeelsbeloningen</i>	2.008.651	2.045.869
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	1.118	5.105
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	0	0
<i>Voorzieningen</i>	3.896.453	3.364.888
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	13.152.193	33.607.692
<i>Goodwill</i>	0	0
<i>Impact overname Centea</i>	-3.271.312	-4.020.926
<i>Andere</i>	22.714	10.856
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	8.006.417	358.435
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	-1.002.136	-709.293
<i>Personeelsbeloningen</i>	-592.038	1.067.728
<i>Acquisitie AXA Bank Belgium</i>	9.600.591	
Totaal uitgestelde belastingen	21.890.104	34.352.602

De uitgestelde belastingen vertonen een sterke fluctuatie ten opzichte van vorig jaar. Dit is het gevolg van de terugname van een deel van de definitief belaste inkomsten (DBI). Dit omvat niet de uitgestelde belastingvorderingen op overgedragen verliezen.

Sinds 2018 zijn de voorwaarden voor het gebruik van definitief belaste inkomsten en overgedragen verliezen verstrengd. Van toen af kan slechts 70% van deze belastingkredieten worden toegepast op inkomsten van meer dan 1 miljoen EUR. Uitgestelde belastingen worden slechts opgenomen indien zij met toekomstige winsten kunnen worden verrekend.

De evolutie van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2021 en 2020 kan als volgt worden weergegeven :

(in EUR)	2021	2020
Openingsbalans	34.352.602	36.077.280
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	-20.077.837	-2.140.823
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	1.378.013	-484.554
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	-798.088	-2.538.572
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	-124.699	-233.451
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	-1.362.037	-2.057.341
<i>Personeelsbeloningen</i>	-22.950	17.860
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	-3.988	-4.212
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	0	0
<i>Voorzieningen</i>	549.939	1.903.478
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	-20.455.499	-193.772
<i>Goodwill</i>	0	0
<i>Opvolging overname Centea</i>	749.614	1.445.482
<i>Andere</i>	11.858	4.259
<i>CRI</i>	0	0
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	7.615.339	416.145
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	-292.843	-1.489
<i>Personeelsbeloningen</i>	-1.692.409	417.634
<i>Andere</i>	0	0
<i>Acquisitie AXA Bank Belgium</i>	9.600.591	
Eindbalans	21.890.104	34.352.602

Op globaal niveau zien we een daling van 12,46 miljoen EUR van onze uitgestelde belastingen. De sterkste daling vinden we terug in de rubriek definitief belaste inkomsten.

Een uitgestelde belastingvordering wordt alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal worden gecompenseerd door toekomstige verwachte winsten.

Per 31 december 2021 en 2020 werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans opgenomen wegens onzekerheid over de toekomstige belastbare winst :

	Geconsolideerd (A + B)	Crelan
(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Waardeverminderingen op kredieten	8.313.424,00	11.239.199,00
Voorzieningen	0,00	0,00
Fiscale verliezen	13.135.689,00	13.135.689,00
Niet opgenomen impact van definitief belaste inkomsten (DBI)	23.725.910,00	704.510,00
Notionele interesten	0,00	0,00
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	45.175.023,00	25.079.398,00

4.8. Overige activa en passiva

De samenstelling van de overige activa op 31 december 2021 en 31 december 2020 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Personeelsbeloningen	775.234	0
Vooruitbetaalde kosten	4.365.779	1.628.527
Te ontvangen baten	23.460.598	9.780.704
Edele metalen, goederen en grondstoffen	183.789	144.591
Andere voorschotten	8.613.765	1.818.733
Te recupereren belastingen	0	0
Overige	121.968.424	1.165.624
Totaal overige activa	159.367.589	14.538.179

We verwijzen naar deel 1.3. "Geplande overname van AXA Bank Belgium door Crelan Groep" voor meer informatie over de 122 miljoen EUR in "Overige".

De samenstelling van de overige verplichtingen op 31 december 2021 en 31 december 2020 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Toegezegde pensioenregelingen	56.296.348	12.515.229
Andere personeelsbeloningen	17.907.741	3.736.530
Sociale lasten	16.579.010	12.160.187
Toe te rekenen kosten	36.334.292	29.093.021
Over te dragen opbrengsten	16.131.614	1.572
Schulden mbt belastingen	4.906.350	2.937.729
Overige verplichtingen	54.700.257	45.196.919
Totaal overige verplichtingen	202.855.611	105.641.187

Het totaal aan overige activa is in 2021 met 144,8 miljoen EUR gestegen, voornamelijk door de overname van AXA Bank Belgium. AXA Bank Belgium heeft een bedrag van 136,8 miljoen EUR staan onder de overige activa.

Het totaal aan overige verplichtingen is in 2021 met 97,2 miljoen EUR gestegen.

In het kader van de pensioenhervorming besliste de federale regering in 2021 om het loonplafond, dat gebruikt wordt voor de berekening van het wettelijk pensioen, te verhogen. Dit heeft geleid tot een daling van de verplichting en de pensioenkosten voor de toegezegde pensioenregelingen binnen Crelan als de overname van AXA Bank Belgium buiten beschouwing wordt gelaten. De toegezegde pensioenregelingen bij AXA Bank Belgium bedragen 50,6 miljoen EUR.

4.9. IFRS 16

Deze standaard is geïntroduceerd om de financiële verslaggeving over leaseovereenkomsten te verbeteren. De IFRS 16-norm is op 1 januari 2019 in werking getreden en heeft sindsdien de behandeling van leaseovereenkomsten (d.w.z. "leasing") in de zakelijke omgeving gewijzigd.

Leasecontractanten moeten deze overeenkomsten voortaan in de balans opnemen door middel van een recht-op-gebruik activa (activa - opgesplitst in "Materiële vaste activa") en een leaseverplichting (passiva - "Andere financiële verplichtingen"). Er zijn echter twee uitzonderingen : enerzijds zijn huurcontracten op korte termijn uitgesloten (minder dan 12 maanden), anderzijds zijn ook huurcontracten met een lage waarde uitgesloten (minder dan 5.000 USD).

Voor huurcontracten die onder de regels van IFRS 16 vallen, bepalen we vervolgens de duur van het huurcontract. Leaseovereenkomsten hebben een bepaalde duur maar bevatten vaak de mogelijkheid om het contract te verlengen. De entiteit beslist of het contract al dan niet wordt verlengd op basis van alle beschikbare informatie. Als het contract waarschijnlijk wordt verlengd, verlengt dit de duur; het omgekeerde geval is natuurlijk ook mogelijk.

De door Crelan gekozen transitie methode is de "Modified Retrospective Method". Volgens deze methode worden het recht-op-gebruik en de leaseverplichting herberekend op de ingangsdatum van IFRS 16 en dit tegen de marginale rentevoet op 1 januari 2019.

Impact op de balans

Onder IFRS 16 erkennen wij het recht-op-gebruik en de leaseverplichting in de balans. Zowel financiële activa als passiva zullen daarom toenemen. Bovendien daalt de boekwaarde van het recht-op-gebruik normaal sneller dan de boekwaarde van de leaseverplichting; resulterend in een afname van het eigen vermogen in vergelijking met de vorige standaard IAS 17.

De Groep heeft drie hoofdklassen activa geïdentificeerd die onderworpen zijn aan leaseverplichting:

- Gebouwen;
- Bedrijfswagens;
- Geldautomaten (d.w.z. 'ATM').

Voor elk van deze activa moest Crelan ook de impliciete rentevoet identificeren die moet worden toegepast voor de financiering van deze contracten:

- Gebouwen: rentevoet op een hypothecaire lening met een looptijd van 10 jaar (+/- 2,2%);
- Bedrijfswagens: rentetarief op een autolening voor 5 jaar (+/- 2,9%);
- Geldddistributeurs: rente op professionele leningen met een looptijd van 7 jaar (+/- 3,3%).

In de loop van 2021 heeft Crelan Groep alle contracten met het oude leasegebouw Post X beëindigd.

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2021:

	2021				
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Crelan	8.641.555	571.894	-2.025.782	0	7.187.667
Gebouwen	3.126.036	0	-993.133	0	2.132.903
Voertuigen	2.441.404	77.088	-421.994	0	2.096.498
ATM	3.074.115	494.806	-610.654	0	2.958.266
Europabank	7.450.856	1.068.982	-1.695.352	-276.127	6.548.359
Gebouwen	6.813.026	860.797	-1.298.660	-257.769	6.117.394
Voertuigen	637.830	208.185	-396.692	-18.358	430.965
ATM	0	0	0	0	0
CRI	0	0	0	0	0
Voertuigen	0	0	0	0	0
Totaal	16.092.411	1.640.876	-3.721.134	-276.127	13.736.026

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2020:

2020					
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Crelan	8.214.145	8.280.510	-7.853.100	0	8.641.555
Gebouwen	3.611.156	5.505.229	-5.990.349	0	3.126.036
Voertuigen	2.321.608	1.475.026	-1.355.229	0	2.441.404
ATM	2.281.381	1.300.255	-507.521	0	3.074.115
Europabank	7.826.875	1.300.517	-1.657.953	-18.583	7.450.856
Gebouwen	7.094.410	999.535	-1.280.919	0	6.813.026
Voertuigen	732.465	300.982	-377.034	-18.583	637.830
ATM	0	0	0	0	0
CRI	6.999	6.777	-13.776	0	0
Voertuigen	6.999	6.777	-13.776	0	0
Totaal	16.048.018	9.587.804	-9.524.829	-18.583	16.092.411

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2021:

2021				
(in EUR)	Crelan	Europabank	CRI	Totaal
Beginsaldo	8.754.712	7.381.121	0	16.135.833
Toevoegingen	1.672.369	1.068.982	0	2.741.351
Verminderings	0	-276.127	0	-276.127
Lease betaling	-3.527.523	-1.803.083	0	-5.330.606
Intrest	453.027	103.199	347	556.573
Eindbalans	7.352.585	6.474.092	347	13.827.024

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2020:

2020				
(in EUR)	Crelan	Europabank	CRI	Totaal
Beginsaldo	8.309.358	7.758.044	7.101	16.074.503
Toevoegingen	5.844.547	1.300.517	6.675	7.151.739
Verminderings	-3.217.312	-18.583	0	-3.235.895
Lease betaling	-2.465.201	-1.747.360	-14.177	-4.226.738
Intrest	283.320	88.503	401	372.224
Eindbalans	8.754.712	7.381.121	0	16.135.833

Impact op het resultaat

De rente op de leaseverplichting zal worden opgenomen als rentelasten, waardoor de financiële kosten toenemen. Op basis van IAS 17 waren de volledige kosten verbonden aan de lease gekoppeld aan exploitatiekosten.

Hieronder, details van de impact op de winst- en verliesrekening op 31 december 2021 en 31 december 2020 :

(in EUR)	2021	2020
Afschrijvingen op recht-op-gebruik activa	-3.721.134	-9.524.829
Rente op leaseverplichtingen	-556.574	-372.224
Leasebetaling	5.330.606	7.444.050
Difference in addition ROU and LL	-1.100.476	2.436.065
Totaal	-47.578	-16.938

Hieronder details van de impact op de kasstromen op 31 december 2021 en 2020 :

(in EUR)	2021	2020
Totale kasuitstroom voor lease	-5.330.606	-4.226.738

Zoals hierboven beschreven, is de impact van de inwerkingtreding van deze nieuwe norm zeer beperkt gebleven voor de Groep. Het verschil tussen de gebruiksrechten en de leaseverplichtingen resulteerde in een P&L impact van -47.578 EUR in 2021 (-16.938 EUR in 2020).

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de toekomstige minimale leasebetalingen van AXA Bank Belgium.

(in EUR)	AXA Bank
Voor de leasingnemer - Resterende looptijd	
< 1 jaar	1.487.335
> 1 jaar ≤ 5 jaar	2.596.489
> 5 jaar	403.004
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	4.486.828
Voor de leasinggever - Resterende looptijd	
< 1 jaar	2.143.888
> 1 jaar ≤ 5 jaar	8.490.260
> 5 jaar	4.556.777
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	15.190.926

4.10. Crelan Insurance NV balans en resultaat

4.10.1. Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV balans

De samenstelling van de balans op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2020 is de volgende :

(in EUR)	31/12/2020		
Activa	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.140.800	0	1.140.800
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	90.039.856	-40.188.071	49.851.785
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	38.479.574	-39.500.619	-1.021.045
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	48.597	-687.452	-638.855
Schuldbewijzen	51.511.686	0	51.511.686
Materiële vaste activa	0	0	0
Goodwill en Immateriële activa	0	0	0
Belastingvorderingen	470.620	0	470.620
Andere activa	2.110.293	-139.999	1.970.294
Totaal Activa	93.761.569	-40.328.070	53.433.499
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	111.735	-38.400.720	-38.288.985
Deposito's	79.213	-38.400.361	-38.321.148
Andere financiële verplichtingen	32.522	-359	32.163
Voorzieningen	62.748.464	0	62.748.464
Belastingverplichtingen	78.350	0	78.350
Andere verplichtingen	3.476.728	-1.927.350	1.549.378
Totaal Verplichtingen	66.415.277	-40.328.070	26.087.207
Netto boekwaarde	27.346.292	0	27.346.292

In 2021 is de lijn "Activa/Passiva aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", die alle actief- en passiefposten van Crelan Insurance omvatten, naar nul gebracht aangezien deze onderneming in 2021 werd verkocht als onderdeel van de overname van AXA Bank Belgium.

De eerste kolom "Crelan Insurance" geeft de boekhoudkundige positie van de dochteronderneming op onafhankelijke basis weer.

De kolom "Eliminaties" omvat alle intercompany-transacties tussen Crelan Insurance NV en de andere entiteiten van de Groep.

De kolom "Totaal" vertegenwoordigt de bedragen die aan de "Geconsolideerde balans" moeten worden toegevoegd om de verzekeringsactiviteiten in het bereik van de Groep op te nemen.

4.10.2. Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV resultaat

De samenstelling van de resultatenrekening op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2021 is de volgende :

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31/12/2021		
(in EUR)	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten	21.165.882	-29.110.069	-7.944.187
Rentebaten	840.216	-219.773	620.443
Rentelasten	-219.719	219.773	54
Dividenden	0	0	0
Baten uit provisies en vergoedingen	2.572.916	-4.788.228	-2.215.312
Lasten uit provisies en vergoedingen	-10.298.115	4.761.136	-5.536.979
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	212.471	0	212.471
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	0	0	0
Herwaarderings van valutakoersverschillen	0	0	0
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	177	-27.832.177	-27.832.000
Andere exploitatiebaten	28.069.298	-1.250.800	26.818.498
Andere exploitatielasten	-11.362	0	-11.362
Administratiekosten	-5.114.843	1.277.892	-3.836.951
Personeelsuitgaven	-1.041.561	0	-1.041.561
Algemene en administratieve uitgaven	-4.073.282	1.277.892	-2.795.390
Bijdragen in contanten aan ontwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-2.769	0	-2.769
Afschrijvingen	10.513	0	10.513
Materiële vaste activa	10.513	0	10.513
Immateriële activa (andere dan goodwill)	0	0	0
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	0	0	0
Voorzieningen	-4.787.866	0	-4.787.866
Bijzondere waardeverminderingen	911	0	911
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	911	0	911
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	911	0	911
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op materiële vaste activa	0	0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening	0	0	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geassocieerd als aangehouden voor verkoop	0	0	0
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	11.271.828	-27.832.177	-16.560.349
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-2.785.988	0	-2.785.988
NETTOWINST OF -VERLIES	8.485.840	-27.832.177	-19.346.337

In 2021 bedraagt de meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance onder IFRS 46,7 miljoen EUR. Dit is het verschil tussen het bedrag van de deelneming van Crelan en CrelanCo van 5,5 miljoen EUR, waaraan het eigen vermogen (reserves en overgedragen resultaat) verworven tijdens het aanhouden van deze deelneming, wordt toegevoegd voor een bedrag van 27,8 miljoen EUR, en het bedrag van 80 miljoen EUR ontvangen van de overnemer.

De samenstelling van de resultatenrekening op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2020 was de volgende :

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		31/12/2020	
(in EUR)	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten	17.524.873	-1.104.595	16.420.278
Rentebaten	949.516	-90.893	858.623
Rentelasten	-79.065	90.893	11.828
Dividenden	0	0	0
Baten uit provisies en vergoedingen	459.982	-4.209.480	-3.749.498
Lasten uit provisies en vergoedingen	-9.239.366	4.198.686	-5.040.680
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	26.657	0	26.657
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	92.182	0	92.182
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	0	0	0
Herwaarderings van valutakoersverschillen	0	0	0
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0	0	0
Andere exploitatiebaten	25.314.968	-1.093.801	24.221.166
Andere exploitatielasten	0	0	0
Administratiekosten	-4.742.753	1.104.595	-3.638.157
Personeelsuitgaven	-977.955	0	-977.955
Algemene en administratieve uitgaven	-3.764.797	1.104.595	-2.660.202
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-2.811	0	-2.811
Afschrijvingen	7.843	0	7.843
Materiële vaste activa	7.843	0	7.843
Immateriële activa (andere dan goodwill)	0	0	0
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	0	0	0
Voorzieningen	-4.404.720	0	-4.404.720
Bijzondere waardeverminderingen	2.561	0	2.561
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2.561	0	2.561
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	2.561	0	2.561
Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa	0	0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening	0	0	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	0	0
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	8.384.993	0	8.384.993
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-2.082.007	0	-2.082.007
NETTOWINST OF -VERLIES	6.302.986	0	6.302.986

Aangezien Crelan Insurance in 2021 is verkocht als onderdeel van de overname van AXA Bank Belgium, hebben wij alle winsten en verliezen van Crelan Insurance in zowel 2020 als 2021 overgeboekt naar een afzonderlijke lijn genaamd "Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop".

Het resultaat van Crelan Insurance NV per 31 december 2021 bedraagt 8,5 miljoen EUR, een stijging met 2,2 miljoen EUR ten opzichte van het voorgaande jaar. De activiteiten van Crelan Insurance NV zijn nauw verbonden met de door Crelan verstrekte hypothecaire leningen, in die zin dat het voornaamste aangeboden product een schuldsaldoverzekerings is.

Aangezien de kredietproductie vergelijkbaar bleef met die van 2020, brachten de verzekeringsactiviteiten stabiele inkomsten voor de Groep.

4.11. Financiële verplichtingen

4.11.1. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

4.11.1.1. Deposito's

De samenstelling van de deposito's op 31 december 2021 en 2020 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Deposito's van kredietinstellingen	1.449.406.652	417.217.715
- deposito's van centrale banken	1.432.521.289	400.919.290
- zichtdeposito's	2.331.520	3.455.726
- deposito's met vaste looptijd	14.553.843	12.842.699
Deposito's (andere dan kredietinstellingen)	41.200.743.783	20.001.951.463
- zichtdeposito's	9.865.365.637	4.461.766.367
- deposito's met vaste looptijd	1.162.729.332	746.674.422
- spaardeposito's	29.884.471.667	14.649.517.796
- overige deposito's	288.177.147	143.992.878
Totaal deposito's	42.650.150.435	20.419.169.178

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Gestorte collaterals in het kader van CSA	73.208.179	2.839.772

De deposito's zonder rekening te houden met de deposito's die moeten worden toegewezen aan de integratie van de cijfers van AXA Bank Belgium stijgen met 1,14 miljard EUR.

Deze stijging is vooral toe te schrijven aan de deposito's van cliënten op zowel zichtrekeningen +642,5 miljoen EUR als spaarrekeningen +855,2 miljoen EUR. De termijndeposito's dalen daarentegen nog steeds: -118,8 miljoen EUR.

De lage rentevoeten hebben immers tot gevolg dat termijndeposito's, kasbons (zie punt 4.11.1.2) en achtergestelde certificaten niet worden herbelegd (zie punt 4.11.1.3).

De deposito's bij financiële instellingen buiten AXA Bank Belgium dalen met 261 miljoen EUR. Deze daling heeft betrekking tot de zichtdeposito's, die negatief zijn voor 250,7 miljoen EUR. Het gaat om reverse repo's met AXA Bank Belgium, die bijgevolg in de consolidatie worden geëlimineerd.

Dit bedrag is terug te vinden in de financiële verplichtingen verbonden aan de overgedragen financiële activa (repo's) in de cijfers van AXA Bank Belgium.

Ten slotte heeft Crelan, exclusief AXA Bank Belgium, voor 14,5 miljoen EUR aan zekerheden in contanten ontvangen in verband met deze derivatentransacties.

Crelan heeft in boekjaar 2021 geen effectenverkoopovereenkomst (Repo) meer, als AXA Bank Belgium buiten beschouwing wordt gelaten. Dit verklaart waarom er geen verschil is tussen de boekwaarde en de marktwaarde die worden gebruikt om het bedrag van de deposito's te bepalen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de waarde van de financiële activa overgedragen van de Groep :

31/12/2021	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	Leningen en vorderingen
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa		1.898.605.545	
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting voor netting		1.748.430.003	
Netting		-1.498.391.263	
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting na netting		250.038.740	

31/12/2020	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	Leningen en vorderingen
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa		0	
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting		0	

We verwijzen naar deel 7.4 voor wat het maturiteitsaspect betreft van de Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

4.11.1.2. In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden zijn per 31 december 2021 en 2020 als volgt samengesteld :

(In EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Kasbons	558.141.280	682.504.692
Depositocertificaten	100.069.187	0
Coverd bonds	5.646.692.911	0
Credit Linked Notes	57.984.742	0
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	6.362.888.120	682.504.692

Kasbons worden binnen de Groep uitsluitend door Crelan op de markt gebracht. Ook in 2021 kenden ze een daling : -124,3 miljoen EUR. Door de lage rentevoeten voelen de klanten zich niet meer aangetrokken tot dit soort producten.

De overige schulden die door een zekerheid worden vertegenwoordigd, zijn producten die door AXA Bank Belgium worden gecommmercialiseerd.

Macrodekking wordt toegepast op een deel van de kasbonportefeuille. Voor meer informatie over dit onderwerp verwijzen wij naar toelichting 4.14.

4.11.1.3. Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten voor klanten en de uitgifte van een effect in verband met de overname van AXA Bank Belgium om het Tier 2 kapitaal van de bank te verhogen. De resterende looptijd per 31 december 2021 en 2020 kan als volgt worden gedetailleerd:

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Vervaldatum		
Lopend jaar	0	0
Lopend jaar +1	17.460.726	50.274.290
Lopend jaar +2	3.861.334	17.415.246
Lopend jaar +3	5.646.606	3.851.556
Lopend jaar +4	0	5.631.614
Meer dan lopend jaar +4	199.347.416	0
Totaal achtergestelde verplichtingen	226.316.082	77.172.706

De achtergestelde schulden stegen met 149,1 miljoen EUR. Deze stijging is het gevolg van de uitgifte van een achtergesteld effect voor 200 miljoen EUR in verband met de overname van AXA Bank Belgium. Terwijl het deel dat betrekking heeft op de achtergestelde certificaten bestemd voor klanten verder daalt met -44,6 miljoen EUR. Hiervoor geldt dezelfde reden als uiteengezet in vorig punt (4.11.1.2.). Door de daling van de marktrente daalt de vergoeding voor dit soort product en bijgevolg ook de belangstelling van de klanten.

4.11.1.4. Andere financiële verplichtingen

De andere financiële verplichtingen kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
IFRS16	13.814.476	16.135.834
Wachtrekeningen	283.901.217	96.900.827
Totaal andere financiële verplichtingen	297.715.693	113.036.661

De overige passiva bestaan hoofdzakelijk uit wachtrekeningen die worden gebruikt voor inkomende en uitgaande betalingen van cliënten.

Zonder rekening te houden met de cijfers van AXA Bank Belgium is de variatie niet significant, gaande van 96,9 miljoen EUR in 2020 tot 93,9 miljoen EUR in 2021.

4.11.1.5. TLTRO-leningen

Crelan heeft voor 400 miljoen EUR geparticipeerd in de TLTRO-lening uitgegeven door de ECB. De TLTRO-lening wordt geboekt aan geamortiseerde kostprijs met een effectieve interestvoet gebaseerd op de Main Refinancing Operations rentevoet (MRO) van de ECB. Over de periode 30 september 2020 tot 23 juni 2022 wordt hierop een korting van 50 basispunten toegekend, onafhankelijk van de groei van het in aanmerking komende lening boek voor TLTRO-III. Dit voordeel van een marktvoordelige rentevoet wordt in resultaat genomen gespreid over de periode waarop deze kortingen betrekking hebben (IAS20.7 en IAS20.12). Voor boekjaar 2021 bedraagt dit ongeveer 2 miljoen EUR, hetgeen als rente inkomsten werd geboekt. De bijkomende korting, met name het verschil tussen de MRO rentevoet en de DFR (Deposit Facility Rate) rentevoet, hetgeen momenteel nog eens 50 basispunten bedraagt, is wel afhankelijk van de groei van het in aanmerking komende lening boek voor TLTRO-III. Gelet op de huidige inschatting van deze groei, acht Crelan het voldoende zeker dat deze bijkomende korting zal gerealiseerd worden, en werd een additionele 2 miljoen EUR als rente inkomsten geboekt.

4.11.2. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Onder deze rubriek worden de EMTN's (European Medium Term Notes) opgenomen van AXA Bank Belgium. Deze worden uitgegeven door AXA Belgium Finance, een dochter van AXA Bank Belgium, met uitzondering van 1 uitgifte rechtstreeks door de bank zelf. AXA Bank Belgium heeft geopteerd voor de mogelijkheid om de EMTN's aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en heeft die uitgaven in de balans dus tegen reële waarde opgenomen. De wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) werden vanaf het boekjaar 2017 evenwel in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen. De OCI reserve werd bij toepassing van IFRS 3 op closingdatum afgeboekt.

4.12. Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt per type voor de jaren 2021 en 2020 worden gedetailleerd :

31/12/2021 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen en Belastinggeschillen	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	7.363.190	7.148.331	2.009.759	16.521.280
Toevoegingen	0	138.241	32.678	170.919
Gebruikte bedragen	-856.339	-133.426	0	-989.765
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-742.950	-1.065.902	-1.808.852
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Acquisitie AXA Bank Belgium	0	16.975.651	151.007.501	167.983.152
Andere bewegingen	0	0	0	0
Eindbalans	6.506.851	23.385.847	151.984.036	181.876.734

31/12/2020 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	13.042.533	7.191.314	967.582	21.201.429
Toevoegingen	65.396	739.508	1.042.177	1.847.081
Gebruikte bedragen	-5.744.739	-358.357	0	-6.103.096
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-424.134	0	-424.134
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0
Eindbalans	7.363.190	7.148.331	2.009.759	16.521.280

In oktober 2016 heeft de raad van bestuur van Crelan NV het strategisch plan "Fit for the Future" goedgekeurd voor de reorganisatie van de centrale diensten en het netwerk van agenten. De voorzieningen in het kader van dit project bedroegen 38 miljoen EUR en hadden betrekking op de geleidelijke daling van het aantal voltijdse banen over een periode van 4 jaar en de herstructurering van het agentennetwerk. Na de diverse overdrachten, bestedingen en toewijzingen gedurende de voorgaande jaren bedroegen deze voorzieningen eind 2020, 7,4 miljoen EUR. In 2021 is het gebruik van deze voorzieningen opgenomen voor een bedrag van 0,9 miljoen EUR.

Lopende geschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per geval berekend door de juridische dienst of door de personeelsdienst in het geval van een schadegeval waarbij een medewerker is betrokken. De variatie van -0,74 miljoen EUR betreft zowel nieuwe als bestaande dossiers. Het merendeel van deze zaken heeft voornamelijk betrekking op juridische geschillen met agenten, met de terugname in 2021 van de voorziening voor fiscaal risico van 0,1 miljoen EUR die in 2020 werd aangelegd.

De andere voorzieningen hebben betrekking op verplichtingen en garanties in verband met kredietlijnen en rekeningen-courant voor Stage 1 en Stage 2. Deze zijn sinds 2018 vastgesteld in overeenstemming met IFRS 9.

Ten slotte wordt de technische voorziening voor de verzekeringsactiviteit, sinds 2019, niet langer afzonderlijk in de rekeningen opgenomen, maar voor 2020 op de lijn "Verplichtingen aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten". In 2021 is de verzekeringsmaatschappij verkocht. Het saldo aan het eind van 2020 is terug te vinden in punt 4.10. De voorzieningen van Crelan Insurance NV bedragen 66,5 miljoen EUR, wat neerkomt op een variatie van ongeveer +3,7 miljoen EUR ten opzichte van 2020.

4.13. Personeelsbeloningen

4.13.1. Personeelsbeloningen Crelan (en Europabank)

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregelingen worden opgenomen in de sectie "Overige verplichtingen". Crelan NV heeft twee "toegezegde pensioenregelingen" die werknemers van het voormalige Landbouwkrediet en het voormalige Centea dekken. Europabank NV heeft een Belgische toegezegde bijdrageregeling opgezet.

Sinds 2012 is het niet langer interessant om toegezegde pensioenregelingen te sluiten. Deze worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten of individuele pensioenverplichtingen afgesloten met Belgische verzekeraars. De door de werkgever gekozen financieringsmethode voorziet in een jaarlijkse dotatie aan het financieringsfonds. Dit fonds houdt rekening met veronderstellingen van loonsverhogingen, inflatie, actualisatievoet, pensioenleeftijd en personeelsverloop, met inachtneming van de wettelijke minimumfinanciering.

Op de pensioengerechtigde leeftijd ontvangen de werknemers een bepaald bedrag aan kapitaal, berekend op basis van de jaarlijkse beloning en anciënniteit.

Toegezegde pensioenregelingen dekken actuaireel risico, voornamelijk renterisico, marktrisico en inflatierisico.

De Groep heeft vier "toegezegde bijdrageregelingen", één voor voormalige Landbouwkrediet-werknemers die sinds 2008 in dienst zijn gekomen, twee voor de voormalige Centea-werknemers, die vóór 1999 in dienst zijn getreden en één voor Europabank NV. Bovendien worden werknemers van het voormalige Landbouwkrediet die zijn ingeschreven bij de toegezegde pensioenregelingen, overgedragen naar toegezegde-bijdragenregelingen als ze actief blijven na de pensioengerechtigde leeftijd. De dochteronderneming Europabank NV heeft ook een eigen toegezegde bijdrageregeling voor al haar werknemers. Al deze pensioenregelingen worden gefinancierd door groepsverzekeringen, waarbij de verzekeraar een minimaal rendement garandeert.

De Belgische toegezegde bijdrageregelingen waren onderworpen aan een wettelijk minimumrendement van 3,25% op de werkgeversbijdragen en 3,75% op de persoonlijke bijdragen die door de werkgever moesten worden gegarandeerd. Dit gegarandeerde rendement kon worden gewijzigd bij koninklijk besluit. In dit geval werd verwacht dat de nieuwe rendementen zouden worden toegepast op opgebouwde bijdragen uit het verleden en toekomstige bijdragen. Gezien het beperkte risico zijn deze pensioenregelingen beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen en als zodanig verwerkt onder IAS 19.

De Belgische wet werd gewijzigd op 1 januari 2016 : het door de werkgever te garanderen minimumrendement varieert afhankelijk van de prestaties van de OLO 10 jaar, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Voor bijdragen betaald vanaf 2016 is het gegarandeerde minimumrendement 1,75%.

Voor pensioenregelingen die worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten volgens welke de verzekeraar een contractuele rentevoet garandeert, blijft het percentage van 3,25% of 3,75% van toepassing op geaccumuleerde bijdragen per 31 december 2015, tot de datum van uitdiensttreding van de actieve

werknemer. De facto kunnen deze Belgische toegezegde bijdrageregelingen vanaf 2016 worden geclassificeerd als toegezegde pensioenregelingen volgens IAS 19.

Vanaf 2016 voert de Groep de volledige berekening uit van de verplichtingen voor toegezegde bijdrageregelingen in overeenstemming met IAS 19. De bruto verplichtingen voor toegezegde pensioenrechten worden gewaardeerd volgens de "Projected Unit Credit³-methode".

De "PUC-methode" is een actuariële techniek waarbij de bruto verplichtingen die voortvloeien uit toegezegde pensioenrechten worden geëvalueerd via een prognose van toekomstige verdisconteerde voordelen. De contante waarde van de bruto toegezegde pensioenverplichting wordt vervolgens vergeleken met de reële waarde van de beleggingen. Een voorziening wordt aangelegd voor een eventueel tekort. Rekening houdend met de pensioenkosten die toe te rekenen zijn aan het dienstjaar, wordt de wijziging in de verplichting opgenomen via de herwaarderingsreserve. De waardering van activa onder toegezegde bijdrageregelingen is gebaseerd op de toepassing van alinea 115⁴ van IAS 19, rekening houdend met het standaardrisico van verzekeringsinstellingen. Toegezegde pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens de methode van de reële waarde van de activa (IFRS 13), waarbij activa gelijk zijn aan de contante waarde van toekomstige kasstromen, rekening houdend met het risico van wanbetaling.

Om de reële waarde van de activa te bepalen, wordt een schatting gemaakt van het risico van wanbetaling :

- Voor de reële waarde van de activa die binnen de limieten van de wiskundige reserves blijven, wordt het risico van wanbetaling gelijkgesteld met het risico van wanbetaling van bedrijfsobligaties met rating AA. Daarom is de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de contante waarde te bepalen, identiek aan de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de DBO (d.w.z. "Defined Benefit Obligation" - gedefinieerde prestatieplicht) te berekenen.
- Voor de reële waarde van activa die de wiskundige reserves overschrijden, wordt een aanvullend standaardrisico in aanmerking genomen, dat als volgt in de disconteringsvoet is opgenomen : de toegevoegde risicopremie is gelijk aan de opbrengsten op bedrijfsobligaties met rating AA minus het rendement van financiële instellingen met de rating van de betreffende verzekeringsmaatschappijen.

Deze methode houdt daarom rekening met het risico dat de verzekeringsmaatschappij haar verplichtingen niet nakomt, dat wil zeggen dat zij haar contractueel overeengekomen gegarandeerde rendement niet kan bereiken.

³ De "Projected Unit Credit"-methode wordt gebruikt om de contante waarde, de bruto verplichtingen gekoppeld aan het toegezegde pensioenplan en de kosten van de verleende diensten te bepalen. Volgens deze methode wordt een "geprojecteerd gecumuleerd voordeel" berekend op basis van de dienst op de waarderingsdatum, maar wanneer de formule voor het berekenen van voordelen is gebaseerd op toekomstige salaris- en socialezekerheidsniveaus, met behulp van veronderstellingen over de groei van deze geprojecteerde bedragen op de leeftijd waarop de werknemer naar verwachting de actieve dienst zal verlaten. Normaal gesproken is het "verwachte opgebouwde voordeel" gebaseerd op de planformule. Indien diensten in toekomstige jaren echter wezenlijk hogere voordelen veroorzaken dan in voorgaande jaren, worden de "verwachte gecumuleerde voordelen" berekend door de voordelen lineair toe te rekenen over de beoordelingsperiode.

⁴ Dit betekent dat de activa gelijk zijn aan de contante waarde van het verzekerd kapitaal in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een rentevoet gegarandeerd door de verzekeraar (Tak 21).

De onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de huidige waarde van de bruto-verplichting van toegezegde pensioenregelingen en Belgische toegezegde bijdrageregelingen :

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	69.274.876	83.482.710	71.269.078	82.124.832
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	2.659.836	3.165.095	2.653.723	3.197.469
Rentekosten	276.937	440.942	451.058	649.077
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	166.350	887.823	169.527	867.623
Belastingen	-362.243	-371.079	-377.442	-349.984
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	-19.874	0	-140.918	0
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	0	0	71.981	0
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	-7.229.977	-3.340.068	1.941.971	1.596.665
Betaalde vergoedingen	-2.326.214	-3.926.576	-6.764.103	-4.602.973
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	62.439.691	80.338.847	69.274.875	83.482.709

In het kader van de pensioenhervorming besliste de federale regering in 2021 om het loonplafond dat gebruikt wordt voor de berekening van het wettelijk pensioen te verhogen. Dit heeft geleid tot een daling van de verplichting en de pensioenkosten voor de toegezegde pensioenregelingen.

De hogere betaalde vergoedingen van 2020 zijn grotendeels toe te schrijven aan de regeling voor vervroegde uittreding die de Groep aanbood aan haar werknemers ouder dan 58 jaar.

De uitsplitsing van de bruto-verplichting van Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen kan als volgt worden samengesteld :

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Actieve werknemers	52.643.076	66.907.255	58.318.863	69.286.278
Ex-werknemers	9.283.868	13.204.548	9.742.908	13.977.059
Begunstigden	8.026	0	8.787	0
Belastingen	504.720	227.040	1.204.318	219.373
Saldo	62.439.690	80.338.843	69.274.876	83.482.710

De activa worden aangehouden in ruil voor toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen.

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de reële waarde van de betrokken activa weer :

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	58.694.253	81.608.941	62.354.820	80.356.530
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	231.404	439.960	393.154	649.012
Rendement op fondsbeleggingen boven/(onder) de actualisatievoet	-705.827	-3.114.459	-217.948	1.987.255
Bijdragen van de werkgever	3.014.782	2.874.966	3.136.245	2.701.478
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	166.350	887.823	169.527	867.623
Betaalde vergoedingen	-2.326.215	-3.926.578	-6.764.104	-4.602.974
Belastingen	-362.243	-371.079	-377.442	-349.984
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	58.712.504	78.399.574	58.694.252	81.608.940

De activa omvatten geen financiële instrumenten die door de Groep zijn uitgegeven, noch vastgoedbeleggingen of activa die door de Groep worden gebruikt. Alle activa worden belegd in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een door de verzekeraar gegarandeerde contractuele rentevoet (contracten in tak 21).

De onderstaande tabel geeft de details van de aansluiting tussen de actuele waarde van de bruto verplichtingen en de reële waarde van de activa in verband met de Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen, evenals de activa en passiva die op de balans verschijnen :

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen	62.439.691	80.338.846	69.274.876	83.482.710
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-58.712.503	-78.399.574	-58.694.253	-81.608.941
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	3.727.188	1.939.272	10.580.623	1.873.769
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	3.727.187	1.939.272	10.580.623	1.873.769
Activa voor plannen met vaste toezeggingen				
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	3.727.187	1.939.272	10.580.623	1.873.769

De onderstaande tabel geeft de totale kosten weer die in de loop van het jaar in het totaalresultaat zijn opgenomen :

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	2.659.836	3.165.095	2.653.723	3.197.469
Rentelasten	276.937	440.942	451.058	649.077
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-231.404	-439.960	-393.154	-649.012
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	2.705.369	3.166.077	2.711.627	3.197.535
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	-6.544.024	-225.609	2.090.981	-390.591
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	-3.838.655	2.940.468	4.802.609	2.806.944

De belangrijkste actuariële veronderstellingen met betrekking tot Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen worden weergegeven in de onderstaande tabel :

	2021		2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,80% - 1,09%	0,78% - 1,19%	0,33% - 0,68%	0,31% - 0,82%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De belangrijkste actuariële veronderstellingen die zijn gebruikt om de totale kosten te bepalen die in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar zijn opgenomen, worden weergegeven in de onderstaande tabel:

	2021		2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,33% - 0,68%	0,78% - 1,19%	0,59% - 0,96%	0,31% - 0,82%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De disconteringsvoet die wordt gebruikt om de waarde van de verplichtingen van het pensioenplan te bepalen, is verschillend voor ex-Centea, Crelan NV en voor de Belgische toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen. In de toegezegde pensioenregeling van Crelan NV zijn er (relatief) oudere werknemers. Het "Defined Benefit Plan" van ex-Centea werd pas in 2009 geïmplementeerd en is van toepassing op al diegenen die na 1998 in dienst zijn getreden. Aangezien de gemiddelde te financieren periode langer is voor ex-Centea dan voor Crelan NV, is de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de "Defined Benefit Obligation" hoger voor ex-Centea dan voor Crelan NV. Dezelfde verklaring is van toepassing op Belgische toegezegde bijdrageregelingen.

De verwachte kasstromen in 2022 voor de toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen van de Groep worden weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Bijdragen van de werkgever aan fondsbeleggingen (inclusief belastingen)	2.713.965	2.634.631
Bijdragen van deelnemers aan het plan	171.007	874.896
Betaalde vergoedingen	3.272.728	1.902.373
Door werkgever betaalde vergoedingen	1.530	0
Belastingen	372.685	0
	6.531.915	5.411.900

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegde pensioenregelingen is 9 jaar voor Crelan NV en 16 jaar voor ex-Centea. De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de diverse toegezegde bijdrageregelingen liggen tussen 9 en 15 jaar.

De sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen op de bruto-verplichting van de toegezegde pensioenregelingen op het einde van de periode is weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2021
	Toegezegde pensioenregelingen
Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypothesen van vorig jaar	
a. Brutoverplichting - Nominale waarde	69.669.667
a. Brutoverplichting - Nominale waarde	
a. Oorspronkelijke hypothese	1,89%
b. Brutoverplichting	62.439.690
a. Hypothese - Variatie 1	2,89%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	59.599.159
a. Hypothese - Variatie 2	0,89%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	65.378.343
Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen	
a. Oorspronkelijke hypothese	5,60%
b. Brutoverplichting	62.439.690
a. Hypothese - Variatie 1	6,60%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	66.253.122
a. Hypothese - Variatie 2	4,60%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	59.210.558
Sensitiviteit van het sterftedijfer	
a. Oorspronkelijke hypothese	MR/FR-3
b. Brutoverplichting	62.439.690
a. Hypothese - Variatie 1	MR/FR
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	62.222.129
Sensitiviteit van de verwachte inflatie	
a. Oorspronkelijke hypothese	3,60%
b. Brutoverplichting	62.439.690
a. Hypothese - Variatie 1	4,60%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	64.491.737
a. Hypothese - Variatie 2	2,60%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	60.385.050

De gevoeligheidsanalyse van de actuariële veronderstellingen over de waarde van de bruto-verplichtingen en activa van Belgische toegezegde bijdrageregelingen aan het einde van de periode wordt gepresenteerd in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2021
	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet +50bp	
Brutoverplichting	75.685.605
Planactiva	73.904.108
Disconteringsvoet -50bp	
Brutoverplichting	85.433.982
Activa	83.317.108
Disconteringsvoet +25bp	
Brutoverplichting	77.960.108
Activa	76.102.026
Disconteringsvoet -25bp	
Brutoverplichting	82.827.915
Planactiva	80.802.501

4.13.2. Personeelsbeloningen AXA Bank Belgium

Sinds 31 december 2021 maakt AXA Bank Belgium deel uit van de Crelan Group.

De onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de huidige waarde van de bruto-verplichting van toegezegde pensioenregelingen :

(in EUR)	31/12/2021
	Toegezegde pensioenregelingen
Openingsbalans	177.945.595
Pensioenkosten	5.914.465
Interest op de actuariële schuld	358.048
Werknemersbijdragen	329.103
Actuariële winsten (verliezen) ten gevolge van op ervaring gebaseerde wijzigingen	2.373.000
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de demografische veronderstellingen	
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de financiële veronderstellingen	-5.593.412
Betaalde prestaties	-10.203.566
Prestaties direct betaald door de werkgever	-127.051
Eindbalans	170.996.182

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de reële waarde van de betrokken activa weer :

(in EUR)	31/12/2021
Toegezegde pensioenregelingen	
Openingsbalans	112.073.159
Impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	221.753
Reëel rendement van de afzonderlijke actiefposten, met uitsluiting van het impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	19.737.406
Werkgeversbijdragen	7.608.481
Werknemersbijdragen	329.103
Betaalde prestaties	-10.330.617
Eindbalans	129.639.285

De onderstaande tabel geeft de details van de aansluiting tussen de actuele waarde van de bruto verplichtingen en de reële waarde van de activa in verband met de Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen, evenals de activa en passiva die op de balans verschijnen :

(in EUR)	31/12/2021
Toegezegde pensioenregelingen	
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	-170.995.714
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	129.639.284
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)	-41.356.430

Bij AXA Bank Belgium vallen de pensioenplannen onder de pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen.

Het bedrag dat wordt opgenomen als een netto verplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten bestaat uit het netto totaal van de volgende bedragen:

- de contante waarde van de bruto verplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten op de balansdatum, waarbij gebruik gemaakt wordt van de "projected unit credit"-methode;
- verminderd met de reële waarde op de balansdatum van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld.

Laatstgenoemde fondsbeleggingen kunnen zowel activa betreffen als verzekeringscontracten.

Periodiek worden de veronderstellingen en schattingen herzien en aangepast.

4.14. Derivaten en boekhoudkundige verwerking

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van een onderliggende waarde (bijv. rentevoet, wisselkoers, aandelenkoers, index, enz.), waarvoor een beperkte initiële belegging is vereist en waarvan de betaling wordt gedaan op een later tijdstip.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Volgende soorten derivaten worden binnen de Groep gebruikt :

- Een **renteswap** is een overeenkomst waarbij twee partijen overeenkomen om periodiek rentebetalingen uit te wisselen.
- Een **cap** is een rente-optie die de maximale rente voor de koper van de cap beperkt tot een vooraf bepaald niveau voor verschillende periodes.
- Een **swaption** is een optie op een renteswap waarbij de eigenaar van de swaption het recht, maar niet de plicht heeft om een swap aan te gaan.

De Groep past alleen een reële-waarde-afdekking toe, die het risico van variatie in de reële waarde van een actief of een verplichting dekt.

Wat betreft de reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Crelan NV drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk worden ingedekt met een portefeuille van renteswaps :

- Activaportefeuille bestaande uit consumentenleningen, hypothecaire leningen en investeringsleningen
- Investeringsportefeuille
- Portefeuille van passiva, bestaande uit kasbons en termijnrekeningen

De portefeuilles van activa (1) of passiva (3) maken het voorwerp uit van afdekkingsrelaties via macro-afdekking. Macro-afdekking houdt in dat het renterisico van een portefeuille met vergelijkbare kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende portefeuille, toe te schrijven aan het ingedekte risico, geven aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van de onderliggende portefeuille ten opzichte van de resultatenrekening.

De wijzigingen in de balans worden opgenomen in de sectie "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille" aan de actief- of passiefzijde van de balans (afhankelijk van de zijde waarop de ingedekte portefeuille zich bevindt : actief of passief).

De wijzigingen in de winst-en-verliesrekening en ook elke inefficiëntie van de afdekkingsrelatie worden opgenomen in de sectie "Reële waarde aanpassingen bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Sinds 2011 past de Groep ook reële waarde-afdekking toe met caps en swaptions. Hiervoor plaatste Crelan NV impliciet synthetische portefeuilles van caps gekoppeld aan hypothecaire leningen met een variabele rente als een afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. De Groep gaat uitsluitend afdekkingstransacties aan die bij de start en eveneens naar verwachting in de daaropvolgende perioden zeer effectief zullen zijn voor wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in reële waarde. De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. Het resultaat van de verhouding tussen de reële waardenschommeling van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) en de afgedekte positie(s) dient binnen een bereik van 80-125

procent te vallen. Indien dit niet het geval is, wordt de afdekkingsrelatie stop gezet. Deze maandelijkse effectiviteitstest is ook bedoeld om mogelijke overhedging in toekomstige tijd buckets op te sporen. Wanneer dit het geval is, worden bepaalde derivaten uit de afdekkingsrelatie verwijderd om de waargenomen overhedging te verminderen. Het vlottend been van de IRS zorgt voor de ineffectiviteit.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde weer van de afdekkingsinstrumenten die op 31 december 2021 en 2020 werden aangehouden :

(in EUR)	31/12/2021		
	Notioneel	Boekwaarde	
		Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking Crelan (macro-hedging)	10.636.729.756	15.860.379	34.116.941
Reële waarde-afdekking AXA Bank Belgium (macro-hedging)	19.252.465.550	992.097	4.031.688
Reële waarde-afdekking AXA Bank Belgium (micro-hedging)	5.736.000.000	217.543	15.492.139
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	35.625.195.306	17.070.019	53.640.768
(in EUR)	31/12/2020		
	Notioneel	Boekwaarde	
		Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	9.209.045.929	2.877.569	46.263.230
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)			
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	9.209.045.929	2.877.569	46.263.230

De volgende tabel geeft ons een overzicht van de boekwaarde van de afgedekte items voor 2021 en 2020 :

31/12/2021						
(in EUR)	Boekwaarde				Basis Adjustment Crelan	Basis Adjustment AXA Bank Belgium
	Activa Crelan	Activa AXA Bank Belgium	Passiva Crelan	Passiva AXA Bank Belgium		
Carrying amount of the hedged item						
waarvan AC leningen aan klanten	-454.755.880	19.252.465.550			-3.145.929	0
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-11.184.783	83.071.637			-43.558	28.378.626
waarvan OCI schuldbewijzen ACTIVA		405.100.117				5.601.081
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA			7.350.212	5.534.460.823	3.139	4.223.174
Totaal	-465.940.663	19.740.637.304	7.350.212	5.534.460.823	-3.186.348	38.202.881

31/12/2020			
(in EUR)	Boekwaarde		Basis Adjustment
	Activa	Passiva	
Carrying amount of the hedged item			
waarvan AC leningen aan klanten	-707.534.893		-4.086.969
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-15.764.871		-45.315
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA		13.958.396	-8.517
Totaal	-723.299.764	13.958.396	-4.140.801

Zoals hierboven uitgelegd, dekt de Groep haar posities uitsluitend af via een reële-waarde-afdekking. Hierbij worden activa met dezelfde kenmerken (bijv. vervaldatum/herzieningsdatum en de contractrente) gegroepeerd in synthetische portefeuilles. Elk van deze portefeuilles wordt volledig afgedekt door zijn respectieve derivaten, waarbij het verschil in waarde hoofdzakelijk voortvloeit uit de delta tussen de gebruikte benchmarks, het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie.

Hieronder een tabel met de maturiteiten in verband met de hedge accounting (exclusief AXA Bank Belgium):

(in 1.000 EUR)	<= 3 maand	> 3 maand <= 1 jaar	> 1 jaar <= 5 jaar	> 5 jaar <= 10 jaar	> 10 jaar	Totaal
31 december 2021						
Fair Value hedges - macro						
Payers - Interest rate	-5.555	-7.900	-125.302	-221.413	-141.728	-501.899
Receivers - Interest rate	0	1.755	7.698	-100	0	9.354
31 december 2020						
Fair Value hedges - macro						
Payers - Interest rate	-2.338	-3.495	-146.157	-324.276	-293.723	-769.990
Receivers - Interest rate	0	791	10.665	5.130	-5	16.581

Volgende tabel verstrekt een overzicht van het netto resultaat als gevolg van de inefficiëntie bij de verwerking van de afdekkingstransacties :

31/12/2021				
(in EUR)	Winsten Crelan	Verliezen Crelan	Winsten AXA Bank Belgium	Verliezen AXA Bank Belgium
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie				
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten				
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie				-255.513.005
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	256.377.174			
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	487.140			
Totaal winsten en verliezen	256.864.314	-255.513.005	0	0
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	1.351.309		0	

31/12/2020		
(in EUR)	Winsten	Verliezen
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting		
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie		
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten		
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille		
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	93.263.203	
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten		-89.915.092
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	2.260.113	
Totaal winsten en verliezen	95.523.316	-89.915.092
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5.608.224	

De totale resultaatsimpact per 31 december 2021 bedraagt 1,35 miljoen EUR (2020 : 5,6 miljoen EUR).

Bij de overname van Centea NV werd Crelan NV geconfronteerd met derivaten die niet konden worden gedocumenteerd als een afdekking op basis van IFRS-regels (hoewel ze economisch gekoppeld zijn aan een afdekking). Deze derivaten moesten daarom in de portefeuille voor handelsdoeleinden worden geplaatst ("Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden"). Dit betreft renteswapovereenkomsten, caps en swaptions.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de financiële activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2021 en 2020 en bestaat daarom volledig uit derivaten waarvoor geen afdekking kon worden gedocumenteerd in overeenstemming met IFRS-regels :

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
	Geconsolideerd (A + B)	AXA Bank Belgium (A)	Crelan (B)	Crelan
Activa				
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	45.800.326	45.583.545	216.781	39.459
Schuldbewijzen	408.825	408.825		
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	46.209.151	45.992.370	216.781	39.459
Verplichtingen				
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	44.398.252	42.831.161	1.567.091	1.393.873
Schuldbewijzen				
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	44.398.252	42.831.161	1.567.091	1.393.873

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2021 en 2020.

(in EUR)	31/12/2021		
	Notioneel	Boekwaarde	
		Activa	Passiva
Renteinstrumenten Crelan			
- IRS (renteswap-overeenkomst)	77.000.000		1.359.972
- Caps	425.668.124	216.781	207.119
- Swaptions			
Renteinstrumenten AXA Bank Belgium			
- IRS (renteswap-overeenkomst)	4.215.800.000	5.894.424	36.154.327
- Optie/caps/floor	7.111.441.329	6.219.257	70.609
- Interest-future-verrichting	39.700.000		
Eigen vermogen instrumenten AXA Bank Belgium			
- Aandelenfuture	13.205.500		
- Overige	448.785.675	32.655.322	3.105.995
Valuta instrumenten AXA Bank Belgium			
- Valutaswap	210.753.701	255.916	740.693
- Termijnwisselverrichtingen	99.868.769	558.626	2.759.538
handelsdoeleinden	12.642.223.098	45.800.326	44.398.253
	31/12/2020		
	Notioneel	Boekwaarde	
		Activa	Passiva
Renteinstrumenten			
- IRS (renteswap-overeenkomst)	77.000.000		1.357.324
- Caps	640.816.014	39.459	36.548
- Swaptions			
handelsdoeleinden	717.816.014	39.459	1.393.872

4.15. Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

Op basis van de observeerbaarheid van de parameters wordt de reële waarde onderverdeeld in 3 categorieën:

Level 1 : genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2 : gebruik van parameters andere dan genoteerde prijzen, die waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3 : gebruik van niet-waarneembare parameters, of wanneer een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijke verandering van de reële waarde.

4.15.1. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

De onderstaande tabel toont de boekwaarde en de reële waarde van de activa en passiva opgenomen in de balans tegen geamortiseerde kostprijs :

(in EUR)	31/12/2021				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	45.726.698.487	45.978.114.111	0	0	45.978.114.111
Interbancaire kredieten Crelan	323.287.220	323.287.220	0	0	323.287.220
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	124.713.247	124.713.247	0	0	124.713.247
Woonkredieten Crelan	12.436.527.948	12.617.185.009	0	0	12.617.185.009
Woonkredieten AXA Bank Belgium	23.295.169.466	23.295.169.466	0	0	23.295.169.466
Particulieren	842.107.316	840.580.535	0	0	840.580.535
Landbouwkredieten	2.042.595.053	2.088.006.474	0	0	2.088.006.474
Ondernemingen	2.095.229.201	2.126.237.244	0	0	2.126.237.244
Leningen op Afbetaling Crelan	699.253.056	697.839.401	0	0	697.839.401
Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	870.599.218	870.599.218	0	0	870.599.218
Gestorte cash waarborgen	156.322.193	156.322.193	0	0	156.322.193
Leningen op Termijn AXA Bank Belgium	2.317.025.731	2.317.025.731	0	0	2.317.025.731
Andere leningen en vorderingen Crelan	372.542.659	369.822.195	0	0	369.822.195
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	151.326.179	151.326.179	0	0	151.326.179
Effecten	1.021.065.405	1.054.543.658	927.298.179	127.245.479	0
Tegen geamortiseerde kostprijs Crelan	937.993.768	971.472.021	844.226.542	127.245.479	0
Tegen geamortiseerde kostprijs AXA Bank Belgium	83.071.637	83.071.637	83.071.637	0	0
Verplichtingen					
Deposito's Crelan	21.811.466.252	21.829.789.002	0	20.081.197.554	1.748.591.449
Deposito's AXA Bank Belgium	20.838.684.184	20.838.684.184	0	0	20.838.684.184
In schuldbewijzen belichaamde schulden Crelan	558.141.280	564.583.604	0	0	564.583.604
In schuldbewijzen belichaamde schulden AXA Bank Belgium	5.804.746.840	5.804.746.840	0	5.704.677.653	100.069.187
Achtergestelde verplichtingen Crelan	226.316.082	226.618.954	0	0	226.618.954
Achtergestelde verplichtingen AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0

(in EUR)	44.196				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.776.490.182	18.314.260.867	0	0	18.314.260.867
<i>Interbancaire kredieten</i>	92.755.252	92.803.350	0	0	92.803.350
<i>Woonkredieten</i>	11.764.827.942	12.145.547.486	0	0	12.145.547.486
<i>Particulieren</i>	801.611.556	807.705.866	0	0	807.705.866
<i>Landbouwkredieten</i>	2.011.089.119	2.097.733.612	0	0	2.097.733.612
<i>Ondernemingen</i>	1.965.539.698	2.030.037.895	0	0	2.030.037.895
<i>Leningen op Afbetaling</i>	664.215.798	666.121.541	0	0	666.121.541
<i>Gestorte cash waarborgen</i>	141.945.529	141.945.529	0	0	141.945.529
<i>Andere leningen en vorderingen</i>	334.505.288	332.365.588	0	0	332.365.588
Effecten	1.000.709.922	1.053.621.029	1.034.558.314	19.062.714	0
<i>Tegen geamortiseerde kostprijs</i>	1.000.709.922	1.053.621.029	1.034.558.314	19.062.714	0
Verplichtingen	0	0	0	0	0
Deposito's	20.419.169.177	20.435.424.250	0	18.775.500.670	1.659.923.580
In schuldbewijzen belichaamde schulden	682.504.692	695.294.332	0	0	695.294.332
Achtergestelde verplichtingen	77.172.706	78.598.965	0	0	78.598.965

Voor deposito's tot een jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en passiva wordt er een reële waarde bepaald op basis van :

- De evolutie van de risicovrije rentevoet : het gaat erom het verschil te onderzoeken tussen de historische en de huidige rentevoet. Als een risicovrije rente wordt de IRS-rente toegepast op een vergelijkbare kasstroomstructuur.
- De evolutie van marges op activa en passiva : hier onderzoeken we het verschil tussen historische en huidige marges op verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, minus de risicovrije rentevoet. Het gewogen gemiddelde van de marges op de productie van de verschillende producten over de afgelopen 12 maanden wordt genomen als de huidige marge.

Om de impact op de reële waarde te verkrijgen, wordt de wijziging in de marge vermenigvuldigd met het uitstaande saldo en verdisconteerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet / passief en houdt daarom geen rekening met rentewijzigingen.

Zowel in 2021 als in 2020 vonden er geen significante transfers van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

4.15.2. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde

De onderstaande tabellen geven de classificatie van de reële waarde van de financiële activa en passiva op Niveau 1, 2 en 3 volgens de waarneembaarheid van de gebruikte parameters :

Reële waarde van de financiële activa 2021				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
<i>Kredieten</i>				
TOTAAL				
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	408.825	0	0	408.825
Derivaten	45.800.326	0	16.694.021	29.106.305
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	46.209.151	0	16.694.021	29.515.130
<i>Tegen reële waarde via OCI</i>				
Schuldbewijzen	405.100.117	405.100.117	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	12.450.143	88.734	60.664	12.300.746
TOTAAL	417.550.260	405.188.851	60.664	12.300.746
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	5.236.444	0	0	5.236.444
Fondsen	1.581.481	1.581.481	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	6.817.925	1.581.481	0	5.236.444
<i>Tegen geamortiseerde kostprijs</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	820.462	0	820.462	0
Swaptions	13.265.121	0	13.265.121	0
Caps	2.984.436	0	2.984.436	0
TOTAAL	17.070.019	0	17.070.019	0
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2021				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	44.398.252	0	43.034.732	1.363.521
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	44.398.252	0	43.034.732	1.363.521
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	742.648.663	0	328.328.371	414.320.292
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	53.640.768	0	53.640.768	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	53.640.768	0	53.640.768	0

Reële waarde van de financiële activa 2020				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
Kredieten				
TOTAAL				
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	39.459	0	39.459	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	39.459	0	39.459	0
<i>Tegen reële waarde via OCI</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	9.669.787	0	0	9.669.787
TOTAAL	9.669.787	0	0	9.669.787
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	5.333.235	0	0	5.333.235
Fondsen	1.447.912	1.447.912	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	6.781.147	1.447.912	0	5.333.235
<i>Tegen geamortiseerde kostprijs</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	0	0	0	0
Swaptions	2.050.245	0	2.050.245	0
Caps	827.324	0	827.324	0
TOTAAL	2.877.569	0	2.877.569	0
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2020				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	1.393.873	0	1.393.873	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	1.393.873	0	1.393.873	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	46.263.230	0	46.263.230	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	46.263.230	0	46.263.230	0

De tabellen voor 2021 bevatten de cijfers inclusief AXA Bank Belgium die eind 2021 werd overgenomen door de groep Crelan. De toelichting wordt opgemaakt op basis van die voor de Crelan groep exclusief AXA Bank Belgium en met een specifieke toelichting over de methodologie gehanteerd bij AXA Bank Belgium.

Groep Crelan excl. AXA Bank Belgium

Financiële activa en passiva waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktbeoordelingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktbeoordelingen worden systematisch geverifieerd door de afdeling financiële markten en door de backoffice. Vanwege het ontbreken van een marktprijs worden 5 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de kasstromen van obligaties gewaardeerd op basis van de spreiding van de liquide obligaties van dezelfde emittent.

Voor derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald: sinds 2021 is de waardering van renteswaps gebaseerd op de ESTER-curve. Voor caps en swaptions gebruiken we de marktvolatiliteit van verschillende tegenpartijen. Daarna is de marktwaarde van de optie gebaseerd op de kenmerken van het onderliggende derivaat.

Een gevoeligheidsanalyse van de totale portefeuille wordt maandelijks uitgevoerd. Renterisico en spreadrisico worden gemeten en getoetst aan de limieten die door de Raden van Bestuur worden opgelegd. Renterisico wordt gemeten met behulp van een cumulatief nominaal renteverskil. Het spreadrisico wordt berekend op basis van een value-at-risk spread (Spread VaR) met een betrouwbaarheidsinterval van 99,5%, een risicoperiode van 3 maanden en op basis van de historische credit spreads per obligatieklasse over meerdere jaren. Op 31 december 2021 meten we een spread VaR van 18,3 miljoen EUR op de globale portefeuille.

De obligaties onder level 3 zijn, omwille van de aard van de investering, niet onderhevig aan een renterisico en een spreadrisico.

Tenslotte zijn er nog de investeringen in de private equity portefeuille en degenen gecatalogeerd onder reële waarde via OCI ten belope van 12,3 miljoen EUR (level 3).

Voor de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er in 2021, naast de normale marktwaarde-aanpassingen, geen materiële aanpassingen doorgevoerd.

In 2021 vonden er geen significante transfers van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2021 :

31/12/2021	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	9.669.787	0	5.333.234	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
<i>via gerealiseerde resultaten</i>	0	0	0	0	0	0
<i>via niet-gerealiseerde resultaten</i>	0	0	1.171.367	0	0	0
Aankopen	0	0	93.207.938	0	-96.790	0
Verkopen	0	0	-1.797.731	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	0	0
Acquisitie AXA Bank Belgium	408.825	29.106.305	0	49.385	0	0
Eindbalans	408.825	29.106.305	102.251.360	49.385	5.236.444	0

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2020 :

31/12/2020	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	8.705.691	0	5.519.792	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
<i>via gerealiseerde resultaten</i>	0	0	0	0	0	0
<i>via niet-gerealiseerde resultaten</i>	0	0	5.955	0	-96.558	0
Aankopen	0	0	958.141	0	0	0
Verkopen	0	0	0	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	-90.000	0
Eindbalans			9.669.787		5.333.234	

AXA Bank Belgium:

Reële waarde van retailactiviteiten:

Voor activa en verplichtingen op korte termijn of die onmiddellijk opvraagbaar zijn, neemt AXA Bank Belgium de boekwaarde als de beste benadering.

De reële waarde van de overige retailproducten wordt in een aantal stappen berekend:

- de toekomstige cashflows worden berekend op basis van de productkenmerken (rentevoet van de klant, betalingsfrequentie, einddatum, enz.);
- de cashflows van de kredieten houden rekening met het terug te betalen kapitaal, de intresten, vervroegde terugbetalingen en de hierop betrekking hebbende wederbeleggingsvergoeding;
- de cashflows worden voor kredieten vervolgens aangepast om rekening te houden met :
 - conditionele vervroegde terugbetalingen per intrest-bucket per type lening op een lening per lening basis;
 - caps en floors die besloten zijn in de variabele woonkredieten;
 - verwachte kredietverliezen.
- ten slotte worden de (aangepaste) cashflows verdisconteerd op basis van de OIS-curve verhoogd met een liquidity spread en een spread die overige (administratieve) kosten dekt.

Reële waarde van financieringsactiviteiten (treasury):

De financiële instrumenten worden in 3 categorieën ingedeeld.

De eerste categorie bestaat uit de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde niveau 1 wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt.

De vaststelling van het bestaan van een actieve markt is meestal eenduidig met marktinformatie beschikbaar voor het publiek en investeerders. Er is geen afgeijnde beschrijving of minimale drempel van de activiteit die "regelmatig voorkomende markttransacties" vertegenwoordigt, waardoor het niveau van de daadwerkelijke transacties dienen te worden beoordeeld met inachtneming van de frequentie en het volume. Een laag transactievolume vertegenwoordigt niettemin nog steeds een prijs als deze bepaald is in een normale economische omgeving op een objectieve basis. De transactiebedragen zijn belangrijke indicatoren van de reële waarde.

Indien de markt voor een bepaald instrument niet actief is of indien de marktprijzen niet of niet op regelmatige basis beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van waarderingstechnieken gebaseerd op de geactualiseerde waarde van toekomstige kassromen of op basis van optiemodellen. Deze waarderingstechnieken maken gebruik van marktdata zoals rentecurves, dividendrendement, indexniveaus en volatiliteitsgegevens. AXA Bank Belgium maakt gebruik van informatie uit Bloomberg, Markit of aangeleverd door betrouwbare tussenpersonen. Deze prijzen worden vervolgens intern gevalideerd of de instrumenten worden gewaardeerd aan de hand van interne waarderingstechnieken.

Het gebruik van waarneembare inputparameters leidt tot een reële waarde niveau 2, terwijl het gebruik van niet-waarneembare input tot een reële waarde niveau 3 leidt, tenzij hun invloed niet significant is. Waarneembare inputs worden ontwikkeld met behulp van marktgegevens, zoals publiek beschikbare informatie over feitelijke gebeurtenissen of transacties, die de veronderstellingen weerspiegelen die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het bepalen van de prijs van het instrument.

Het belang van niet-waarneembare parameters wordt geëvalueerd (1) op het niveau van elk individueel financieel instrument en (2) in zijn geheel.

1. De specifieke impact van niet-waarneembare parameters op de reële waarde van elk financieel instrument wordt beoordeeld zolang de mark-to-market ervan 0,05% van de totale balans overschrijdt. Ze worden beschouwd als zijnde meer dan een onbelangrijke impact te hebben

wanneer ze de wijziging van de reële waarde van een financieel instrument met 30% of meer beïnvloeden. Indien AXA Bank Belgium de specifieke impact van de niet-waarneembare parameters op de reële waarde van het instrument niet met redelijke inspanningen kan meten, wordt het instrument automatisch gecatalogeerd in niveau 3.

2. Op het totaalniveau wordt gecontroleerd of de globale waarde van alle financiële instrumenten, waarvoor de reële waarde wordt berekend met niet-waarneembare parameters en die niet gecatalogeerd worden onder niveau 3, de 2% van de totale balans niet overschrijdt.

AXA Bank Belgium hanteert een beslissingstabel waarbij de toegekende niveaus per klasse van financieel instrument wordt weergegeven. Een specifiek comité zorgt voor een regelmatige herziening minstens 1 keer per jaar van deze beslissingstabel om ervoor te zorgen dat deze nauwkeurig en allesomvattend is. Het speciale comité is minstens samengesteld uit de managers van de boekhoudbeleidsregels (inclusief CTFM) en de middle-office dat het bedrijf vertegenwoordigt.

Indien er op het niveau van dit specifiek comité onenigheid zou bestaan over de reëlewaardeclassificatie, zou het punt worden overgemaakt aan de CFO van AXA Bank Belgium voor beslissing over de niveauclassificatie.

De tweede categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Vorderingen op andere bankiers

Vorderingen op andere bankiers bevatten interbancaire plaatsingen en reverse repo's.

De geraamde reële waarde is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking

Derivaten die een indekkingsstrategie als doelstelling hebben en die afhankelijk zijn van de naleving van de IAS39 voorwaarden voor de toepassing van "hedge accounting" worden opgenomen onder één van beide rubrieken. Hun reële waarde vertegenwoordigt het verdisconteerd bedrag van de geschatte toekomstige kasstromen waarvoor de belangrijkste parameters waarneembare marktgegevens zijn zoals markttrente, wisselkoersen of de prijs van onderliggende activa.

Verplichtingen

Deposito's en ontleningen

De geraamde reële waarde van vastrentende deposito's, repotransacties en overige vastrentende ontleningen zonder genoteerde marktprijs is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Uitgegeven schuldinstrumenten

Voor de uitgegeven depositocertificaten wordt een verdisconteerd kasstroommodel gebruikt gebaseerd op een huidige rendementscurve van toepassing voor de resterende looptijd van het instrument tot op de vervaldag.

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking

Dit betreft hetzelfde type derivatentransacties als opgenomen onder de financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking.

De derde categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Leningen en vorderingen op klanten

Deze leningen en vorderingen zijn opgenomen voor hun nettoboekwaarde, na waardeverminderingen. De geraamde reële waarde van leningen en vorderingen vertegenwoordigt het verdisconteerd bedrag van de toekomstige verwachte kasstromen. Deze verwachte kasstromen zijn verdisconteerd volgens de huidige marktomstandigheden om zo de reële waarde te bepalen.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Aandelen die zijn opgenomen voor hun aankoopprijs als beste inschatting van hun marktwaarde.

Hieronder vallen ook derivatentransacties die zijn aangegaan in verband met EMTN-uitgiften. De reële waarde van deze derivaten wordt bepaald op basis van de "discounted cashflow"-methode, waarbij met name gebruik wordt gemaakt van volatiliteiten op basis van historische gegevens en, indien van toepassing, op basis van benchmarkindices zoals bijvoorbeeld de Eurostoxx 50.

Verplichtingen

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Dit betreft hetzelfde type derivatentransacties als opgenomen onder de financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Uitgegeven EMTN's, zoals bij de derivaten wordt de reële waarde hiervan bepaald aan de hand van de "discounted cash flow"-methode, waarbij als niet-waarneembare inputs volatiliteiten gebaseerd op historische data gebruikt worden in dit geval op basis van benchmarks zoals bijvoorbeeld de Eurostoxx 50. Een stijging (daling) van 10% van de groeiratio ("growth rate") zou daarbij leiden tot een stijging (daling) van de reële waarde met 7 miljoen EUR (2020: 13,5 miljoen EUR). Dit geldt evenzeer voor de derivatentransacties aangezien deze de vergoedingsstructuur opgenomen in de EMTN's spiegelen.

De financiële verplichtingen tegen kostprijs waarvoor de reële waarde werd berekend, betreffen de "covered bonds" waarvoor de reële waarde gebaseerd is op ofwel informatie opgemaakt door meer dan 20 marktparticipanten ofwel kan bekomen worden via Bloomberg.

4.16. Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om de risico's bij het aangaan van derivaten te beperken, wordt met elke financiële tegenpartij een ISDA-raamcontract, een Credit Support Annex (CSA) en een Global Master Repurchase Agreement (GMRA) gesloten. Deze contracten bepalen dat in geval van verzuim compensatie kan plaatsvinden op alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivaten die met deze tegenpartij worden verhandeld. Het risico wordt verder beperkt door de contractuele verplichting om een cashwaarborg te bieden in geval van een negatieve netto-marktwaarde van de derivatenportefeuille. Als de netto-marktwaarde positief is, zal dit leiden tot de ontvangst van een cashwaarborg.

Er blijft te allen tijde een restrisico, aangezien in geval van het in gebreke blijven van een tegenpartij waarmee derivaten zijn afgesloten, een nieuwe tegenpartij moet worden gevonden, waardoor de vervangingskosten mogelijk de contante garantie overschrijden.

Om het risico dat gepaard gaat met de handel in derivaten verder te beperken, worden nieuwe transacties afgewikkeld via een centrale tegenpartij (Clearing Member). Het is vooral het tegenpartijrisico dat dus sterk wordt verminderd.

IAS32 heeft tot doel de grondslagen voor het presenteren van financiële instrumenten als verplichting of eigen vermogen en voor het salderen van financiële activa en financiële verplichtingen vast te stellen. Deze standaard bevat richtlijnen in verband met de saldering van financiële activa en financiële verplichtingen. Ze bepaalt dat een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd, en het nettobedrag moet worden opgenomen in de balans enkel en alleen indien de entiteit (IAS32.42):

- thans een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen. Crelan moet over een wettelijk afdwingbaar recht op saldering beschikken. Dit betekent dat het recht op salderen:
 - niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis
 - wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:
 - gedurende het normale verloop van de transactie
 - in geval van wanbetaling
 - bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen
- voornemens is om hetzij de verplichting op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld (IAS32.48). Crelan moet dus de intentie hebben tot uitoefening op nettobasis of tot verkoop van het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip.

In 2020 is Crelan gewijzigd van clearing agent voor het afsluiten van derivaten met LCH. Na juridische toetsing van de belangrijkste clausules in het contract met de nieuwe clearing agent, is Crelan tot de conclusie gekomen dat deze posities in aanmerking komen voor saldering volgens de regels van IAS 32. Bijgevolg werd beslist om vanaf dat boekjaar de saldering toe te passen op de balans voor de derivaten gecleared via LCH.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en passiva waarop een afdwingbaar ISDA-compensatie raamcontract van toepassing is. Dit geldt voor derivaten-transacties en voor overeenkomsten voor de verkoop en retrocessie van effecten. De bedragen die gesaldeerd zijn op de balans, staan in de eerste drie cijferkolommen.

De bedragen van de afdwingbare master netting agreements of gelijkaardige overeenkomsten die niet gesaldeerd worden en het nettobedrag dat overblijft na aftrek van deze bedragen staan hieronder vermeld in de overige cijferkolommen.

De impact van de overname van AXA Bank Belgium verklaart voornamelijk de toename van de bruto- en netto-bedragen voor de derivaten in boekjaar 2021.

31/12/2021	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	466.568.146	403.697.801	62.870.345	17.392.732	42.719.203	2.758.410
- Trading	218.587.421	172.787.095	45.800.326	16.848.045	27.834.170	1.118.111
- Hedging	247.980.725	230.910.706	17.070.019	544.687	14.885.033	1.640.299
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	1.498.428.990	1.498.391.263	37.728	0	0	37.728
Totaal actief	1.964.997.136	1.902.089.064	62.908.073	17.392.732	42.719.203	2.796.138
Financiële verplichtingen						
Derivaten	1.521.858.864	1.423.819.844	98.039.020	17.392.732	77.149.662	3.496.627
- Trading	153.428.567	109.030.315	44.398.252	12.423.124	31.703.508	271.621
- Hedging	1.368.430.297	1.314.789.529	53.640.768	4.969.608	45.446.154	3.225.006
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	1.498.391.263	1.498.391.263	0	0	0	0
Totaal passief	3.020.250.127	2.922.211.107	98.039.020	17.392.732	77.149.662	3.496.627

31/12/2020	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	38.902.136	35.985.109	2.917.028	36.549	2.718.630	161.849
- Trading	18.580.776	18.541.317	39.459	36.549	2.910	0
- Hedging	20.321.360	17.443.791	2.877.569		2.715.720	161.849
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten			0			
Totaal actief	38.902.136	35.985.109	2.917.028	36.549	2.718.630	161.849
Financiële verplichtingen						
Derivaten	793.555.147	745.898.044	47.657.103	36.549	47.400.702	219.852
- Trading	19.935.176	18.541.303	1.393.873	36.549	1.357.324	0
- Hedging	773.619.971	727.356.741	46.263.230		46.043.378	219.852
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0		0			
Totaal passief	793.555.147	745.898.044	47.657.103	36.549	47.400.702	219.852

De verkregen en gegeven garanties bestaan volledig uit contante garanties. Het bedrag van de garantie is gereguleerd en is daarom wettelijk afdwingbaar op basis van een CSA-overeenkomst ("Credit Support Annex") die wordt toegevoegd aan de ISDA-overeenkomst.

4.17. Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2021 en 2020 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Aandelenkapitaal	895.456.452	896.520.856
Andere uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten	244.400.438	0
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	3.006.407	2.127.880
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	1.649.188	-3.428.037
Reserves	389.160.641	366.836.881
Nettowinst van het boekjaar	660.346.065	49.405.954
Minderheidsbelangen	0	0
Totaal eigen vermogen	2.194.019.191	1.311.463.534

Het kapitaal is gedaald met 1 miljoen EUR ten gevolge van een tijdelijke opschorting van de verkoop van maatschappelijke aandelen in 2021. De reserves zijn met 22 miljoen EUR toegenomen (bestemming van het resultaat 2020 na aftrek van de dividenduitkering van 26,2 miljoen EUR aan de coöperanten). In 2021 is er ook de uitgifte van kapitaaleffecten voor een bedrag van 244 miljoen EUR. De nettowinst kent een enorme stijging omwille van de badwill van 598,8 miljoen EUR als gevolg van de aankoop van AXA Bank Belgium en de geboekte meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance ten belope van 46,6 miljoen EUR.

De onderstaande tabel toont de evolutie van het kapitaal in 2021 en 2020 :

(in EUR)	2021		2020	
	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	72.300.069	896.520.856	70.303.864	871.767.914
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	72.300.069	896.520.856	70.303.864	871.767.914
Mutaties	-85.839	-1.064.404	1.996.205	24.752.942
- toe- en uittredingen van coöperatoren	-85.839	-1.064.404	1.996.205	24.752.942
- andere	0	0	0	0
Eindbalans	72.214.230	895.456.452	72.300.069	896.520.856
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	72.214.230	895.456.452	72.300.069	896.520.856

De aandelen hebben een nominale waarde van 12,40 EUR per aandeel ; het kapitaal van Crelan bestaat volledig uit aandelen. Alle aandelen zijn volledig volstort.

De verzoeken om terugbetaling die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden, worden pas uitgevoerd na goedkeuring door de jaarlijkse algemene vergadering. Deze verzoeken worden als volgt uitgevoerd :

Datum van aanvraag tot terugbetaling	Datum van terugbetaling
Tussen 01/01 en 30/06 van het jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+1
Tussen 01/07 en 31/12 van jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+2

Er is slechts één uitzondering op de algemene regel voor de terugbetaling van coöperatieve aandelen : Bij het overlijden van de coöperator of de echtgeno(o)t(e) vindt de terugbetaling van coöperatieve aandelen onmiddellijk plaats met valutatdatum 1 januari.

Voor het jaar 2022 verwachten we dat een bedrag van 14.804.360,00 EUR zal worden terugbetaald aan klanten en na terugbetaling zal worden afgetrokken van het kapitaal.

Voor het jaar 2023 bedraagt het bedrag dat op 31 december 2021 gekend is, 2.657.406,80 EUR.

Evolutie van de herwaarderingsreserves

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op statutaire reserves en ingehouden winsten.

De evolutie van de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten wordt in onderstaande tabel weergegeven :

(in EUR)	Bruto	Uitgestelde belastingen	Totaal
Openingsbalans 01/01/2021	2.837.173	709.293	2.127.880
Herwaardering van de activa	1.171.369	292.842	878.527
Verkochte en vervallen effecten	0	0	0
Aangelegde waardeverminderingen	0	0	0
Reële waarde-afdekking micro hedge	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0
Andere	0	0	0
Eindbalans 31/12/2021	4.008.542	1.002.135	3.006.407

De uitkering van het dividend is reeds toegelicht in punt 2.7. "Gebeurtenissen na balansdatum".

4.18. Verzekeringscontracten

Sinds september 2007 verkoopt Crelan Insurance NV uitsluitend risicoverzekeringen van het type "schuldsaldo-verzekering", "tijdelijke overlijdensverzekering" en "financieringssaldooverzekering".

De doelgroep van een schuldsaldo-verzekering zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan en deze volledig of gedeeltelijk willen terugbetalen in geval van overlijden (van één) van de leners of bedrijfsleiders (in het geval dat het krediet door een bedrijf is aangegaan).

In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van twee verzekerden, voorziet de schuldsaldo-verzekering in de betaling van een vast bedrag dat overeenkomt met (een percentage van) de verwachte verandering in het uitstaande saldo van een lening⁵. Bovendien kan de verzekeringnemer ook één of meer aanvullende verzekeringen afsluiten. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken het risico van "overlijden bij ongeval" en "opeenvolgend overlijden".

De doelgroep voor de financieringssaldooverzekeringen zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan (lening op afbetaling) en die de volledige aflossing van de lening op afbetaling willen garanderen in geval van overlijden (van één) van de kredietnemers of bedrijfsleiders (in het geval dat de lening is afgesloten door een bedrijf). In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van de twee verzekerden, voorziet het saldo van de financieringssaldooverzekering in de betaling van een vast bedrag dat zal worden afgestemd op de som van de terugbetalingen op afbetaling. De hoofdsom daalt elke maand met een maandelijks betaling.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit verzekeringscontracten :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	60.172.861
Voorziening voor schadegevallen	0	2.575.603
Aandeel van de herverzekeraar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	0	2.244.049
Premies		
Brutopremies	37.089.385	33.252.699
Uitgaande herverzekeringspremies	9.023.102	8.014.777
Uitkeringen		
Bruto	7.348.302	6.916.807
Deel van de herverzekeraars	5.683.785	5.310.861

De bruto technische voorzieningen, evenals het aandeel van de herverzekeraar, werden in de balans opgenomen onder de rubriek "Voorzieningen" tot 2018. Nadien zijn deze geklasseerd onder "Verplichtingen in verband met groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten". Op 31 december 2021 is Crelan Insurance verkocht en werden beide rubrieken op nul gebracht.

⁵ Kan ook minder dan 100% van de lening zijn

De onderstaande tabel geeft de wijzigingen weer die zijn aangebracht in de technische voorzieningen tijdens de boekjaren 2021 en 2020 :

(in EUR)	2021		2020	
	Bruto	Herverzekeraar	Bruto	Herverzekeraar
Beginsaldo	62.748.464	2.244.049	56.856.566	772.227
Brutopremies	0	0	33.252.699	0
Afhoudingen op premies	0	0	-5.191.748	0
Onttrokken risicopremies	0	0	-22.820.635	0
Onttrokken kosten	0	0	-1.268.824	0
Toegekende renteopbrengsten	0	0	1.315.190	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	0	0	509.779	1.471.822
Overige	0	0	95.438	0
Verkoop CRI	-62.748.464	-2.244.049	0	0
Eindsaldo	0	0	62.748.464	2.244.049

De autoriteiten (ECB, NBB, enz.) hebben einde 2021 de overname van AXA Bank Belgium door Crelan goedgekeurd en de verzekeringsactiviteiten van de Groep Crelan zijn verkocht aan AXA Verzekeringen Belgium, waardoor ze de consolidatiekring van de Groep Crelan verlaten hebben.

4.19. Bezwaarde activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde en niet-bezwaarde activa in 2021 en 2020 :

31/12/2021 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa Crelan	Boekwaarde van de bezwaarde activa AXA Bank Belgium	Boekwaarde van de niet- bezwaarde activa Crelan	Boekwaarde van de niet- bezwaarde activa AXA Bank Belgium
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	10.606.560	63.621.109	3.200.435.506	1.720.725.792
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	6.817.925	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	217.171.672	12.251.361	188.127.225
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	470.895.606	10.573.248.453	19.184.924.380	16.518.695.453
Andere activa	13.809.461	0	545.559.913	284.969.948
Totaal Activa	495.311.627	10.854.041.233	22.949.989.084	18.712.518.418

31/12/2020 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet- bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	189.807.771	2.904.618.864
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	634.924.781	18.158.726.259
Andere activa	11.346.645	871.856.697
Totaal Activa	836.079.197	21.935.201.820

Wat Crelan betreft, werd eind 2021 2,18% van de totale activa als bezwaard beschouwd (2020: 3,67%). Deze activa kunnen door Crelan niet onmiddellijk worden gebruikt ter ondersteuning van toekomstige financieringen. De belangrijkste bezwaarde activa binnen Crelan in 2021 betreffen :

- De monetaire reserve geplaatst bij de Nationale Bank van België (10,1 miljoen EUR)
- Effecten in pand gegeven bij de Nationale Bank van België als waarborg voor betalingsverrichtingen (282,2 miljoen EUR)

- Zekerheden in contanten betaald in het kader van de Credit Support Annex (CSA) van de ISDA-documentatie over derivaten (187,1 miljoen EUR)

De geldmiddelen en zichtrekeningen zijn gedaald met -163,8 miljoen EUR; alleen de monetaire reserve van Europabank blijft in deze post.

Om in overeenstemming te zijn met AXA Bank Belgium, werd besloten de monetaire reserve niet meer op te nemen in de bezwaarde activa aangezien deze rechtstreeks opeisbaar is.

De sterke daling van de in onderpand gegeven effecten houdt verband met een reverse repo binnen de groep die in de consolidatie is geëlimineerd (idem voor deposito's in de overeenkomstige passiva).

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde activa en bijhorende verplichtingen :

31/12/2021	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen Crelan	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen AXA Bank Belgium	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand Crelan	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand AXA Bank Belgium
(in EUR)				
Derivaten	35.684.032	62.354.988	187.147.193	348.813.091
Deposito's	146.587.892	1.299.703.792	195.262.938	1.623.406.582
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	5.588.980.661	0	6.739.255.129
Andere financiële verplichtingen	0	0	0	0
Terugkoop overeenkomsten	0	1.391.445.121	0	2.049.299.113
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	149.450.150	92.534.923	112.901.496	93.267.318
Totaal	331.722.074	8.435.019.486	495.311.627	10.854.041.233

31/12/2020	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
(in EUR)		
Derivaten	47.657.103	150.710.420
Deposito's	400.919.290	396.469.849
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	0	0
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	273.495.905	288.898.928
Totaal	722.072.298	836.079.197

De andere verplichtingen zijn niet in de balans opgenomen omdat het voorwaardelijke verplichtingen betreft in verband met monetaire reserves en effecten die aan de Nationale Bank van België in pand zijn gegeven.

4.20. Duurzaamheidsverslag

Onderstaande tabel geeft de samenstelling van de actieve activa van de groep Crelan en de verdeling ervan volgens de vereisten van de Taxonomie weer :

	Bruto boekwaarde		Waarvan Taxonomy in aanmerking komt
	In miljoen €	% van totaal	In miljoen €
1. Gedeekte activa in de berekening van de GAR	39.693,3	74,7%	36.476,4
Huishoudens	39.670,8	74,6%	36.476,4
waarvan kredietverlening voor huisaankoop	35.236,1	66,3%	35.219,8
waarvan krediet voor consumptie	1.765,5	3,3%	1.256,6
Kredietinstellingen	0,0	0,0%	0,0
Overige financiële ondernemingen	22,5	0,0%	0,0
Niet-financiële vennootschappen	0,1	0,0%	0,0
2. Niet opgenomen in de teller van de berekening van de GAR	7.226,8	13,6%	
KMO's	5.744,2	10,8%	
Derivaten	45,8	0,1%	
On-demand interbancaire leningen	98,2	0,2%	
Contanten en met contanten verband houdende activa	105,1	0,2%	
Overige activa	1.233,5	2,3%	
3. Niet opgenomen in teller en noemer van GAR	6.242,5	11,7%	
Overheidsobligaties	1.450,0	2,7%	
Blootstelling aan centrale banken	4.792,1	9,0%	
Handelsportefeuille	0,4	0,0%	
Totaal activa	53.162,6	100,0%	

Het bedrijfsmodel van de groep Crelan is voornamelijk gericht op de kernactiviteit Belgische detailhandelsactiviteit. Crelan is in de eerste plaats een retailbank, die zich richt op retailfinanciering en -kredietverlening, d.w.z. het bedienen van klanten in hun financieringsbehoeften en het faciliteren van spaar- en beleggingsmogelijkheden.

De activiteit van Crelan is voor 74,6% gericht op de huishoudens, waarbij het grootste deel bestaat uit hypothecaire leningen en een kleiner deel uit consumentenkredieten. Gezien het belang van de activiteit in de activiteiten van Crelan, wordt het grootste deel van de kredietactiviteiten in huishoudens en consumentendelen daarom in aanmerking genomen voor de rapportage in het kader van de Taxonomie.

De tabel is niet geauditeerd en is opgemaakt naar best vermogen.

5. Toelichting op de resultatenrekening

5.1. Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van rentebaten en -lasten per 31 december 2021 en 2020 wordt in onderstaande tabel weergegeven :

in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Rentebaten		
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	1.835.842	1.621.007
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	421.410	491.087
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	274.854.931	300.552.287
Effecten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	4.565.850	7.840.076
Derivaten gebruikt ter afdekking	17.843.091	0
Andere	4.096.226	1.046.949
Totaal rentebaten	303.617.350	311.551.406
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.806.510	1.643.966
Deposito's	23.887.778	24.817.075
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	4.827.030	1.614.749
Achtergestelde verplichtingen	1.881.000	6.179.193
Interestkosten op financieel actief	14.681.609	10.785.859
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	0
Andere	272.907	146.416
Totaal rentelasten	47.356.834	45.187.258
Nettorentebaten	256.260.516	266.364.148

De nettorentebaten zijn met 10,1 miljoen EUR gedaald ten opzichte van 2020 en bedragen 256,3 miljoen EUR.

Deze daling is enerzijds te verklaren door de daling van de rentebaten met 7,9 miljoen EUR.

Deze daling is voornamelijk te wijten aan de volgende elementen:

De aanzienlijke daling met 25,7 miljoen EUR van de leningen en vorderingen is het gevolg van een wijziging in de presentatie van de cijfers, aangezien de inkomsten uit derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden op een afzonderlijke lijn staan, terwijl dit bedrag in 2020 was opgenomen op de lijn voor leningen en vorderingen.

Dit is een bedrag van 17,8 miljoen EUR tegenover een bedrag van 11,2 miljoen EUR in 2020.

Zonder rekening te houden met deze variatie, blijven de rentebaten dalen gezien de aanhoudend lage rentevoeten, wat een impact heeft op de marges.

Een andere impact is de activering en afvlakking van IFRS-kredietcommissies.

Volgens de IFRS worden de productiecommissies geactiveerd op de onderliggende producten en blijven zij dus niet in de commissielasten. Vervolgens worden deze geactiveerde commissies afgeschreven op basis van de resterende looptijd van de onderliggende waarde en in het renteresultaat opgenomen als een vermindering van de rentebaten, in dit geval kredieten, aangezien de onderliggende waarden kredieten zijn.

Anderzijds zijn ook de rentelasten met 2,2 miljoen EUR gestegen ten opzichte van 2020.

De stijging is te verklaren door de gewijzigde presentatie: de opbrengsten van derivaten voor afdekkingsdoeleinden zijn opgenomen op een lijn op het niveau van de baten, terwijl dit bedrag in 2020 was opgenomen op het niveau van de rentelasten in verband met de in schuldbewijzen belichaamde schulden (het gaat om een bedrag van 6,1 miljoen EUR), maar in werkelijkheid dalen de rentelasten.

Zonder rekening te houden met deze wijziging in presentatie, dalen de interesten op kasbons en achtergestelde effecten met 7,19 miljoen EUR ten opzichte van 2020, omdat de rentevoeten laag zijn en het uitstaande bedrag nog steeds daalt.

De stijging van de rentelasten op financiële activa wordt verklaard door de stijging van de rente op de monetaire reserve.

Europabank NV daarentegen blijft profiteren van een stijging van de rente-inkomsten met 0,92 miljoen EUR die de stijging van de kosten met 0,28 miljoen EUR overtreft, waardoor haar netto rente-inkomsten met 0,64 miljoen EUR stijgen van 73,8 miljoen EUR tot 74,4 miljoen EUR.

5.2. Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De netto-inkomsten uit commissies en provisies waren op 31 december 2021 en 2020 als volgt :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Effecten		
- uitgiften	28.891.457	19.308.933
- aan- en verkooporders	3.158.626	6.030.690
- overige	0	0
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	287.015	328.279
- bewaring	1.277.262	1.041.429
Verplichtingen uit hoofde van leningen	790.618	708.192
Betalingsdiensten	37.699.022	34.652.273
Ontvangen Beheerscommissies	44.463.214	35.140.889
Commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen	9.597.167	9.660.920
Overige financiële diensten	3.686.292	3.693.693
Totale baten uit provisies en vergoedingen	129.850.673	110.565.298
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	95.881.280	99.156.828
Overige financiële diensten	625.104	229.782
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	96.506.384	99.386.610
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	33.344.289	11.178.688

De netto baten uit provisies en vergoedingen zijn met 22,2 miljoen EUR gestegen ten opzichte van 2020. Dit is te verklaren door de goede groei van de effecten (+9,6 miljoen EUR) en van de ontvangen beheerscommissies (+9,3 miljoen EUR).

Daartegenover staat een daling van de makelaarslonen bij de aan- en verkoop van effecten aan cliënten (-2,9 miljoen EUR).

De commissies betaald aan tussenpersonen zijn ook gedaald van 99,1 miljoen EUR in 2020 tot 95,9 miljoen EUR in 2021 (-3,2 miljoen EUR), wat het gevolg is van de toepassing van een nieuwe groepieremie.

5.3. Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2021 en 2020 :

(In EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	1.121.098	634.571
Totaal dividenden	1.121.098	634.571

De dividenden die de Groep in 2021 heeft ontvangen, bedragen 1,1 miljoen EUR en zijn met 0,5 miljoen EUR gestegen.

De belangrijkste dividenden komen van Vectis III voor 0,7 miljoen EUR en van PMF voor 0,2 miljoen EUR.

5.4. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en passiva die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd via de resultatenrekening op 31 december 2021 en 2020 :

(In EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Gerealiseerde winsten		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	1.642.117	172.000
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	0
Schuldbewijzen	0	996.329
Leningen en vorderingen	993.132	829.121
Totaal gerealiseerde winsten	2.635.249	1.997.450
Gerealiseerde verliezen		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	0
Schuldbewijzen	0	0
Leningen en vorderingen	0	0
Totaal gerealiseerde verliezen	0	0
Totaal	2.635.249	1.997.450

De winsten zijn met 0,6 miljoen EUR gestegen ten opzichte van 2020.

Het bedrag dat is opgenomen onder "Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten" is het resultaat van een gerealiseerde meerwaarde op het Alven Capital fonds.

De gerealiseerde winsten op leningen en vorderingen stijgen met 0,2 miljoen EUR en hebben betrekking op de opbrengst van de verkoop van afgeschreven kredietdossiers aan een incassobureau. Het betreft voornamelijk afgeschreven kaskredieten en leningen op afbetaling die in het verleden definitief niet meer in de balans werden opgenomen. Deze dossiers worden verkocht aan een incassobureau.

5.5. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december 2021 en 2020.

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Rente-instrumenten	6.484	-1.303.377
Valutahandel	0	0
Totaal	6.484	-1.303.377

Zoals eerder uitgelegd, houdt de Groep geen activa of passiva aan voor handelsdoeleinden. De enige activa die voor dit doel worden aangehouden, hebben betrekking op derivaten die voortvloeiën uit de acquisitie van Centea NV maar die niet als zodanig konden worden gedocumenteerd.

5.6. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
Waardeveranderingen	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Totaal	133.569	0	14.628	0
ten gevolge van:				
- marktrisico	133.569	0	14.628	0
- kredietrisico	0	0	0	0
Waardeveranderingen gerelateerd aan kredietderivaten	0	0	0	0

Winsten en verliezen in verband met aanpassingen van de reële waarde bleven in 2021 marginaal en waren voornamelijk toe te schrijven aan deelnemingen in bepaalde fondsen, zoals vastgoedcertificaten en SICAV's - die volgens IFRS 9 in deze categorie zijn ingedeeld.

5.7. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen bij het niet langer opnemen van activa :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Winsten		
Verkoop CRI	46.667.823	
Materiële vaste activa	26.622	440.151
Verliezen		
Materiële vaste activa	34.802	41.808
Totaal winsten en verliezen	46.659.643	398.343

Deze rubriek vertoont een stijging van 46,3 miljoen EUR ten opzichte van 2020 als gevolg van de meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance in 2021 (46,7 miljoen EUR).

5.8. Andere exploitatiebaten en -lasten

De exploitatiebaten en -lasten kunnen als volgt per 31 december 2021 en 2020 gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	11.245.545	11.263.714
Bijdragen m.b.t. deposito's	4.368.383	4.197.363
Nettopremies op verzekeringscontracten	0	0
Ontvangen commissies bij de verzekeringsmaatschappij	0	0
Recuperaties op afgeschreven vorderingen	5.291.537	4.340.543
Andere exploitatiebaten	6.888.893	6.603.344
Totaal andere exploitatiebaten	27.794.358	26.404.964
Andere exploitatielasten	9.391.240	121.063
Totaal andere exploitatielasten	9.391.240	121.063
Totaal andere netto-exploitatiebaten	18.403.118	26.283.901

Het totaal andere netto-exploitatiebaten daalt met 7,9 miljoen EUR ten opzichte van 2020.

De grootste stijging van de andere exploitatiebaten heeft betrekking op de recuperatie op afgeschreven vorderingen, met een bedrag van +1 miljoen EUR ten opzichte van 2020.

De daling van het totaal andere netto-exploitatiebaten wordt voornamelijk verklaard door een sterke stijging van de exploitatielasten met 9,3 miljoen EUR. In dit bedrag vormen de succes fees betreffende de overname van AXA Bank Belgium die als kosten zijn geboekt, het hoofdonderdeel.

5.9. Administratiekosten

5.9.1. Personeelskosten

Eind december 2021 had de Groep 4.883 medewerkers in dienst tegenover 2.734 eind 2020.

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Bezoldigingen	65.468.116	65.093.687
Sociale lasten	17.448.832	17.490.375
Premies voor bovenwettelijke verzekeringen	6.191.770	5.551.442
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	138.147	202.791
Andere	2.170.310	2.424.401
Totaal personeelskosten	91.417.175	90.762.696

5.9.2. Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Marketingkosten	7.811.050	6.641.794
Honoraria	7.364.622	6.953.394
IT-uitgaven	56.648.216	38.805.496
Huurgelden	1.551.205	1.469.001
Bedrijfsbelastingen	26.877.739	24.916.952
Andere	41.720.728	42.457.974
Totaal	141.973.560	121.244.611

De algemene en administratieve kosten stijgen globaal met 20,7 miljoen EUR. Dit is voornamelijk ten gevolge van hogere kosten in verband met het fusieproject (6,8 miljoen EUR), hogere marketingkosten die in 2020 waren gedaald ten gevolge van de coronapandemie (1,2 miljoen EUR), hogere IT-kosten (3,97 miljoen EUR), hogere bankentaksen (1,8 miljoen EUR), en extra kosten in verband met de verbetering van IT-systemen en IT-beveiliging (4,2 miljoen EUR).

5.9.3. Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels

De bijdragen aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Depositogarantiestelsel	17.403.925	15.132.918
Single Resolution Funds	3.328.922	2.666.373
Totaal	20.732.847	17.799.291

De toename van de deposito's aan de passiefzijde heeft mechanisch geleid tot een toename van de bedragen die verschuldigd zijn aan het depositogarantiestelsel (+2,9 miljoen EUR).

5.10. Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen kunnen per 31 december 2021 en 2020 als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa:		
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	5.393	49.775
- leningen en vorderingen	-22.283.606	-17.792.839
Bijzondere waardeverminderingen op niet-financiële activa:		
- materiële vaste activa	0	0
- vastgoedbeleggingen	0	0
- immateriële activa	0	0
- andere	0	0
Totaal	-22.278.213	-17.743.064

Met de invoering van IFRS 9 worden bijzondere waardeverminderingen niet alleen bepaald volgens een nieuw impairment-model, maar worden ook bijzondere waardeverminderingen geboekt op verschillende soorten vorderingen. Meer bepaald gaat het om tegoeden bij kredietinstellingen, effecten in de beleggingsportefeuille en buitenbalansverplichtingen (toegestane kredietlijnen en goedgekeurde aanvragen). Het effect van deze extra inkomsten op het resultaat bedraagt 1,1 miljoen EUR in 2021 en is opgenomen in de voorzieningen. Op niet-financiële activa, zoals materiële en immateriële vaste activa, is in 2021 geen waardevermindering geboekt.

Tijdens het boekjaar 2021 heeft de Groep de waardeverminderingen verhoogd voor een geconsolideerd bedrag van 22,3 miljoen EUR. Crelan NV heeft namelijk 10,8 miljoen EUR aan waardeverminderingen teruggenomen (tegenover een toewijzing van 5,2 miljoen EUR in 2020), terwijl Europabank haar toewijzingen met 3,4 miljoen EUR heeft verhoogd (tegenover 12,6 miljoen EUR in 2020) en AXA Bank Belgium eind 2021 een toewijzing van 29,6 miljoen EUR heeft geboekt in het kader van de closing met Crelan.

Voor de evolutie van de waardeverminderingen wordt verwezen naar 7.2.1

Gedetailleerde informatie over de waardevermindering van financiële activa werd reeds behandeld in toelichtingen 4.3. en 4.4.

5.11. Winstbelastingen

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de actuele en uitgestelde belastingen :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Actuele belastingen	11.315.499	10.207.326
Uitgestelde belastingen	12.867.838	2.140.823
Totaal winstbelastingen	24.183.337	12.348.149

Voor meer informatie over de in de winst- en verliesrekening opgenomen uitgestelde belastingen wordt verwezen naar toelichting 4.7.

De belastbare winst omvat niet-afrekbare kosten en winsten die niet onderworpen zijn aan inkomstenbelasting.

De volgende tabel illustreert het verband tussen de statutaire belastingen en de effectieve belastingen op het inkomen:

(in EUR)	31/12/2021		31/12/2020	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		106.873.598		57.950.980
Wettelijk belastingtarief	25,00%	26.718.399	25,00%	14.487.745
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	0,00%	0	0,00%	0
Fiscale gevolgen van de vrijstelling van meerwaarden op aandelen	-17,43%	-18.623.201	0,00%	0
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-5,95%	-6.356.286	-10,79%	-6.254.050
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	0,85%	911.336	1,42%	825.020
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	-2,86%	-3.056.756	-8,28%	-4.796.067
Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves	-0,71%	-762.386	5,64%	3.270.287
Boekhoudkundige eliminaties	30,86%	32.979.558	11,54%	6.686.294
Afzonderlijk belaste meerwaarden	0,00%	0	0,00%	0
Acquisitie AXA Bank Belgium	-6,93%	-7.409.487		
Andere	-0,20%	-217.840	-3,23%	-1.871.080
Effectieve belastinglast van het boekjaar	22,63%	24.183.337	21,31%	12.348.149

Het belastingtarief is gebaseerd op het Belgische wettelijke belastingtarief dat is verlaagd tot 25% vanaf het belastingjaar 2021 met betrekking tot een boekjaar dat ten vroegste op 1 januari 2020 aanvangt. Het effectieve belastingtarief bedraagt 22,63%, hetgeen een lichte stijging betekent ten opzichte van vorig jaar.

Deze stijging van het effectieve belastingtarief is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een vermindering van de voorraad uitgestelde belastingvorderingen (zie lijn Boekhoudkundige eliminaties).

Ontvangen dividenden werden niet volledig in mindering gebracht van het resultaat van het jaar (zie lijn "Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen").

5.12. Vergoeding van de commissaris

In de onderstaande tabel worden de vergoedingen voor het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar weergegeven :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
1. Bezoldiging van de commissaris(sen)	367.484	354.702
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	170.005	123.877
a. Andere controleopdrachten	35.600	11.115
b. Belastingadviesopdrachten	0	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	134.405	112.762
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)	37.209	59.985
a. Andere controleopdrachten	0	0
b. Belastingadviesopdrachten	14.915	1.485
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	22.294	58.500
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	574.698	538.564

De door EY verleende diensten werden goedgekeurd door het Audit Comité.

5.13. Informatieverschaffing over verbonden partijen

Onder de verbonden partijen van de Groep verstaat men de leden van de Raad van Bestuur (incl. de leden van het directiecomité) en de met de Groep verbonden ondernemingen. AXA Bank Belgium maakt sinds 31 december 2021 deel uit van de Crelan Groep. Hun cijfers werden niet opgenomen in onderstaande cijfers.

Per eind 2021 heeft Crelan Groep een uitstaand bedrag van 2,4 miljoen EUR aan leningen en vorderingen aan leden van de Raad van Bestuur en het Directiecomité gegarandeerd door 0,8 miljoen EUR leningsverplichtingen, financiële garanties en overige gedane toezeggingen. Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2021 en 2020 :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Korte termijn personeelsbeloningen	3.944.550	3.535.540
Vergoedingen na uitdiensttredingen	1.292.662	1.193.826
Andere langetermijn personeelsbeloningen	0	0
Ontslagvergoedingen	0	0
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Totaal	5.237.212	4.729.366

Het remuneratiebeleid gebeurt conform de voorschriften van de FSMA.

6. Toelichting op de buiten balans

De onderstaande tabel geeft details over de verplichtingen buiten de balans van de Groep per 31 december 2021 en 2020 :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
- toegekend	3.358.667.029	1.228.176.514
- ontvangen	534.976.000	35.000.000
Financiële garanties		
- toegekend	57.877.742	43.703.406
- ontvangen	2.650.279.521	358.830.556
Collateral		
- toegekend	8.395.196.700	1.426.603.792
- ontvangen	45.712.258.632	19.593.068.387
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten		
- ten aanzien van een andere tegenpartij	9.050.600	5.621.014
- vanwege een andere tegenpartij	26.276.070	20.958.352

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op kredietlijnen verstrekt aan klanten, die (nog) niet zijn opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten opzichte van andere financiële tegenpartijen en waarop beroep kan gedaan worden in het kader van een tekort aan liquiditeiten.

De ontvangen financiële garanties en ontvangen zekerheden dienen als garanties voor klantverbintenissen in het kader van de toekenning van kredieten. Het grootste deel betreft de ontvangen hypotheek. De toegewezen garantie bestaat hoofdzakelijk uit borgsommen die zijn betaald onder de "Credit Support Annex" (CSA) van de ISDA-documentatie over derivaten (zie toelichting 4.4.).

Verplichtingen tot enige andere tegenpartij in het kader van financiële leasing hebben betrekking op aankoopverplichtingen aan leveranciers. De verplichtingen van een andere tegenpartij in het kader van financiële lease hebben betrekking op aankoopopties voor klanten.

7. Risicobeheer

De Groep Crelan is onderhevig aan verschillende risico's, met name het kredietrisico, het operationeel risico, het marktrisico en het liquiditeitsrisico. Marktrisico omvat het renterisico, het spread risico en het valutarisico.

De risicobeheerprocedures van de Groep zijn erop gericht deze risico's te identificeren, te meten en te sturen.

In dit hoofdstuk volgt een bespreking van de risicobeheerorganisatie en de diverse soorten risico's waaraan de Groep onderhevig is.

7.1. Algemene organisatie binnen de Groep

In het algemeen beheren de verschillende "business lines" binnen de bank zelf hun risico's. Het Risk Management vormt de tweedelijnsverdediging van de bank. De rol van Risk Management is om er op toe te zien dat de identificatie, meting en sturing van de risico's correct verloopt.

Het Risk Management beoefent zijn activiteiten op een onafhankelijke wijze en rapporteert rechtstreeks aan de Chief Risk Officer (CRO) die zetelt in het directiecomité.

De voornaamste activiteiten van het Risk Management bestaan uit :

- Het berekenen en opvolgen van de solvabiliteitsratio's (Eigen vermogen en RWA)
- Het opstellen van een Capital Planning
- Het definiëren van een Risk strategie
- Het opstellen van bepaalde officiële rapporteringen (ICAAP, COREP, ILAAP, Recovery Plan, Verslag met de interne controles...)
- Het uitvoeren en berekenen van de impact van bepaalde stress testen
- De ontwikkeling en de interne validatie van kredietscoringsmodellen, met inbegrip van de modellen die ontwikkeld werden in het kader van IFRS 9
- Adviesverlening met betrekking tot kredietaanvragen waarvan de beslissing onder de verantwoordelijkheid van het directiecomité valt
- Het opvolgen van evoluties op het vlak van het kredietrisico, het financieel risico, het operationeel risico en het security risico aan de hand van interne boordtabellen.
- De verschillende directies binnen de bank actief ondersteunen in het beheer van de security en operationele risico's

7.1.1. De risicocomités

Reeds vele jaren beschikt het Risk Management over verschillende risicocomités :

Het Comité Coméri behandelt de interne modellen die worden gebruikt in de operationele besluitvormingsprocessen en bij de berekening van de kapitaalvereisten. Alle aspecten van modellering en validatie worden in dit comité voorgelegd en beslist.

Het comité CredRisk behandelt het kredietrisico en houdt zich vooral bezig met de kredietacceptatiepolitiek van de bank, het opvolgen van verbeteringen inzake risicobeheer, boordtabellen en de implementatie van de limieten.

Het FinRisk comité behandelt het financiële risico van de bank, het renterisico en liquiditeitsrisico. Het zorgt ook voor de implementatie van bepaalde financiële limieten. Zij valideert eveneens de financiële politiek en de methodologische keuzes die door de business lines worden voorgesteld.

Het OpRisk comité behandelt de operationele risico's en de permanente controle. Zij volgt de evolutie op van incidenten en valideert de politiek inzake operationele risico's.

Het IT Risk comité houdt zich bezig met de veiligheid van de informatica systemen.

Het FilRisk comité volgt de risico's op met betrekking tot dochtermaatschappij Europabank NV.

In de schoot van de Raad Van Bestuur is een risicocomité actief. Dit comité is samengesteld uit 4 leden van de Raad van Bestuur, waarvan 2 onafhankelijke bestuurders. Het risicocomité focust zich op de organisatie van de opvolging van de risico's binnen de bank en adviseert de Raad Van Bestuur in het kader van het risicobeheer.

Naar aanleiding van de overname van AXA Bank Belgium door Crelan per 31 december 2021 zal de organisatie van de comités in de loop van 2022 worden aangepast om een harmonisering te bewerkstelligen tussen beide instellingen.

7.1.2. Bazel

De bank heeft een reeks maatregelen omtrent risicobeheer ontwikkeld en geïmplementeerd die conform zijn aan de Internal Ratings Based (IRB)-regelgeving met betrekking tot het eigen vermogen. Hierbij wordt een rating toegewezen aan elke schuldenaar en aan elke transactie. Deze parameters worden gebruikt om de ICAAP-eisen te meten in functie van de risico's aan welke de bank is onderworpen, dit zowel onder normale omstandigheden als in economische ongunstige periodes (stress).

Dit rating-systeem wordt eveneens gebruikt voor het beheren van het operationeel risico van kredieten en voor het implementeren van de huidige politiek met betrekking tot het kredietrisico.

De resultaten van het rating-systeem worden regelmatig gecontroleerd en één keer per jaar gevalideerd.

De volgende tabel geeft een historisch overzicht van de rapporteringsmethode met betrekking tot de Bazel-normen voor elke entiteit binnen de Groep Crelan :

Risico categorie		Europabank	Crelan	Axa Bank Belgium
Krediet Risico	Retail	STA	IRB	IRB
	Non-retail	STA	STA	Kredieten aan corporates in STA
	Counterparty Credit Risk (Derivaten)	NA	Standaard Methode	Standaard Methode
	Counterparty Credit Risk (SFT)	NA	Financial Comprehensive Methode	Financial Comprehensive Methode
Markt Risico		NA	NA	STA
Operationeel Risico		TSA	TSA	TSA

IRB Internal Rating Based
STA Standardised Approach
TSA Standardised Approach for Operational Risk

7.2. Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een van de partijen bij een transactie in gebreke blijft voordat de definitieve afwikkeling van de met de transactie samenhangende kastromen heeft plaatsgevonden. De Groep is onderhevig aan kredietrisico ten gevolge van het toestaan van leningen en voorschotten en het aanhouden van een beleggingsportefeuille. De voornaamste oorzaak van dit type risico is het uitblijven van betaling door de tegenpartij.

Het kredietrisico is veruit het voornaamste risico waaraan de Groep is blootgesteld en wordt binnen elke entiteit nauw opgevolgd door het bevoegde comité (zie punt "7.1.1. De risicocomités"). Bovendien wordt

het kredietrisico elk kwartaal in detail gerapporteerd. Via de CRO van Crelan NV worden de verslagen van deze laatste voorgelegd en besproken op het Directiecomité.

In deze sectie wordt uitsluitend het kredietrisico op de leningen en vorderingen en de beleggingsportefeuille besproken. Voor informatie met betrekking tot het kredietrisico van de herverzekeringsactiva verwijzen wij naar toelichting 7.6.3.

7.2.1. Het beheersen van het kredietrisico

7.2.1.1. Leningen en vorderingen

Het kredietrisico ten gevolge van het toestaan van leningen en voorschotten, wordt door elke entiteit van de Groep actief beheerd, gebruik makend van informatiesystemen, aangepast aan de entiteit, en waarderingsmethoden van de tegenpartijen. Vooraleer een krediet wordt toegestaan, wordt de aanvraag onderworpen aan een diepgaand onderzoek van de tegenpartij, het te financieren project en de structuur van de opgezette transactie. De analyse gebeurt aan de hand van een formeel vastgelegd beslissingssysteem. De kredietbeslissing wordt ten slotte genomen door de bevoegde personen of het bevoegde niveau binnen de business lines.

Jaarlijks investeert de Groep in de informatisering van real-time kwaliteitsgegevens komende van interne en externe gegevensbronnen voor de opvolging van de kredieten. Deze informatie ligt aan de basis voor de opmaak van de boordtabellen ter opvolging van de kredietactiviteit, alsook voor de allocatie aan de diverse risico-opvolgingssystemen.

Het kredietrisico wordt binnen de Groep op verschillende manieren beheerd. Elke operationele entiteit is verantwoordelijk voor het toekennen van ratings en de opvolging van het kredietrisico van haar eigen cliënteel. De verschillende entiteiten van de Groep opereren dan ook in volledig verschillende segmenten en niches van de markt. Belangrijke risico's worden echter via de bevoegde kredietrisicocomités gerapporteerd naar het Directiecomité. Desgewenst kan Risk Management van de Groep bijkomende limieten opleggen en bestaande risico's bijsturen.

De Groep Crelan heeft beslist om haar dochteronderneming Europabank NV in de STA-methode (Standardised approach) te behouden op reglementair niveau omwille van de specifieke aard van haar risico's en de opvolging ervan. Enkel de retail perimeter van Crelan NV en AXA Bank Belgium worden in de IRBA-methode (IRB Advanced Approach) opgevolgd.

De ratings worden berekend in het departement kredieten op het moment van de kredietaanvraag. Ze worden er eveneens up-to-date gehouden in functie van gebeurtenissen gedurende de looptijd van het krediet en in functie van de typologie van de risico's.

Per 13 maart 2019 heeft de NBB Crelan toestemming gegeven om een deel van de ex-Centea-kredieten te behandelen volgens de IRB-methode (uitrolplan). Hiertoe heeft Crelan specifieke modellen ontwikkeld om het kredietrisico op deze in 2013 gekochte portefeuille te beheren die in eerste instantie volgens de standaardmethode werd behandeld. Deze modellen werden in de loop van 2018 door de Nationale Bank geïnspecteerd, waarbij de aandacht vooral uitging naar hun prestatieniveau.

De omschakeling naar IRB voor dit deel van de vroegere Centea-leningen werd door Crelan uitgevoerd voor de berekening van het eigen vermogen vanaf situatie 31 maart 2019.

De NBB heeft tussen mei en november 2021 een inspectie uitgevoerd en bij brief van 21 december 2021 de door Crelan voorgestelde wijzigingen goedgekeurd. Deze omvatten de toestemming om geavanceerde benaderingen toe te passen op de portefeuille van de zelfstandigen van Centea, waarmee het plan van roll-up wordt afgesloten. Deze veranderingen zullen in de loop van 2022 plaatsvinden.

In 2021 heeft Crelan, zoals vereist door de regelgeving, gebruik gemaakt van zijn aangepaste processen die toezicht houden op default beheer om te voldoen aan de vereisten van de EBA-richtlijnen die op 1 januari

2021 van kracht zijn geworden. Op deze basis zijn de risicobewakingssystemen nu gevoed als onderdeel van het toezicht op en het verstrekken van voorzieningen voor oninbare leningen. De evaluatie van de prestaties van de IRB-modellen die worden gebruikt om risico's te meten, wordt ook uitgevoerd op basis van de nieuwe definitie van wanbetaling.

Momenteel kunnen wij de kredietactiviteit van de Crelan Groep onderverdelen in verschillende activaklassen:

- Europabank NV investeert voornamelijk in overheidsschuld, hypothecaire leningen en consumentenkredieten.
- AXA Bank Belgium investeert voornamelijk in leningen aan particulieren, met name hypotheek, maar ook in leningen aan kleine bedrijven.
- Crelan NV investeert hoofdzakelijk in leningen aan particulieren, met inbegrip van hypotheek, maar ook in leningen aan landbouwers en kleine ondernemingen.

Elke entiteit beschikt over specifieke operationele onderafdelingen met hun eigen vakspecialisten en instrumenten voor risicobeheer. Binnen Crelan NV worden rating-systemen gebruikt voor de markt van de land- en tuinbouwers en de markt voor kleine ondernemingen en zelfstandigen, alsook een credit scoring-systeem voor consumptiekredieten.

De uitstaande kredieten worden voortdurend opgevolgd en gerangschikt volgens hun risicograad, rekening houdende met gebeurtenissen die de kredietkwaliteit beïnvloeden. Een standaardopvolging werd ingebouwd in het informatiesysteem van de kredieten dat zorgt voor het automatisch versturen van herinneringen in geval van achterstallen. De kwalitatieve indicatoren worden eveneens opgevolgd met behulp van leveranciers van bedrijfsdata. Bovendien worden door alle entiteiten van de Groep risico-verlagende technieken toegepast, waarvan de meest voorkomende het nemen van waarborgen is. De voornaamste waarborgen bij het toestaan van leningen en voorschotten zijn onroerende goederen, roerende goederen en financiële activa. Voor de zekerheden werden duidelijke schattingsnormen bepaald, die zowel de juridische aspecten van de waarborg in aanmerking nemen als de economische kenmerken van de bezwaarde goederen. Er wordt eveneens rekening gehouden met de samenloop tussen de andere schuldeisers om de recuperatiewaarde te bepalen.

Wanneer het waarschijnlijk is dat de tegenpartij niet aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen, wordt er een individuele waardevermindering aangelegd. Deze wordt vervolgens individueel opgevolgd met als doel het risico op een aanvaardbaar niveau te houden en te trachten de achterstallige sommen in der minne te recupereren. Indien dit niet mogelijk blijkt, worden de kredieten doorgegeven aan het departement juridische zaken en geschillen voor uitwinning van de waarborgen.

De waardeverminderingen op kredieten worden bepaald aan de hand van modellen gebaseerd op historische verliesgegevens, alsook op basis van het professioneel oordeel van de experts die zetelen in het comité waardeverminderingen. Zoals de IFRS 9 norm het voorschrijft, houden de waardeverminderingen eveneens rekening met de verwachte economische situatie van de komende jaren. Zo dienen volgende macro-economische indicatoren als input voor de modellen:

- De BBP-groei in België;
- Het werkloosheidspercentage in België;
- De evolutie van de vastgoedprijzen in België.

Voor elke parameter worden 3 scenario's gebruikt. Een basisscenario, een positief scenario en een negatief scenario. Op 31 december 2021 werden volgende parameters en gewichten toegewezen:

	scenario	gewicht	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2022
BBP_BE	Downturn	30%	-7,08%	-1,14%	1,46%
	Base	55%		0,21%	2,01%
	Upturn	15%		1,49%	2,41%
HOUSEPRICE_BE (12/2019 = 100%)	Downturn	30%	99,78%	97,00%	97,77%
	Base	55%		100,47%	103,12%
	Upturn	15%		104,19%	108,64%
UNEMPLOYMENT_BE	Downturn	30%	5,47%	6,80%	6,79%
	Base	55%		5,94%	6,17%
	Upturn	15%		5,06%	5,52%

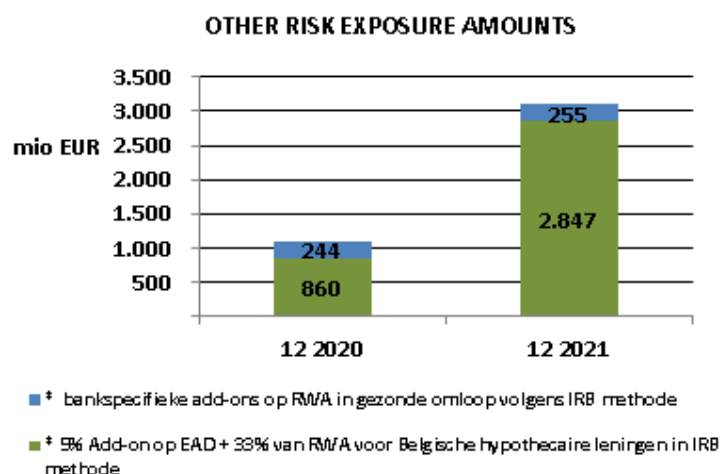
Covid maatregelen

In 2021 bleef Crelan gezonde tegenpartijen ondersteunen door faciliteiten toe te kennen of uit te breiden om de moeilijkheden in verband met Covid het hoofd te bieden. Eind 2021 eindigden deze maatregelen terwijl de meeste economische sectoren hun activiteiten hervatten. Sindsdien heeft de overgrote meerderheid van de klanten het normale verloop van de terugbetalingen zoals voorzien in de contracten hervat zonder dat de Bank een toename van de betalingsachterstanden en wanbetalingen in de kredietportefeuille registreerde.

Er zijn nog beperkt aantal tegenpartijen die kwetsbaar blijven en waarvoor de risicomonitoring is versterkt, met name via een periodieke herziening van het dossier. Wanneer de degradatie van het risico dit vereiste, werden deze bestanden overgebracht naar stage 2 of in gebreke met een versterkte voorziening op basis van de ongewijzigde regels oa. van het IFRS9-systeem.

De volgende tabellen geven een overzicht voor de Crelan Groep van de Exposure at default (EAD), Risk Weighted Assets (RWA) en gemiddelde Risk Weight (RW) in procent voor 31 december 2021 en 31 december 2020 naargelang de rapportering in het kader van de Bazel-normen : de RWA en gemiddelde RW zijn gebaseerd op de gerapporteerde cijfers in Corep tabel 7 (i.e. standaardbenadering), tabel 8 (i.e. interne noteringsbenadering) en tabel 13.01 (i.e. effectivering). Tabel 8 houdt, conform met de richtlijn van de NBB, geen rekening met de 5% add-on, die door de Belgische regulator wordt opgelegd aan Belgische banken die Belgische hypothecaire leningen volgens de IRB-methode rapporteren. Bovendien moet sinds 30 juni 2018 rekening worden gehouden met een additionele 33% van de RWA op Belgische hypothecaire leningen volgens de IRB-methode. In tabel 8 wordt tevens, conform met de richtlijn van de NBB, geen rekening gehouden met factoren die door de Belgische regulator specifiek worden opgelegd op de RWA in gezonde omloop, die door Crelan NV gerapporteerd wordt volgens de IRB-methode. Deze additionele prudentiële maatregelen worden apart gerapporteerd in tabel 2 van de COREP onder rubriek "Other Risk Exposure Amounts".

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de evolutie voor "Other Risk Exposure Amounts". Deze bedroegen in totaal 3.101 miljoen EUR op 31 december 2021 versus 1.104 miljoen EUR op 31 december 2020. Dit is een stijging met 1.997 miljoen EUR en is in hoofdzaak te wijten aan de overname van AXA Bank Belgium op 31 december 2021..

Standaard benadering

In miljoen EUR - 31 12 2020	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	8.313	190	136	-	8.638
Totaal RWA	1.737	134	18	-	1.889
Gemiddelde RW in %	20,9%	70,3%	13,0%	NA	21,9%

In miljoen EUR - 31 12 2021	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	10.654	278	770	320	12.022
Totaal RWA	2.117	193	50	127	2.487
Gemiddelde RW in %	19,9%	69,5%	6,6%	39,6%	20,7%

Internal Rating Based benadering

In miljoen EUR - 31 12 2020	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	15.140	1.070	-	-	16.210
Totaal RWA	1.720	205	-	-	1.925
Gemiddelde RW in %	11,4%	19,1%	NA	NA	11,9%

In miljoen EUR - 31 12 2021	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	41.789	2.501	-	-	44.290
Totaal RWA	4.141	335	-	-	4.476
Gemiddelde RW in %	9,9%	13,4%	NA	NA	10,1%

Op 31 december 2021 is het gemiddeld risicogewicht van de blootstellingen die onder de standaardbenadering worden gerapporteerd 20,7%. Dit is een daling ten opzichte van het gemiddeld risicogewicht van 21,9% op 31 december 2020. De totale blootstelling van de EAD onder de standaardbenadering is met 3,4 miljard EUR gestegen in vergelijking met het voorgaande jaar. Deze stijging is in hoofdzaak te wijten aan de overname van AXA Bank Belgium per 31 december 2021.

Volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en gemiddeld risicogewicht per type tegenpartij die gerapporteerd worden volgens de standaardbenadering, respectievelijk voor 31 december 2021 en 31 december 2020 :

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2021	EAD	RWA	RW
Total	12.022	2.487	20,7%
Instellingen	1.977	308	15,6%
Ondernemingen	511	376	73,6%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	5.650	-	0,0%
Garanties op vastgoed	1.360	552	40,6%
Vorderingen op het cliënteel	1.001	688	68,7%
Regionale overheden	128	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	5	1	20,0%
Multilaterale ontwikkelingsbanken	173	-	0,0%
Internationale organisaties	160	-	0,0%
Vervallen items	82	94	115,0%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	28	42	150,0%
Covered bonds	56	6	10,0%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	2	20	1250,0%
Aandelen	5	5	100,0%
Andere elementen	883	395	44,7%
Effectisering	-	-	NA

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2020	EAD	RWA	RW
Total	8.638	1.889	21,9%
Instellingen	1.139	116	10,2%
Ondernemingen	253	191	75,4%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	3.770	-	0,0%
Garanties op vastgoed	1.351	538	39,8%
Vorderingen op het clienteel	922	633	68,7%
Regionale overheden	30	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	5	1	20,0%
Multilaterale ontwikkelingsbanken	30	-	0,0%
Internationale organisaties	5	-	0,0%
Vervallen items	87	96	111,1%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	13	20	150,0%
Covered bonds	67	7	10,0%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	1	1	100,0%
Aandelen	24	33	133,9%
Andere elementen	941	253	26,9%
Effectisering	-	-	NA

Het gemiddeld risicogewicht van de blootstellingen gerapporteerd onder de IRB-benadering is gedaald van 11,9% op 31 december 2020 naar 10,1% op 31 december 2021. De totale blootstelling of EAD onder de IRB-benadering is met 28,1 miljard EUR gestegen in vergelijking met het voorgaande jaar. Deze stijging is in hoofdzaak te wijten aan de overname van AXA Bank Belgium per 31 december 2021.

In de onderstaande tabel wordt het aandeel van elk kredietscoringsmodel in de evolutie van het risicogewicht aangegeven voor de periode 31 december 2020 tot 31 december 2021. Het betreft hier enkel de IRB kredietscoringsmodellen van Crelan.

Gewogen gemiddelde RW	31/12/2020	11,9%
Landbouwers		-0,1%
Zelfstandigen		0,1%
Particulieren		-0,3%
Kleine ondernemingen		-0,1%
Homogene groepen van risico's		-0,2%
Gewogen gemiddelde RW	31/12/2021	11,3%

Een daling in risicogewicht is merkbaar bij elk kredietscoringsmodel, behalve bij zelfstandigen en de homogene groepen van risico's.

Volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en gemiddeld risicogewicht per type tegenpartij die gerapporteerd worden volgens de IRB-benadering, respectievelijk voor 31 december 2021 en 31 december 2020 :

In miljoen EUR - 31 12 2021	mio EUR EAD	mio EUR RWA	RW
Internal ratings based Benadering (IRB)	44.290	4.476	10,1%
<i>IRB benadering - geen eigen estimatie van LGD en/of CCF</i>			NA
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	-	-	NA
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
<i>IRB benadering - eigen estimaties van LGD en/of CCF</i>	44.290	4.476	10,1%
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	1.400	507	36,2%
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
Retail met Garanties op vastgoed KMO	6.287	1.082	17,2%
Retail met Garanties op vastgoed non-KMO	33.474	2.300	6,9%
Retail - Qualifying revolving	-	-	NA
Andere Retail - KMO	1.832	219	11,9%
Andere Retail - non-KMO	1.297	369	28,4%
Aandelen	-	-	NA
Effectisering	-	-	NA

In miljoen EUR - 31 12 2020	mio EUR EAD	mio EUR RWA	RW
Internal ratings based Benadering (IRB)	16.210	1.925	11,9%
<i>IRB benadering - geen eigen estimatie van LGD en/of CCF</i>			NA
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	-	-	NA
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
<i>IRB benadering - eigen estimaties van LGD en/of CCF</i>	16.210	1.925	11,9%
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	1.315	485	36,9%
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
Retail met Garanties op vastgoed KMO	4.243	719	16,9%
Retail met Garanties op vastgoed non-KMO	9.004	556	6,2%
Retail - Qualifying revolving	-	-	NA
Andere Retail - KMO	1.455	158	10,9%
Andere Retail - non-KMO	193	8	4,0%
Aandelen	-	-	NA
Effectisering	-	-	NA

De totale blootstellingen en risico gewogen activa binnen de Groep Crelan onder de standaardbenadering en de IRB-benadering worden in onderstaande tabel weergegeven :

Standaard & Internal Rating Based benadering

In miljoen EUR - 31.12.2020	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	23.453	1.260	136	-	24.848
Totaal RWA	3.457	338	18	-	3.814
Gemiddelde RW in %	14,7%	26,9%	13,0%	NA	15,3%

In miljoen EUR - 31.12.2021	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	52.443	2.779	770	320	56.312
Totaal RWA	6.258	528	50	127	6.963
Gemiddelde RW in %	11,9%	19,0%	6,6%	39,6%	12,4%

Om de verschillende risicoklassen en de verschillende segmenten vergelijkbaar te maken, maakt de Groep Crelan gebruik van een Masterscale. Via deze Masterscale kan de portefeuille vergeleken worden met internationale standaarden.

In onderstaande tabel wordt een verdeling van de kredietportefeuille weergegeven in termen van EAD en risico-gewogen activa gebruikmakend van de diverse gehanteerde risicoklassen volgens de Masterscale. Het betreft hier uitsluitend het retail segment van de Groep Crelan die volgens de IRB-methode wordt gerapporteerd.

In miljoen EUR				
PD Masterscale	Bruto Exposure (EAD)	31/12/2020	31/12/2021	
	RWA		Retail	Retail
	Gemiddelde RW in %			
A+ 0,001	EAD som	-	-	-
	RWA som	-	-	-
	Gewogen gemiddelde RW	NA	NA	NA
A 0,010	EAD som	-	-	-
	RWA som	-	-	-
	Gewogen gemiddelde RW	NA	NA	NA
B+ [0,02 - 0,04]	EAD som	4.672	12.985	
	RWA som	68	179	
	Gewogen gemiddelde RW	1%	1%	
B [0,04 - 0,08]	EAD som	2.655	5.348	
	RWA som	77	142	
	Gewogen gemiddelde RW	3%	3%	
C+ [0,08 - 0,16]	EAD som	2.484	10.641	
	RWA som	139	465	
	Gewogen gemiddelde RW	6%	4%	
C [0,16 - 0,32]	EAD som	1.861	5.422	
	RWA som	198	493	
	Gewogen gemiddelde RW	11%	9%	
C- [0,32 - 0,64]	EAD som	1.510	3.301	
	RWA som	197	468	
	Gewogen gemiddelde RW	13%	14%	
D+ [0,64 - 0,85]	EAD som	622	635	
	RWA som	182	190	
	Gewogen gemiddelde RW	29%	30%	
D [0,85 - 1,28]	EAD som	400	2.243	
	RWA som	97	503	
	Gewogen gemiddelde RW	24%	22%	
D- [1,28 - 2,56]	EAD som	1.023	1.836	
	RWA som	285	588	
	Gewogen gemiddelde RW	28%	32%	
E+ [2,56 - 5,12]	EAD som	417	422	
	RWA som	211	216	
	Gewogen gemiddelde RW	51%	51%	
E [5,12 - 15]	EAD som	354	701	
	RWA som	252	443	
	Gewogen gemiddelde RW	71%	63%	
E- [15 - 99,999]	EAD som	26	333	
	RWA som	20	257	
	Gewogen gemiddelde RW	76%	77%	
F/Z 100	EAD som	185	422	
	RWA som	201	530	
	Gewogen gemiddelde RW	109%	126%	
Totaal Bruto exposure		16.210	44.290	
Totaal Risk-Weighted Assets		1.925	4.476	
Totaal gewogen gemiddelde RW(%)		11,9%	10,1%	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de bruto blootstelling die onder de IRB-benadering wordt gerapporteerd gestegen is van een niveau van 16,2 miljard EUR op 31 december 2020 naar een niveau van 44,3 miljard EUR op 31 december 2021. De stijging van de blootstelling is voornamelijk te wijten aan de overname van AXA Bank Belgium per 31 december 2021. De risico gewogen activa zijn daardoor gestegen van 1,92 miljard EUR op 31 december 2020 naar 4,48 miljard EUR op 31 december 2021. Het gewogen gemiddelde risicogewicht van de blootstellingen is gedaald van een niveau van 11,9% op 31 december 2020 naar een niveau van 10,1% op 31 december 2021.

Wanneer de Masterscale wordt vertaald in een equivalente externe rating, krijgen we volgende onderverdeling van de EAD volgens rating :

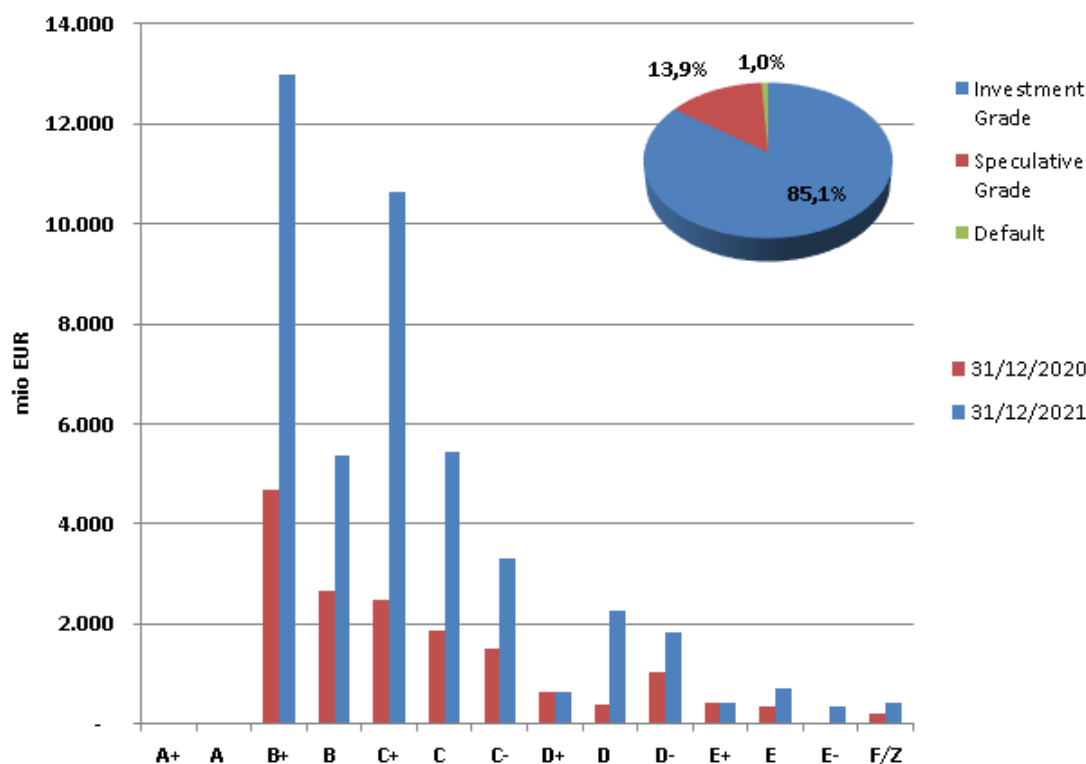
						31/12/2020	31/12/2021
External Rating	MASTER SCALE				Bruto exposure (EAD) (mio EUR)	Bruto exposure (EAD) (mio EUR)	
	Rating	Rating	Reference PD (as percentage)	PD Range (as percentage)			
Inv. Grade	AAA	A+	0,001	0,001	-	-	
	AA+ to AA	A	0,01	0,01	-	-	
	AA- to A+	B+	0,02	[0,02 - 0,04]	4.672	12.985	
	A to A-	B	0,06	[0,04 - 0,08]	2.655	5.348	
	BBB+	C+	0,16	[0,08 - 0,16]	2.484	10.641	
	BBB	C	0,30	[0,16 - 0,32]	1.861	5.422	
	BBB-	C-	0,60	[0,32 - 0,64]	1.510	3.301	
Speculative Grade	BB+	D+	0,75	[0,64 - 0,85]	622	635	
	BB	D	1,25	[0,85 - 1,28]	400	2.243	
	BB-	D-	1,90	[1,28 - 2,56]	1.023	1.836	
	B+ to B	E+	5,00	[2,56 - 5,12]	417	422	
	B-	E	12,00	[5,12 - 15]	354	701	
	CCC to C	E-	20,00	[15 - 99,999]	26	333	
Default	D	F/Z	100	100	185	422	
					16.210	44.290	

			31/12/2020	31/12/2021
Investment Grade			81,3%	85,1%
Speculative Grade			17,5%	13,9%
Default			1,1%	1,0%
Totaal IRB			100%	100%

Van deze blootstellingen die onder de IRB benadering worden gerapporteerd op 31 december 2021 is dus 85,1% van investment grade kwaliteit (ten opzichte van 81,3% op 31 december 2020), 13,9 % is speculative grade (ten opzichte van 17,5% op 31 december 2020) en 1,0% is in default (ten opzichte van 1,1% op 31 december 2020). De definitie van default komt overeen met die van de Bazel-regelgeving, met name een achterstand in betaling van minimaal 90 dagen.

De rating wordt berekend bij elke nieuwe kredietaanvraag of bij periodieke herzieningen van de portefeuille zoals hierboven beschreven. Hij fungeert als beslissingsondersteunend instrument, onder meer voor het vastleggen van de rente- en waarborgvoorwaarden. Stapsgewijs worden de procedures van het kredietbeslissingsproces aangepast zodanig dat de gevraagde waarborgen in overeenstemming zijn met de rating van de desbetreffende cliënt.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van 31 december 2021 ten opzichte van 31 december 2020 van de distributie van de retail portefeuille van Crelan NV per Masterscale rating :

Wat F/Z betreft gaat het over kredieten in default (F) en opgezegde kredieten (Z).

De volgende tabel geeft per Masterscale rating een overzicht van de EAD, het bedrag op de balans, het bedrag buiten balans, de gemiddelde credit conversion factor (CCF %) die wordt toegepast op het niet-getrokken gedeelte van een krediet en het EAD-gewogen Loss Given Default (LGD)-percentage :

In mio EUR 31 december 2020																
Masterscale Rating	A+	A	B+	B	C+	C	C-	D+	D	D-	E+	E	E-	F/Z	Totaal	
EAD	-	-	4.672	2.655	2.484	1.861	1.510	622	400	1.023	417	354	26	185	16.210	
Balans bedrag	-	-	4.561	2.506	2.296	1.712	1.368	566	356	855	391	336	24	171	15.140	
Buiten balans bedrag	-	-	110	148	187	146	141	55	44	168	26	18	2	13	1.056	
Gemiddelde CCF %	0,0%	0,0%	101,4%	101,2%	100,6%	102,1%	101,2%	103,4%	100,7%	100,4%	102,6%	103,6%	100,5%	101,7%	101,3%	
LGD%	0,0%	0,0%	15,0%	16,0%	17,0%	20,0%	16,0%	27,0%	19,0%	18,0%	19,0%	19,0%	17,0%	20,0%	17,1%	

In mio EUR 31 december 2021																
Masterscale Rating	A+	A	B+	B	C+	C	C-	D+	D	D-	E+	E	E-	F/Z	Totaal	
EAD	-	-	12.985	5.348	10.641	5.422	3.301	635	2.243	1.836	422	701	333	422	44.290	
Balans bedrag	-	-	12.455	5.065	10.066	5.136	3.047	579	2.022	1.621	394	669	321	414	41.789	
Buiten balans bedrag	-	-	530	284	574	286	254	56	221	215	29	32	12	8	2.501	
Gemiddelde CCF %	0,0%	0,0%	100,6%	101,0%	100,6%	102,2%	101,4%	103,3%	101,1%	100,9%	101,7%	102,7%	100,1%	105,5%	101,1%	
LGD%	0,0%	0,0%	12,1%	14,3%	14,0%	17,3%	18,2%	27,7%	17,9%	18,7%	19,6%	17,9%	15,1%	21,6%	15,0%	

Het gemiddelde toegepaste CCF percentage op 31 december 2021 bedraagt 101,1% en is dus nagenoeg gelijk aan de gemiddelde CCF toegepast op 31 december 2020, dat 101,3% bedroeg. Het EAD-gewogen gemiddelde LGD-percentage op 31 december 2021 bedraagt 15,0% en is dus lager dan de EAD-gewogen gemiddelde LGD-percentage op 31 december 2020 (17,1%).

Europabank NV:

De blootstellingen van Europabank NV worden gerapporteerd in het kader van de Bazel reglementering volgens de standaardbenadering. Het gemiddeld risicogewicht (RW) geeft een indicatie van de kwaliteit van de onderliggende activa. Hoe hoger dit risicogewicht, hoe hoger het risico van de blootstellingen. De volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en risicogewichten per type tegenpartij :

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2021	EAD	RWA	RW
Total	1.818	663	36,5%
Instellingen	1	1	99,0%
Ondernemingen	12	9	76,2%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	470	-	0,0%
Garanties op vastgoed	779	294	37,7%
Vorderingen op het cliënteel	279	190	68,0%
Regionale overheden	25	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	-	-	NA
Internationale organisaties	-	-	NA
Vervallen items	43	46	107,2%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	-	-	NA
Covered bonds	-	-	NA
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Aandelen	-	-	NA
Andere elementen	208	123	59,1%
Effectisering	-	-	NA

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2020	EAD	RWA	RW
Total	1.670	651	39,0%
Instellingen	67	14	20,8%
Ondernemingen	13	10	76,2%
Korte termijnevorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	364	-	0,0%
Garanties op vastgoed	718	273	38,0%
Vorderingen op het clientele	284	193	68,2%
Regionale overheden	0	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	-	-	NA
Internationale organisaties	-	-	NA
Vervallen items	54	57	105,8%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	-	-	NA
Covered bonds	-	-	NA
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Aandelen	-	-	NA
Andere elementen	171	104	60,5%
Effectisering	-	-	NA

Het gemiddeld risicogewicht op 31 december 2021 bedraagt 36,5% en is lager dan dat op 31 december 2020 (39,0%). De kredietkwaliteit van de kredietportefeuille bij Europabank NV is dus algemeen beter dan dat van vorig jaar.

AXA Bank Belgium :

De blootstellingen van AXA Bank Belgium worden gerapporteerd in het kader van de Bazel reglementering volgens de standaardbenadering en de IRB benadering. AXA Bank Belgium rapporteert het retailkredietrisico in hoofdzaak volgens de IRB benadering. De minimale prudentiële vereisten voor het niet-retailkredietrisico worden gerapporteerd in de standaardbenadering.

De volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en risicogewichten per type tegenpartij respectievelijk volgens de standaardbenadering en de IRB benadering :

In miljoen EUR - 31 12 2021	mio EUR EAD	mio EUR RWA	RW
Internal ratings based Benadering (IRB)	27.136	2.537	9,3%
<i>IRB benadering - geen eigen estimatie van LGD en/of CCF</i>	-	-	NA
Centrale overheden & Centrale banken			NA
Instellingen			NA
Ondernemingen - KMO			NA
Ondernemingen - Specialised Lending			NA
Ondernemingen - Andere			NA
<i>IRB benadering - eigen estimaties van LGD en/of CCF</i>	27.136	2.537	9,3%
Centrale overheden & Centrale banken	-	-	NA
Instellingen	-	-	NA
Ondernemingen - KMO	-	-	NA
Ondernemingen - Specialised Lending	-	-	NA
Ondernemingen - Andere	-	-	NA
Retail met Garanties op vastgoed KMO	1.651	348	21,1%
Retail met Garanties op vastgoed non-KMO	24.049	1.767	7,3%
Retail - Qualifying revolving	-	-	NA
Andere Retail - KMO	352	61	17,3%
Andere Retail - non-KMO	1.085	361	33,3%
Aandelen	-	-	NA
Effectisering	-	-	NA

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2021	EAD	RWA	RW
Total	3.693	652	17,6%
Instellingen	990	201	20,3%
Ondernemingen	286	206	72,1%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	1.848	-	0,0%
Garanties op vastgoed	5	3	51,3%
Vorderingen op het clienteel	66	46	70,3%
Regionale overheden	-	-	NA
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	157	-	0,0%
Internationale organisaties	155	-	0,0%
Vervallen items	9	10	113,2%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	13	19	150,0%
Covered bonds	-	-	NA
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Aandelen	-	-	NA
Andere elementen	163	167	102,1%
Effectisering	-	-	NA

Overzicht leningen & vorderingen binnen de Groep Crelan :

Onderstaande tabellen tonen de uitsplitsing op 31 december 2021 en 31 december 2020 van de geconsolideerde portefeuille leningen en vorderingen met gezonde omloop, leningen en vorderingen die reeds vervallen zijn maar die (nog) niet het voorwerp zijn van een bijzondere waardevermindering en leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering werd aangelegd.

(In EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Gezonde omloop	44.101.114.082	16.676.117.257
Vervallen	1.290.908.720	949.161.450
Leningen en vorderingen in default	485.386.919	295.725.859
Totaal	45.877.409.721	17.921.004.566
Aangelegde waardeverminderingen	-150.711.235	-144.514.384
Totaal leningen en vorderingen	45.726.698.486	17.776.490.182

De kredieten met gezonde omloop kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(In EUR)	31/12/2021
Leningen en vorderingen - gezonde omloop	
- Interbancaire kredieten Crelan	73.248.792
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	374.751.675
- Woonkredieten Crelan	11.731.847.229
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	23.034.029.358
- Particulieren	619.145.682
- Landbouwkredieten	1.956.648.634
- Ondernemingen	1.936.139.310
- Leningen op Afbetaling Crelan	684.413.512
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	813.913.383
- Gestorte cash waarborgen	156.322.193
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.247.466.644
- Andere leningen en vorderingen Crelan	334.350.180
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	138.837.490
Totaal gezonde omloop	44.101.114.082
Waardeverminderingen	-62.227.667
Totaal gezonde leningen en vorderingen	44.038.886.415

(In EUR)	31/12/2020
Leningen en vorderingen - gezonde omloop	
- Interbancaire kredieten	123.955.812
- Woonkredieten	11.187.377.423
- Particulieren	564.548.616
- Landbouwkredieten	1.917.487.604
- Ondernemingen	1.824.168.333
- Leningen op Afbetaling	652.987.521
- Gestorte cash waarborgen	141.945.529
- Andere leningen en voorschotten	263.646.419
Totaal gezonde omloop	16.676.117.257
Waardeverminderingen	-45.178.604
Totaal gezonde leningen en vorderingen	16.630.938.653

De kredieten met betalingsachterstand waarvoor (nog) geen individuele waardevermindering werd aangelegd, kunnen per 31 december 2021 en 2020 als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)		31/12/2021			
Vervallen kredieten	<= 30 dagen	> 30 dagen en <= 90 dagen	> 90 dagen en <= 180 dagen	> 180 dagen	
- Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0
- Woonkredieten Crelan	639.138.352	21.864.812	0	0	0
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	86.254.969	17.845.672	0	0	0
- Particulieren	170.662.246	29.988.698	0	0	0
- Landbouwkredieten	58.451.004	140.857	0	0	0
- Ondernemingen	113.461.280	8.329.006	0	0	0
- Leningen op Afbetaling Crelan	11.793.430	1.206.363	0	0	0
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	51.070.207	3.261.202	0	0	0
- Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	28.834.156	3.100.963	0	0	0
- Andere leningen en vorderingen Crelan	33.260.157	3.141.679	0	0	0
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	8.159.595	944.072	0	0	0
Totaal	1.201.085.396	89.823.324	0	0	0
Waardeverminderingen	-5.589.716	-2.939.457	0	0	0
Totaal vervallen leningen en vorderingen	1.195.495.680	86.883.867	0	0	0

(in EUR)		31/12/2020			
Vervallen kredieten	<= 30 dagen	> 30 dagen en <= 90 dagen	> 90 dagen en <= 180 dagen	> 180 dagen	
- Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
- Woonkredieten	509.094.489	18.249.219	0	0	0
- Particulieren	182.173.495	27.869.207	0	0	0
- Landbouwkredieten	60.899.700	680.814	0	0	0
- Ondernemingen	96.567.467	7.341.875	0	0	0
- Leningen op Afbetaling	10.063.950	1.281.851	0	0	0
- Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
- Andere leningen en voorschotten	30.315.367	4.617.858	6.158	0	0
Totaal	889.114.468	60.040.824	6.158	0	0
Waardeverminderingen	-5.339.837	-1.884.537	-181	0	0
Totaal vervallen leningen en vorderingen	883.774.631	58.156.287	5.977	0	0

Bij de start van IFRS 9 (begin 2018) is de bestaande IBNR provisie vervangen door de berekende provisies voor kredieten onder Stage 1 en 2. Zoals bepaald wordt onder IFRS 9, is zowel deze terugname als deze aanleg geboekt via het eigen vermogen.

Onderstaande tabel detailleert de leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering (Stage 3) werd aangelegd :

(In EUR)	31/12/2021	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering	Bruto	Waardeverminderingen
- Interbancaire kredieten Crelan	0	0
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0
- Woonkredieten Crelan	68.875.347	-14.612.488
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	169.319.645	0
- Particulieren	41.198.365	-10.672.672
- Landbouwkredieten	55.169.718	-17.571.157
- Ondernemingen	66.757.646	-22.069.308
- Leningen op Afbetaling Crelan	4.128.869	-1.677.472
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	6.755.711	0
- Gestorte cash waarborgen	0	0
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	50.071.639	0
- Andere leningen en vorderingen Crelan	19.216.152	-13.351.298
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	3.893.827	0
Totaal impaired	485.386.919	-79.954.395

(In EUR)	31/12/2020	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering	Bruto	Waardeverminderingen
- Interbancaire kredieten	0	0
- Woonkredieten	75.798.873	-16.516.897
- Particulieren	50.289.222	-13.345.272
- Landbouwkredieten	65.078.903	-19.541.387
- Ondernemingen	76.669.901	-25.427.930
- Leningen op Afbetaling	3.881.049	-1.698.906
- Gestorte cash waarborgen	0	0
- Andere leningen en voorschotten	24.007.911	-15.580.833
Totaal impaired	295.725.859	-92.111.225

Bijzondere waardeverminderingen worden aangelegd wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat de cliënt niet (meer) aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Onder objectieve aanwijzingen wordt bijvoorbeeld verstaan : betalingsachterstand en inzet van de faillissementsprocedure. De bijzondere waardeverminderingen geven het verlies weer dat de Groep verwacht te zullen lijden. Dit bedrag wordt bepaald als zijnde het maximaal kredietrisico van de cliënt, verminderd met de reële waarde van de ontvangen zekerheidsstellingen en andere kredietverbeteringen.

Indien een tegenpartij in gebreke blijft na herhaaldelijke pogingen van de Groep om een minnelijke regeling te treffen, worden de ontvangen waarborgen en garanties uitgewonnen. Wanneer alle normale inspanningen ter recuperatie van de vordering werden benut, wordt het openstaand saldo afgeschreven.

Onderstaande tabel geeft de mutaties weer van de waardeverminderingen :

	Beginbalans 01/01/2021	Toevoegingen	Recuperatie en Afschrijvingen	Andere	Eindbalans 31/12/2021
Interbancaire kredieten	5.928	0	-5.928	0	0
Stage 1	5.928	0	-5.928	0	0
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0
Stage 1	0	0	0	0	0
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	25.692.062	7.365.032	-2.501.705	-5.357.597	25.197.792
Stage 1	3.652.429	2.339.777	-196.120	-2.740.506	3.055.580
Stage 2	5.522.736	4.638.139	-435.094	-2.196.057	7.529.724
Stage 3	16.516.897	387.116	-1.870.491	-421.034	14.612.488
Woonkredieten AXA Bank Belgium	0	12.280.178	0	0	12.280.178
Stage 1	0	12.280.178	0	0	12.280.178
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Particulieren	23.268.984	3.200.381	-7.586.530	4.840	18.887.675
Stage 1	8.013.339	3.834	-2.069.944	-305	5.946.924
Stage 2	1.868.090	746.828	-7.168	-2.651	2.605.099
Stage 3	13.387.555	2.449.719	-5.509.418	7.796	10.335.652
Landbouwkredieten	33.057.901	1.553.652	-2.607.668	-4.188.725	27.815.160
Stage 1	11.237.659	158.152	-105.409	-1.961.097	9.329.305
Stage 2	2.278.855	78.302	-160.245	-1.282.214	914.698
Stage 3	19.541.387	1.317.198	-2.342.014	-945.414	17.571.157
Ondernemingen	39.207.877	2.349.571	-5.087.715	-7.011.692	29.458.041
Stage 1	7.548.357	256.263	-449.748	-2.700.700	4.654.172
Stage 2	6.012.816	270.913	-510.573	-3.070.306	2.702.850
Stage 3	25.646.704	1.822.395	-4.127.394	-1.240.686	22.101.019
Leningen op Afbetaling Crelan	3.998.572	475.649	-560.038	-1.625.065	2.289.118
Stage 1	2.077.547	183.355	-182.505	-1.523.841	554.556
Stage 2	222.161	24.980	-10.381	-135.555	101.205
Stage 3	1.698.864	267.314	-367.152	34.331	1.633.357
Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	0	4.401.285	0	0	4.401.285
Stage 1	0	4.401.285	0	0	4.401.285
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Stage 1	0	0	0	0	0
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	0	12.447.672	0	0	12.447.672
Stage 1	0	12.447.672	0	0	12.447.672
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen Crelan	19.283.060	1.529.125	-4.523.069	1.136.393	17.425.509
Stage 1	2.867.535	181.628	-27.188	-79.475	2.942.500
Stage 2	1.095.707	22.910	-234.832	-101.498	782.287
Stage 3	15.319.818	1.324.587	-4.261.049	1.317.366	13.700.722
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	0	508.805	0	0	508.805
Stage 1	0	508.805	0	0	508.805
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Totaal	144.514.384	46.111.350	-22.872.653	-17.041.846	150.711.235
Stage 1	35.402.794	32.760.949	-3.036.842	-9.005.924	56.120.977
Stage 2	17.000.365	5.782.072	-1.358.293	-6.788.281	14.635.863
Stage 3	92.111.225	7.568.329	-18.477.518	-1.247.641	79.954.395

7.2.1.2. Beleggingsportefeuille

De kredietkwaliteit van de beleggingseffecten wordt opgevolgd aan de hand van een interne rating welke een weerspiegeling is van de externe rating van de gekende ratingbureaus. Een minimale interne rating van 3B (overeenstemmend met BBB bij Fitch en S&P en Baa2 bij Moody's) wordt opgelegd voor investeringen in de financiële portefeuille. Effecten met een lagere rating worden uitsluitend aangekocht op basis van een uitdrukkelijke en specifieke beslissing van het Directiecomité. Indien een effect ten gevolge van een downgrade onder het niveau 3B noteert, dan is een beslissing betreffende het behoud of de verkoop van het desbetreffende effect noodzakelijk. De effecten zonder rating betreffen voornamelijk fondsen en financiële vaste activa.

31/12/2021	3A	2A	1A	lager dan 1A	Not rated	TOTAAL
Effectisering	0	0	0	0	0	0
Financiële sector	16.159.857	0	21.804.126	6.997.404	11.240.621	56.202.008
Private sector	14.248.976	13.318.584	37.733.153	22.784.649	1.662.606	89.747.968
Overheidseffecten	184.946.284	963.816.054	62.337.339	26.050.751	6.166.061	1.243.316.489
Covered Bonds	55.968.343	0	0	0	0	55.968.343
Aandelen	0	0	0	0	88.937	88.937
Financiële vaste activa	0	0	0	0	109.843	109.843
Totale Effectenportefeuille	271.323.460	977.134.638	121.874.618	55.832.804	19.268.068	1.445.433.588
31/12/2020	3A	2A	1A	lager dan 1A	Not rated	TOTAAL
Effectisering	0	0	0	0	0	0
Financiële sector	29.923.221	3.600.337	26.498.205	24.450.528	9.500.580	93.972.871
Private sector	3.027.872	28.962.089	50.375.124	29.001.075	1.662.606	113.028.766
Overheidseffecten	58.140.913	643.207.836	10.001.302	26.287.993	5.287.749	742.925.793
Covered Bonds	67.233.427	0	0	0	0	67.233.427
Totale Effectenportefeuille	158.325.433	675.770.262	86.874.631	79.739.596	16.450.935	1.017.160.857

In 2021 daalde de globale omloop van de portefeuille van de groep Crelan exclusief AXA Bank Belgium met 60 miljoen EUR tot 0,96 miljard EUR. Met de aankoop van AXA Bank Belgium met een financiële portefeuille van 488 miljoen EUR, stijgt de globale omloop naar 1,44 miljard EUR. De kwaliteit van de beleggingsportefeuille blijft zeer hoog vermits het 86% effecten bevat met een rating van minimaal 2A, tegenover 82% eind 2020.

De Groep Crelan entte zijn investeringsbeleid op de activaklassen die in aanmerking komen als liquide activa in het kader van de Bazel III-regelgeving. Behoudens obligaties uitgegeven door overheden en supranationale instellingen worden bijgevolg enkel de covered bonds en ondernemingsobligaties in aanmerking genomen.

De geografische spreiding van de totale portefeuille wordt in de volgende tabel weergegeven :

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
België	634.293.960	481.422.220
Eurozone	403.053.376	401.359.870
Overige landen uit EU	0	7.275.833
Rest van de Wereld	74.313.829	92.015.079
Supra nationale instellingen	333.772.423	35.087.855
Totaal	1.445.433.588	1.017.160.857

De volgende bepalingen zijn enkel geldig voor de groep Crelan exclusief AXA Bank Belgium.

Voor de beheersing van het kredietrisico uit beleggingsactiviteiten werden per entiteit en op niveau van de Groep uniforme limieten per productgroep en per tegenpartij opgesteld. De limieten op professionele tegenpartijen en banken worden in de backoffice van de marktenzaal opgevolgd. De limieten en de ratings van tegenpartijen en de toepassingen worden permanent gecontroleerd door de backoffice. Bij eventuele

limietoverschrijdingen wordt een rapportering aan het management en aan de afdeling risicobeheer overgemaakt.

Het pre-settlement tegenpartij- en afwikkelingsrisico blijft beperkt aangezien al deze activiteiten afgewikkeld worden met andere financiële instellingen. Het toezicht op het post-settlement kredietrisico wordt dagelijks opgevolgd op basis van de bepalingen vervat in de investeringspolitiek van de Groep.

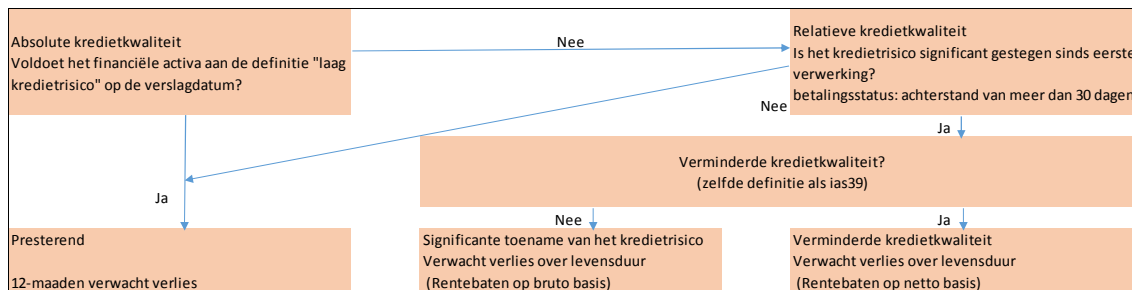
Een waardevermindering moet worden aangelegd volgens de criteria bepaald in IFRS 9. Er worden geen waardeverminderingen aangelegd voor de effecten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Voor eigen vermogensinstrumenten vormt een duurzame of significante waardedaling van de betreffende titel een objectieve aanwijzing.

Voor schuldbewijzen geklasseerd onder geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde via OCI, worden waardeverminderingen aangelegd volgens het verwacht verliesmodel.

Voor de eigen vermogensinstrumenten hanteert de Groep Crelan kwantitatieve factoren als indicator van mogelijke waardeverminderingen. Het gaat voornamelijk om een waardedaling van minstens 30% gedurende een periode van 6 opeenvolgende maanden. Ook factoren als financiële moeilijkheden van de emittent, perspectieven op korte termijn,... worden in rekening genomen. Bovenop voormelde criteria wordt een waardevermindering toegepast bij een waardedaling van meer dan 50% of gedurende een periode van minstens 3 jaar.

Voor schuldbewijzen geklasseerd onder geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde via OCI verduidelijkt volgend schema het proces dat als basis dient voor de berekening :

De berekening van het 12-maands verwacht verlies is het product van volgende waarden:

- Indien er gekozen werd voor een behandeling in FVOCI: EAD = marktwaaarde van het actief verhoogd met de bruto coupon
- Indien er gekozen werd voor een behandeling in AC= Boekwaarde verhoogd met verlopen interesten, berekend op basis van het actuariële rendement
- LGD = Verlies bij default
- Estimated PD 12 maand (EPD12) = Ingeschatte waarschijnlijkheid van default op 12 maand.

De berekening van het verwacht verlies over de levensduur van de investering dient berekend te worden als het verschil tussen de geactualiseerde waarde van de contractuele cashflow en de geactualiseerde waarde van de verwachte cashflows. In functie van de kredietkwaliteit dienen de rentebaten op bruto of netto basis te worden genomen. Het uiteindelijke resultaat wordt bekomen door voor iedere contractuele cashflow het geactualiseerd verwacht verlies te berekenen op basis van LGD en ingeschatte PD voor de betrokken periode.

7.2.1.3. Derivaten

Om het risico bij het afsluiten van derivaten te beperken, wordt met iedere financiële tegenpartij een ISDA Master Agreement en een CSA (Credit Support Annex) afgesloten. Deze contracten bepalen immers dat bij falen een netting mag gebeuren van alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivatenhandel met deze tegenpartij. Het risico wordt nog verder beperkt door de contractuele verplichting om cash collaterals te plaatsen bij een negatieve netto-marktwaarde van de derivatenportefeuille.

De toepassing van IFRS 13 houdt in dat bij de waardebepaling van derivaten het risico dat de tegenpartij of Crelan NV zijn verplichtingen niet zou nakomen, mee moet worden opgenomen. Dit leidt tot de berekening van een Credit Valuation Adjustment (CVA) en een Debit Valuation Adjustment (DVA). De berekening gebeurt op basis van de vervangingswaarde van de derivaten en een potentiële toename ervan (add-on). De kredietwaardigheid wordt bepaald op basis van gequoteerde credit default swaps. De kredietwaardigheid van Crelan NV meten we aan de hand van de CDS van entiteiten in de markt die representatief zijn voor Crelan NV. De waardering van de derivaten in IFRS dient aangepast te worden met de resultaten van de berekening in CVA/DVA. De impact op het resultaat van het boekjaar is -88.831,74 EUR.

In 2013 besliste de Groep Crelan om de nieuwe regelgeving rond derivaten toe te passen zoals beschreven in de EMIR-verordening. Deze verordening heeft tot doel het regelgevingskader van de Europese Unie voor derivatentransacties te versterken door de stabiliteit, de transparantie en de efficiëntie op de derivatenmarkten te verbeteren. Ze beoogt de krediet-, liquiditeits- en operationele risico's van de tegenpartijen bij de clearing van OTC derivatentransacties te verminderen. In dit kader sloot Crelan NV zich aan bij een centrale tegenpartij voor het afwickelen van renteswaps.

7.2.2. Maximaal kredietrisico

Onderstaande tabel geeft voor elke categorie van financiële instrumenten het bedrag weer dat het best het maximaal kredietrisico weergeeft waaraan de entiteit op balansdatum is blootgesteld, zonder rekening te houden met eventuele garanties, waarborgen of andere kredietverbeteringen.

Het maximaal kredietrisico is de netto-boekwaarde verminderd met de reeds opgenomen waardeverminderingsverliezen voor wat betreft de balansposten. Voor de niet-opgenomen kredietlijnen is het maximaal kredietrisico gelijk aan het niet-opgenomen bedrag en voor de bankwaarborgen het bedrag van de waarborg.

(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	4.995.388.966	3.144.790.100
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	60.708.457	18.580.776
Leningen en vorderingen		0
- Interbancaire kredieten Crelan	73.248.792	123.949.884
- Interbancaire kredieten Axa Bank Belgium	374.751.675	0
- Woonkredieten Crelan	12.436.527.948	11.764.827.942
- Woonkredieten Axa Bank Belgium	23.295.169.466	0
- Particulieren	842.107.316	801.611.556
- Landbouwkredieten	2.042.595.053	2.011.089.120
- Ondernemingen	2.095.229.201	1.965.539.699
- Leningen op Afbetaling Crelan	699.253.056	664.215.799
- Leningen op Afbetaling Axa Bank Belgium	870.599.218	0
- Gestorte cash waarborgen	156.322.193	141.945.529
- Leningen op termijn Axa Bank Belgium	2.317.025.730	0
- Andere leningen en voorschotten Crelan	372.542.659	303.310.654
- Andere leningen en voorschotten Axa Bank Belgium	151.326.179	0
Effectenportefeuille		0
- Overheidspapier	1.079.946.502	737.638.044
- Obligaties en andere vastrentende effecten	346.219.017	263.071.878
- Aandelen en andere niet vastrentende effecten	6.906.864	6.781.148
- Financiële vaste activa	12.361.205	9.669.787
Herverzekeringsactiva	0	2.244.049
Niet-opgenomen kredietlijnen	2.863.689.219	1.229.926.760
Bankwaarborgen	57.877.742	43.703.406
Kredietrisico voor activa geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	50.992.586
Maximaal kredietrisico	55.149.796.458	23.283.888.717

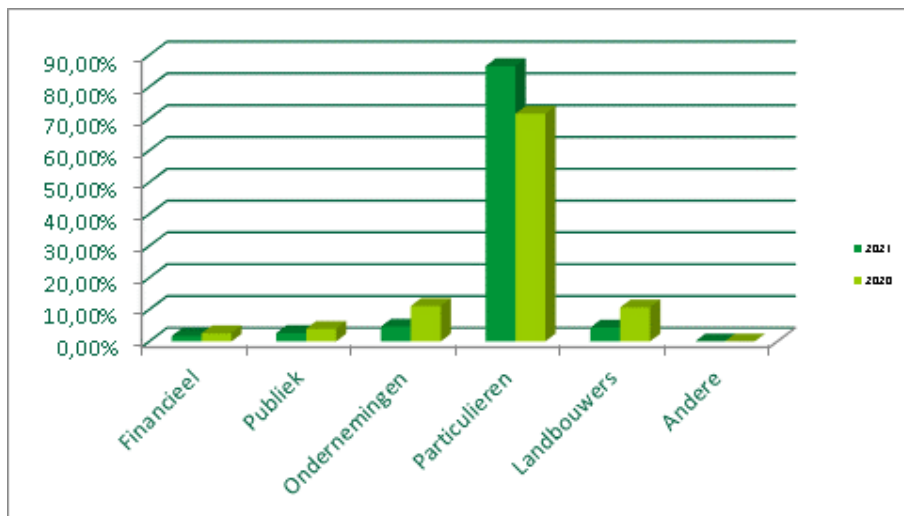
Om het kredietrisico te beperken ontvangt de Groep bepaalde zekerheden of collaterals. Voor de leningen en vorderingen aan klanten (exclusief consumentenkredieten en voorschotten in rekening courant) betreft het hoofdzakelijk hypotheken, handelsfondsen en landbouwvoorrechten.

Daarnaast ontvangt de Groep cash collaterals voor de derivaten met een positieve netto-marktwaarde.

7.2.3. Risicoconcentratie

In het kader van het beheer van de concentratierisico's, is het beleid van de verschillende entiteiten van de Groep gericht op het optimaal vastleggen en opvolgen van individuele en sector limieten teneinde te voldoen aan de betrokken regelgeving.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de risicoconcentraties waaraan de Groep onderhevig is per 31 december 2021 :

Het kredietrisico bevindt zich hoofdzakelijk in België, aangezien de kredietverleningsactiviteit van de Groep zich hier concentreert.

7.3. Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktprijzen.

Het marktrisico situeert zich op 3 niveaus binnen de Groep :

1. De structurele positie van de balans die beheerd wordt binnen het Asset en Liability Management (ALM renterisico)
2. Overige prijsrisico's in de portefeuille van de bank
3. Het valutarisico op balansposities aangehouden in vreemde valuta

7.3.1. ALM renterisico

Het ALM renterisico wordt beheerd en opgevolgd door het Financieel Comité (FinCom) dat maandelijks vergadert. Het FinCom bestaat uit de leden van het Directiecomité, het Financiële-, het Risico- en het Commerciële departement. Dit comité geeft de nodige mandaten aan de financiële directie inzake beheer van het rente- en liquiditeitsrisico.

Een FinCom Groep Comité werd opgericht in 2009. Leden van het Directie Comité en van de financiële afdelingen van Crelan NV en Europabank NV komen trimestrieel samen met de bedoeling de financiële intra-groepsrelaties te optimaliseren en een geconsolideerde visie op financiële risico's te bepalen.

Het Financieel Comité behandelt volgende onderwerpen :

- Economische context
- Liquiditeitsrisico
- Renterisico (inclusief het optionele renterisico en het basisrisico OLO-IRS (driemaandelijks))
- Opvolging van vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen
- De financiële portefeuille

- Dekkings- of beleggingsmandaten (gevolgd door de toegekende mandaten en nieuwe voorstellen)
- Limieten

Het Financieel Comité behandelt in eerste instantie de wijziging van de voornaamste financiële indicatoren (rente, beurzen, kredietspreads) sinds het vorige comité en de macro-economische gegevens uit Europa, de V.S. en Azië. Hierna worden kort de rentevoorzichten besproken.

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

Het basisinstrument dat door de bank wordt gebruikt, is een "reversed cumulative gap" -rapport met een overzicht van de respectieve gemiddelde rentegapen per tijdsinterval, gelijk aan het verschil tussen alle vastrentende activa en alle verplichtingen met een vaste rente. Alle rentedragende activa en passiva worden chronologisch gerangschikt volgens resterende looptijd tot de maand waarop de rente op vervaldag komt of tot de maand waarop een renteherziening zal plaatsvinden. Overschotten of tekorten per toekomstige periode van vastrentende activa (vastrentende activa - verplichtingen met vaste rente) worden dus bepaald en vormen de positie van het niet-discretionaire renterisico van de bank.

De rentegevoeligheid berekend door de "reversed cumulative gap" wordt aangevuld door de rentegevoeligheid van de optionele renteposities van het type "caps" voor de berekening van renterisicolimieten.

Gezien de omvang van de vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen die tussen eind 2014 en eind 2016 werden waargenomen, zijn de negatieve variaties in geval van rente stresstests (die de risicogrenzen niet kunnen overschrijden) sinds 2016 gebaseerd op uitstaande hypothecaire leningen zelf afhankelijk van de gesimuleerde rentestress.

Dit betekent dat in onze "reversed cumulative gap" modellen, in geval van een sterke rentestijgingsstress, de rentevaste hypotheektermijn zal verlengen: vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen met hogere historische rentetarieven zullen de neiging hebben om te dalen (minder financieel voordeel voor klanten om een nieuwe hypothecaire lening af te sluiten om de oude vroegtijdig terug te betalen). Deze verlenging in onze duurtijd modellen van de vaste renteduur van activa in het geval van stress van een sterke rentestijging heeft een negatieve impact op de waarde van de bank (behoud van activa tegen een vaste historische koers die vaak lager zal zijn dan het tarief van de nieuwe productie van dit type activa).

Dit betekent ook dat in onze "reversed cumulative gap" modellen, in geval van stress van dalende tarieven, de rentevaste hypotheektermijn zal verkorten : vervroegde terugbetalingen van hypothecaire leningen met hogere historische rentetarieven zullen de neiging hebben om toe te nemen (verhoogd financieel voordeel voor klanten om een nieuwe hypothecaire lening af te sluiten om de oude af te lossen). Deze verlaging in onze duurtijd modellen van de vaste renteduur van activa in het geval van stress van scherpe renteverlagingen heeft een negatief effect op de waarde van de bank (snellere uitstromen van activa tegen een vaste historische koers die vaak hoger zal zijn dan het tarief van de nieuwe productie van dit type activa).

Het model (waarvan de parameters jaarlijks worden herzien) gebruikt voor rente stresstests sinds 2016 probeert daarom de negatieve convexiteit van vastrentende hypotheekleningen in België te integreren (vooruitbetalingen door de klant toegestaan zonder rechtvaardiging, tegen betaling van 3 maanden rente aan de bank) : lagere meerwaarde dan een vergelijkbare obligatieportefeuille in geval van een daling van de rente en minderwaarde die meer nadelig is dan een vergelijkbare obligatieportefeuille in geval van een stijging van de rentetarieven.

De impact van de zes rentecurve-schokken, die sinds 30 juni 2019 verplicht zijn door EBA (waaronder + 2% en -2% met lineaire EBA floor (-1% overnight naar 0% op 20 jaar)), op de toekomstige jaarlijkse rentebaten van de bank (inclusief de optionele renteposities) kan bepaalde limieten niet overschrijden. Deze limieten (in miljoen EUR), bepaald op basis van het eigen vermogen en van het netto-bankproduct, worden jaarlijks vastgesteld en goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Voor het beheer van het ALM-renterisico worden financiële derivaten gebruikt. Naast de opties die op de markt zijn gekocht om caps af te dekken in hypothecaire kredieten met variabele rentevoeten, kan het niet-optionele renterisico worden afgedekt door middel van renteswaps.

Dit is een afdekking omdat, in geval van een wijziging in de referentierentecurve, de verandering in de netto contante waarde van de renteposities van de bank wordt verminderd door een omgekeerde verandering van de netto contante waarde van het afdekkingsinstrument.

Crelan NV heeft drie portefeuilles van balansactiva en -passiva samengesteld als afgedekte positie waarop de reële waarde-afdekking van het renterisico (portfolio hedge accounting) wordt toegepast met renteswapovereenkomsten. Voor alle reële waarde-afdekkingen worden de vereiste efficiëntietesten op elke balansdatum uitgevoerd (zie punt 4.14.).

De ALM afdeling berekent de gevoeligheid aan renteschommelingen uitsluitend op basis van het Banking Book van de Groep. Het marktrisico van de Trading portefeuille wordt opgevolgd met behulp van een Value-at-Risk-model.

De door IFRS 7 geëiste renterisico analyse die volgt wordt uitgevoerd op basis van een looptijdbalans van rentedragende activa en verplichtingen in analogie met de methode van de vastrentende rentegaps, met een looptijd van 1 maand over een tijdshorizon van 12 maanden. In tegenstelling met wat ALM normaal doet, moet men daarvoor de volgende renteschommelingen beschouwen : een onmiddellijke beweging van de rente met +/- 1% voor 12 maanden, zonder dat de rentes negatiever dan de EBA floor zouden kunnen worden.

In die berekening wordt eveneens rekening gehouden met volgende elementen :

- Verwachte vervroegde kredietterugbetalingen volgens het gebruikte intern model
- Voorziene trekkingen van goedgekeurde kredieten, maar nog niet volledig opgenomen
- Opportuïteitskost gebonden aan de uitoefening, in geval van rentestijging, van rentecaps (plafonds) op kredieten met herzienbare rente
- Variatie van de IFRS-herwaarderingen van de IRS no-hedge
- Schommelingen van de rentevoeten op spaarboekjes gelijk aan 70% van de gesimuleerde (tot de EBA floor beperkte) marktrenteschommelingen met bovendien een floor tegen 0% voor de niet-gereguleerde spaarboekjes (half gevoelige zichtrekeningen) en tegen 0,11% voor de gereguleerde spaarboekjes

De herwaardering van de hedging renteswapovereenkomsten genereert weinig impact op resultaat bij een verschuiving van de rente met +/- 100bps. De herwaardering van de afgedekte financiële instrumenten genereert immers een bijna identieke, maar tegengestelde variatie (behalve bij inefficiëntie).

Sinds begin 2018 (in voege treding van IFRS 9) is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor rentetarieven verdwenen bij Crelan en Europabank gezien de effectenportfolio op de activa uitsluitend uit Hold To Collect bestaat.

Onderstaande tabel toont de gevoeligheid van de winst en het eigen vermogen van de Groep (zonder Crelan Insurance NV en zonder (op eind december 2021 aangekochte) AXA Bank Belgium) op 31 december 2021 en 31 december 2020 voor de hierboven beschreven verschuiving in de rentecurve met +/- 100bps.

(in 000 EUR)	31/12/21		31/12/20	
	+100 bp	-100 bp	+100 bp	-100 bp
Impact op het resultaat	-26.139	-853	-21.695	-295

Bij AXA Bank Belgium is het beheer van het renterisico op gelijkaardige principes gebaseerd :

- Berekening van de impact van rentestressen op de actuariële waarde van toekomstige cash-flows van de financiële activa en passiva. In die berekeningen worden die cash-flows tot hun volgende renteherzieningsdatum beschouwd zoals wat Crelan in de reverse cumulatieve rentegaps doet. In die berekeningen wordt er gebruikgemaakt van een model dat van de rentescenario afhangt voor het bepalen van de verwachte vervroegde terugbetalingen van woonkredieten.
- Hedging via renteswapovereenkomsten en aankopen van renteopties.

Voor de IFRS 7 becijferde analyse van het renterisico en voor meer beschrijvingen van het beheer van het ALM renterisico bij AXA Bank Belgium, verwijzen we naar rubriek 4.5.1 Renterisico "banking book" in het jaarverslag van AXA Bank Belgium..

7.3.2. Marktrisico in de handelsportefeuille

De Groep Crelan voert geen enkele handelsactiviteit uit voor eigen rekening. Tot aan het moment van de overname van AXA Bank Belgium werd er door de Groep Crelan geen marktrisico gerapporteerd in het kader van de Bazel-normen. Binnen AXA Bank Belgium wordt het marktrisico gerapporteerd volgens de "Standardised Approach", zoals gedefinieerd in hoofdstuk IV van de CRD/CRR-richtlijn voor het waarderen, opvolgen, rapporteren en beheren van haar marktrisico's. Het marktrisico is beperkt tot financiële instrumenten die onder de classificatie 'handelsportefeuille' moeten worden geboekt en bedraagt 16,0 miljoen EUR op 31 december 2021. Voor de beschrijving van het beheer van het marktrisico, verwijzen we naar rubriek 4.5.2.1 Marktriscobeheer in het jaarverslag van AXA Bank Belgium.

7.3.3. Marktrisico in de niet-handelsportefeuille

Het marktrisico in de niet-handelsportefeuille (inclusief de retail portefeuille) wordt voor de entiteiten Crelan en Europabank binnen de Groep Crelan opgevolgd via een uniforme methodologie en omvat de volgende risico's :

- Het renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van veranderingen in de marktrentevoeten. De vastrentende gap vormt de basis voor het bepalen van het renterisico.
- Het "credit spread" -risico op de portefeuille, dat voortkomt uit veranderingen in de kredietwaardigheid van een emittent.
- Het optie-risico afkomstig van de opties verbonden aan hypothecaire kredieten met variabele rentevoeten met cap en de indekking van deze door middel van aangekochte caps en swaptions.
- Overige risico's in de vorm van investeringen in fondsen, private equity en private debt.

Het globale risico wordt gemeten vanuit een stressscenario-benadering. Hierbij wordt voor elk type risico binnen het globale risico van de bank een specifieke stress toegepast :

- Voor het bepalen van het renterisico wordt op basis van de vastrentende gap het margeverlies berekend aan de hand van 6 verschillende rentescenario's, nl. :
 - een 2% parallelle opwaartse schok;
 - een 2% parallelle neerwaartse schok;
 - een versteiling van de rentecurve (min 1% van de korte termijnrente en plus 2,5% van de lange termijnrente);
 - een vervlakking van de rentecurve (plus 2,5% van de korte termijnrente en min 1,0% van de lange termijnrente);
 - een opwaartse schok van 2% van de korte termijnrente ;
 - een neerwaartse schok van 2% van de korte termijnrente.

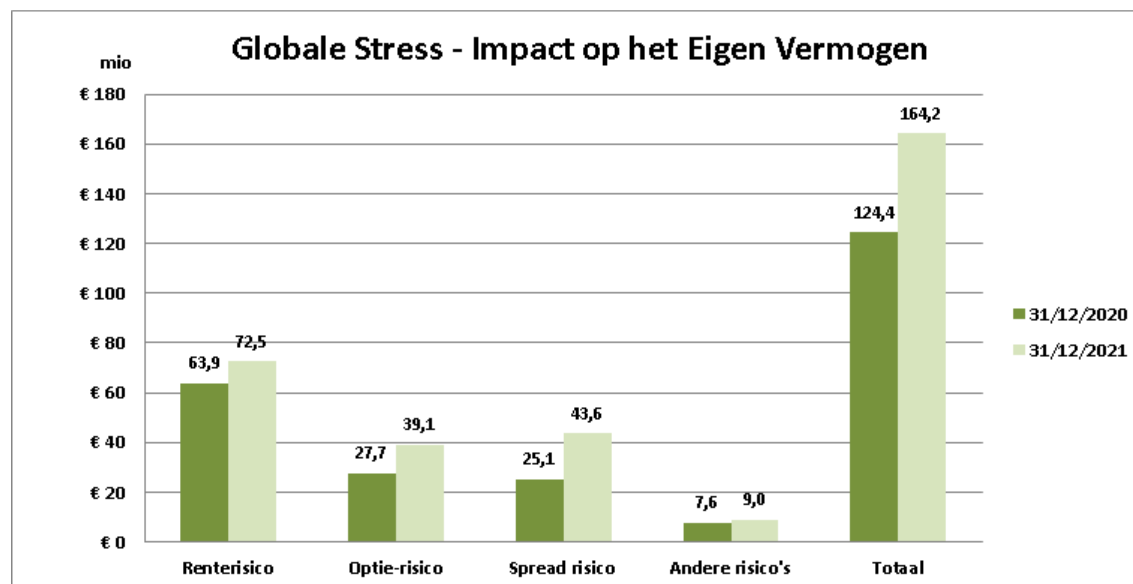
Het rentescenario met de hoogste negatieve impact op de netto actuele waarde van de bank wordt weerhouden als renterisico. Het optie-risico wordt gelijkaardig aan het renterisico opgevolgd door berekening van het margeverlies bij bovenvermelde rentescenario's.

- Het "credit spread" -risico op de portefeuille, wordt op basis van een value-at-risk methodologie berekend aan de hand van een parametrische VaR met 99,5% betrouwbaarheidsinterval en voor een tijdschhorizon van 3 maanden.
- De marktprijs van investeringen in fondsen met kapitaalsgarantie wordt gestresseerd door middel van een 20% waardedaling en 30% waardedaling voor fondsen zonder kapitaalsgarantie. Investerings in private equity, private debt en vastgoed worden gestresseerd door middel van respectievelijk een 50%, een 30% en een 10% waardedaling.

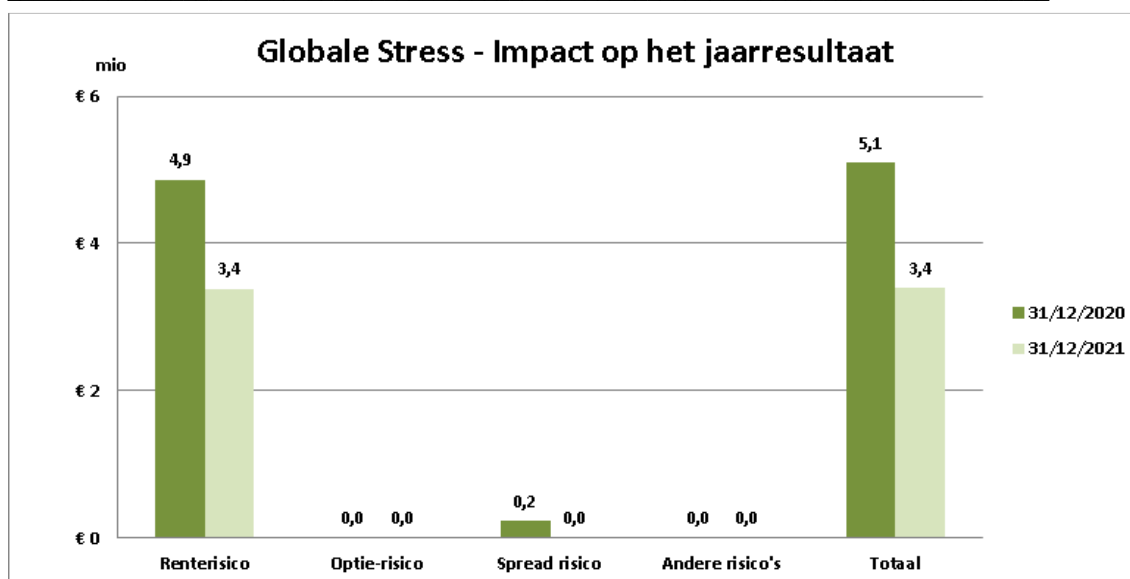
De aldus berekende stress op de verschillende type risico's worden bij elkaar opgeteld tot een globale stress. Er wordt dus geen rekening gehouden met diversificatie-effecten tussen risico's onderling.

Aan de ene kant wordt de impact op het eigen vermogen van de bank berekend van de verschillende risico's op de globale portefeuille van de bank in geval van stress (inclusief retail portefeuille). Aan de andere kant wordt er ook een globale stress toegepast waarbij de impact wordt berekend op het lopende boekjaar van de verschillende risico's op de globale portefeuille van de bank.

Volgende grafieken geven de evolutie van de globale stress voor de Groep Crelan voor 31 december 2020 en 31 december 2021 :

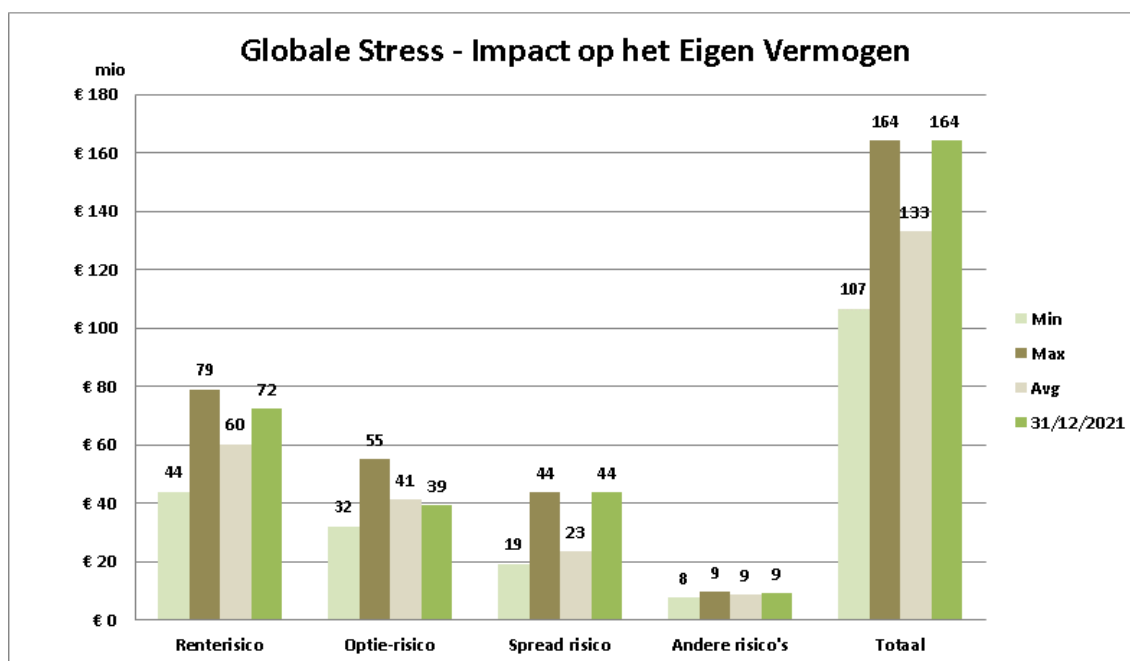

De globale stress die de impact op het eigen vermogen berekent, bedraagt 164,2 miljoen EUR op 31 december 2021. Ten opzichte van 31 december 2020 is dit een stijging met 39,8 miljoen EUR. Het grootste risico in de globale stress is afkomstig van het renterisico gevolgd door het spread- en optierisico.

De globale stress die de impact berekent op het jaarresultaat bedraagt 3,4 miljoen EUR op 31 december 2021. Ten opzichte van 31 december 2020 is dit een daling met 1,7 miljoen EUR. Het grootste deel van deze globale stress is afkomstig van het renterisico.

Onderstaande grafiek geeft eveneens een overzicht van respectievelijk de minimum, maximum en gemiddelde stress waarden voor de verschillende risicofactoren die werden vastgesteld in de loop van 2021:

Maandelijks worden beide globale stressindicatoren berekend en gerapporteerd aan het Financiële Comité (FinCom). In geval van overschrijding van de door het management vastgelegde limieten moet het FinCom de nodige acties ondernemen om dit risico te verminderen.

Voor de opvolging van het marktrisico in de niet-handelsportefeuille binnen AXA Bank Belgium verwijzen we naar hoofdstuk 4.5.1 Renterisico "banking book" in het jaarverslag van AXA Bank Belgium.

7.3.4. Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van wisselkoerswijzigingen.

Het valutarisico binnen de Groep is beperkt. Balansposities in vreemde valuta worden meteen afgedekt met een financiering in overeenkomstige valuta. Bovendien worden de posities in vreemde valuta van de balans dagelijks door de back office opgevolgd en gerapporteerd en mag de globale positie in vreemde valuta de door het management vastgelegde limiet niet overschrijden.

7.4. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat een onderneming moeilijkheden zal hebben om te voldoen aan haar financiële verplichtingen.

Gedurende de Financiële Comités (FinCom) wordt in het liquiditeitsoverzicht de dag-positie opgevolgd alsook de maandelijkse interne dynamische liquiditeitsrapportering. Dit laat toe om op korte en middellange termijn de liquiditeitsbehoeften van de Bank te meten.

Deze interne rapporten worden samen met de liquiditeitsstresstratio's die door de regulering van de EBA (LCR (horizon van 1 maand), NSFR (1-jarige horizon)) worden opgelegd, tijdens de FinCom besproken en opgevolgd. Ook wordt hierbij gecontroleerd of de liquiditeitslimieten, opgelegd door de Raad van Bestuur, worden gerespecteerd.

De liquiditeitsstrategie van de Groep kent vier belangrijke elementen.

Het eerste betreft het onderhouden van goede relaties met de investeerders, door bijvoorbeeld de dagelijkse aanwezigheid op de monetaire markt.

De tweede component betreft het aanhouden van een adequate mix van financieringsbronnen. De Groep streeft naar een goed gediversifieerde "fundingmix" als het gaat om financiële producten of tegenpartijen. Crelan heeft een vrij brede "funding" voor particulieren, voornamelijk bestaande uit rekeningen-courant, spaarboekjes, termijndeposito's en kasbons. Hoewel deze rekeningen grotendeels op korte termijn of direct opvraagbaar zijn, worden ze beschouwd als een stabiele bron van "funding", gezien de omvang van de klantenkring.

Extra maandelijkse gereguleerde rapporteringen inzake liquiditeiten (Additional Liquidity Monitoring Metrics), van kracht sinds 30 april 2016, bevestigen dit grote aantal depositarissen daar geen enkele schuldeiser van de Groep Crelan meer dan 1% vertegenwoordigt van de totale funding (tabel EBA C67.00). De enige uitzondering sinds 30 september 2020 is de deelneming van 400 miljoen EUR aan de TLTRO (lange termijn financiering) van de ECB. Die TLTRO (uiterst goedkope) funding bevordert amper de liquiditeit van Crelan gezien het gewaarborgd is door ECB in aanmerking komende effecten die meestal ook LCR niveau 1 effecten zijn indien ze niet als waarborg geleverd zouden zijn. Op 31 december 2021 (indien men ook de op eind december 2021 aangekochte AXA Bank Belgium beschouwd) is die vaststelling nog geldig met uitsluitend de ECB als enige schuldeiser van de Groep Crelan (inclusief AXA Bank Belgium) voor meer dan 1% van de totale funding (tabel EBA C67.00).

Het derde element van de liquiditeitsstrategie van de Groep is het behoud van een brede portefeuille van verhandelbare en te mobiliseren activa die kunnen worden gebruikt om verstoringen in de kasstroom in evenwicht te brengen. De Groep heeft relatief grote portefeuilles met niet-bezwaarde, verhandelbare activa, die gemakkelijk kunnen worden omgezet in liquiditeiten via repo-overeenkomsten of via verkoop. Het merendeel van de verhandelbare activa van de Groep (exclusief AXA Bank Belgium) bestaat uit effecten die door de Europese Centrale Bank als waarborg worden aanvaard.

Door de lage rentevoeten op EUR-effecten uitgegeven door de Europese kernlanden (zelfs lager dan de depositorente bij de ECB voor de effecten met korte resterende duur) en de historisch lage spreads voor de

corporate bonds, waren de herinvesteringen en obligatieaankopen zeer beperkt in 2021. Na een daling met ± 193 miljoen EUR in 2020 daalde het bedrag van uitstaande effecten met 61 miljoen EUR in 2021.

Globaal genomen (exclusief AXA Bank Belgium) is de beschikbare liquiditeitsvoorraad (LCR-liquiditeitsbuffer) in 2021 met 244 miljoen EUR gestegen (3.703 miljoen EUR op 31 december 2021 tegen 3.464 miljoen EUR op 31 december 2020). Deze stijging komt door de groei van de zichtdeposito's van Crelan bij de ECB met 53 miljoen EUR en door de toename van de portefeuille van beschikbare HQLA-effecten van Crelan (voornamelijk niveau 1 voor LCR) ondanks enkele effectvervaldagen in 2021. 250 miljoen EUR (eind december 2021) van reverse repo met AXA Bank Belgium (waarin Crelan cash levert en effecten (intra-groep SCF covered bonds) ontvangt) is het bijkomende element dat die evolutie uitlegt. Die intra-groep coverbonds (niet HQLA indien niet gebruikt) vervangen gedeeltelijk HQLA effecten die als zekerheid dienden in het kader van de deelname van Crelan aan de TLTRO (LT-financiering van de ECB) voor 400 miljoen EUR sinds 30 september 2020.

De hoofdredenen van de stijging met 239 miljoen EUR van de liquiditeitsbuffer LCR in 2021 (exclusief AXA Bank Belgium) zijn :

- de stijging van de klantdeposito's (+ 1,25 miljard EUR) die groter was dan die van de kredieten (excl. gedeponeerde cashwaarborgen bij LCH) (+0,95 miljard EUR)
- het bijkomend positieve effect op de liquiditeit van de daling met meer dan 0,2 miljard EUR van de daling van de gedeponeerde cashwaarborgen bij LCH
- de aan de aankoop van AXA Bank Belgium op eind december 2021 gelinkt netto cash uitbetaling rond 0,25 miljard EUR
(= - betaalde aankoop prijs voor AXA Bank Belgium en de door AXA Bank Belgium uitgegeven CoCo schulden dat AXA Bank Belgium eerder had gekocht
+ verkoop prijs van Crelan Insurance + 445 miljoen EUR ontvangen bij de uitgifte van AT1 en T2 gedeeltelijk door AXA Bank Belgium gekochte schulden).

Als vierde element is er het belang dat wordt gehecht aan het meten van het liquiditeitsrisico, niet alleen op de korte termijn (op dagelijkse basis), maar ook op een maandelijkse basis met een horizon tot 24 maanden via een dynamisch proces, zodat ook de gebudgetteerde toekomstige balansontwikkelingen worden gefinancierd, met behoud van het toekomstige niveau van liquiditeitsindicatoren binnen wettelijke of interne limieten.

Voor de Groep (exclusief AXA Bank Belgium) heeft de stijging in 2021 van onze beschikbare liquiditeitsvoorraden (+7%) niet tot een stijging van de LCR-ratio (Liquiditeit op een maand onder stress) tussen 31 december 2020 en 31 december 2021 geleid.

	Excl. ABB	Excl. ABB	Incl. ABB
	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2021
Liquidity buffer	3.464.065.628	3.702.769.359	7.117.282.251
Total net cash outflows	1.946.673.151	2.161.767.221	3.989.156.784
LCR (%)	177,9%	171,3%	178,4%

Dit komt door een stijging met 215 miljoen EUR van de netto LCR outflows (exclusief AXA Bank Belgium) grotendeels te wijten aan :

- de reglementaire LCR outflows (1 maand) op klantendeposito's die na outflow-weging (tussen 5% en 20% voor retail klanten, 40% voor corporate en publieke klanten en 100% voor financiële klanten) met 190 miljoen EUR tussen 31 december 2020 en 31 december 2021 stegen, gezien de hogere omloop aan deposito's;
- de stijging van de reglementaire LCR outflows (1 maand) in verband met de pipeline kredieten met 25 miljoen EUR. Dit resulteert uit de stijging met 80 miljoen EUR van de pipeline kredieten (voorraad aan nog te trekken gedeeltes van toegekende kredieten) vermenigvuldigd door het gemiddelde percentage die tijdens de maand die volgt zou getrokken worden.

De evoluties tijdens het jaar van die geconsolideerde LCR ratio kunnen als volgt samengevat worden :

Crelan Sub Conso EUR		Total weighted value	Total weighted value	Total weighted value	Total weighted value
Quarter ending on		31 3 2021	30 6 2021	30 9 2021	31 12 2021
Number of data points used in the calculation of averages		3	3	3	3
21	LIQUIDITY BUFFER	3.705.231.551	3.906.996.807	3.856.064.439	3.813.040.724
22	TOTAL NET CASH OUTFLOWS	2.009.653.286	2.107.131.092	2.107.222.033	2.116.967.317
23	LIQUIDITY COVERAGE RATIO (%)	184,4%	185,4%	183,0%	180,1%

De timing en financieringsbronnen van onze financiële verplichtingen (exclusief AXA Bank Belgium) worden getoond aan de hand van de analyse van de resterende looptijd hieronder :

31/12/2021 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Zichtrekeningen	5.270.269								5.270.269
Niet Gereguleerde spaardeposito's	755.703								755.703
Gereguleerde spaardeposito's	14.742.576								14.742.576
Termijnrekeningen	34.872	20.093	40.365	64.031	94.956	342.555	46.166	0	643.038
Interbancaire verplichtingen	23.372	0	0	0	394.940	38	0	0	418.350
In schuldbewijzen belichaamde schulden voor het cliënteel	11.670	23.249	62.097	64.377	161.194	253.324	12.105	0	588.017
Andere in schuldbewijzen belichaamde schulden (excl. AT1)	557	1.113	1.670	3.340	6.680	159.845	63.883	0	237.089
Andere verplichtingen	215.375								215.375
Contractuele vervaldagen van de verplichtingen, excl. derivaten	21.054.394	44.456	104.133	131.748	657.770	755.762	122.155	0	22.870.417
IRS (op basis van Euribor Forward)	4.388	26.369	22.854	38.781	72.803	183.359	138.918	8.523	495.995
Contractuele vervaldagen van de derivaten	4.388	26.369	22.854	38.781	72.803	183.359	138.918	8.523	495.995

31/12/2020 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Zichtrekeningen	4.604.688								4.604.688
Niet Gereguleerde spaardeposito's	708.497								708.497
Gereguleerde spaardeposito's	13.934.947								13.934.947
Termijnrekeningen	23.514	38.587	49.146	88.253	149.324	399.547	19.481	0	767.851
Interbancaire verplichtingen	6.379	-576	-863	8.251	-1.833	400.056	0	0	411.413
In schuldbewijzen belichaamde schulden voor het cliënteel	15.060	37.170	46.373	76.271	163.803	365.088	64.895	0	768.659
Andere in schuldbewijzen belichaamde schulden (excl. AT1)								0	0
Andere verplichtingen	266.278								266.278
Contractuele vervaldagen van de verplichtingen, excl. derivaten	19.559.362	75.181	94.656	172.774	311.294	1.164.690	84.376	0	21.462.333
IRS (op basis van Euribor Forward)	2.315	24.265	22.284	41.010	91.422	239.934	250.881	60.374	732.484
Contractuele vervaldagen van de derivaten	2.315	24.265	22.284	41.010	91.422	239.934	250.881	60.374	732.484

Deze vervaldagkalender van onze verplichtingen omvat de zichtrekeningen (incl. niet-gereguleerde spaarboekjes) en gereguleerde spaarboekjes. Deze vertegenwoordigen op 31 december 2021, respectievelijk 26% en 65% van de verplichtingen, in plaats van respectievelijk 25% en 65% op 31 december 2020.

De tabel hierboven, die volgens de eisen van IFRS 7 is opgesteld, plaatst zichtrekeningen en gereguleerde spaarrekeningen in de <= 1 maand bucket. In de praktijk zullen de waargenomen saldi van aflossingen op zichtrekeningen en gereguleerde boekjes afwijken van deze theoretische terugbetalingsdata.

Zowel bij de EBA-methodologie voor liquiditeitsratio's (LCR en NSFR), als bij de methodologie gebruikt voor interne rapporteringen, wordt een meer realistische inschatting gemaakt van de terugbetalingsdata.

In de tabel hierboven (binnen de interbancaire verplichtingen) verschijnen de 400 miljoen EUR TLTRO funding bij de ECB in de bucket 2 tot 5 jaar. Die funding begon op 30 september 2020 en duurt theoretisch 3 jaar indien Crelan niet vroeger terugbetaalt (wat na 1 jaar mogelijk wordt).

Ten slotte is de liquiditeitsstructuur van onze activa (exclusief AXA Bank Belgium) verder uitgewerkt in de vervaldagenbalans hieronder :

31/12/2021 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Overnights deposito bij ECB (inclusief monetaire reserve)	3.119.707								3.119.707
Andere interbancaire vorderingen	21.627	0	0	340.055	0	0	0	30.825	392.507
Hypothecaire kredieten	87.976	163.426	245.903	486.218	948.899	2.655.440	3.782.411	4.394.473	12.764.746
Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel	146.455	265.293	289.809	575.175	763.529	1.562.026	1.369.179	1.244.429	6.215.895
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - niet gemobiliseerd	16.002	50.526	508	23.687	131.169	227.360	221.306	0	670.557
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - gemobiliseerd	3.002	1.005	0	47.986	30.084	146.385	339	0	228.802
Andere effecten - niet gemobiliseerd	0	4.032	1.337	9.461	11.951	41.966	0	5.102	73.849
Andere effecten - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere activa								1.534.830	1.534.830
Contractuele vervaldagen van de activa	3.394.769	484.282	537.556	1.482.584	1.885.632	4.633.177	5.373.234	7.209.658	25.000.892

31/12/2020 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Overnights deposito bij ECB (inclusief monetaire reserve)	3.063.231								3.063.231
Andere interbancaire vorderingen	16.095	0	0	10.000	0	0	0	44.750	70.845
Hypothecaire kredieten	83.547	155.261	231.389	458.589	899.098	2.520.908	3.579.826	4.075.003	12.003.620
Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel	163.730	258.737	268.158	551.979	730.763	1.501.798	1.316.485	1.461.122	6.252.771
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - niet gemobiliseerd	30.000	16.097	58.448	55.285	32.146	176.329	140.704	0	509.009
Als waarborg door ECB aanvaarde effecten - gemobiliseerd	0	0	0	34.081	103.202	242.021	71.755	0	451.059
Andere effecten - niet gemobiliseerd	2.000	1.636	1.640	3.315	16.821	43.798	18.666	5.064	92.940
Andere effecten - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere activa								1.007.743	1.007.743
Contractuele vervaldagen van de activa	4.366.347	431.731	559.635	1.113.249	1.782.030	4.484.854	5.127.435	5.585.939	23.451.220

De bij London Clearing House gedeponeerde CSA deposito's (852 miljoen EUR en 631 miljoen EUR respectievelijk op 31 december 2020 en 31 december 2021) zijn terug te vinden bij de "Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel" aangezien LCH geen kredietinstelling is. Gezien ze niet liquide zijn, vindt men ze met vervallhorizon > 10 jaar terug in de tabel hierboven.

De portefeuille (670 miljoen EUR) aan in aanmerking komende ECB-effecten die op elk moment mobiliseerbaar zijn en de interbancaire vorderingen op de NBB (± 2,9 miljard EUR bovenop de verplichte monetaire reserve) vormden op 31 december 2021 onze liquiditeitsreserve (excl. ABB) om namelijk mogelijke opnames van deposito's af te handelen.

Bovendien, met 51% van de activa van de Groep (exclusief AXA Bank Belgium) bestaande uit hypothecaire kredieten op 31 december 2021, beschikt de Groep, indien nodig, over garanties voor de uitgifte van obligaties van type covered bonds. In overeenstemming met de bepalingen van de Belgische Wet op de covered bonds, zou de Groep dit type gedekte obligaties kunnen uitgeven tot 8% van de totale balans (dat wil zeggen ± 2 miljard EUR voor de Groep (exclusief AXA Bank Belgium)).

Het LCR cijfer op 31 december 2021 (178,4%) op Groep niveau (inclusief AXA Bank Belgium) is nog iets hoger dan die van de Groep exclusief ABB (171,3%).

Na de integratie van AXA Bank Belgium, die al sinds jaren (via haar dochtermaatschappij AXA Bank Europe SCF) covered bonds uitgeeft, zullen de bestaande programma's van covered bond-uitgiftes blijkbaar uitgebreid kunnen worden om de voorraad aan hypothecaire kredieten bij Crelan (exclusief AXA Bank Belgium) gedeeltelijk ook als waarborg voor covered bond-uitgiftes te kunnen gebruiken.

Voor de IFRS 7 becijferde analyse van het liquiditeitsrisico en voor meer beschrijvingen van het beheer van het liquiditeitsrisico bij AXA Bank Belgium, verwijzen we naar rubriek "4.3 Liquiditeitsrisico" in het jaarverslag van AXA Bank Belgium..

7.5. Operationeel risico

Het operationeel risico (OR) betreft het risico van verlies of kost als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, mensen, systemen of gebeurtenissen veroorzaakt door externe factoren.

De afdeling Operationeel Risico Management (ORM) beheert een specifieke perimeter die wordt aangestuurd door het OpRisk Comité met behulp van trimestriële rapporteringen.

Het beheer van de operationele risico's is gebaseerd op :

- Een OR strategie die jaarlijks herzien wordt en een corpus van normen (ORM Set of Standards) met inbegrip van het OR beleid en met vastlegging van risicotolerantie en alarm- en escalatiegrenzen;
- Een RMSA-oefening (Risk & Monitoring Self-Assessment) uitgevoerd door de proceseigenaars van de bank, onder de vorm van een cartografie van de risico's en de beheersing van deze risico's;
- De online-aangifte van incidenten door de correspondenten in een gedecentraliseerde applicatie alsook hun beoordeling, opvolging en de rapportering door ORM aan het OpRisk comité;
- KORI (Key Operational Risk Indicators), gebaseerd op de permanente controles gerealiseerd binnen de business lijnen en opgeleverd door de ORM-correspondenten.

De opvolging door ORM van de remediëringsplannen opgemaakt door de business lijnen voor hun grootste risico's, belangrijkste incidenten en indicatoren met onvoldoende resultaat.

7.5.1. Cartografie

In de loop van het boekjaar 2021 werd een nieuwe RMSA van de Bank, gericht op de operationele risico's van de ORM-perimeter, uitgevoerd bij 19 organisatorische eenheden en voor een totaal van 184 processen. Dankzij deze nieuwe risico-evaluatie konden in totaal 1.220 risico's worden geïdentificeerd en geëvalueerd, waarvan er aan het eind van de oefening 199 als minstens significant werden beschouwd, resulterend in evenveel actieplannen ter beperking van deze risico's. Het merendeel van deze actieplannen zal in de loop van het boekjaar 2022 geïmplementeerd worden; de eerste volledige follow-up zal door ORM aan het eind van het eerste kwartaal van 2022 worden uitgevoerd.

7.5.2. Incidenten

De incidenten worden gerapporteerd via een net van ORM correspondenten via een specifieke applicatie. De kostprijs van de incidenten wordt opgesplitst in een direct financieel verlies (gerapporteerd aan de NBB in het kader van de Corep C17) en/of indirecte kosten verbonden aan het aantal gepresteerde werkuren van interne en/of externe werknemers voor het behandelen van de incidenten (analytische opvolging).

In 2021 bedragen de directe netto geconsolideerde financiële verliezen (Crelan + Europabank) 2.750.436,71 EUR voor een totaal van 195 incidenten. De incidenten van meer dan 20.000 EUR worden systematisch gemeld aan het OpRisk comité op basis van een nauwgezette follow-up, zowel wat betreft de regularisering ervan op korte termijn als wat betreft de invoering van corrigerende maatregelen om herhaling te voorkomen.

7.5.3. Key Risk Indicators

Een boordtabel van 134 risico-indicatoren (per 31 december 2021) wordt trimestrieel opgemaakt door ORM op basis van de aangeleverde permanente controles vanuit de diverse business lijnen. Deze indicatoren worden opgemaakt teneinde een beoordeling weer te geven van de design van de onderliggende controles, de effectieve uitvoering ervan, de controleresultaten en, indien van toepassing, de door de betrokken business lijnen voorziene en uitgerolde remediëringsacties. Per einde 2021 bleven 15 actieplannen open die

werden opgevolgd door ORM zowel voor ontoereikende indicatoren als voor andere indicatoren waarvoor aanpassingen eveneens wenselijk zijn.

7.6. Risicobeheer van de verzekeringsactiviteiten

7.6.1. Liquiditeitsrisico

Omwille van de eigenschappen van de gevoerde verzekeringsproducten, is het voornaamste liquiditeitsrisico de uitbetaling van de schadegevallen. Voornamelijk bij realisatie van een verzekerd risico dienen soms aanzienlijke bedragen uitgekeerd te worden in vergelijking met de aanwezige technische voorzieningen van de verzekeringsovereenkomst. De risicokapitalen overlijden per 31 december 2021 bedragen 12,1 miljard EUR (2020 : 11,1 miljard EUR) en de technische voorzieningen bedragen 67,4 miljoen EUR (2020 : 62,8 miljoen EUR). De overige verzekerde risico's (arbeidsongeschiktheid, overlijden door ongeval) zijn beperkt in omvang.

Crelan Insurance NV heeft de risico's van volgende productgroepen als volgt herverzekerd :

- De financieringssaldoverzekeringen worden met een eigenbehoud van 2.000 EUR herverzekerd.
- De schuldsaldo-verzekeringen en tijdelijke overlijdensverzekeringen met constant kapitaal worden met een eigenbehoud van 10.000 EUR herverzekerd.

De herverzekeringsovereenkomst werd einde 2020 voor alle producten hernieuwd voor 1 jaar, rekening houdend met het feit dat Crelan de intentie heeft om de activiteit af te staan aan AXA Belgium in de loop van 2021. Het liquiditeitsrisico blijft ook na deze herziening op dit vlak vrij beperkt.

De herverzekeringsovereenkomst voorziet dat voor belangrijke schadegevallen de herverzekeraar tot een contante betaling overgaat. Voor minder belangrijke schadegevallen en in het bijzonder voor alle schadegevallen van de financieringssaldoverzekering wordt periodiek een afrekening gemaakt waardoor een timing verschil van maximaal enkele maanden ontstaat.

De technische voorzieningen worden momenteel belegd in een aantal beleggingscategorieën (overheidsobligaties, bedrijfsobligaties, covered bonds, aandelenfondsen, termijn- en zichtrekeningen). Een mogelijk liquiditeitsprobleem zou kunnen ontstaan wanneer een groot deel van de verzekeringnemers de afkoopwaarde van hun contract zouden opvragen op een moment dat door een (tijdelijke) lage marktwaarde van de beleggingsinstrumenten deze liquiditeitsbehoefte niet of moeilijk kan voldaan worden. Het lijkt aannemelijk dat dit risico eerder beperkt is omwille van het gevoerde productengamma (risicoverzekeringen) aangezien de verzekeringen niet onderschreven zijn vanuit een "beleggingsperspectief" waardoor het afkoopgedrag minder gecorreleerd is met de evolutie op de financiële markten.

7.6.2. Gevoeligheid voor verzekeringsrisico's

Het technisch resultaat en het eigen vermogen wordt voornamelijk beïnvloed door de verhouding van de marges in het verzekeringstarief ten opzichte van de werkelijke opbrengsten en kosten.

- Het voorval resultaat wordt gevormd door de marge tussen de gebruikte voorval wetten (overlijden, arbeidsongeschiktheid) in het tarief en de voorgevallen schadegevallen.
- Het beheer resultaat wordt gevormd door de kosten vervat in de premies en de diverse werkingskosten (administratie & commissielonen).
- Het beleggingsresultaat wordt gevormd door de technische interest voet vervat in het tarief versus de beleggingsopbrengsten.

De sensitiviteit voor ongunstige evoluties wordt door een aantal maatregelen in de hand gehouden, met name :

- Door een herverzekeringopolitiek die gericht is op een (quasi) volledige herverzekering van de verzekerde risico's waardoor het voorval resultaat op korte termijn in beperkte mate gevoelig is voor een negatieve evolutie.
- Door de mogelijkheid voor de schuldsaldo verzekeringen tot een tariefherziening voor bestaande en nieuwe verzekeringsovereenkomsten om de eventuele negatieve impact van verslechterde omstandigheden op te vangen.

De technische voorzieningen en het eigen vermogen worden momenteel belegd in een aantal beleggingscategorïën (overheidsobligaties, bedrijfsobligaties, covered bonds, termijn- en zichtrekeningen). Omwille van het huidige productengamma (risicoverzekeringen) en omwille van het feit dat de maatschappij einde 2007 haar activiteit gestart heeft, is momenteel het totale bedrag van de beleggingen eerder beperkt. Hoewel het beleggingsresultaat op zich niet de belangrijkste component is voor het technisch resultaat, kan een sterke daling in het beleggingsresultaat wel een impact hebben op de solvabiliteitspositie (de risicokapitalen overlijden per 31 december 2021 bedragen 12,1 miljard EUR (2020 : 11,1 miljard EUR) en de technische voorzieningen bedragen 67,4 miljoen EUR (2020 : 62,8 miljoen EUR)) aangezien de marge tussen de beleggingen enerzijds en de technische voorzieningen en vereiste solvabiliteitsmarge anderzijds nog beperkt is. De beleggingsstrategie is omwille van die reden een aandachtspunt dat zeer nauw opgevolgd wordt.

7.6.3. Kredietrisico

Het kredietrisico situeert zich in hoofdzaak op vlak van de kredietwaardigheid van de emittenten van de schuldbewijzen die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille, alsook op vlak van de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Voor het beheer van het kredietrisico van de beleggingsportefeuille van Crelan Insurance NV werd een afzonderlijke investeringspolitiek uitgewerkt, rekening houdende met de wettelijke richtlijnen ter zake. Hierin werden onder andere de toegestane effecten, de beperkingen per effect, de beperkingen per emittent en de minimale rating bij uitgifte vastgelegd. Elke afwijking op de investeringspolitiek wordt zonder uitstel voorgelegd aan het Directiecomité aan de hand van een gedocumenteerde nota.

Maandelijks wordt een overzicht van de beleggingsportefeuille voorgelegd aan het Financieel Comité van Crelan Insurance NV. Van zodra een effect een in de investeringspolitiek vastgelegd percentage van zijn waarde verliest, wordt dit gemeld aan het Directiecomité. De te volgen strategie wordt vervolgens besproken in het Financieel Comité.

Het kredietrisico van de herverzekeraar wordt opgevolgd aan de hand van de kredietrating toegekend door de rating agencies. Indien er objectieve aanwijzingen zouden zijn dat de kredietwaardigheid van de herverzekeraar achteruit gaat, zal dienovereenkomstig een bijzondere waardevermindering worden aangelegd voor de herverzekeringsactiva. Dit is tot op heden niet het geval. Het maximaal kredietrisico van de herverzekeringsactiva bedroeg per 31 december 2021 4,5 miljoen EUR (2020: 4,9 miljoen EUR).

7.6.4. Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico bestaat enerzijds uit de onzekerheid met betrekking tot de frequentie van het zich voordoen van schadegevallen en anderzijds uit de grootte van het schadegeval. Dit risico wordt onder controle gehouden met behulp van een aan Crelan Insurance NV aangepaste onderschrijvingspolitiek, herverzekeringopolitiek, reserveringspolitiek en tarifieringspolitiek.

7.6.4.1. Onderschrijvingspolitiek

Crelan Insurance NV verkoopt via haar agentennet schuldsaldo verzekeringen, tijdelijke verzekeringen overlijden en financieringssaldoverzekeringen, voornamelijk voor het cliënteel van de bank. In 2009 werd voor de financieringssaldoverzekeringen een bijkomende distributie via Europabank NV opgestart. In samenwerking met de herverzekeraar werd een uitgebreide cliënten acceptatieprocedure opgezet.

7.6.4.2. Herverzekeringspolitiek

Via herverzekering beschermt de verzekeringsmaatschappij zich tegen het risico van vele en/of grote schadegevallen. Er werd geopteerd om de volledige verzekeringsportefeuille schuldsaldoverzekeringen, tijdelijke verzekeringen overlijden en financieringssaldoverzekeringen te herverzekeren. Vanaf 2011 voor de schuldsaldoverzekeringen en vanaf 2017 voor financieringssaldoverzekeringen wordt een beperkt eigenbehoud genomen (op korte termijn bedraagt het eigenbehoud minder dan 10% van het verzekerd risicokapitaal).

7.6.4.3. Reserveringspolitiek

De technische reserves worden berekend aan de hand van geldende actuariële principes en beoordeeld door een erkend actuaaris.

7.6.4.4. Tarifieringspolitiek

De tarieven worden bepaald in functie van enerzijds het verzekerde risico en anderzijds het profiel van de cliënt dat blijkt uit de acceptatieprocedure. Bovendien kunnen de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische interestvoeten) aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen. De tarieven voor de bestaande schuldsaldoverzekeringen en financieringssaldoverzekeringen werden niet gewijzigd.

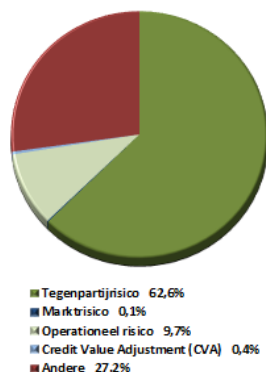
7.7. Kapitaal Management

De risico's en het kapitaal die aan deze risico's worden toegewezen, worden elk kwartaal opgevolgd.

Het toezicht op kapitaalvereisten gebeurt binnen het reglementair kader. De Nationale Bank van België legt een SREP Tier 1 ratio op van 11,61% voor de Groep Crelan.

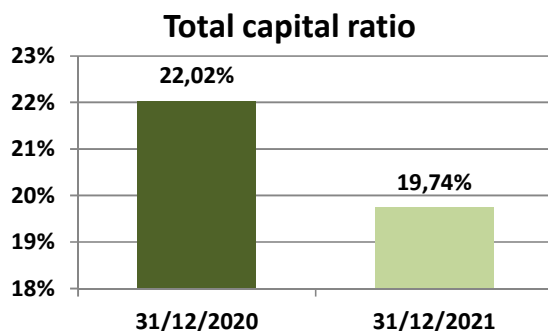
De samenstelling van het eigen vermogen en de allocatie ervan aan de verscheidene risico's kan als volgt worden weergegeven voor 31 december 2021 :

Verbruik kapitaal per Basel risico

Het tegenpartijrisico vormt met 62,6% het grootste risico voor de Groep Crelan. Daarnaast vertegenwoordigt het operationeel risico 9,7% van het totaal gerapporteerde risico volgens de Basel-normen. De CVA is een extra kapitaalbuffer die moet worden aangelegd voor derivaten die niet via een centrale clearingpartij worden afgesloten. Het marktrisico beperkt zich tot 0,1% van het totaal gerapporteerde risico. 27,2% van het benodigd kapitaal gaat naar "andere" risico's, dat is samengesteld uit het extra benodigd kapitaal voor enerzijds Belgische hypothecaire leningen die volgens de IRB-methode worden gerapporteerd, en anderzijds de bank specifieke factoren waarmee risico-gewogen activa, gerapporteerd volgens de IRB-methode, moeten worden vermenigvuldigd.

Het Kapitaal

Op 31 december 2021 bedroeg de Total Capital Ratio of CAD ratio 19,74%, ten opzichte van een CAD ratio van 22,02% op 31 december 2020.

Het totaal beschikbaar eigen vermogen bestaat uit:

- Common Equity Tier 1 kapitaal (CET1) ;
- additioneel Tier 1 kapitaal;
- Tier 2 kapitaal.

Volgens de definitie van het Bazel Comité voor Bankentoezicht bevat het CET1 kapitaal het volgestorte aandelenkapitaal en alle reserves (inclusief herwaarderingsreserve). Hiervan moeten een aantal bestanddelen worden afgetrokken met name :

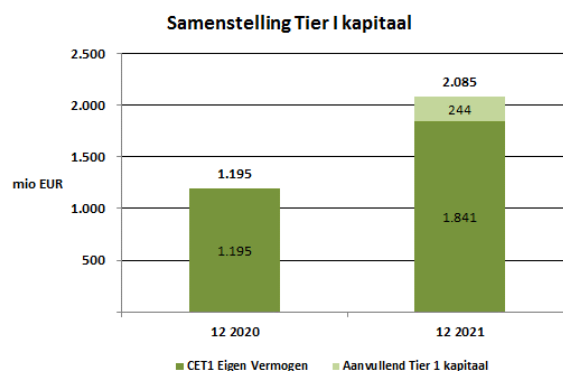
- Uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten;
- Goodwill en andere immateriële vaste activa;
- Tekort bij IRB provisie versus verwachte verliezen;
- Andere aanpassingen.

Het Tier 1 kapitaal van de bank is samengesteld uit het CET1 en het additioneel Tier 1 kapitaal.

Het beschikbaar eigen vermogen bedroeg per 31 december 2021 2,291 miljard EUR en is als volgt samengesteld :

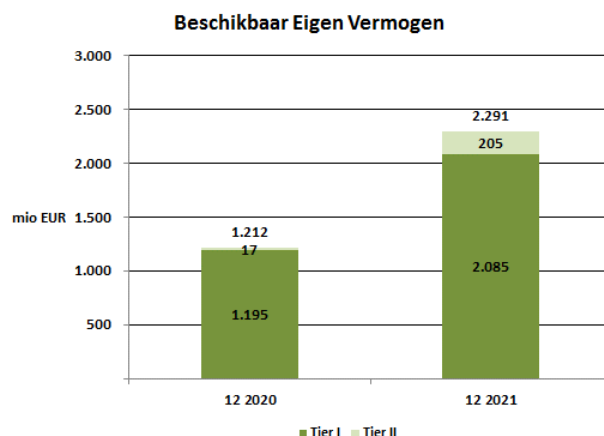
(in EUR)	31/12/2021	31/12/2020
Kapitaal	895.456.452	896.520.900
Reserves	1.022.902.179	368.168.702
Aanpassingen aan reserves uit de herwaardering in het eigen vermogen	4.655.594	-1.300.157
Uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten	-13.152.193	-33.607.692
Overschot/tekort bij IRB provisie	-15.400.047	1.581.330
Goodwill en andere immateriële vaste activa	-35.927.892	-32.751.064
Securitisatieposities	-2.825.402	0
Onvoldoende dekking voor niet-renderende blootstellingen	-573.498	0
Kapitaalinstrumenten die in aanmerking komen als AT1-kapitaal	244.400.438	0
Achtergestelde certificaten	205.289.034	14.982.006
Andere aanpassingen	-14.098.278	-2.091.894
Beschikbaar eigen vermogen	2.290.726.387	1.211.502.131

Volgende grafiek geeft de samenstelling weer van het Tier 1 kapitaal :

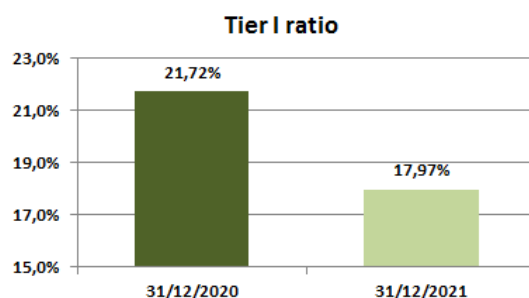
Tier 2 kapitaal, of aanvullend kapitaal, bestaat uit de achtergestelde certificaten die voldoen aan de voorwaarden van het Bazil Comité en vormt eveneens een onderdeel van de kapitaalpositie van de Groep Crelan. In 2021 is er ook de uitgifte van kapitaaleffecten voor een bedrag van 244 miljoen EUR die eveneens zijn toegevoegd onder Tier 2.

Het Tier 1 en Tier 2 kapitaal vormen samen het beschikbaar vermogen.

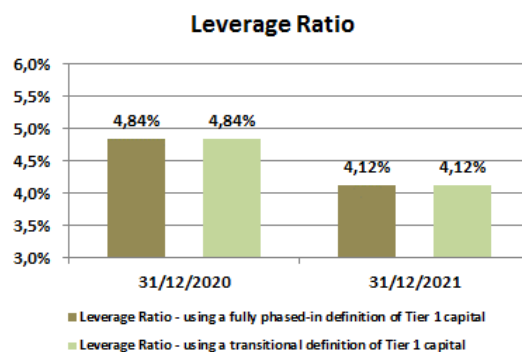
De Tier 1 ratio geeft het Tier 1 kapitaal van de Groep Crelan weer als percentage van haar totale risicogewogen activa. De regelgever heeft bepaald dat dit minimaal 11,61% moet zijn voor 2021 voor de Groep Crelan.

De Tier 1 ratio bedraagt 17,97% op 31 december 2021 ten opzichte van een Tier 1 ratio van 21,72% op 31 december 2020.

De leverage ratio is een eenvoudige maatstaf voor de solvabiliteit van banken. Deze vormt een onderdeel van Bazel III en wordt gedefinieerd als het Tier 1 kapitaal gedeeld door de totale risicoposities van binnen- en buitenbalans posten gedefinieerd volgens de Bazel-normen. Deze moet minstens 3% bedragen. De leverage ratio wordt sedert 1 januari 2018 onder Pijler I gerapporteerd.

Op 31 december 2021 bedraagt de leverage ratio 4,12% tegen 4,84% op 31 december 2020.

Het verschil tussen de 'transitional definition' en de 'fully-loaded definition' zit in de aanwending van eeuwigdurende achtergestelde leningen maar dit heeft géén impact op de leverage ratio.

8. Overzicht van de belangrijkste gehanteerde waarderingsgrondslagen voor financiële verslaggeving

8.1. Algemeen

De volgende waarderingsregels zijn van toepassing op de Groep Crelan (hierna "Crelan" of "de Groep" of "de Groep Crelan"). Deze waarderingsregels zijn gebaseerd op de International Financial Reporting Standards (IFRS) per 31 december 2021 zoals goedgekeurd door de Europese Unie. Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden, stemmen overeen met de IFRS-standaarden zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

8.2. Consolidatie

Een investeerder heeft zeggenschap over een deelneming wanneer deze wordt blootgesteld aan of recht heeft op variabele rendementen vanwege zijn band met de deelneming en heeft het vermogen om deze opbrengsten te beïnvloeden vanwege de macht die het heeft.

In afwijking van dit principe heeft de Groep beslist, op basis van het relevantie- en het immaterialiteitsbeginsel, om bepaalde dochterondernemingen voor de toepassing van de IFRS Geconsolideerde Jaarrekening niet integraal op te nemen. Hierbij wordt een dochteronderneming wiens balanstotaal het vorige boekjaar lager is dan 0,15% van het balanstotaal van de Groep Crelan beschouwd als niet-materieel en als dusdanig niet mee opgenomen in de consolidatiekring, behoudens andersluidende beslissing van de Raad van Bestuur. Deze wordt op de balans opgenomen onder een afzonderlijke lijn 'Investerings in geassocieerde ondernemingen, dochterondernemingen en joint ventures.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening integreert de Groep Crelan de individuele jaarrekening van alle te consolideren entiteiten, per post, door toevoeging van vergelijkbare elementen van activa, passiva, eigen vermogen, baten en lasten.

Opdat de geconsolideerde jaarrekening van de Groep informatie weergeeft alsof het de jaarrekening van een afzonderlijke economische entiteit is, worden de volgende stappen gevolgd :

- De boekwaarde van de participatie in elke dochteronderneming en het aandeel in het eigen vermogen van elke dochteronderneming worden volledig geëlimineerd;
- Balansposities en winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties binnen de Groep (inclusief inkomsten, uitgaven en dividenden), worden volledig geëlimineerd;
- De tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eliminatie van winsten en verliezen op transacties binnen de Groep zijn onderworpen aan IAS 12, Winstbelastingen.

8.3. Opname in de balans

8.3.1. Opnemen / niet langer opnemen in de balans

Financiële activa of passiva worden in de balans opgenomen zodra de Groep wordt beïnvloed door de contractuele bepalingen van het instrument.

Financiële activa worden niet langer in de balans opgenomen zodra de contractuele rechten op de kasstromen ervan vervallen of de Groep de contractuele rechten op de kasstromen overdraagt, waardoor alle risico's en voordelen gekoppeld aan het onroerend goed worden overgedragen.

Dit is het geval bij Crelan groep voor alle leningen die op vervaldag komen en deze die volledig worden terugbetaald vóór de vervaldag. Elk verschil tussen de boekwaarde en het ontvangen bedrag wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Financiële activa worden beschouwd als 'gewijzigd' indien de contractuele kasstromen opnieuw worden onderhandeld of anderszins worden gewijzigd, behalve als die financiële activa niet langer op de balans worden opgenomen of als ze periodiek worden geherwaardeerd (financiële activa met vlottende rente). In dat geval dient de brutoboekwaarde van het financiële actief te worden herberekend (contante waarde van de gewijzigde contractuele kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet) en dient het verschil (wijzigingswinst of -verlies) in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.

Financiële passiva worden niet langer opgenomen wanneer de contractuele verplichtingen nagekomen of ontbonden worden, dan wel vervallen.

Een substantiële wijziging van de voorwaarden van een bestaande financiële verplichting of een deel ervan zal boekhoudkundig worden verwerkt als de ontbinding van de oorspronkelijke financiële verplichting en de opname van een nieuwe financiële verplichting. Een wijziging van méér dan 10 % van de actuele waarde waarbij de gewijzigde kasstromen werd verdisconteert aan de oorspronkelijke effectieve rentevoet wordt beschouwd als een 'substantiële' wijziging.

Eventuele gemaakte kosten of vergoedingen worden opgenomen als onderdeel van de winst of het verlies met betrekking tot de ontbinding.

8.3.2. Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Alle financiële verplichtingen van de Groep Crelan worden altijd op de afwikkelingsdatum in de balans opgenomen met uitzondering van verplichtingen met betrekking tot derivaten die op transactiedatum worden opgenomen.

Alle aan- en verkopen van financiële activa, die moeten worden afgewikkeld binnen de termijnen die zijn bepaald door voorschriften of een marktovereenkomst, worden in de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum, de datum waarop een actief aan of door de Groep Crelan wordt geleverd. Activa met betrekking tot derivaten worden op transactiedatum opgenomen.

8.4. Financiële activa

De Groep Crelan waardeert financiële activa op basis van de regels gedefinieerd in de standaard IFRS 9. De classificatie is afhankelijk van de volgende elementen :

- Het business model
- De eigenschappen van de contractuele kasstromen van het financiële actief
- Specifieke regels

8.4.1. Business model (bedrijfsmodel)

De eerste stap in het classificatieproces is het bepalen van het business model waarin het actief wordt aangekocht. Volgende business modellen worden onderscheiden :

- Hold To Collect : het business model is erop gericht om contractuele kasstromen te ontvangen
- Hold To Collect and Sell : het doel van het business model is om zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen
- Andere business modellen (waaronder Trading)

8.4.2. Contractuele kasstromen uit financiële activa

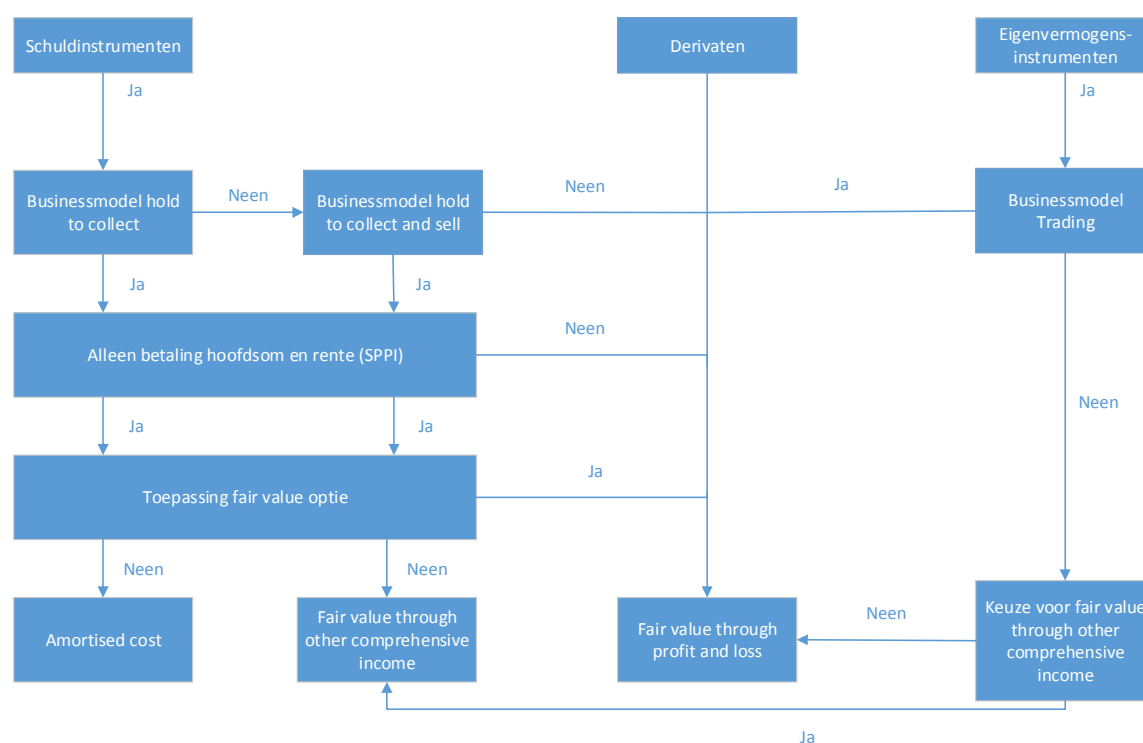
Wat de contractuele kasstromen betreft, wordt beoordeeld of de kasstromen alleen betrekking hebben op aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom : de term "Solely Payment of Principal and Interest" (SPPI) wordt gebruikt.

8.4.3. Specifieke regels

- De Groep kan ervoor kiezen om via OCI (herwaarderingsreserve rechtstreeks in het eigen vermogen) in eerste instantie de waardeschommelingen te behandelen die normaal worden verwerkt via winst of verlies bij het verwerven van eigen-vermogensinstrumenten. Deze keuze is onherroepelijk.
- Bij de eerste opname en onherroepelijk kan de Groep ervoor kiezen om een actief te waarderen tegen reële waarde met waardeschommelingen in winst of verlies als een dergelijke keuze een boekhoudkundige asymmetrie elimineert of aanzienlijk vermindert ("Fair Value Option").

8.4.4. Classificaties

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende classificaties die van toepassing kunnen zijn :

Op basis van bovenstaande classificatie worden volgende rubrieken in de balans onderscheiden :

8.4.4.1. Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde ("Fair Value") met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. A priori voert Crelan geen handelsactiviteiten uit. Derivaten waarvoor geen effectieve afdekkingsrelatie kan worden gedefinieerd in overeenstemming met IFRS-regels zijn opgenomen in deze categorie.

8.4.4.2. Non-trading financial assets mandatorily at Fair Value through Profit or Loss

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Schuldbewijzen die de SPPI-test niet hebben doorstaan, worden in deze categorie ingedeeld.

8.4.4.3. Financial assets designated at Fair Value through Profit or Loss

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Dit omvat de effecten waarvoor Crelan zou kiezen voor hun waardering bij de FV met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening.

8.4.4.4. Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI. In deze categorie worden enerzijds eigen-vermogensinstrumenten geassocieerd waar Crelan heeft gekozen om ze te waarderen via Fair Value met waardeschommelingen via andere OCI-elementen omdat ze duurzame belangen op lange termijn zijn. Anderzijds wordt hier ook het deel van de obligatieportefeuille opgenomen aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst. Het betreft hier dus obligaties aangehouden in het 'Hold To Collect en Sell' model.

De schommelingen in reële waarde van derivaten die deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden eveneens in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

8.4.4.5. Financial assets at amortised cost

De kredietportefeuille evenals schuldbewijzen volgens het Hold To Collect-managementmodel die de SPPI-test hebben doorstaan, vallen onder deze categorie.

8.4.4.6. Herclassifications

Financiële activa kunnen enkel worden geherclassificeerd indien de Crelan groep haar bedrijfsmodel voor het beheer van de financiële activa zou wijzigen. Toekomstige wijzigingen in een bedrijfsmodel kunnen enkel heel sporadisch voorkomen en moeten voortspuiten uit materiële externe of interne wijzigingen aan de activiteiten van de Crelan groep die zichtbaar zijn voor externe partijen. Elke wijziging aan een bedrijfsmodel moet goedgekeurd worden door de hiervoor bevoegde interne organen en bekrachtigd door de Raad van Bestuur. Na een wijziging van het bedrijfsmodel zal de Crelan groep geen activiteiten meer doorvoeren op basis van het oude bedrijfsmodel.

Herclassificaties worden enkel prospectief doorgevoerd zonder aanpassing van eerder erkende winsten, verliezen of intresten:

- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in winst of verlies opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar geamortiseerde kostprijs: de reële waarde bij herclassificatie is de nieuwe brutoboekwaarde
- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen

- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar geamortiseerde kostprijs: het financieel actief wordt geherclassificeerd tegen reële waarde op de herclassificatiedatum. Daarnaast wordt de gecumuleerde winst of verlies in overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) uit het eigen vermogen gehaald en gecorrigeerd op de reële waarde van het financieel actief op de herclassificatiedatum
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde en de gecumuleerde winst of verlies in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) wordt geherclassificeerd van het eigen vermogen naar winst of verlies

8.4.5. Waardeverminderingen

Bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs worden bepaald op basis van een intern model dat het verwachte verlies berekent. Financiële activa zijn onderverdeeld in 3 stages in overeenstemming met IFRS 9 :

- Stage 1 : deze categorie omvat activa die geen significante toename van het kredietrisico hebben ondervonden sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van 1 jaar.
- Stage 2 : deze categorie omvat activa die een aanzienlijke toename van het kredietrisico hebben ondergaan sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van de volledige looptijd van het actief.
- Stage 3 : deze categorie betreft activa in default / non-performing.

De Crelan groep maakt gebruik van 3 jaar toekomstgerichte informatie De macro-economische parameters die hierbij worden gebruikt voor de voorzieningen volgens IFRS 9 (Stage 1 + 2) zijn de volgende :

- De BBP-groei in België (3-jaarsprognose) ;
- Het werkloosheidspercentage in België (3-jaarsprognose) ;
- De evolutie van de vastgoedprijzen in België (30-jaarsprognose).

Voor elke parameter worden 3 scenario's gebruikt⁶ :

- Een basisscenario ;
- Een positief scenario;
- Een negatief scenario.

Laag kredietrisico

De groep Crelan beschouwt het kredietrisico van een financieel instrument als laag indien het financieel instrument :

- een laag risico op wanbetaling heeft

⁶ De gewichten die per 31 december 2021 aan elk van de scenario's zijn toegekend, zijn respectievelijk (in volgorde van vermelding) 55%, 15% en 30%. Het hogere gewicht dat aan het pessimistische scenario wordt toegekend in vergelijking met het optimistische scenario is een duidelijke indicatie van het prudente risicobeleid dat de Groep heeft gekozen.

- de ontleners een sterke capaciteit heeft om aan zijn kasverplichtingen te voldoen in de nabije toekomst rekening houdend met wijzigingen in de economische en bedrijfsomstandigheden die de mogelijkheid van de ontleners om aan zijn kredietverplichtingen te voldoen zou kunnen verminderen.

Bijgevolg worden niet-retailblootstellingen die worden gewaardeerd naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) en die als "investment grade" gerangschikt zijn (BBB- en hoger) op de datum van afsluiting automatisch in stage 1 (verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden) opgenomen. Voor overheidsblootstellingen wordt dit verlaagd tot BB- en hoger.

8.4.5.1. Schatting van het kredietrisico

Om te bepalen of een actief onderhevig is aan een significante toename van het kredietrisico, duidt een selectie van parameters (deze kunnen variëren afhankelijk van het actief, bv. probability of default), of de evolutie hiervan, op een verhoogd kredietrisico. De aanwezigheid van ten minste een van deze parameters resulteert dan in de overdracht van stage in het kader van IFRS 9. Dit zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve factoren die in de loop van de tijd kunnen veranderen. Een betalingsachterstand van 30 dagen wordt gebruikt als backstop, hetgeen inhoudt dat op dat moment een aanzienlijke toename van het kredietrisico wordt verondersteld.

In de retailportefeuille gebruikt de groep Crelan de "probability of default" als criterium om te bepalen of er een significante stijging is van het kredietrisico. De groep Crelan transfereert daarbij alle financiële instrumenten waarvan de "probability of default" over 12 maanden tussen de eerste opname en de rapporteringsdatum gestegen is met een relatief bedrag en tot een maximum. Bijkomende triggers zijn dan:

- negatieve vermelding in de centrale voor kredieten aan particulieren
- toekennen van tolerantiemaatregelen ("forbearance")
- een individuele opvolgingslijst ('kredietbewakingslijst') van klanten waarbij onder meer wordt rekening gehouden met een individuele score die aan iedere klant wordt toegekend, een periodieke analyse van klanten met een omloop van > 1 mio EUR en bovenvermelde tolerantiemaatregelen.

In de niet-retailportefeuille wordt een significante stijging van het kredietrisico bepaald op basis van de rating van de financiële instrumenten, namelijk een daling met een minimaal aantal "notches" sinds de aankoopdatum en tot een bepaald absoluut niveau (meestal beneden "investment grade").

8.4.5.2. Bepaling van de waardevermindering

De bijzondere waardevermindering zelf wordt bepaald als het verwachte toekomstige verlies op de kasstromen van activa. In de praktijk wordt dit berekend voor de activa van de Stages 1 en 2 als een product van Probability of Default (PD), Loss Given Default (LGD) en Exposure At Default (EAD) :

PD: de kans op wanbetaling binnen een bepaalde tijdshorizon.

EAD: de verwachte blootstelling op het moment van wanbetaling. (niet retail : bruto blootstelling)

LGD: verschil tussen verwachte kasstromen zonder wanbetaling en verwachte kasstromen in geval van wanbetaling.

Groepering

Het modelleren van de parameters gebeurt op een collectieve basis. De financiële instrumenten worden gegroepeerd op basis van gemeenschappelijke risicokenmerken zoals :

- type van instrument
- kredietrisicoratings
- type van onderpand
- "loan-to-value"-ratio voor retail hypotheekleningen
- datum van initiële boeking
- resterende looptijd
- aantal jaren in de boeken.

De groeperingen worden regelmatig herzien om ervoor te zorgen dat de verschillende groepen homogeen blijven.

Voor activa van Stage 1 wordt een PD berekend over een horizon van 12 maanden, voor die van Stage 2 over de gehele duur.

Voor activa van Stage 3 komt de waardevermindering overeen met het verschil tussen de verwachte contractuele kasstromen en de verwachte toekomstige kasstromen (rekening houdend met de tijdswaarde).

De PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt om de bijzondere waardevermindering te bepalen, zijn gebaseerd op de PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt voor prudentiële kredietrisicorapportering (Bazel). Er worden aanpassingen gedaan om deze parameters in overeenstemming te brengen met de IFRS-voorschriften. De belangrijkste aanpassing betreft de overgang van een gewogen gemiddelde over een langere periode ("Through The Cycle") naar een voorziening op een specifiek tijdstip ("Point In Time"). Bovendien worden de conservatieve bepalingen waarnaar de toezichthouders hebben gevraagd, weggelaten en worden toekomstige elementen toegevoegd.

Voor de niet-retailportefeuille worden deze parameters afgeleid uit historische gegevens en aangepast naar statistisch betekenisvolle parameters. Hierbij dient aangestipt dat de niet-retailportefeuille enkel bestaat uit "high investment grade" en doorgaans gewaarborgde posities: overheids- en supranationale obligaties, reverse repo's en secured loans. Daardoor zijn de verwachte kredietverliezen niet-materieel.

8.4.5.3. Wanbetaling

De definitie van wanbetaling is in lijn met de EBA richtsnoeren inzake wanbetaling (EBA/GL/2016/07)

Wanbetaling kan worden behandeld volgens kwantitatieve of kwalitatieve criteria. Dezelfde criteria als die gebruikt voor het beheer van het interne kredietrisicomodel worden gebruikt. Een aanzienlijke achterstand van meer dan 90 dagen wordt gebruikt als benchmark.

Een financieel actief in de niet-retailportefeuille wordt als "wanbetaling" aangemerkt van zodra wanbetaling wordt vastgesteld op basis van de contractvoorwaarden.

8.4.5.4. Bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot gekochte financiële activa of financiële activa die reeds bij hun ontstaan een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan

Op de rapporteringsdatum neemt de groep Crelan als bijzondere waardevermindering voor verwachte verliezen met betrekking tot gekochte financiële activa of financiële activa die reeds bij hun ontstaan een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan enkel de cumulatieve veranderingen op m.b.t. verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur en dit sinds de eerste opname op de balans.

Vervolgens dient op elke verslagdatum in winst of verlies het bedrag van de verandering in verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur opgenomen te worden als een bijzondere waardeverminderingswinst of -verlies. Hierbij dienen gunstige veranderingen in de verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur opgenomen te worden als een bijzondere waardeverminderingswinst, zelfs als de verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur lager zijn dan het bedrag van de verwachte kredietverliezen die bij de eerste opname in de geschatte kasstromen waren opgenomen.

8.5. Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen zijn financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en andere financieringen.

De waardering en verdeling van de resultaten is afhankelijk van de IFRS-categorie van financiële verplichtingen, namelijk financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en andere financiële verplichtingen.

8.5.1. Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Groep beschouwt een financiële verplichting voor handelsdoeleinden als :

- het werd hoofdzakelijk verworven met het oog op verkoop of terugkoop op korte termijn;
- het is een van de geïdentificeerde financiële instrumenten, gezamenlijk beheerd en waarvoor er aanwijzingen zijn voor een recent en feitelijk winstregelingsprogramma op korte termijn;
- het is een derivaat waarvoor geen formele afdekking kan worden gedocumenteerd onder IFRS-regels.

Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden worden aanvankelijk gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in reële waarde worden vervolgens opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.5.2. Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Daarnaast mag de Groep bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financiële verplichting (die voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Bovendien mag de Groep, indien een contract een of meerdere in het contract besloten derivaten bevat, het gehele hybride contract aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, behalve :

- als het (de) in het contract besloten deriva(a)t(en) niet leid(t)(en) tot een belangrijke wijziging van de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn of;
- als het duidelijk is, zonder of met geringe analyse, dat de scheiding van het (de) in een contract besloten deriva(a)t(en) niet is toegestaan.

De Groep heeft gebruikgemaakt van deze mogelijkheid in het geval van uitgegeven EMTN's (European Medium Term Notes).

Voor deze laatste categorie heeft de Groep ervoor geopteerd om alle wijzigingen in reële waarde op te nemen in winst of verlies, met uitzondering van de wijzigingen in het kredietrisico van de verplichting (DVA, debit valuation adjustment) die in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) dient te worden opgenomen zoals voorgeschreven onder IFRS 9.

8.5.3. Overige financiële verplichtingen

Overige financiële verplichtingen omvatten schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en andere financiële verplichtingen.

Dit betreft met name de uitstaande saldi op zicht- en termijnrekeningen van andere kredietinstellingen bij de Groep Crelan, direct opvraagbare deposito's, termijndeposito's en spaarrekeningen van klanten, evenals de (achtergestelde) depositocertificaten.

De financiële verplichtingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde vermeerderd met rechtstreeks toerekenbare transactiekosten. Daarna worden de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. Periodieke afschrijving wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen als rentelasten.

8.6. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

De reële waarde van financiële activa en verplichtingen is de genoteerde prijs van deze of identieke activa en verplichtingen op een actieve markt (Level 1). Indien er voor een financieel instrument geen actieve markt is, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van een contante-waardeberekening gebaseerd op observeerbare marktgegevens (Level 2). Indien een reële waardebepaling uitsluitend op basis van observeerbare marktgegevens niet mogelijk is, wordt de reële waarde bepaald met behulp van niet-observeerbare gegevens (Level 3).

8.7. Verkoop en retrocessie van effecten

Effecten gekoppeld aan een effectenoverdrachtsovereenkomst (Repo) blijven aan de actiefzijde van de balans. De schuld die voortvloeit uit de terugkoopverplichting van activa wordt opgenomen in de verplichtingen op de balans in de vorm van schulden aan kredietinstellingen of in schulden aan niet-kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Effecten gekoppeld aan een retrocessieovereenkomst voor effecten (Reverse Repo) worden niet op de balans opgenomen. De geleende middelen worden echter op de actiefzijde in de balans opgenomen als vorderingen op kredietinstellingen of vorderingen op andere dan kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Het verschil tussen de verkoopprijs en de aflossingsprijs van de effecten wordt behandeld als rentebaten, gespreid over de looptijd van het contract.

8.8. Verstrekte financiële waarborgen

De eerste opname van de verstrekte financiële waarborgen in de balans gebeurt op de contractdatum. Ze geschiedt tegen de reële waarde, welke in de regel overeenstemt met de ontvangen vergoeding voor het verstrekken van de financiële waarborg. Indien de ontvangen premie niet overeenstemt met de marktpraktijken wordt het verschil met de reële waarde onmiddellijk in winst of verlies genomen.

Vooreerst wordt de ontvangen premie pro rata temporis afgeschreven over de looptijd van het contract. Dit geschiedt op een "contract per contract"-basis. Vervolgens wordt nagegaan (op portefeuillebasis) of er geen

voorziening dient aangelegd voor eventuele of zekere uitwinningen. Deze voorziening wordt gediscoteerd indien de impact materieel is.

De uitboeking geschiedt bij het verstrijken van de termijn. In het geval van uitwinning zal de verstrekte waarborg worden uitgeboekt voor het gewaarborgde bedrag, dat opgebouwd werd via de voorziening.

8.9. Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt uitsluitend in de balans opgenomen indien de Groep een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen en voornemens is om hetzij de verplichting op netto-basis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

8.10. Derivaten en afdekkingstransacties

8.10.1. Boekhouding en waardering

Derivaten zijn financiële instrumenten waarvan de waarde wijzigt als gevolg van veranderingen in de onderliggende waarde (rentevoet, wisselkoers, index, aandeel), die weinig of geen initiële netto-investering vereisen en die worden afgerekend op een later tijdstip. Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten, futures en opties (uitgegeven en gekocht).

De eerste opname van alle derivaten vindt plaats tegen hun reële waarde. Latere wijzigingen in de reële waarde (exclusief opgebouwde rente) worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Opgelopen rente wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening verwerkt.

De Groep classificeert derivaten als volgt :

- Derivaten die geen afdekkingsderivaten zijn worden aangehouden als financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden
- Afdekkingsderivaten

8.10.2. Afdekking

Bij het afsluiten van het derivaat wordt het contract opgenomen als een reële-waardeafdekking, waardoor het risico van variatie in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting wordt gedekt. De Groep kan onderscheid maken tussen reële waarde-afdekking van een individueel actief of individuele verplichting ("micro-afdekking") en reële waarde-afdekking van een portefeuille-renterisico-afdekking ("macro-afdekking"). In het laatste geval definieert de Groep een groep afdekkingsinstrumenten om het renterisico van een groep financiële activa en / of passiva te dekken.

Documentatie

Afdekkingsderivaten voldoen aan de voorwaarden en criteria die van toepassing zijn op afdekkingsinstrumenten opgelegd door IAS 39. De afgedekte activa en/of passiva voldoen aan de voorwaarden en criteria van afgedekte posities opgelegd door IAS 39. Bij het aangaan van de afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel aangewezen en gedocumenteerd, evenals de doelstelling van de Groep ten aanzien van het risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie. De documentatie bevat een aanduiding van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en), de afgedekte positie(s), de aard van het af te dekken risico en hoe de Groep zal bepalen of het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) effectief is bij het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie(s).

Efficiëntietesten

De Groep gaat uitsluitend afdekkingstransacties aan die bij de start en eveneens naar verwachting in de daaropvolgende perioden zeer effectief zullen zijn voor wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in reële waarde. De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. Het resultaat van de verhouding tussen de reële waardeschommeling van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) en de afgedekte positie(s) dient binnen een bereik van 80-125 procent te vallen. Indien dit niet het geval is, wordt de afdekkingsrelatie stopgezet.

Waardering

De winst of het verlies als gevolg van schommelingen in de reële waarde van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening. De winst of het verlies van de afgedekte positie(s) toe te schrijven aan het afgedekte risico leidt enerzijds tot een aanpassing van de boekwaarde van de afgedekte positie en wordt anderzijds opgenomen in de winst- en verliesrekening. Op deze manier worden de variaties in de reële waarde in de winst- en verliesrekening als gevolg van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) enerzijds, en van de afgedekte positie(s) anderzijds, volledig of gedeeltelijk gecompenseerd en elke ineffectiviteit van de afdekkingsrelatie wordt opgenomen in winst of verlies.

Als een afdekkingsrelatie niet langer voldoet aan de criteria voor afdekkingstransacties zoals gedefinieerd door IAS 39, wordt de afdekkingsrelatie prospectief stopgezet. Afdekkingsderivaten worden opnieuw geclassificeerd als "Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". De boekwaarde van de afgedekte positie(s) wordt vervolgens behandeld zoals deze zou worden behandeld onder IFRS zonder een afdekkingsrelatie. Veranderingen in de reële waarde van het verleden gepresenteerd in de balans worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de resterende levensduur van het of de afgedekte element(en).

Rentebaten en -lasten die voortvloeien uit enerzijds afdekkingsinstrumenten en anderzijds afgedekte posities worden in renteresultaat verwerkt.

8.10.3. In contracten besloten derivaten

Een in een contract besloten derivaat is een component van een samengesteld contract dat tevens een niet-afgeleid basiscontract bevat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op dezelfde wijze veranderen als die van een losstaand derivaat.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financieel actief is, geldt de regelgeving in punt 8.4 voor het gehele samengestelde contract.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financiële verplichting is, wordt een in een contract besloten derivaat afgescheiden van het basiscontract en als een derivaat geboekt als, en alleen als:

- er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat
- het samengestelde instrument wordt niet tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een tegen reële waarde gewaardeerde financiële verplichting met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt niet afgezonderd).

Indien het contract evenwel een of meer in het contract besloten derivaten bevat en het basiscontract een financiële verplichting is, mag de Groep beslissen om het gehele samengestelde contract aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, voor zover

aan de voorwaarden vermeld onder punt 8.5.2 "Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" voldaan is.

8.11. Materiële vaste activa

De Groep behandelt materiële vaste activa volgens het kostenmodel. Dit betekent dat de materiële vaste activa tegen hun kostprijs (inclusief de direct toerekenbare acquisitiekosten) in de balans worden opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs is het bedrag dat werd betaald om het actief te verwerven, verhoogd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten die werden gemaakt om het actief op de bedoelde locatie en/of in de bedoelde staat te brengen.

Het af te schrijven bedrag van een actief komt overeen met zijn aankoopprijs minus zijn restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde. Afschrijvingen worden toegerekend over de verwachte gebruiksduur van het actief. De geschatte gebruiksduur van een actief wordt op elke balansdatum herbekeken. Terreinen en kunstwerken worden niet afgeschreven, maar zijn onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingskosten voor elke periode worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De Groep gebruikt volgende afschrijvingstermijnen :

Gebouwen

Ruwbouw niet-commerciële gebouwen	33 jaar
Inrichting niet-commerciële gebouwen	10 jaar
Ruwbouw commerciële gebouwen	30 – 40 jaar
Inrichting commerciële gebouwen	9 – 10 jaar

Hardware

5 jaar

Installaties

10 jaar

Koffers

10 – 20 jaar

Lichtreclames

3 – 5 jaar

Machines en materiaal

3 – 5 jaar

Meubilair

10 jaar

Rollend Materieel

4 – 5 jaar

Onderhouds- en reparatiekosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de periode waarin deze kosten worden gemaakt. De kosten van reserveonderdelen worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven als deze uitgaven toekomstige economische voordelen voor de Groep opleveren. De mogelijke boekwaarde van de vervangen onderdelen wordt niet langer in de balans opgenomen.

De winst of het verlies als gevolg van de opname van een actief uit de balans als gevolg van een buitenbedrijfstelling of verwijdering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening. Als een actief wordt vernietigd, wordt het resterende af te schrijven bedrag onmiddellijk geboekt in de winst- en verliesrekening.

Als een materieel vast actief wordt aangehouden voor verkoop, wordt het geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden de afschrijvingen stopgezet en wordt het actief gewaardeerd tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus kosten van verkoop.

8.12. Andere immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm dat alleen in de balans wordt opgenomen als het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen die aan het actief kunnen worden toegeschreven naar de entiteit zullen vloeien en dat de kosten ervan betrouwbaar kunnen bepaald worden.

Andere immateriële vaste activa hebben betrekking op software die intern is gekocht of gecreëerd voor intern gebruik en gekochte klantenbestanden. Voor intern gegenereerde software worden alleen de ontwikkelingskosten geactiveerd die direct zijn toe te rekenen aan de software die is voltooid en effectief wordt gebruikt om economische voordelen te genereren.

Een immaterieel vast actief wordt bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs. Vervolgens wordt het kostenmodel toegepast. De software wordt tegen kostprijs in de balans opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en eventuele gecumuleerde waardeverminderingen. Software- en klantenbestanden worden lineair afgeschreven. Het af te schrijven bedrag van een immaterieel vast actief komt overeen met de kostprijs verminderd met de restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde.

Voor immateriële vaste activa worden volgende afschrijvingsperioden toegepast :

Intern ontwikkelde software	3-10 jaar
Verworven software	5-10 jaar
Klantenbestanden	10 jaar

8.13. Overheidsteun

De ECB als supra-nationale publieke instelling binnen de Europese unie wordt door de Groep als een instantie gelijk aan lokale, nationale of internationale overheden, overheidsinstellingen beschouwd.

De gunstigere voorwaarden die zijn opgenomen binnen haar langerlopende herfinancieringsoperaties (TLTRO operaties) worden dan ook als overheidssubsidie aangemerkt. De waarde van het voordeel wordt bepaald als het verschil tussen het ontvangen bedrag en de initiële waarde van de lening in overeenstemming met IFRS 9 – Financiële instrumenten.

Ze worden op de balans uitgedrukt zodra met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat:

- de Groep de aan de subsidie gekoppelde voorwaarden zal vervullen;
- de subsidies ontvangen zullen worden

Ze worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen over de perioden waarin de gerelateerde kosten die ze beogen te compenseren zijn opgenomen.

8.14. Bedrijfscombinaties (IFRS 3)

Overnames worden verwerkt op basis van de overnamemethode. De Groep koopt de netto-activa en neemt de verworven activa en de overgenomen verplichtingen op (inclusief voorwaardelijke verplichtingen). De verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum.

Een voorwaardelijke verplichting verworven in een bedrijfscombinatie wordt opgenomen wanneer het een bestaande verplichting is die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald.

Goodwill betaald bij de verwerving van ondernemingen uit de consolidatiekring (een dochtermaatschappij) wordt in de balans opgenomen als immaterieel actief en wordt initieel op de overnamedatum tegen kostprijs gewaardeerd, zijnde het positieve verschil tussen de kostprijs van de bedrijfscombinatie en het belang van de Groep Crelan in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen. Negatieve goodwill wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Goodwill verworven tijdens een bedrijfscombinatie wordt niet afgeschreven. De Groep Crelan onderwerpt de goodwillbeoordeling aan een jaarlijkse waardeverminderingstest, of meer dan eens per jaar als bepaalde gebeurtenissen aangeven dat de boekwaarde hoger kan zijn dan de realiseerbare waarde. Eerder opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill worden niet teruggenomen.

De jaarlijkse goodwill-waarderingstest is gebaseerd op het discounted cash flow-model. Indien de netto actuele waarde van de winstprognoses, op basis van het strategisch plan van de betreffende dochteronderneming, lager is dan de opgenomen goodwill, wordt het verschil tussen de twee bedragen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. De actualisatievoet komt overeen met de risicovrije rentevoet plus een risicopremie afhankelijk van het risicoprofiel van de betreffende dochteronderneming.

8.15. Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa

De Groep beoordeelt op elke verslagdatum of er een indicatie is voor een mogelijk waardeverlies van een niet-financieel actief. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt opgenomen als de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde. Deze realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de intrinsieke waarde.

De boekwaarde van niet-financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de waardevermindering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening voor de lopende verslagperiode.

Als het bedrag van de waardevermindering van niet-financiële activa (exclusief goodwill) in een volgende periode daalt en de daling objectief kan worden gekoppeld aan een gebeurtenis die zich na de waardevermindering heeft voorgedaan, wordt het eerder opgenomen waardeverlies teruggenomen.

8.16. Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

Voorzieningen zijn verplichtingen met onzekerheid over de omvang van toekomstige uitgaven en wanneer deze moeten worden gemaakt. De Groep neemt een voorziening op in de balans als - op balansdatum - een verplichting voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, als het waarschijnlijk is dat de verplichting een uitgaande kasstroom vereist en als de verplichting betrouwbaar kan worden geschat.

Binnen de Groep Crelan hebben voorzieningen voornamelijk betrekking op juridische zaken, schadegevallen, belastingverplichtingen en pensioenverplichtingen.

- Voor juridische zaken en schadegevallen worden voorzieningen individueel berekend (per juridisch dossier of per schadegeval), op basis van de aan de begunstigden verschuldigde bedragen. Het bedrag en de toewijzing van toekomstige kasstromen is onzeker en hangt af van de timing van juridische zaken of schadegevallen.
- Voor voorzieningen voor pensioenverplichtingen verwijzen we naar het hoofdstuk betreffende personeelsbeloningen (zie toelichting 8.18. & 4.13.).
- Alle individualiseerbare verplichtingen met onzekerheden over de omvang van toekomstige kosten en wanneer deze kosten zullen worden gemaakt en die niet in de bovenstaande categorieën kunnen worden opgenomen, worden opgenomen in andere voorzieningen.

Een voorwaardelijke verplichting wordt aangegeven als de Groep een potentiële verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, maar waarvoor het onwaarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk zal zijn ; of waarvan de aansprakelijkheid niet betrouwbaar kan worden bepaald.

Voorwaardelijke activa (rechten) worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is.

8.17. Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen voor alle rentedragende instrumenten met behulp van de effectieve rentemethode. Deze methode wordt gebruikt om de afschrijving van een financieel actief of een financiële verplichting te berekenen en rentebaten en -lasten toe te wijzen aan de betreffende periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die exact de verwachte stroom van toekomstige betalingen of kassaldi gedurende de verwachte levensduur van het financiële instrument verdisconteerd heeft ten opzichte van de netto-boekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rentevoet schat de Groep de kasstromen. Deze berekening omvat alle provisies en vergoedingen betaald of ontvangen door contractpartijen die een integraal onderdeel vormen van de effectieve rentevoet, evenals transactiekosten. Transactiekosten zijn de extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of vervreemding van een financieel actief of verplichting. Deze omvatten commissies betaald aan agenten, adviseurs, makelaars en effectenhandelaar, evenals heffingen door de regelgevende instanties, beurzen en diverse soorten van belasting.

Overlopende rente op derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

8.18. Voorzieningen en provisiebaten en -lasten

De Groep onderscheidt verschillende soorten commissies :

- In het geval van ontvangen commissies in ruil voor specifieke diensten, vindt opname in de resultatenrekening plaats wanneer de diensten worden verleend. Dit is het geval voor ontvangen commissies voor vermogensbeheer en verzekeringsactiviteiten.
- De productiecommissies betaald bij de productie van kredieten en kasbons worden gespreid over de duur van de betreffende kredieten en kasbons en opgenomen in de winst- en verliesrekening op basis van de effectieve rentevoet.
- De overige provisies met betrekking tot kredieten en kasbons worden jaarlijks verrekend en opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.19. Dividenden

Ontvangen dividenden worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer het definitieve recht om ze te innen wordt vastgesteld.

8.20. Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen

Winsten en verliezen gerealiseerd op verkopen en stopzettingen van financiële instrumenten geclassificeerd als 'hold to collect & sell', geven het verschil weer tussen de ontvangen opbrengsten en de initiële boekwaarde van het verkochte actief of passief, na aftrek van een mogelijke waardevermindering die had kunnen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening, en na rekening te hebben gehouden met de impact van eventuele aanpassingen als gevolg van afdekking.

Het verschil tussen de reële waarde van financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden aan het einde van de huidige periode en aan het einde van de vorige periode is opgenomen in de "Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". Voor derivaten wordt de schommeling van de reële waarde tijdens de periode (exclusief opgebouwde rente) ook opgenomen in deze sectie. De schommeling van de reële waarde van afdekkingsderivaten wordt samen met de schommeling van de reële waarde van het ingedekt risico op een afzonderlijke lijn gepresenteerd. Opgelopen rente wordt opgenomen in rentebaten en -lasten.

Niet-gerealiseerde winsten of verliezen op 'hold to collect & sell' financiële activa die in het eigen vermogen zijn opgenomen (binnen de lijn 'andere componenten van het eigen vermogen' wat betrekking heeft op overige onderdelen van het totaalresultaat – OCI), worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen

wanneer de relevante financiële instrumenten worden verkocht of wanneer een bijzonder waardeverminderingverlies wordt opgenomen.

Zowel niet-gerealiseerde als gerealiseerde winsten of verliezen met betrekking tot eigen vermogensinstrumenten blijven binnen de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) met uitzondering van de ontvangen dividenden (cfr. 8.14).

8.21. Inkomstenbelastingen

Deze post bevat de huidige en uitgestelde belastingen voor het boekjaar.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van de activa en verplichtingen en hun fiscale waarde.

Voor de belastingverplichtingen voor het boekjaar worden voorzieningen opgenomen op basis van het verwachte belastingbedrag volgens de belastingtarieven die gelden op de afsluitingsdatum.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen wanneer een aftrekbaar tijdelijk verschil ontstaat tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van een actief of verplichting. Erkenning is alleen mogelijk voor zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst belastbare winst beschikbaar zal zijn en waarvoor tijdelijke verschillen kunnen worden toegerekend.

Uitgestelde belastingen worden berekend op basis van het verwachte belastingtarief gedurende het jaar van realisatie van het actief of de afwikkeling van de verplichting.

8.22. Lease-overeenkomsten

De Groep als leasinggever

De Groep Crelan opereert als leasinggever (lessor) en verleent alleen financiële lease-overeenkomsten aan zijn klanten. Bijna alle risico's en voordelen die inherent zijn aan het eigendom van het actief (behalve juridisch eigendom) worden overgedragen aan de leasingnemer (lessee). Bovendien is het mogelijk dat een overdracht van eigendom plaatsvindt aan het einde van het contract.

Financiële leaseovereenkomsten worden in de balans initieel opgenomen als vorderingen voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease. De netto-investering in een financiële lease komt overeen met de bruto-investering in het financieringscontract, verdisconteerd tegen de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst. Het bedrag van de vordering impliceert ook de direct toerekenbare initiële kosten evenals de restwaarde van de leaseovereenkomst, namelijk de vastgestelde waarde waartegen de leasingnemer het geleasde actief aan het einde van het contract kan verwerven.

De effectieve rentevoet wordt berekend op basis van toekomstige kasstromen. Op basis van deze effectieve rentevoet worden toekomstige kasstromen op balansdatum teruggenomen om te komen tot een netto contante waarde, die overeenkomt met de reële waarde van het geleasde actief (inclusief direct toerekenbare initiële kosten).

Niet-verworven financiële inkomsten komen overeen met het verschil tussen de bruto-investering en de netto-investering in de lease-overeenkomst en worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening op basis van de hierboven genoemde effectieve rentevoet, verdeeld over de duur van de vordering.

Leasevorderingen worden in de balans opgenomen tegen hun nettowaarde, dat wil zeggen na aftrek van de eventuele bijzondere waardeverminderingen hierop.

De Groep als leasingnemer

Als gevolg van de wijzigingen in IFRS 16 (Lease-overeenkomsten), moeten bedrijven vanaf 1 januari 2019 de huurverplichtingen weergeven waaraan ze zijn blootgesteld. Deze verplichtingen worden vertegenwoordigd door een gebruiksrecht (Right-of-Use) op activa en door een huurverplichting (Lease Liabilities) aan de passiefzijde.

De contracten waarop de nieuwe norm betrekking heeft, betreffen met name huurgebouwen, bedrijfswagens en betaalterminals. Omdat de impliciete rentetarieven niet beschikbaar zijn, werkt Crelan de periodieke bedragen bij met de passende rente voor elk product⁷.

Op basis van het immaterialiteitsprincipe (IAS8.8) heeft AXA Bank Belgium IFRS16 tot op heden niet toegepast.

8.23. Personeelsbeloningen

Voordelen op korte termijn

Kortetermijnpersoneelsbeloningen zoals lonen, salarissen en sociale lasten worden ten laste genomen van de periode waarin de prestaties werden verricht. Niet-gedisconteerde voorzieningen worden aangelegd als onderdeel van de uit te betalen uitkeringen het jaar volgend op het einde van het lopende boekjaar (bijvoorbeeld vakantiegeld, bonussen, enz.).

Ontslagvergoedingen worden echter alleen erkend wanneer een oorzakelijk verband kan worden aangetoond.

Pensioenverplichtingen

De Groep heeft verschillende toegezegde bijdrageregelingen en verschillende toegezegde pensioenregelingen. De pensioenverplichtingen worden allemaal gefinancierd door de betaling van bijdragen aan verzekeringsmaatschappijen.

Met betrekking tot toegezegde bijdrageregelingen betalen de werkgever en de werknemer periodiek een vast bedrag voor de opbouw van het pensioenkapitaal. Deze vaste bijdrage wordt opgenomen als een verplichting enerzijds en als een last anderzijds in de periode waarin de werknemer prestaties heeft geleverd.

In overeenstemming met de Belgische wetgeving die geldt voor de pensioenregelingen van de tweede pijler (de wet op de aanvullende pensioenen), moeten alle Belgische pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen onder de IFRS-standaarden worden beschouwd als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen.

Voor toegezegde pensioenregelingen worden periodieke uitgaven bepaald op basis van actuariële berekeningen die ten minste eenmaal per jaar worden uitgevoerd. De PUC-methode wordt enerzijds gebruikt om de contante waarde te berekenen van de bruto-verplichtingen die in de balans moeten worden opgenomen, en anderzijds, voor de berekening van de pensioenkosten ten laste van het dienstjaar, die in de winst- en verliesrekening worden verwerkt.

De pensioenkosten van de geleverde diensten worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening, tenzij de vergoeding niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk wordt toegezegd. In dat geval worden de pensioenkosten van de geleverde diensten lineair ten laste genomen over de gemiddelde periode die is verstreken totdat de prestaties onvoorwaardelijk werden aangevat.

Tot en met 31 december 2010 waren de netto cumulatieve actuariële winsten en verliezen die de corridor overschreden (het hoogste bedrag overeenkomend met 10% van de contante waarde van bruto

⁷ Gebruikte rentes voor respectievelijk gebouwen, bedrijfswagens en geldautomaten : de 10-jarige hypotheekrente, de 5-jarige autolening rente en de 7-jarige professionele lening rente.

verplichtingen en 10% van de reële waarde van fondsbeleggingen), ten laste van de winst- en verliesrekening, gespreid over de resterende dienstjaren van de werknemers die deelnemen aan het plan.

Sinds 1 januari 2011 zijn actuariële winsten en verliezen volledig opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten voor de periode waarin ze zich voordoen. Hiertoe werden, in overeenstemming met IAS 8 betreffende wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, de jaarrekeningen afgesloten op 31 december 2009 en 31 december 2010 gewijzigd.

De fondsbeleggingen van de Groep omvatten in aanmerking komende verzekeringscontracten overeenkomstig IAS 19. Verzekeringscontracten worden opgesteld door niet-verbonden verzekeraars en de opbrengsten van deze contracten kunnen alleen worden gebruikt om personeelsbeloningen te financieren onder toegezegde pensioenregelingen.

Andere langetermijnvoordelen

Voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen, die na het jaar na de afsluitingsdatum van de lopende periode betaald worden (zoals langetermijnbonussen, bruggpensioen en hospitalisatie-verzekering), geldt eveneens een berekening van de contante waarde van de bruto-verplichtingen. De actuariële verschillen ingevolge periodieke herziening van de veronderstellingen en schattingen worden echter onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.24. Geldmiddelen, kasequivalenten en kasstromen

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten de contanten, saldi bij centrale banken en andere financiële activa met een maximale looptijd van drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Crelan stelt zijn operationele kasstromen vast volgens de indirecte methode. Volgens deze methode wordt het nettoresultaat voor de periode aangepast om rekening te houden met niet-monetaire transacties, uitgestelde belastingen, voorzieningen, wijzigingen in schulden of handelsvorderingen, evenals inkomsten en uitgaven met betrekking tot investerings- of financieringsstromen.

8.25. Effecten van wisselkoerswijzigingen

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden bij de eerste opname omgerekend in EUR tegen de dagkoers op de transactiedatum.

Daarna wordt dagelijks een monetair waarderingsproces uitgevoerd voor de monetaire componenten. Alle monetaire saldi die in vreemde valuta zijn overgebleven, worden omgerekend tegen de slotkoers van de maand. Alle positieve en negatieve verschillen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, ongeacht de ratingcategorie.

Niet-monetaire bestanddelen bij de Groep Crelan bestaan uitsluitend uit aandeleninstrumenten in vreemde valuta. Deze worden vooreerst gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens wordt er gekeken naar de waarderingscategorie. In het geval van de categorie financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden worden de wisselresultaten ingevolge omrekening tegen de slotkoers eveneens opgenomen in de winst- en verliesrekening als verandering in de reële waarde van het onderliggende instrument. In het geval van de categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt dit wisselresultaat uitgesteld in het eigen vermogen.

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden omgezet in EUR wanneer ze op de balansdatum worden verwijderd op de dag van de transactiedatum.

In het geval van niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta behorende tot de categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt het volledige wisselresultaat tussen de eerste opname en de verwijdering uit de balans als gerealiseerde meer- of minderwaarde in de winst- en verliesrekening opgenomen.

8.26. Eigen vermogen

Eigen vermogen omvat kapitaal uitgegeven via gewone aandelen en coöperatieve aandelen, de reserve uit de herwaardering van de reële waarde van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI, evenals de reserves uit ingehouden winsten.

Daarnaast bevat het eigen vermogen eveneens alle uitgegeven financiële instrumenten of onderdelen hiervan die op basis van hun economische kenmerken van de contractuele overeenkomst als eigen vermogensinstrument dienen geklasseerd.

Belangrijk onderscheid met de classificatie als schuldinstrument hierbij is dat Crelan groep niet verplicht kan worden tot :

- levering van geldmiddelen of financiële activa
- omruiling in financiële instrumenten die potentieel nadelig kunnen zijn
- om een variabel aantal van haar eigen vermogensinstrumenten te leveren

Zowel de uitkeringen van dergelijk instrument evenals de bijhorende transactiekosten van uitgifte worden rechtstreeks afgetrokken van het eigen vermogen.

8.27. Technische voorzieningen

Verzekeringsvoorziening

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes ("Universal Life" -techniek) en wordt voor elk verzekeringscontract afzonderlijk berekend.

Elke individuele overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Geldstortingen (cash-in-flows) en geldopnames (cash-out-flows) worden daarop geregistreerd. Cash-in-flows zijn bijvoorbeeld premiebetalingen door de verzekeringnemer. Cash-outflows zijn bijvoorbeeld berekeningen van beheerskosten en verzekerde risico's.

De activa van de verzekeringsrekening (ook wel reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in een of meer soorten beleggingen, waardoor een rendement wordt gegenereerd ten gunste van de verzekeringnemer.

De reserves worden generiek berekend voor alle genomen risico's (overlijden door welke oorzaak dan ook, onopzettelijk overlijden, successief overlijden, arbeidsongeschiktheid) om structureel vergrijpingsreserves te creëren (arbeidsongeschiktheid) en risicoreserves, bovenop de reserves die door de verzekeringnemer opgevraagd kunnen worden.

Voorziening voor schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden door de schadebeheerder individueel bepaald op basis van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer de vergoeding betrekking heeft op de toewijzing van een periodieke betaling, wordt de voorziening berekend als de contante waarde van verwachte toekomstige toewijzingen.

8.28. IFRS 4 verzekeringscontracten

Toereikendheidstest

De Groep Crelan bepaalt aan het einde van elke verslagperiode of de opgenomen verzekeringsverplichtingen voldoende zijn. Als de opgenomen verzekeringsverplichtingen onvoldoende zijn, wordt het tekort volledig in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De activa van herverzekeraars worden in de balans opgenomen. Als er objectieve aanwijzingen zijn die erop wijzen dat niet alle bedragen uit het herverzekeringscontract zullen worden geïnd, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verlaagd en wordt de waardevermindering in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

8.29. Bijkomende informatie

8.29.1. Belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid

Het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist een bepaald aantal schattingen en veronderstellingen. Hoewel alle beschikbare informatie wordt gebruikt om deze schattingen en veronderstellingen zo betrouwbaar mogelijk te maken, kunnen de werkelijke resultaten hiervan afwijken.

De schattingen en veronderstellingen worden voornamelijk op de volgende gebieden gemaakt :

- schatting van de realiseerbare waarde in geval van bijzondere waardeverminderingen ;
- bepaling van de reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten;
- waardering van de CVA en DVA op derivaten en op financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies;
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële vaste activa;
- schatting van de bestaande verplichtingen als gevolg van gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van pensioenverplichtingen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van de technische reserves;
- schatting van uitgestelde belastingvorderingen;
- de bepaling van de afdekkingsreserve bij het toepassen van de reële waarde afdekking;
- het bepalen van controle bij het opstellen van de consolidatiekring;
- inschatting van de in aanmerking komende toekomstige kredietproductie bij de toetsing van de voorwaarden met betrekking tot de langerlopende herfinancieringsoperaties;
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van andere voorzieningen.

8.29.2. Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die bestonden op de balansdatum (bijvoorbeeld bijkomende informatie over reeds gemaakte schattingen), zullen een aanpassing van de jaarrekening vereisen, indien materieel.

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die ontstonden na de balansdatum (bijvoorbeeld evolutie van de dollar of de reële waarde van effecten), zullen geen aanpassing vereisen in de balans, de winst- en verlies, de staat met de mutaties in het eigen vermogen of het kasstroomoverzicht. Indien echter materieel, wordt informatie geleverd over de aard en de geschatte financiële impact om te vermijden dat de jaarrekening misleidend zou kunnen zijn.

8.29.3. Wijzigingen in de schattingen en in de waarderingsgrondslagen

Indien het moeilijk is om te beslissen of het gaat om een schattingswijziging dan wel een wijziging in de waarderingsgrondslag, wordt op basis van de IFRS-regelgeving, geopteerd voor een schattingswijziging.

Een schattingswijziging wordt prospectief toegepast. Voor zover een schattingswijziging leidt tot wijzigingen in activa en verplichtingen, of betrekking heeft op een component van het eigen vermogen, wordt deze wijziging verwerkt in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden, door de boekwaarde van het betreffende actief, de desbetreffende verplichting of de desbetreffende component van het eigen vermogen te wijzigen.

In het geval van een wijziging in de waarderingsgrondslag dient deze retrospectief te worden toegepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om de periode gebonden gevolgen te bepalen van een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving op vergelijkende informatie van een of meer voorgaande verslagperioden, wordt de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving toegepast op de boekwaarde van activa en verplichtingen vanaf het begin van de vroegste periode (de vroegste periode kan de verslagperiode zijn) waarvoor retrospectieve toepassing mogelijk is. Hierbij wordt voor die periode het beginsaldo van elke desbetreffende component van het eigen vermogen dienovereenkomstig aangepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect, aan het begin van de verslagperiode, van de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op alle voorgaande verslagperioden te bepalen, wordt de vergelijkende informatie aangepast om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe te passen vanaf het vroegste tijdstip waarop dit praktisch haalbaar is.

In deze gevallen wordt een bijkomende documentatie hieromtrent geleverd in de toelichting.

Jaarverslag 2021

Groep Crelan

 Groep Crelan

Jaarverslag 2021

Groep Crelan

Op 31/12/2021 nam Crelan AXA Bank Belgium over. Sindsdien is Crelan Groep met drie bankenmerken zichtbaar in het straatbeeld: Crelan, Europabank en AXA Bank Belgium.

De samenwerking tussen deze drie banken zal in de komende jaren het succes van de groep mee bepalen. Enerzijds is samenwerking belangrijk om de integratie van Crelan en AXA Bank Belgium tegen de lente van 2024 voor te bereiden. Anderzijds willen we de synergieën binnen Crelan Groep verder optimaliseren.

In dit jaarverslag zal je als illustratie dan ook regelmatig foto's zien die deze samenwerking uitbeelden en die door collega's van AXA Bank Belgium, Europabank en Crelan zijn ingezonden.

In overeenstemming met artikel 105 van het Vennootschapswetboek vormen de cijfers in dit rapport een verkorte versie van de officieel gepubliceerde jaarrekeningen van de Groep Crelan, afgesloten op 31 december 2021. Het handelt om de geconsolideerde jaarrekeningen onder IFRS. Voor deze gepubliceerde jaarrekeningen leverde onze commissaris een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud.

De in dit jaarverslag vermelde cijfers kunnen betrekking hebben op het geheel van de Groep Crelan en op de individuele entiteiten, namelijk de bank Crelan, Europabank en AXA Bank Belgium. De volledige geconsolideerde jaarrekening kan opgevraagd worden bij General Office, via e-mail: general.office@crelan.be.

inhoud

Terugblik van de CEO op 2021	6
Wie zijn we?	9
Structuur en aandeelhouderschap	11
2021 in een oogopslag	13
De markten	13
Tendensen bij Crelan bank	15
In de kijker	17
Kerncijfers Groep Crelan 2021	20
Onze toekomstvisie, toegelicht door de CEO en de voorzitter	22
Geconsolideerd bestuursverslag van Groep Crelan, boekjaar 2021	25
Resultaten en synergieën van de groep en haar leden	26
Resultaten Crelan NV	26
Resultaten Crelan Insurance	29
Resultaten Europabank	29
Resultaten AXA Bank Belgium	31
Synergieën	33
Balans en resultatenrekening	34
Corporate governance	42
Raden van Bestuur en Directiecomités	42
Verslag van de commissaris	48
Statutaire wijzigingen	48
Deugdelijk bestuur	48
Beloningsbeleid	49
Evaluatie van de governance	49
Crelan, een bank die evolueert	51
Initiatieven naar de klanten	51
Initiatieven naar het personeel	56
IT-ontwikkelingen en projecten in ontwikkeling	59
Het beheer van de portefeuille	60
Crelan, een veilige bank	61
Algemeen risk management	61
Compliance	64
Interne audit	65
Inspectie van het Net	65
Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank	67
Een duurzame werking bij Crelan	67
Bedanking	70

“Samen-werken is op elkaar kunnen rekenen. Dit vormt de basis van het succes van ons kantoor en dat van Crelan Groep.”

Crelan-kantoor De Zutter-Vande Ginste in Tielt

Hoewel corona in het afgelopen jaar minder impact had op onze samenleving dan het crisisjaar 2020, hield de pandemie ons toch nog stevig in haar greep.

De economische activiteit deed het duidelijk beter onder meer door de verhoogde consumptiegraad tijdens de periodes van lagere besmettingsgraad en de doeltreffendheid van de financiële steunmaatregelen op federaal niveau en op het niveau van de gefedereerde entiteiten.

Jammer genoeg waren deze heroplevingen van korte duur en werkten de frequentere onderlinge contacten opnieuw stijgende besmettingscijfers in de hand. Naar het jaareinde nam de onzekerheid rond de nieuwe Omikron-variant de bovenhand. Bevoorradingsproblemen zorgden voor onvoldoende aanbod tegenover de gestegen consumptievraag.

Deze evolutie en de torenhoge energieprijzen deden het schrikbeeld van een sterk stijgende inflatie opnieuw opdruken of zelfs van stagflatie in 2022 als gevolg van de inval in Oekraïne, waarvan niemand de gevolgen kan voorspellen.

In 2021 maakten meer consumenten gebruik van de digitale betalingsfaciliteiten en van contactloze betalingen. De manier waarop naar de werkorganisatie wordt gekeken wijzigde eveneens in belangrijke mate. Ook bij Crelan - waar in de pre-coronaperiode twee dagen thuiswerk per week al mogelijk was - schakelden we nog een versnelling hoger met de mogelijkheid tot een extra dag thuiswerk per week en meer flexibiliteit in de eigen werkplanning. Het is een verhaal van rechten en plichten en in de praktijk merken we dat het werkt en geapprecieerd wordt door de collega's die een sterk verlangen hebben naar autonomie, verantwoordelijkheid en leergierigheid.

Appreciatie kregen we ook van de klanten voor de manier waarop we opnieuw steeds vlot beschikbaar zijn gebleven. Via digitale weg of op afspraak wanneer nodig, maar ook zonder afspraak op kantoor van zodra het mogelijk

was en mits het respecteren van de nodige veiligheids- en hygiëne maatregelen.

Dat leidde opnieuw tot mooie productieresultaten. Het bedrag aan toegekende kredieten steeg met 5,9% terwijl de klantendeposito's 5,6% aandikten en de verkoop van buitenbanciersproducten (fondsen, notes, beleggingsverzekeringen ...) 24,2% hoger ging.

De Groep Crelan sloot 2021 alvast schitterend af met de overname van AXA Bank Belgium op de laatste dag van het jaar. Tot voor kort was Crelan qua omvang een less significant financial institution, maar toch hebben we een grotere bank onder toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) kunnen overnemen. Dat is een primeur voor België en ook op Europees vlak komt dit zelden voor.

Door de overname wordt Crelan Groep de vijfde financiële bankengroep naar balanstotaal bij de Belgische retailbanken. We verwerven ook het statuut van significant financial institution en zullen dus rechtstreeks opgevolgd worden door de ECB.

We zijn dankbaar voor het vertrouwen dat de toezichthouders ons schenken en we willen hiermee verantwoordelijk omgaan.

In het straatbeeld verandert er momenteel nog niets. Crelan en AXA Bank blijven aparte banken. Maar intussen bereiden de Crelan- en AXA Bank-teams enthousiast de integratie van beide banken voor.

De fusiebank staat gepland voor de lente van 2024. Het is onze ambitie om de integratie van beide banken zo geruisloos als mogelijk voor onze klanten te realiseren en hen door de gebundelde kennis en ervaring een nog betere service aan te bieden.

Philippe Voisin,
CEO Crelan en AXA Bank Belgium

Terugblik van de CEO op 2021

Wie zijn we?

De Groep Crelan, dat zijn 4.869 enthousiaste medewerkers – zowel personeelsleden als zelfstandige bankagente met hun medewerkers – die elke dag het beste van zichzelf geven voor bijna 1,8 miljoen klanten.

De financiële groep wordt gevormd door de cv CrelanCo, de nv Crelan, de nv Europabank en de nv AXA Bank Belgium. Ze neemt naar balanstotaal de vijfde plaats in van de Belgische retailbanken.

In het straatbeeld is de groep Crelan dus vertegenwoordigd met drie bankenlogo's: Crelan, AXA Bank en Europabank.

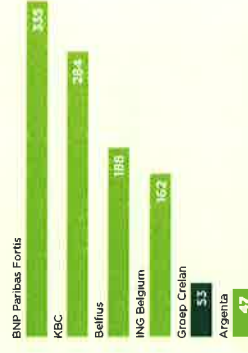
CrelanCo is de enige en voor 100% aandeelhouder van Groep Crelan. Het maatschappelijk kapitaal van deze erkende coöperatieve vennootschap wordt gevormd door de participatie van **meer dan 274.000 coöperatieve aandeelhouders**. Deze laatste zijn dus allemaal een stukje mede-eigenaar van onze bankengroep.

De coöperatieve wortels van Crelan gaan terug tot de jaren zestig en vinden hun oorsprong in de sterke band die de bank heeft met de Belgische land- en tuinbouwsector. De eerste coöperatieve kassen zamelden

spaargelden onder de landbouwers in, waarmee de bank op haar beurt landbouwkredieten kon toestaan. Vanaf de jaren negentig traden de coöperatieve kassen ook toe tot de aandeelhoudersstructuur van Crelan en speelden zo een belangrijke rol in de privatisering van de oorspronkelijk financiële staatsinstelling. Sinds november 2015 zijn alle toenmalige coöperatieve kassen gefusioneerd en is CrelanCo de volledige aandeelhouder.

De groep Crelan is dus naast een coöperatieve ook een 100% Belgische bankengroep met het beslissingscentrum in eigen land en met een aanbod en dienstverlening die zich uitsluitend op de Belgische markt richten.

Balanstotaal 2020
(milyard euro)

De bank Crelan is **een federatie van kredietinstellingen**, gevormd door Crelan nv en haar aandeelhouders, cv CrelanCo. Tussen beide geldt een volledige solidariteit.

Crelan biedt een ruim aanbod bank- en verzekeringsproducten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's. Crelan wil aan haar klanten geen producten maar totaaloplossingen aanbieden met betaalformules, spaar- en beleggingsproducten, kredietvormen en verzekeringspolissen. Crelan maakt hiervoor gebruik van een eigen productaanbod dat ze vervolledigt met producten van een aantal partners, die elk een referentie zijn binnen hun domein. Het gaat dan over schadeverzekeringen van AXA Belgium, levensverzekeringen van Allianz en beleggingsformules van Amundi en Econopolis Wealth Management.

Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner

Anders dan de naam doet vermoeden is Europabank een Belgische bank, met een Gentse thuisbasis en maakt ze al sinds 2004 deel uit van de groep Crelan.

Als dochteronderneming van Crelan biedt Europabank een specifiek producten- en dienstengamma aan voor particulieren en ondernemers. Ze is vooral bekend voor haar **specialisatie in consumentkrediet**. Handelaars en ondernemers kennen de

AXA Bank Belgium is de jongste telg en meeten ook de grootste entiteit van de Groep Crelan. AXA Bank Belgium is sinds 31/12/2021 **de zusterbank van Crelan** nadat Groep Crelan haar heeft overgenomen van de Franse internationale verzekeraar AXA Group.

AXA Bank Belgium maakt haar klanten, Belgische gezinnen en ondernemers sterker

van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

Vraag je onze klanten waarom ze voor Crelan kiezen, dan is **de vertrouwensband** die ze hebben met hun Crelan-bankagent steevast één van de redenen. We gaan er dan ook prat op om financieel advies dicht bij de klant te brengen. Niet alleen via digitale bankkanalen, maar ook via ons netwerk van zelfstandige bankagenten die de lokale buurt en hun klanten goed kennen. Meer dan 460 kantoordeuren staan dagelijks voor onze klanten open.

Tevreden Klanten bereik je enkel via tevreden medewerkers. Daarom schenkt Crelan continu aandacht aan het welzijn op het werk en mocht de bank in 2021 voor de zesde keer op rij het label van Top Employer ontvangen.

Duurzame beslissingen en maatschappelijk engagement onder meer via Crelan Foundation vinden we een evidentie.

bank ook als **verwerker van transacties met debetkaarten en de kredietkaarten Visa en MasterCard** en als aanbieder van **financiële leasing en renting**.

De bank telt 47 bankkantoren.

In tegenstelling tot Crelan en AXA Bank Belgium werkt Europabank niet met een kantorennet van zelfstandige bankagenten, maar uitsluitend met personeelsleden.

door hen proactief te begeleiden in de opbouw en het beheer van hun vermogen, via advies op maat voor woonkredieten en beleggingen. De bank is lokaal verankerd dankzij haar netwerk van zelfstandige bankagenten. Gebruiksvriendelijke digitale tools en persoonlijk contact gaan bij haar hand in hand. Hiervoor mocht de bank in de laatste vijf jaar meerdere awards ontvangen waaronder deze van meest innovatieve bank in 2021 toegekend door de klanten.

Binnen de groep wordt er op commercieel, technisch en financieel vlak samengewerkt.

Meer informatie over de geschiedenis van Crelan en de Groep Crelan vindt u op www.crelan.be.

De cijfers in onderstaande tabel houden rekening met de samenstelling na de overname van AXA Bank Belgium en de verkoop van Crelan Insurance.

Bedrijf	Aantal medewerkers	Aantal kantoren	Aantal klanten	Aantal coöperatieve aandeelhouders	Actief in
Crelan	2.270*	467	758.207	274.003	België
Europabank	351	47	168.092	-	België
AXA Bank Belgium	2.248**	367	873.226	-	België

*722 personeelsleden en 1.549 medewerkers in het zelfstandig agentennet
**726 personeelsleden en 1.522 medewerkers in het zelfstandig agentennet

Structuur en aandeelhouderschap

De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. Tussen beide is er een volledige solidariteit en daarom worden de resultaten van de NV Crelan en de CV CrelanCo geglobaliseerd.

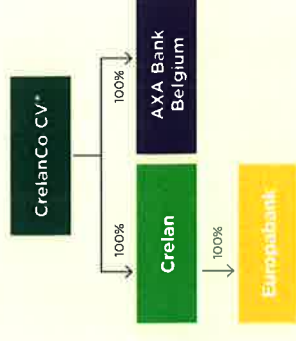
De CV CrelanCo bezit 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is op 31 december 2021 in handen van 274.003 coöperatieve aandeelhouders. Crelan is dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering.

Het Directiecomité van de NV Crelan staat in voor het operationele beleid van zowel de NV Crelan, de CV CrelanCo als voor de NV AXA Bank Belgium.

Het geheel gevormd door de NV Crelan en de CV CrelanCo wordt in dit verslag als "Crelan" of "de Bank" aangeduid, terwijl de bredere

benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennoot-

Vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan

*De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is in overeenstemming met artikel 239 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

schappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie zijn opgenomen.

De rekeningen van Europabank zijn ingegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan volgens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Groep Crelan heeft geen bijkantoren.

Crelan en AXA Bank Belgium gaan voor een gemeenschappelijke toekomst

Wat meteen covalt zijn de sterke gelijkenissen tussen Crelan en AXA Bank qua productie, de dienstverlening met zelfstandige bankagenten, de klantenbenadering... Dat verklaart meteen ook waarom Crelan en AXA Bank Belgium momenteel een integratie voorbereiden tegen het voorjaar van 2024.

Door onze knowhow, ervaring en middelen te bundelen willen we het nog beter doen en meerwaarde creëren voor onze klanten, onze bankagenten en medewerkers en voor de bank zelf. Na de integratie zal de bank haar activiteiten verderzetten onder het Crelan-logo.

2021 in een oogopslag

De markten

CONTEXT

Drie thema's kenmerkten de mondiale economie in 2021: groei, inflatie en een normalisering van het monetaire beleid.

Naarmate de vaccinatiegraad toenam, hernam ook de economische activiteit en kon er na de zware schok van 2020 opnieuw groei genoteerd worden. Corona bleef wel nog steeds een versturende factor omwille van tijdelijke perioden met beperkingen tijdens nieuwe golven van besmetting. De combinatie van een toegenomen vraag en een verstoord aanbod deed op haar beurt de inflatie opveren.

Als antwoord hierop verstrengden eerst de opkomende economieën hun monetair beleid en kondigden daarna, op het einde van het jaar, ook de centrale banken van de geavanceerde economieën aan dat ze de steunmaatregelen geleidelijk zouden afbouwen.

Deze tendensen manifesteerden zich niet overal in dezelfde mate.

De Amerikaanse economie presteerde heel

sterk, ondanks grote toeleveringsproblemen van halffabrikaten en de daaruit voortvloeiende druk op de prijzen. Gunstige basiseffecten van het vorige semester, stijgende energieprijzen en de hoge vraag werkten het hoge inflatiecijfer tijdens de tweede helft extra in de hand.

Het herstel van de arbeidsmarkt zette zich verder en het zakenklimaat bleef gunstig. Deze evolutie zorgde voor een koerswijziging bij de Federal Reserve, die na een lange periode van ondersteunende maatregelen, tijdens haar laatste twee monetaire beleidscomités van het jaar een geleidelijke afbouw van haar activa-aankopen aankondigde.

De strenge beperkingen om de verspreiding van COVID-19 af te remmen, hielden de reliance in de eurozone in eerste instantie in een wurggreep. Die reliance kwam er wel in het tweede kwartaal door de gunstige invloed van de gestegen vaccinatiegraad en de heropening van verschillende sectoren. Op het einde van het jaar vertraagde de activiteit echter opnieuw door de onzekerheid in verband met de nieuwe omikronvariant.

Net zoals in Amerika veerde de inflatie in de gehele eurozone op door de verstoring van de mondiale industriële ketens, de sterke stijging van de energieprijzen, de gunstige basiseffecten en een hoge vraag als gevolg van de heropening van de economie. En ook hier verbeterde de arbeidsmarkt ondanks beperktere steunmaatregelen.

De ECB handhaafde wel een soepele houding en verleende aanzienlijke steun aan de economieën van de lidstaten, waarvan de regeringen eveneens bleven interveniëren via belangrijke begrotingsmaatregelen op nationaal niveau.

Bij de **opkomende economieën**, verliep 2021 eerder bewogen. Ook zij noteerden groei en een hoog inflatiecijfer. Hierdoor hadden hun centrale banken geen andere keuze dan de rente al vrij snel op te trekken en dat in tegenstelling tot hun tegenhangers in de geavanceerde landen.

China gaf prioriteit aan structurele in plaats van conjuncturele doelstellingen. In haar strijd tegen de toegenomen sociale ongelijkheid verscherpte de regering de regulering in verschillende sectoren zodat de werknemers

een groter aandeel in de verdeling van het nationale inkomen zouden verkrijgen. In Latijns-Amerika bepaalden, naast de covid- en inflatieproblemen, de politieke gebeurtenissen het economisch verloop.

IMPACT OP DE BEURZEN EN MARKTEN

De **aandelenmarkten** presteerden opnieuw sterk in 2021. Zo steeg de MSCI ACWI-index met 19,1%. Deze index heeft een wereldwijd portfolio en geeft dus een goede indicatie van de mondiale economische prestaties.

Vooraf de Verenigde Staten en Europa toonden sterke groei cijfers met respectievelijk 25,2% en 19,9%. De opkomende landen hadden het moeilijker waaronder vooral Brazilië (-18%) en China (-22,7%). De Chinese economie leed onder de sterke koersstijging van de dollar, de afgenomen steunmaatregelen en de verstrakking van de regels door de Chinese overheid.

Naaft de goede beursprestaties steeg ook de **rente op staatsobligaties** sterk. De Duitse 10-jarige rente sloot 2021 nog wel negatief af op -0,18 %, maar dit houdt wel een stijging met 40 basispunten op jaarbasis in. In de Verenigde Staten krom de rente op 10 jaar met 60 basispunten nog sterker en behaalde een niveau van 1,5 %.

Minder goed nieuws kwam van de energiemarkt met spectaculaire prijsstijgingen van 50 % voor Brent-olie en van meer dan 200 % voor gas. Op een bepaald moment piekte de gasprijs met meer dan 700 %.

Over het algemeen veerden ook de koersen van **industriële metalen** fors op. De koers in dollar steeg met 26 % voor nikkel, met 27 % voor koper en met meer dan 40 % voor aluminium. IJzererts bleef achter, met een daling van de koers in dollar van bijna 28% als gevolg van de crisis in de Chinese bouwsector.

Ook **goud** blonk minder omdat beleggers zich zorgen maakten over een mogelijke stijging van de reële Amerikaanse rentevoeten. Hierdoor daalde de koers op jaarbasis met 3,5%.

"If you don't believe in cooperation, watch what happens to a wagon when one wheel comes off. There is no power without cooperation."

Anne Giverson,
invest manager AXA Bank Belgium

Tendensen bij Crelan bank

SPAREN EN BELEGGEN

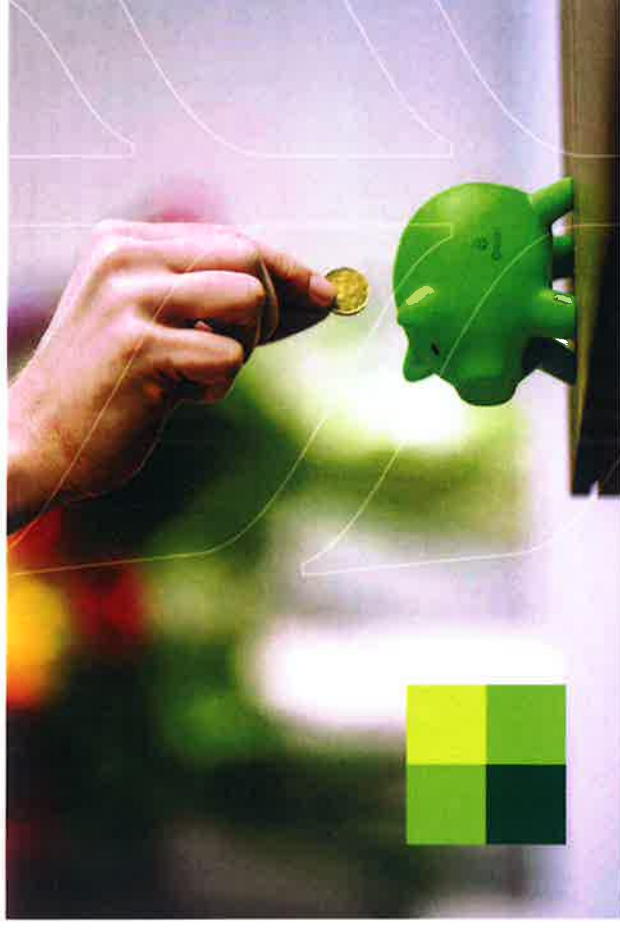
Drie tendensen markeerden 2021 op het vlak van sparen en beleggen: de verdere groei bij spaarrekeningen, de interesse voor beleggingsfondsen die zich doorzette en de inflatie op de zichtrekeningen die bleven stijgen.

De totale inlage op de gereguleerde spaarrekeningen en de Crelan Business Spaarrekeningen samen nam toe met 5,38% tot 14,6 miljard EUR.

De vlotte beschikbaarheid van de gespaarde gelden en de fiscaal gunstige behandeling van de rente overtuigen nog steeds vele spaarders. Daarnaast gebruiken beleggers de spaarrekening ook als een wachtrekening in functie van nieuwe beleggingsopportuniteiten. Toch was de aangroei van spaargeld minder sterk dan in 2020 en dat heeft veel te maken met het

gewijzigde uitgavenpatroon. Na de bijzonder zware impact van corona in 2020 spendeerden de klanten in 2021 opnieuw meer aan reizen, horeca bezoeken en aankopen.

De aanhoudende lage marktrente overtuigt nu al enkele jaren meer beleggers om de stap te zetten naar **beleggingsfondsen** omdat

de rendementsverwachting voor dergelijke beleggingen op lange termijn hoger ligt dan deze van de spaarrekening.

De beleggingsproductie steeg dan ook opnieuw sterk met 23,9%. De algemene fondsenproductie groeide met 39,9%. Hierbij noteerden we veel interesse voor de gemengde (profiel)fondsen en de aandelenfondsen. Ook beleggingen die inzetten op duurzaamheid (global ecology, climate action, water, sustainable value,...) konden op veel bijval rekenen.

De gestructureerde producten met kapitaalbescherming, notes en fondsen met een grote obligatie-allocatie, kasbons en termijnrekeningen waren dan weer minder in trek.

De productiegroei van de specifiek door Crelan gecommercialiseerde fondsen en notes met inbegrip van het pensioensparen bedroeg 28,23%. Deze groei in combinatie met de positieve marktvolatiliteit van de onderliggende waarden zorgden voor een stevige toename van de omloop bij deze producten met 20%. Meer in detail bedroeg de omloopstijging bij de fondsen 32,75% en bij het pensioensparen 16%. De omloop van coöperatieve aandelen bleef stabiel terwijl deze van structured notes een daling van 13% kende.

De toename van het aantal **zichtrekeningen**

bij Crelan enerzijds en anderzijds wellicht ook de lagere impuls bij klanten om gelden naar de spaarrekening over te schrijven door de lage marktrente, zorgden ook nu weer voor een stevige toename van de inlagen op de zichtrekeningen met 13,08%. Maar net zoals bij de spaarrekeningen is het gewijzigde uitgavenpatroon ook bij de zichtrekeningen verantwoordelijk voor een lagere aangroei dan in 2020.

KREDIETVERSTREKKING

Exclusief de interne herfinancieringen, bedroeg het uitbetaalde kredietbedrag bijna 3,5 miljard EUR, wat een stijging inhoudt van 5,9% of bijna 200 miljoen EUR meer dan in 2020.

Bij de particuliere kredieten noteerden we een stijging van de productie woonkredieten met 4,3%, terwijl ook de investeringskredieten bij professionele klanten - landbouw, KMOZ en Corporate - met gemiddeld meer dan 5% stegen.

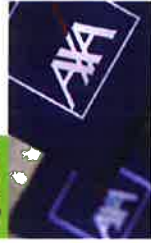

In de kijker

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste financieel economische gebeurtenissen bij Crelan. Een overzicht van de gebeurtenissen

met een specifiek duurzaam karakter hebben we opgenomen in het Duurzaamheidsverslag 2021 van Crelan.

1 januari

PARTNERSHIP AXA BELGIUM

Crelan en AXA Belgium starten een distributieakkoord op voor de verkoop van schadeverzekeringen. Crelan-agenten zullen dus voortaan vanuit hun statuut van verzekeringsmakelaar het uitgebreide productenaanbod van AXA Belgium aan de klanten kunnen aanbieden. Deze samenwerking is een onderdeel van het globale akkoord dat Crelan Groep en AXA Group sloten over de overname van AXA Bank Belgium door Crelan.

4 januari

UITBREIDING AANBOD DIGITALE KANALEN

Crelan-klanten kunnen voortaan de zichtrekening(en) die ze bij andere banken aanhouden toevoegen aan hun myCrelan-abonnement en in de Mobile app. Deze rekeningen kunnen ze vervolgens consulteren in de Crelan-omgeving. Vanaf augustus is het ook mogelijk om met deze rekeningen transacties uit te voeren via deze kanalen.

25 januari

VOOR DE ZESDE KEER TOP EMPLOYER

Crelan ontvangt voor het zesde opeenvolgende jaar het label van Top Employer. Deze erkenning wordt pas toegekend na een onafhankelijke en grondige screening van het HR-beleid in vergelijking met een internationale benchmark.

1 februari

KREDIETAAANBOD

Crelan is helemaal klaar om het Vlaams Renovatiekrediet aan haar klanten aan te bieden.

1 maart

UITBETALING DIVIDEND

Bij het uitbreken van de COVID-19-pandemie hadden de financiële toezichthouders dividendbetalingen door financiële instellingen tijdelijk bevroren. Dit omdat ze zich eerst een beter beeld wilden vormen over de impact van de pandemie. Crelan

heeft de geldende richtlijnen steeds van kortbij opgevolgd met het doel om zo snel als mogelijk de coöperatieve aandeelhouders te kunnen vergoeden. Crelan krijgt eind februari 2021 de goedkeuring van de NBB (Nationale Bank van België) om al een eerste schijf ten belope van 1,36% van het brutodividend van 2019 uit te betalen. In het weekend van 16 oktober, na de volledige opheffing van de restricties, stort Crelan de resterende brutorente van 16,4% voor 2019 en de 3% brutorente van 2020 op de rekening van de coöperatieve aandeelhouders.

1 maart

KLANTENBEVRAGING MOBILE APP

Om de Crelan Mobile app nog beter af te stemmen op de wensen van haar klanten bevroagt Crelan een representatieve steekproef van actieve gebruikers.

7 april

FOTOWEDSTRIJD COÖPERANTEN

Om haar kalender van 2022 vorm te geven, herhaalt Crelan de succesvolle fotowedstrijd van 2020. Coöperatieve aandeelhouders kunnen opnieuw eigen beelden insturen die kans maken om een van de twaalf maanden van 2022 te illustreren.

3 mei

NOUWIE RESULTATEN LEIDEN TOT DIVIDEND VAN 3%

Crelan maakt haar resultaten bekend en kan met 3,3 miljard euro nieuwe kredieten, 1,41 miljard euro productie buitensubsidiën, 1,36 miljard balansproducten, 1,36 miljard aangroei bij de klantendeposito's en 49,41 miljoen euro winst terugkijken op een mooi jaar. Ook de coöperatieve aandeelhouders delen in dit succes met een dividend van 3% bruto.

3 mei

CRELAN LANCEERT DE TOOL CWM

Crelan Wealth Management (CWM) is een gloednieuwe adviestool die de Crelan-agenten en de beleggingsadviseurs in de kantoren een volledig geïntegreerd beleggingsproces biedt en hen ondersteunt tijdens hun klantengesprekken. Later op het jaar gebruikt Crelan de tool ook om aan de klanten beleggingsinfo te bezorgen in myCrelan en Crelan Mobile.

23 juli

GRATIS DIGIPASS IN KADER VAN WATERSNOOD

Klanten waarvan de digipass beschadigd is door de enorme overstromingen die ons land teisterden, kunnen deze gratis omruilen.

6 september

BELEGINGSAAANBOD IN DE KIJKER

Het is bijna een traditie, ook nu plaatst Crelan haar beleggingsaanbod extra in de kijker met een najaarscampagne. Ditmaal ligt de klemtoon op periodiek beleggen, coöperatieve aandelen en pensioensparen. Onder andere op haar blog voorziet de bank talrijke interessante artikels. En de cijfers liegen er niet om, de laatste jaren neemt het aantal beleggers gestaag toe, gestimuleerd door de aanhoudend lage rente op spaarrekeningen en de meer klassieke termijnbeleggingen.

20 oktober

WEBINAR MET GEERT NOELS

Als onderdeel van de najaarscampagne Beleggen organiseert Crelan een webinar voor haar klanten over duurzaam beleggen. Gastprekiers zijn onze beleggingsexpert Bart Abeloots en de bekende econoom Geert Noels van Econompolis Wealth Management.

17 november

Overleeft jouw portefeuille de coronacrisis?

CRELAN & ECONOPOLIS WEALTH MANAGEMENT, AL 10 JAAR PARTNERS

10 jaar werken we intussen al samen met vermogensbeheerder Econompolis Wealth Management van Geert Noels. Een advertentie in de fondsenkatern van de krant De Tijd stipt dit aan.

31 december

CRELAN GROEP VERWELKOMT AXA BANK BELGIUM

De overname van AXA Bank Belgium door Crelan Groep en de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium is officieel afgerond.

De Crelan- en AXA Bankcollega's kunnen op een gezamenlijke toekomst klinken en de integratie van beide banken, gepland in het voorjaar van 2024, beginnen voorbereiden.

17 december

GOEDKEURING NBB EN ECB VOOR OVERNAME AXA BANK BELGIUM

De financiële toezichhouders, de Nationale Bank van België, de Banque de France en de Europese Centrale Bank gaan akkoord met het plan dat Crelan indiende voor de overname van AXA Bank Belgium. De Franse internationale verzekeraar AXA Group en Crelan Groep sloten hierover een overeenkomst in oktober 2019. Naast de overname van AXA Bank Belgium door Crelan omvat het akkoord ook de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium, de Belgische verzekeringstak van AXA Group en de sinds januari opgestarte distributieovereenkomst van AXA-schadeverzekeringen via de Crelan-kantoren.

Crelan Groep en AXA Group gaan nu onmiddellijk aan de slag om alle formaliteiten te regelen tegen het einde van het jaar.

"De expertise van ons kantoor dragen we over van generatie op generatie. Die unieke en nauwe samenwerking zorgt voor een vertrouwde service voor de klanten."

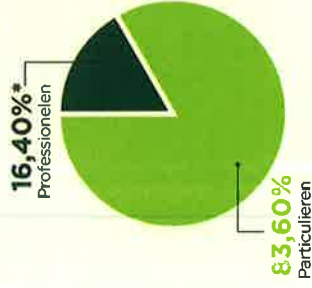
Crelan-Kantoor Verfaillie in Sint-Eloois-Winkel

Kerncijfers Groep Crelan 2021

Medewerkers, kantoren, coöperatieve aandeelhouders en klanten

Verdeling kredietomloop

*waarvan 29,62% aan land- en tuinbouwers

*gecorrigeerde cijfers

Geconsolideerde ratio's

Cost Income Ratio	73,81%*
Loan Loss Ratio	0,05%
ROE	5,16%*
ROA	0,28%*
Tier 1	17,97%

Legende

CIR (Cost Income Ratio): Plaats de operationele kosten tegenover de operationele opbrengsten. Indicator voor efficiëntie. (Voor elke euro opbrengst: maakt de groep 73,81 cent kosten.)

Loan Loss Ratio: Plaats de kredietverliezen tegenover de totale kredietportefeuille. Indicator voor kwaliteit kredietportefeuille. (Per euro uitstaand krediet: lijdt de groep 0,05 cent verlies aan contentieux.)

ROE (Return on equity): Plaats de nettowinst tegenover het eigen vermogen. Indicator voor rendabiliteit (Voor elke euro eigen vermogen bejaalt de groep 5,16 cent nettowinst.)

ROA (Return on Assets): Plaats de nettowinst tegenover het balanstotaal. Indicator voor rendabiliteit. (Voor elke euro van het balanstotaal behaalt de groep 0,28 cent nettowinst.)

Tier 1: Plaats het kernkapitaal tegenover de risicogewogen activa op de balans. Indicator voor solvabiliteit (Voor elke euro risico op de balans heeft de groep 17,97 cent kernkapitaal ter afdekking.)

Geconsolideerde kerncijfers

(IN MIO EUR)	2020	2021	EVOLUTIE
Deposito's van de cliënteel (incl. achtergestelde certificaten)	20.761,63	47.790,00	+130,18%
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	17.683,73	45.278,70	+156,05%
Leningen en vorderingen	17.807,68	45.726,70	+156,78%
Financiële portefeuille	1.017,16	1.445,43	+42,10%
Eigen vermogen (incl. coöperatief kapitaal)	1.311,46	2.194,02	+67,30%
Totaal activa	22.819,21	53.011,86	+132,31%
Netto resultaat	49,41	660,35	+1.236,47%

Toelichting bij de ratio's

De hiernaast gepubliceerde cijfers betreffen gecorrigeerde cijfers, omdat de resultaten van 2021 sterk opwaarts worden beïnvloed door de overname van Axa Bank België. Alle resultaatselementen die gekoppeld zijn aan de closing van de overname (onder meer de

gerealiseerde meerwaarden, badwill, success fees) zijn uit de resultaten geëlimineerd. Als we de "geobserveerde" resultaten bekijken, bekomen we een ROE van 51,38% in plaats van 5,16% en een Cost/Income-ratio van 70,45% in plaats van 73,81%.

Onze toekomstvisie, toegelicht door de CEO en de voorzitter

Op 31 december 2021 nam Crelan Groep AXA Bank Belgium over van de Franse internationale verzekeraar AXA.

AXA Bank Belgium maakt dus voortaan deel uit van Crelan Groep. Het doel is om Crelan en AXA Bank Belgium te integreren en de activiteiten van de fusiebank onder het Crelan-logo verder te zetten.

De integratie, die momenteel wordt voorbereid, is gepland voor de lente van 2024. Deze integratie maakt een wezenlijk onderdeel uit van de strategie die de bank de komende jaren wil realiseren.

Wat is het doel van de integratie?

Philippe Voisin, CEO: "De manier waarop mensen bankieren verandert razendsnel. De digitale evolutie of noem het eerder revolutie en ook het verwachtingspatroon van de consument op dat vlak evolueren nog verder. Het aanbod

en de dienstverlening hierop afstemmen vraagt continue aandacht en investeringen.

De sinds jaren aanhoudende lage markrentes zorgt er ook voor dat de marges die een bank heeft om rendement te behalen, eerder beperkt zijn.

Crelan en AXA Bank Belgium hebben door een doordacht beleid altijd behoorlijke resultaten geboekt en raakten nooit in de problemen, ook niet tijdens de financiële crisis. Maar elk apart zijn we wel net iets te klein.

De overname van AXA Bank Belgium en de integratie met Crelan brengen daar verandering in. Door samen te gaan creëren we schaalgroottes. De Groep Crelan vormt nu naar balansotaal de vijfde bankengroep onder de Belgische retailbanken.

Onze investeringen doen we voortaan voor dubbel zoveel klanten, bijna 18 miljoen om precies te zijn. We zullen dus sneller en beter kunnen inspelen op wat de klanten verwachten. En belangrijk, door het sterk gelijkende profiel van beide banken kennen we het metier door en door. We starten niet op onbekend terrein."

Is de integratie dan louter een financiële aangelegenheid?

Philippe Voisin: "Uiteraard heeft de integratie een financiële bewoegreden, maar het is ook meer dan dat. Ik zie de integratie vooral als een verhaal van samenwerken, van samen voor beter te gaan. We hebben nu de luxe én ook de plicht om kennis, knowhow en ervaringen te delen. Elkaars werkwijze leren kennen is verrijkend en verhindert dat je vastroest in een eenzijdig denkpatroon. Die samenwerking moet een meerwaarde creëren, niet alleen voor de bank, maar ook voor de klanten, de agenten en de medewerkers. Daar ben ik van overtuigd."

Het overnameakkoord voorzorg ook in de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium en een distributieakkoord voor AXA-schadeverzekeringen, is dat niet tegenstrijdig?

Luc Versela, voorzitter Raad van Bestuur:

"Nee, integendeel, het zorgt net voor meer mogelijkheden. We hebben Crelan Insurance opgericht in 2007 om een eigen aanbod van kredietgebonden verzekeringen zoals schuldaldoverzekeringen te kunnen aanbieden. Ondanks de mooie resultaten, betekende dit voor Crelan wel dat ze continu moest investeren in zowel logistieke middelen als in kennis en knowhow voor een relatief beperkt verzekeringsaanbod. Bij AXA Group, een internationale verzekeraar, zag je net het omgekeerde. De Belgische bankactiviteit met AXA Bank Belgium behoorde niet tot hun core business. Nu kunnen AXA Group en Crelan Groep zich specifiek toespitsen op hun eigen specialiteit, namelijk verzekeren enerzijds en bankieren anderzijds.

Dankzij het distributieakkoord dat we voor schadeverzekeringen met AXA Belgium sloten, kunnen we onze klanten wel een kwaliteitsvol verzekeringsaanbod blijven aanbieden.

Deze beleidskeuze: het aanvullen van het eigen bankaanbod – met name betaalverkeer, sparen en klassieke beleggingsproducten – met producten van partners is voor Crelan niet nieuw.

Zo hebben we een partnerchip met Allianz voor levensverzekeringen en met Amundi, Econopolis Wealth Management en AXA Investors Management voor beleggingsoplossingen.

Met dit aanbod kunnen we onze klanten – particulieren, zelfstandigen en ondernemers, land- en tuinbouwbedrijven – een totaaloplossing aanbieden."

Welke positie bekleedt Europabank in de Crelan groep?

Luc Versela: "Europabank heeft een eigen specifiek profiel. Ze heeft een sterke expertise opgebouwd in domeinen zoals het afhandelen van kaarttransacties, betaalterminals

"Samen bouwen aan een sterke toekomst"

Brigitte Van Wesemael
bestuurster AXA Bank-kantoor
Brilwégre BV in Wommelgem

voor handelaars, financiële renting en leasing en consumentenkrediet. Ze werkt niet met zelfstandige bankaginten zoals Crelan en AXA Bank Belgium en is met haar kantoren meer in stedelijke agglomeraties vertegenwoordigd. Door haar specifieke bankactiviteiten hebben we interessante synergieën kunnen opzetten tussen Europabank- en Crelan-kantoren en in de toekomst zullen we deze ook met AXA Bank-kantoren opstarten."

Zullen de klanten zich nog herkennen in de fusiebank?

Philippe Volsin: "Crelan en AXA Bank Belgium hebben nu al een sterk gelijklopend profiel en ook onze toekomstige strategie past in het DNA van beide banken. We blijven gaan voor eenvoud in bankieren. Uitermate dicht bij onze klanten. Eenvoud en nabijheid. Een bankier moet het leven van zijn klant faciliteren, niet complexer maken. Het is onze ambitie om zowel de klanten van Crelan als deze van AXA Bank Belgium zich onmiddellijk thuis te laten voelen in de fusiebank."

Onze klanten zullen dus beroep kunnen blijven doen op het advies van hun lokale bankagent,

ze zullen gebruik kunnen blijven maken van gebruiksvriendelijke digitale bankkanalen en we voorzien ook in de oprichting van een customer care center. Door deze drie kanalen optimaal info te laten uitwisselen moeten onze klanten 24/7 hun bankzaken kunnen regelen en op de hoogte zijn van de stand van zaken van hun lopende dossiers."

Blijft Crelan een coöperatieve bank?

Luc Versele: "Met CrelanCo als enige en voor 100% aandeelhouder, blijft Crelan Groep een 100% Belgische bankengroep met een 100% coöperatieve verankering. Een groep die zich bovendien 100% op de Belgische markt richt en waar de beslissingen ook in eigen land met kennis van de lokale situatie worden genomen. We blijven dus maximaal de lokale economie ondersteunen en via onder andere Crelan Foundation ons met een duurzaam beleid engageren in de maatschappij. In dat kader onderzoeken we ook de mogelijkheden om ons aanbod van coöperatieve aandelen in een korte toekomst open te stellen voor de klanten van AXA Bank Belgium die financieel willen participeren in ons gezamenlijk toekomstproject."

"We hebben het volste vertrouwen in de 100% Belgische bank die met een gepersonaliseerd advies aan de weg blijft timmeren."

Crelan-kantoor Vernaart & Partners
in Maldegem en Knokke

Geconsolideerd bestuursverslag van Groep Crelan, boekjaar 2021

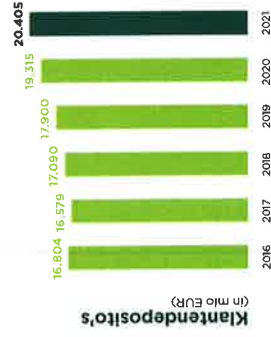
Resultaten en synergieën van de Groep en haar leden

Resultaten Crelan NV

Coöperatieve aandeelhouders en klanten

Op 31 december 2021 kon Crelan rekenen op het vertrouwen van 274.003 coöperatieve aandeelhouders en 758.207 klanten.

Omloop klantendeposito's: inlagen op spaar- en zichtrekening blijven groeien

Eind 2021 beheerde Crelan 20,4 miljard EUR aan klantendeposito's. Dit stemt overeen met een stijging van de inlagen met 5,64%. Ondanks het aanhoudende lage renteklimaat blijven de deposito's dus in stijgende lijn gaan.

Als we de evolutie van de klantendeposito's in detail bekijken dan merken we dat:

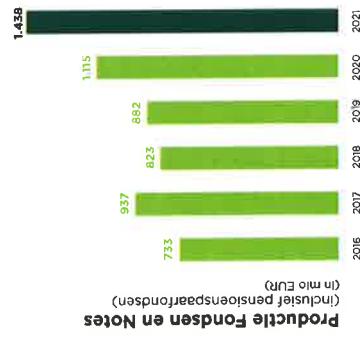
- de inlagen op de zichtrekeningen verder aangroeiden met 13,08%. Enerzijds speelt de toename met 4,32% van het aantal nieuwe zichtrekeningen hierin een belangrijke rol. Anderzijds blijven er door de lage markrente wellicht inlagen op de zichtrekening staan die vroeger makkelijker doorstroomden naar de spaarrekening. De groei op de zichtrekening was wel beperkter dan deze van 2020 omdat klanten opnieuw

meer consumeerden tijdens de perioden met versoepelde coronamaatregelen;

- ook de inlagen op de gereguleerde spaarrekeningen opnieuw stegen met 697 miljoen euro (+5,31%) tot 13,82 miljard EUR eind 2021. Net zoals bij de zichtrekeningen is deze stijging beperkter dan in 2020 toen de klanten door corona minder uitgaven. Bij de Crelan Business spaarrekeningen bedroeg de groei 6,69%. De inlagen ervan evolueerden van 708,5 miljoen EUR eind 2020 tot 756 miljoen EUR eind 2021;

- tot slot de portefeuille van de kasbons, termijnrekeningen en achtergestelde certificaten verder daalt met 217 miljoen euro (-23,2%) tot 718 miljoen euro. Deze tendens houdt al verschillende jaren aan en is een gevolg van de lage marktvergoeding voor deze producten.

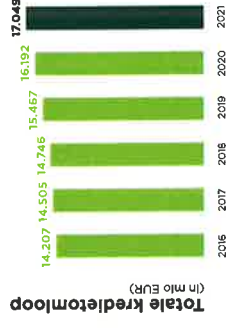
Productie Fondsen en Notes: Beleggingsfondsen almaar meer in trek

De interesse van de klanten voor fondsenbeleggingen blijft toenemen en dat resulteerde in 2021 tot het beste productieresultaat ooit voor fondsen en structured notes (inclusief pensioensparen). De totale groei bedroeg

28,23% en die heeft Crelan vooral te danken aan de sterke fondsenproductie (exclusief discretionair beheer). Deze laatste lag bijna 40% hoger. De profielfondsen Crelan Invest Balanced, Conservatie en Dynamic zijn samen goed voor 16% van de productie.

Evolutie van de kredietportefeuilles

De totale kredietomloop steeg in 2021 met 5,3% tot 17,04 miljard EUR.

De omloop woonkredieten liep op tot 12,35 miljard EUR, een stijging van 5,8%. De omloop kredieten aan zelfstandigen en kleine of middelgrote bedrijven steeg met 7,3% en deze van de landbouw/kredieten met 1,2%.

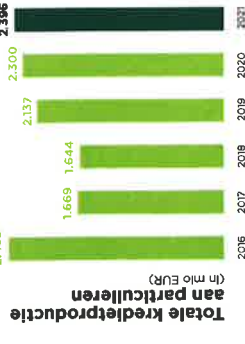
Evolutie van de Kredietproductie: voor 3,4 miljard euro nieuwe kredieten toegekend

In 2021 kende Crelan meer dan 3,4 miljard EUR aan krediet toe aan haar particuliere

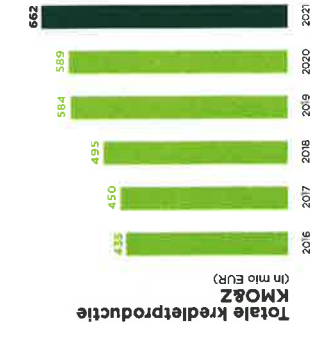
en professionele klanten. De groei bedroeg hierdoor 5,8%. Dit cijfer houdt geen rekening met de dossiers die een interne herfinanciering toegestaan kregen. Met dit opmerkelijke resultaat breken we, ondanks corona en de hevige concurrentie, het recordjaar 2016, een jaar waarin we vele externe herfinancieringen realiseerden.

Kredietevolutie bij de particuliere klanten: woonkredieten voeren de boventoon

Het toegekende kredietbedrag aan de particuliere klanten steeg met 4,1% en deze groei is vooral toe te schrijven aan de meerproductie bij de woonkredieten (+4,3%). De productie leningen op afbetalingen kende een beperkte daling van 0,8%.

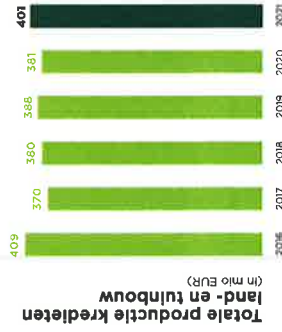
Kredietevolutie bij de professionele klanten: groei-elan herneemt na coronajaar 2020

Financiering aan KMO's en zelfstandigen

Met een toegekend kredietbedrag van 662 miljoen EUR aan KMO's en zelfstandigen hernam het groei-elan van de voorbije jaren, na een tijdelijke stabilisering in 2020 onder invloed van corona. Dit productiecijfer houdt een stijging met 12% in.

Financiering van land- en tuinbouwprojecten

De kredietproductie in het segment land- en tuinbouw steeg met 5%. We merken wel een duidelijk verschil op tussen Vlaanderen en Wallonië.

Na verschillende jaren van groei, stabiliseerde in 2021 het aantal kredietdossiers en daalde de productie met 7%. De reglementering in Vlaanderen werkte het uitstellen van investeringsprojecten in de hand.

In Wallonië daarentegen zien we zowel een stevige productiestijging van 20% als een toename van het aantal kredietdossiers met 8%.

Geconsolideerde financiële resultaten

Het jaar 2021 stond voor Crelan Groep in het teken van de overname van AXA Bank Belgium

en, gekoppeld aan deze overname, de verkoop van Crelan Insurance.

Crelan Groep boekte een brutobedrijfsresultaat van 96,94 miljoen EUR. Dat is een toename met 28,33 miljoen EUR of 41,30% ten opzichte van 2020.

Dit hogere resultaat is te danken aan de sterke groei van de commissieactiviteiten (+19,29 miljoen EUR) en de meerwaarde die werd gerealiseerd op de verkoop van Crelan Insurance (46,66 miljoen EUR). Deze twee ontwikkelingen compenseerden de stijging van de administratieve kosten (+20,73 miljoen EUR), de stijging van de andere bedrijfskosten in verband met de kosten voor de closing van de overname van AXA Bank Belgium (+9,30 miljoen EUR) en de daling van de rente-inkomsten (-7,93 miljoen EUR).

Het nettoresultaat van Crelan Groep over het boekjaar 2021 is met 610,94 miljoen EUR gestegen tot 660,35 miljoen EUR. Deze sterke stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de boeking van een badwill naar aanleiding van de overname van AXA Bank Belgium (+598,81 miljoen EUR), gecompenseerd door een bijkomende provisie voor de kredietportefeuille die AXA Bank Belgium boekte in het kader van de closing met Crelan (+29,6 miljoen EUR), wat resulteerde in een netto geconsolideerde stijging van de risicokosten met +22,28 miljoen EUR. Ten slotte zijn de belastingen met 11,84 miljoen EUR gestegen ten opzichte van 2020.

De Cost Income Ratio evolueert van 73,36% tot 73,81% (in dit cijfer werd de impact van de overname geneutraliseerd).

Het rendement op eigen vermogen bedraagt 51,38% eind 2021 (rekening houdend met de badwill en de meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance). Zonder rekening te houden met deze elementen bedraagt het 5,16%, tegen 3,91% een jaar eerder.

Resultaten Crelan Insurance

Op 31 december 2021 droeg Crelan Groep haar verzekeringsinstelling Crelan Insurance over aan AXA Belgium. Deze transactie kaderde in een groter akkoord tussen Crelan Groep en AXA Group over de overname van AXA Bank Belgium door Crelan.

Toch beschrijven we in dit jaarverslag nog de activiteiten en het resultaat van Crelan Insurance omdat deze nog quasi het hele boekjaar deel uitmaakten van de groep.

Crelan Insurance biedt naast schuldsaldo-verzekeringen ook financieringssaldo-verzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal.

Productieresultaten

In 2021 realiseerde Crelan Insurance opnieuw sterke volumes, gelinkt aan de gestegen woonkredietproductie van de Crelan-kantoren.

Resultaten Europabank

Productieresultaten

Europabank verstrekte in 2021 voor 449,4 miljoen EUR aan krediet. Dit is 76,4 miljoen EUR meer dan in 2020 en slechts 10,6 miljoen EUR verwijderd van de recordproductie in 2019. Het aandeel van de Crelan-kantoren in dit resultaat bedraagt 39,2 miljoen EUR en dat is exact dezelfde bijdrage als in 2020.

De hogere kredietproductie zorgde voor een groei van de totale kredietomloop met 6,5% (77,4 miljoen EUR).

De deposito's stegen met 140,7 miljoen EUR (+9,7%).

De verzekeraar sloot het boekjaar dan ook af met een mooi resultaat.

In 2021 werden 13.708 schuldssaldoverzekeringen en 6.330 financieringssaldoverzekeringen onderschreven.

Het premie-incasso steeg van 33,25 miljoen EUR in 2020 naar 37,09 miljoen EUR eind 2021.

Financiële resultaten

Crelan Insurance sloot het jaar 2021 af met een positief resultaat (Be Gaap) van 8,27 miljoen EUR.

De leden van de Raad van Bestuur en van het directiecomité willen de medewerkers van Crelan Insurance van harte danken voor hun loyaliteit en hun actieve bijdrage aan de groei van Crelan Groep. Daarnaast wensen ze hen veel succes en nieuwe opportuniteiten toe binnen het kader van hun nieuwe werkomgeving bij AXA Belgium.

De handels- en horecaken moesten in 2021 nog steeds rekening houden met (gedeeltelijke) sluitingen tijdens perioden met grote coronabesmettingsgraad. Toch merkten we een sterke groei bij de verwerking van de kaarttransacties. De omzet van de kaarttransacties steeg sterk met 44,7% en kwam op 2,9 miljard EUR uit. Dit resultaat is zelfs hoger dan de omzet van het pre-coronajaar 2019 toen deze 2,5 miljard EUR bedroeg.

Financiële resultaten

Hoewel de pandemie nog steeds de cijfers van Europabank beïnvloedde, zette de bank toch een schitterend resultaat neer. Hierbij liggen onder meer de mooie kredietproductie en de

relatief lage waardeverminderingen aan de balans. Europabank sluit 2021 af met een resultaat van **23,3 miljoen EUR onder IFRS** (en 28,4 miljoen EUR in Be Gaap).

Het rendement op eigen vermogen blijft op een hoog niveau en bedraagt 18,3%.

De Cost/Income Ratio over 2021 steeg licht en bedraagt 53,9% tegenover 48,3% in 2020 en 52,6% in 2019 wat aantoont dat de bank over een performante en solide structuur beschikt.

Operationele werking

Europabank heeft 47 kantoren. Het personeelsbestand kende een lichte daling van 1,7%. Eind 2021 waren **351 personeelsleden** werkzaam bij Europabank (176 in de kantoren en 175 op de hoofdzetel) tegenover 357 in 2020.

Europabank blijft continu inzetten op innovatie en nieuwe technologieën.

In 2021 breidde de bank de functionaliteiten van **eo-online**, het platform om online te bankieren, verder uit. De klanten kunnen nu onder meer online hun identiteitsgegevens actualiseren, zich inloggen en betalingen uitvoeren met Itsme en hun betaalkaarten beheren. Hierdoor verhoogt de service naar de klanten.

In 2021 rolde Europabank ook het project '**digitaal signeren op afstand**' verder uit. De klanten kunnen nu in een groot aantal gevallen vanop afstand of van bij zich thuis documenten digitaal signeren via eID of Itsme. Het gaat dan om alle documenten met betrekking tot de zicht- en spaarrekeningen. Daarnaast schonk Europabank veel aandacht aan het project voor het digitaal signeren van Persoonlijke Leningen.

Binnen de context van de PSD2 (Payment Services Directive 2) kunnen de klanten sinds kort ook zichtrekeningen die ze aanhouden bij andere Belgische banken toevoegen en beheren in eb online.

Daarnaast realiseerde Europabank ook verschillende projecten die de dienstverlening naar de professionele klanten uitbreidt: het gaat over:

- een **ruimer aanbod aan Renting-mogelijkheden**, met de nieuwe Renting-formules voor nieuw bedrijfsmateriaal en tweedehandswagens;
- **uitgebreidere opties voor betalingen met kredietkaarten in de webshops van de handelaars.**

Een **vernieuwde eb-lease website** ondersteunt tot slot de werking van de makelaars, dealers en de Crelan-agenten.

Resultaten AXA Bank Belgium

AXA Bank Belgium maakt sinds 31 december 2021 deel uit van Crelan Groep. De balanscijfers in dit jaarverslag houden rekening met deze nieuwe samenstelling van de groep en omvatten dus ook de cijfers van AXA Bank Belgium. De resultaten van AXA Bank Belgium van het boekjaar 2021 hadden echter nog geen invloed op het groepsresultaat, maar we komen er wel op terug in dit jaarverslag omwille van de volledigheid.

Omloop klantendeposito's:

De **inlagen op de zichtrekeningen namen toe met 538 miljoen EUR** tegenover 514 miljoen EUR in 2020 en dat bracht de totale omloop op de zichtrekeningen eind 2021 op 3,9 miljard EUR.

Ook de **gereguleerde spaarrekeningen stegen met 591 miljoen euro**, terwijl de kasbons en de termijnrekeningen met respectievelijk 7 en 117 miljoen EUR afnamen.

De aangroei op de spaar- en de zichtrekeningen kan deels verklaard worden door een verhoogd spaargedrag tijdens de lockdownperiodes. Maar daarnaast realiseerde de bank ook een stevige nettoaangroei van het aantal zichtrekeningen met 12.872. De sterkste stijging was er bij de inkomstengenererende comfort-2bank-rekeningen (+9.093). De portefeuille van de gratis start2bank-rekeningen groeide aan met 1.791 rekeningen.

Evolutie vermogen

De totale portefeuille aan buitenbalansbeleggingen evolueerde van 4,9 naar 6,1 miljard EUR (+24%) door enerzijds een recordproductie en anderzijds de gunstige koersevolutie.

Voor de **beleggingsfondsen waren in trek met een productie van 819 miljoen EUR**.

462 miljoen EUR hiervan is volledig te danken aan het succes van de in 2020 gelanceerde Delegio-formule, een integrale formule van profielfondsen toegespitst op het personal bankingsegment. De Delegio Privileged Portfolio kende binnen dit aanbod het meeste succes.

Voor het professionele segment lanceerde de bank een specifieke DBI-oplossing die beschikbaar was vanaf het vierde kwartaal en in die korte periode reeds 17 miljoen productie kende.

Door de moeilijke marktomstandigheden lanceerde AXA Bank Belgium slechts 2 nieuwe EMTN-uitgiften (Euro Medium Term Notes) met een brutoproductie van 20 miljoen EUR.

De volatilititeit op de financiële markten als gevolg van de COVID-19-pandemie zorgde voor een verhoogde beursactiviteit in 2020. Deze tendens vertraagde in 2021, maar de productie bleef wel nog steeds op een hoger peil dan in 2019. Het totaal verhandelde volume bedroeg 156 miljoen EUR en dat is een daling met 25% tegenover 2020 en een stijging van 62% tegenover 2019. De pensioenspaarproducten groeiden aan met 16 miljoen EUR.

Evolutie kredieten

AXA Bank Belgium kende in 2021 voor **4,2 miljard EUR aan woonkredieten** toe. Het marktaandeel van de bank bleef hiermee stabiel op quasi 9%. De portefeuille groeide verder uit tot 22,6 miljard EUR. Het woonkredietaanbod werd ook toegevoegd aan de homebanking en de mobile app.

De **groei van de professionele kredieten** bedroeg in 2021 **713 miljoen EUR (+7%)** tegenover 665 miljoen EUR (+4%) in 2020. De groeiervraging door corona was dus minder manifest. De portefeuille evolueerde van 2112 miljoen EUR tot 2.332 miljoen EUR.

(+10%). Sinds 2015 investeert AXA Bank Belgium specifiek in een Business Banking Model. In 2021 resulteerde dat in de benoeming van 37 business bankers.

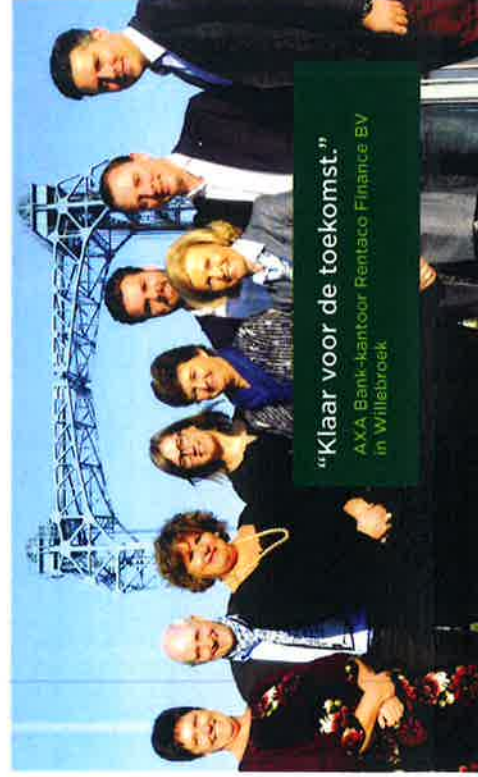
De accountantsevenementen die in 2020 een digitale formule kregen aangemeten, gingen in de tweede helft van 2021 voor de eerste maal in hybride vorm door.

Met de aanhoudende investering in opleiding van de agenten, het stimuleren van een pro-actieve benadering en de volgehouden commerciële inspanningen van de laatste jaren in het B2B-segment is de bank ervan overtuigd dat ze binnenkort opnieuw tweecijferige groeicijfers zal kunnen realiseren, net zoals in de periode voor corona.

De markt voor **consumptiekredieten** leed vooral in de tweede helft van 2021 onder de halfgeleidercrisis op de automarkt. Dankzij een goede commerciële positionering bedroeg de **productie** toch nog **345 miljoen EUR (+3%)**. Het marktaandeel bleef stabiel op 4,2%. Het aandeel van de digitaal ingevoerde kredietaanvragen nam substantieel toe.

Financiële resultaten

In 2021 slaagde AXA Bank Belgium erin om zeer sterke resultaten neer te zetten, gedreven door zowel hogere opbrengsten als lagere kosten, maar ook door enkele bijzondere correcties. De **geconsolideerde nettowinst** steeg tot **93 miljoen EUR**.

“Klaar voor de toekomst.”
AXA Bank-kantoor Rentaco Finance BV
in Willebroek

Synergieën

De commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van Crelan Groep werden voortgezet.

De Crelan- en Europabank-kantoren kunnen klanten naar elkaar doorverwijzen op het vlak van leasing en woonkredieten als blijkt dat het aanbod van de partner beter aansluit bij de behoeften en het profiel van de klant.

Europabank centraliseert ook de binnenlandse betaalverrichtingen voor de Groep, terwijl de Crelan-kantoren de betaaloplossingen via terminals of online die Europabank aanbiedt ook bij de professionele klanten promoten. Ze brengen deze klanten hiervoor in contact met een verbonden Europabank-kantoor.

Sinds 2007 verkocht Crelan Insurance haar schuld- en financieringssaldoverzekering via het agentennet van Crelan. De financieringssaldoverzekering werd eveneens via de kantoren van Europabank gecommercialiseerd.

Ook in 2021 was dat nog zo. Op 31 december 2021 heeft Crelan Groep haar verzekeringsdochter echter overgedragen aan AXA Belgium. Deze transactie maakte deel uit van het bredere akkoord dat Crelan Groep en AXA

Nu AXA Bank Belgium een onderdeel van Crelan Groep is, zullen ook de bestaande samenwerkingsverbanden tussen Crelan en Europabank verruimd worden naar de AXA Bank-kantoren.

Belgium. Dit betekent dat Crelan Insurance zal geïntegreerd worden in AXA Belgium en dat de kantoren van Crelan, Europabank en AXA Bank Belgium de kredietgebonden verzekering en bij uitbreiding alle schadeverzekeringspolissen van AXA Belgium zullen kunnen aanbieden aan de klanten.

“Onze expertise op het vlak van leasing geeft ook de mogelijkheid aan Crelan en AXA Bank Belgium om deze dienstverlening aan hun klanten aan te bieden.”
Europabank collega's

Balans en resultatenrekening

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers in IFRS

Belangrijke gebeurtenissen in het jaar 2021

Belangrijke gebeurtenissen in het jaar 2021
Op 31 december 2021 rondde de Crelan Groep de overname van AXA Bank Belgium en de daaraan gekoppelde verkoop van Crelan Insurance af.

Waarderingsregels

Door de opname van AXA Bank Belgium in

de consolidatieperimeter van Crelan werden de waarderingsregels van AXA Bank Belgium geïntegreerd.

Dit heeft geen impact op het resultaat van het boekjaar 2021.

Geconsolideerde balans

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de belangrijkste elementen van de geconsolideerde activa en passiva en het geconsolideerde eigen vermogen tussen 2020 en 2021, met inbegrip van de toevoeging van de cijfers van AXA Bank Belgium per eind 2021.

Activa

ACTIVA (IN MILJOEN EUR)	31/12/21	31/12/20	Δ	%	AXA Bank Belgium, dec 21
Geldmiddelen, zichtrekeningen bij centrale banken en direct opvraagbare deposito's	4.995	3.144	1.851	58,9%	1.784
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	46	0	46		46
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	7	7	0	0,5%	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	418	10	408	4218,1%	405
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde	46.748	18.777	27.971	149,0%	27.092
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	45.727	17.777	27.950	157,2%	27.009
Schuldbewijzen	1.021	1.001	20	2,0%	83
Derivaten gebruikt ter afdekking	17	3	14	493,2%	1
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	431	694	-263	-37,9%	0
Materiële vaste activa	84	35	49	138,9%	50
Goodwill en immateriële activa	44	36	9	23,8%	4
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	13	0	13		13
Belastingvorderingen	49	44	4	10,0%	34
Andere activa	159	15	145	996,2%	137
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	0	53	-53	-100,0%	0
Totaal Activa	53.012	22.819	30.193	132,3%	29.567

Wat de samenstelling van de balans aan de actiefzijde betreft, worden de **financiële activa** nog steeds gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Met 88,2% blijven zij het **grootste bestanddeel** van de activa. Contanten en lopende rekeningen bij centrale banken vormen met 9,4% de op één na belangrijkste component.

Het **balanstotaal** is in de loop van 2021 met EUR 30,193 miljard gestegen. Deze sterke stijging is grotendeels het gevolg van de **toevoeging van de rekeningen van AXA Bank Belgium** na haar overname eind 2021 (29.567 miljard EUR).

Aan de actiefzijde liet de rubriek leningen en voorschotten aan klanten de sterkste stijging zien met 27.950 miljard EUR. Deze stijging is enerzijds te danken aan de toevoeging van de

cijfers van AXA Bank Belgium (27.009 miljard EUR) maar ook aan een goede productie van kredieten, die hoger lag dan de terugbetalingen. In 2021 bedroeg de **kredietproductie** 3,9 miljard euro, waarvan het grootste deel in het segment van de particuliere klanten.

De post kasmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken vertoonde een stijging van 1.851 miljard EUR. Deze stijging is vooral te danken aan de toevoeging van het deel AXA Bank Belgium voor 1.784 miljard EUR.

In 2021 is de lijn "Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", die alle actiefposten van Crelan Insurance omvat, naar nul gebracht aangezien deze onderneming in 2021 werd verkocht als onderdeel van de aankoop van AXA Bank Belgium.

Passiva

VERPLICHTINGEN (IN MILJOEN EUR)

	31/12/21	31/12/20	Δ	%	AXA Bank Belgium, dec 21
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	44	1	43	3085,2%	43
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	743	0	743		743
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	49.537	21.292	28.245	132,7%	27.084
Deposito's	42.650	20.419	22.231	108,9%	21.089
Kredietinstellingen	1.449	417	1.032	247,3%	1.293
Andere dan kredietinstellingen	41.201	20.002	21.199	106,0%	19.796
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	6.363	683	5.680	832,3%	5.805
Achtergestelde verplichtingen	226	77	149	193,3%	0
Andere financiële verplichtingen	298	113	185	163,4%	190
Derivaten gebruikt ter afdekking	54	46	7	15,9%	20
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4	9	-6	-59,6%	0
Voorzieningen	182	17	165	1000,9%	168
Belastingverplichtingen	52	11	41	387,5%	48
Andere verplichtingen	203	106	97	92,2%	109
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	0	26	-26	-100%	0
Totaal Verplichtingen	50.818	21.508	29.310	136,3%	28.215

De passiefzijde bestaat voor 97,5% uit de verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het grootste deel hiervan (93,4% van het balanstotaal) heeft betrekking op de deposito's ten opzichte van klanten.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 28,245 miljard EUR.

De schulden belichaamd in certificaten en achtergestelde schulden (d.w.z. respectievelijk kasbons en achtergestelde obligaties) zijn gestegen met 5,830 miljard EUR (waarvan 5,805 miljard EUR AXA Bank Belgium). Los van de toevoeging van de cijfers van AXA Bank Belgium dalen deze portefeuilles bij Crelan al een aantal jaren. Door de lage marktrente zijn de producten niet in trek bij de klanten.

Bij de achtergestelde obligaties wordt deze daling echter gecompenseerd door de uitgifte van 200 miljoen EUR achtergestelde effecten door Crelan in 2021 in het kader van de closing met AXA.

Eigen vermogen

EIGEN VERMOGEN (IN MILJOEN EUR)

	31/12/21	31/12/20	Δ	%	AXA Bank Belgium, dec 21
Gepiaast kapitaal	895	897	-1	-0,1%	0
Gestort kapitaal	895	897	-1	-0,1%	0
Opgevraagd niet-gestort kapitaal	0	0	0	0,0%	0
Agio	0	0	0	0,0%	0
Andere eigen vermogen	244	0	244		0
Andere componenten van het eigen vermogen	5	-1	6	-458,1%	0
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldschuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-ge realiseerde resultaten	2	2	0	-22,5%	0
Verliezen bij pensioenplannen	3	-3	6	-187,7%	0
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	389	367	22	6,1%	0
Baten uit het lopende jaar	660	49	611	1236,6%	-22
Minderheidsbelangen	0	0	0	0,0%	0
Totaal Eigen Vermogen	2.194	1.311	883	67,3%	1.352
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	53.012	22.819	30.193	132,3%	29.567

De bewegingen in het eigen vermogen omvatten een kapitaalvermindering van 1 miljoen EUR door een tijdelijke onderbreking van de verkoop van maatschappelijke aandelen in 2021. Daarnaast zijn de reserves met 22 miljoen EUR toegenomen door de reservering van het resultaat van 2020, na de toewijzing van het dividend van 26,2 miljoen EUR aan de leden van de coöperatie. Op datum van closing heeft Crelan haar kapitaal verhoogd door de uitgifte van 244 miljoen EUR aan kapitaal effecten.

Geconsolideerd resultaat

Omdat Crelan Insurance in 2021 is verkocht als onderdeel van de aankoop van AXA Bank Belgium, hebben wij alle winsten en verliezen van Crelan Insurance in zowel 2020 als 2021

overgeboekt naar de afzonderlijke lijn 'Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop'.

GEWONE BEDRIJFS-activiteiten (IN MILJOEN EUR)

	31/12/21	31/12/20	Δ	%
Financiële en exploitatiebaten en -lasten	362,5	312,2	50,3	16,1%
Rentebaten	303,6	311,6	-8,0	-2,6%
Rentelasten	-47,4	-45,2	-2,2	4,9%
Dividenden	1,1	0,6	0,5	76,7%
Baten uit provisies en vergoedingen	129,9	110,6	19,3	17,4%
Lasten uit provisies en vergoedingen	-96,5	-99,4	2,9	-2,9%
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2,6	2,0	0,6	31,9%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0,0	-1,3	1,3	-100,5%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	0,1	0,0	0,1	813,1%
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	3,0	5,6	-2,6	-46,9%
Herwaarderings van valutakoersverschillen	0,9	1,0	-0,1	-5,4%
Winsten en verliezen op het niet langer opgenomen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	46,7	0,4	46,3	11613,4%
Andere exploitatiebaten	27,8	26,4	1,4	5,3%
Andere exploitatielasten	-9,4	-0,1	-9,3	7657,3%
Administratiekosten	-233,4	-212,0	-21,4	10,1%
Personeelsuitgaven	-91,4	-90,8	-0,7	0,7%
Algemene en administratieve uitgaven	-142,0	-121,2	-20,7	17,1%

Ten slotte is het resultaat aanzienlijk gestegen als gevolg van twee uitzonderlijke gebeurtenissen, enerzijds door de badwill van 598,8 miljoen EUR als gevolg van de aankoop van AXA Bank Belgium, en anderzijds door de geboekte meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance ten belope van 46,6 miljoen EUR.

De CAD-ratio bedraagt eind 2021 15,74% tegenover 22,02% een jaar voordien. De Tier 1-ratio bedraagt 17,97%, tegenover 21,72% in 2020.

Bijdragen in contanten aan ontwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-20,7	-17,8	-2,9	16,5%
Afslrijvingen	-11,2	-10,6	-0,6	5,4%
Materiële vaste activa	-7,4	-6,9	-0,5	7,6%
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-3,8	-3,7	0,0	1,3%
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	-0,2	-3,1	2,9	-92,9%
Voorzieningen	2,6	4,6	-2,0	-43,9%
Bijzondere waardeverminderingen	-22,3	-17,7	-4,5	25,6%
Bijzondere waardeverminderingenverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-22,3	-17,7	-4,5	25,6%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gereleerde resultaten (FVOCI)	0,0	0,0	0,0	0,0%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-22,3	-17,7	-4,5	25,6%
Bijzondere waardeverminderingenverliezen op materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0%
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening	598,8	0,0	598,8	0,0%
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	8,5	6,3	2,2	34,6%
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	684,5	61,8	622,8	1008,5%
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-24,2	-12,3	-11,8	95,8%
Actuele belastingen	-11,3	-10,2	-1,1	10,9%
Uitgestelde belastingen	-12,9	-2,1	-10,7	501,1%
Nettowinst of -verlies	660,3	49,4	610,9	1236,6%

De afname van de inkomsten uit de kredietportefeuille, veroorzaakt door de neerwaartse evolutie van de rentevoeten, deed de rente-inkosten met 8,0 miljoen EUR dalen. De rentelasten stijgen door een gewijzigde voorstelling van de rubrieken met 2,2 miljoen EUR. De inkomsten uit derivaten voor afdekkingsdoel-einden - goed voor een bedrag van 6,1 miljoen euro- worden dit jaar immers mee opgenomen onder de rubriek van de 'financiële en exploitatiebat en -lasten'. In 2020 werd deze lijn voor opgenomen onder de rubriek 'in schuldbe- wijzen belichaamde schulden'. In werkelijkheid dalen de rentelasten. Als we geen rekening houden met deze gewijzigde voorstelling dalen de interesten op kasbons en achtergestelde effecten met 6,5 miljoen EUR als gevolg van de afname van de portefeuille kasbons en de nog steeds zeer lage rentevoeten.

De som van de rentebaten en -lasten, daalde dus (-10,2 miljoen EUR).

De lijn 'gerealeerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening' heeft voor het boekjaar 2021 betrekking op meerwaarden op de private equity portefeuille en participaties voor een bedrag van 1,6 miljoen EUR, op de gerealeerde opbrengsten op de verkoop van beëindigde kredietdossiers voor 1,0 miljoen EUR. Dit alles resulteert in een opbrengst van 2,6 miljoen EUR in 2021 tegenover 2,0 miljoen EUR in 2020.

De inkomsten uit commissies (commissie-inkomstenactiviteit) stegen in 2021 met

19,3 miljoen EUR. Aan de basis hiervan liggen enerzijds de toename van de commissies op effectenhandel met 6,70 miljoen EUR. Deze toename vloeit voort uit de golf van aankopen van klanten door de evolutie op de markten. Hierdoor stegen op hun beurt ook de commissies voor portefeuillebeheer en beleggingsadvies met 9,61 miljoen EUR.

Anderszijds groeiden ook de commissies op betalingsdiensten met 3,05 miljoen EUR ten opzichte van het door corona negatief beïnvloede resultaat van 2020.

Het aan de agenten betaalde commissiebedrag nam af met 2,9 miljoen euro. Volgende elementen werkten de daling in de hand: een daling van de aangroei-commissies, bestaande omlopen werden vergoed volgens de nieuwe barema's en een daling van de interventiecommissies voor de dynamisering van agenten. De toegenomen productiecommissies door de hogere productieresultaten en het nieuwe

Administratieve kosten en afschrijvingen

In vergelijking met 2020 zijn de administratieve uitgaven in totaal met 21,4 miljoen EUR gestegen. Enerzijds door de personeelskosten die toenamen met 0,7 miljoen EUR en anderzijds door de stijging van de algemene en administratieve kosten met 20,7 miljoen EUR.

Deze laatste toename is voornamelijk een gevolg van hogere kosten in verband met het fusieproject (6,8 miljoen EUR), hogere marketingkosten (1,2 miljoen EUR) na de daling ervan in 2020 door de corona-impact, hogere IT-kosten (3,97 miljoen EUR), hogere bankkosten (1,8 miljoen EUR) en extra kosten in verband met de verbetering van IT-systemen en IT-beveiliging (4,2 miljoen EUR).

De bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels stegen met 2,9 miljoen EUR.

barema van 2020 zorgden voor een compenserend effect.

De meervoorwaarde van 46,7 miljoen EUR die de Crelan Groep realiseerde met de verkoop van Crelan Insurance zorgde voor een toename van de post 'Winst en verlies op de verwijdering van andere activa dan die welke voor verkoop worden aangehouden (netto)' met 46,3 miljoen EUR.

De overige bedrijfsopbrengsten stegen tijdens het boekjaar 2021 met 1,4 miljoen EUR, voornamelijk als gevolg van de terugvorderingen die plaatsvonden na afschrijving van onbare kredietdossiers.

De overige bedrijfskosten stegen met 9,3 Mio EUR ten opzichte van 2020, omdat op deze rubriek de kosten voor het closingsproces van de overname van AXA Bank Belgium werden geboekt.

Ook de afschrijvingen namen met 0,6 miljoen EUR toe, voornamelijk als gevolg van uitzonderlijke afschrijvingen in 2021 in verband met de buitengebruikstelling van bepaalde vaste activa.

Sinds 2020 is er een nieuwe kost verschenen op de lijn 'wijziging van verliezen en winsten, netto'. Deze stemt overeen met het verlies door niet ontvangen rente op COVID-19-dossiers die een uitstel van betaling verkregen. Deze kostenpost bedroeg 0,2 miljoen EUR en ligt daarmee 2,9 miljoen EUR lager dan in 2020. Deze daling verklaart zich door een uitdovend effect omdat deze in 2020 ingevoerde maatregelen afliepen in 2021.

De kosten-inkomenratio (CIR) bedroeg na closing 73,81% in 2021, tegenover 73,36% eind 2020. In deze cijfers werd de impact van de overname geneutraliseerd.

Voorzieningen en waardeverminderingen

De wijziging in de voorzieningen is voornamelijk het gevolg van de in 2021 geboekte besteding van voorzieningen die de bank in 2016 aanlegde voor de herstructurering op hoofdkantoor en in het netwerk.

De gunstige evolutie van de macro-economische parameters, zoals de ontwikkeling van het bbp, in 2021, hadden een positief effect op de berekende waardeaanpassingen voor leningen. Dit leidde tot een terugname van de voorzieningen voor kredieten onder stage 1 & 2.

Uit voorzorg – de crisis is immers nog niet volledig achter de rug – beperkte Crelan deze terugnemingen door een managementoverlay van 10,4 miljoen EUR toe te passen.

Bovendien boekte AXA Bank Belgium in het kader van de closing een voorziening voor stage 1 & 2 voor een bedrag van 29,6 miljoen EUR en dat zorgde voor een omgekeerd effect op de positieve beweging van de voorzieningen voor fase 1 & 2 in 2021.

Globaal resultaat

Een belangrijk element in de samenstelling van het resultaat van 2021 is de **naer aanleiding van de overname van AXA Bank Belgium berekende badwill** die opgenomen werd voor een bedrag van **558,8 miljoen EUR**.

Het resultaat vóór belastingen steeg van 61,8 miljoen EUR tot 684,5 miljoen EUR. Deze stijging is het resultaat van volgende evolutie: de toename van de financiële en bedrijfsopbrengsten met 50,3 miljoen EUR, de stijging van de administratieve kosten met 21,4 miljoen EUR, de nettodaling van de kosten van wijziging van verliezen en winsten voor 2,9 miljoen EUR, de nettostijging van de voorzieningen en afschrijvingen voor een bedrag van 4,5 miljoen EUR, de badwill voor 598,8 miljoen EUR en de

Wat stage 3 (status 700 en CTX) betreft, zien we over het algemeen een veel zwakkere positieve trend dan in 2020, deels door de terugname van de actualisaties in 2020.

In 2020 werden de parameters voor de berekening van de actualisatiekost aangepast: de discontokost daalde van 15% van de realiseerbare waarde naar 8,39%.

Bij Europabank, tot slot, daalden de voorzieningen met 9,15 miljoen EUR.

Al deze effecten zorgden voor volgende evolutie van de waardeverminderingen:

(in mio EUR)	2021	2020	A	%
Evolutie stages 1&2	-20,0	-16,9	-3,1	18%
Evolutie stage 3	1,1	11,7	-10,6	-91%
Europabank	-3,4	-12,5	9,1	-73%
Groep totaal	-22,3	-17,7	-4,6	26%

stijging van het resultaat van Crelan Insurance voor 2,2 miljoen EUR. Dit laatste bedrag is opgenomen in een afzonderlijke lijn als aangehouden voor verkoop.

De belastinglasten stegen met 11,8 miljoen EUR ten opzichte van 2020, voornamelijk op het niveau van de uitgestelde belastingen als gevolg van de afschrijving van 20,5 miljoen EUR uitgestelde belastingvorderingen.

Het nettoresultaat stijgt met 610,9 miljoen tot 660,3 miljoen EUR.

Het rendement op het eigen vermogen bedroeg 51,38% per einde 2021 met inbegrip van de badwill en de meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance. Zonder deze

2 elementen bedroeg het 5,16% tegenover 3,91% in 2020.

Het rendement op het activa – dit is de verhouding van het nettoresultaat ten opzichte van de totale activa – bedroeg 1,25% per einde 2021, de badwill en de meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance inbegrepen. Zonder deze 2 elementen bedroeg het 0,28% tegenover 0,22% een jaar eerder.

Bestemming van de winst van de verschillende entiteiten van de groep

De Raad van Bestuur van CrelanCo zal voorstellen om aan de coöperanten een **dividend uit te keren van 3%** voor een totaalbedrag van 26,6 miljoen EUR. Dit dividend vormt in de huidige rentecontext een zeer mooie vergoeding voor dit soort beleggingen.

"Regelmatig afstemmen met elkaar levert vaak nieuwe inzichten op die we kunnen aanwenden voor onze bankagenten en klanten."

Laurence Mémery de Bellevalx (legal specialist),
Magdalena Zdanowicz en Pierre Nolzet (customer support advisors) bij Crelan.

Corporate governance

Raden van Bestuur en Directiecomités

> Raad van bestuur

De governancestructuur van Crelan Groep werd in 2021 verder geoptimaliseerd met als doel om:

- een eenvoudigere groepsstructuur met meer afgebakende verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de NV Crelan en de CV CrelanCo te creëren en;
- de Raden te versterken met bestuurders die een jarenlange ervaring hebben opgebouwd in financiële, ICT- en risicogereleateerde domeinen.

Met de nieuwe structuur zal Crelan Groep nog beter kunnen inspelen op de snel wijzigende marktsituatie en de nieuwe evoluties en beantwoordt ze ook aan de verwachtingen van de regulatoren op dat vlak.

Volgende wijzigingen deden zich voor:

- De benoeming van Benoît Bayenet* (vanaf 01/01/2022), Bernard De Meulemeester* (vanaf 01/01/2022), Xavier Gellynck (vanaf 01/03/2021), Robert Joly (vanaf 01/05/2021) en Clair Ysebaert (vanaf 01/05/2021) als niet-uitvoerende bestuurders
- De benoeming van Eric Hermann (vanaf 01/05/2021) als onafhankelijk bestuurder
- De benoeming van Pieter Desmedt*, Jeroen Ghysel* en Emmanuel Vercoustre* als uitvoerende bestuurders (vanaf 31/12/2021)
- De beëindiging van de mandaten van Anne Fievez en Paul Malfeyt als uitvoerende bestuurders (op 31/12/2021)

* Deze benoeming is onder voorbehoud van goedkeuring door de financiële toezichthouders.

De bank wenst de bestuurders waarvan het mandaat werd beëindigd uitdrukkelijk te danken voor hun inzet en bijdrage aan de groei van Crelan Groep.

> Raad van Bestuur van de NV Crelan op 01/01/2022

	
Luc Verséle Voorzitter	Jean-Pierre Dubois Ondervoorzitter
	
Philippe Voisin CEO	Joris Cnockaert CCO
	
Jean-Paul Grégoire COO/CHRO	Pieter Desmedt CFO
	
Jeroen Ghysel CIO	Emmanuel Vercoustre CFO
	
Agnes Van den Berge Onafhankelijk bestuurder	Jan Anjaert Onafhankelijk bestuurder
	
Paul Thysems Onafhankelijk bestuurder	Eric Hermann Onafhankelijk bestuurder

Hendrik Vandamme
Niet-uitvoerend
bestuurder

Xavier Gellynck
Niet-uitvoerend
bestuurder

Clair Ysebaert
Niet-uitvoerend
bestuurder

Alain Diéval
Niet-uitvoerend
bestuurder

Marianne Streeel
Niet-uitvoerend
bestuurder

Robert Joly
Niet-uitvoerend
bestuurder

Benoît Bayenet
Niet-uitvoerend
bestuurder

Bernard De
Meulemeester
Niet-uitvoerend
bestuurder

De Raad van Bestuur van de NV Crelan kwam in 2021 twaalf keer samen.

In overeenstemming met artikel 27 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen ondersteunen een Remuneratiecomité, een Risicocomité, een Auditcomité en een Benoemingscomité de Raad van Bestuur in haar taken.

De bank schenkt veel zorg aan een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouders in haar Raad van Bestuur. Daarom zetelen

ook 10 vertegenwoordigers van CV CrelanCo in de Raad van NV Crelan, gelijkmatig verdeeld over beide taalrollen.

De vier onafhankelijke bestuurders – Jan Annaert, Eric Hermann, Paul Thyssens en Agnes Van den Berge – hebben onder meer als taak om over een objectieve besluitvorming te waken in zowel de Raad van Bestuur als in de comités waarvan ze deel uitmaken. Ook de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen Crelan volgen zij op.

> De samenstelling van de comités op 01/01/2022

> Auditcomité

Agnes Van den Berge	Voorzitter
Alain Diéval	Lid
Xavier Gellynck*	Lid
Paul Thyssens	Lid

* vanaf 1 maart 2021

Zoals opgenomen in het Charter Auditcomité van Crelan Groep is de helft van de leden van het Auditcomité onafhankelijk in de zin van artikel 7:87 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, waarbij de voorzitter de doorslaggevende stem heeft bij gelijk stemmenaantal. De leden van het Auditcomité beschikken zowel op collectieve als op individuele wijze over de door de wet vereiste bevoegdheden op het gebied van de werkzaamheden van de bank en op het vlak van audit en boekhouding.

Het Auditcomité heeft als opdracht om de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezicht- en controlefunctie, meer bepaald met betrekking tot:

- de monitoring van het financiële verslaggevingsproces;
- de monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de bank;
- de monitoring van de interne audit en van de desbetreffende activiteiten;
- de monitoring van de wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening en de vragen en aanbevelingen geformuleerd door de revisor;
- de beoordeling en monitoring van de onafhankelijkheid van de revisor, waarbij met name wordt gelet op de verlening van bijkomende diensten aan de bank of aan een persoon waarmee zij een nauwe band heeft.

Het Auditcomité kwam zes keer samen in 2021.

Het heeft zich onder meer gebogen over de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de activiteiten van Interne Audit, Risk management, Inspectie

van het Agentennet en Compliance, maar eveneens over de toezichtactiviteiten die uitgeoefend worden binnen de Auditcomités van de dochtermaatschappijen.

Daarnaast vonden ook vier gezamenlijke vergaderingen van het Audit- en Risicocomité plaats in 2021.

> Risicocomité

Eric Hermann*	Voorzitter
Jan Annaert	Lid
Bernard De Meulemeester**	Lid
Alain Diéval	Lid

* voorzitter vanaf 1 mei 2021

** vanaf 1 januari 2022

Het Risicocomité kwam negen keer samen in 2021.

> Remuneratiecomité

Jan Annaert	Voorzitter
Jean-Pierre Dubois	Lid
Eric Hermann*	Lid
Luc Versèle	Lid

* vanaf 1 mei 2021

Het Remuneratiecomité kwam twee keer samen in 2021.

> Benoemingscomité

Paul Thyssens*	Voorzitter
Jean-Pierre Dubois	Lid
Agnes Van den Berge	Lid
Luc Versèle	Lid

* vanaf 1 mei 2021

Het Benoemingscomité kwam twee keer samen in 2021.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de diverse comités waarin ze niet zetelen.

Volgens artikel 62 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en volgens het reglement van de Nationale Bank van België is de Bank verplicht om de externe functies die haar

bestuurders en effectieve leiders buiten de Groep Crelan uitoefenen openbaar te maken. De Bank voldoet aan deze verplichting via een publicatie op de website van Crelan (www.crelan.be).

➤ Samenstelling van de Raad van Bestuur van de CV CrelanCo op 01/01/2022

De samenstelling van de Raad van bestuur van de CV CrelanCo wijzigde niet in 2021.

De Raad van Bestuur van de CV CrelanCo kwam in 2021 tien keer samen.

Jean-Pierre Dubois
Voorzitter

Hendrik Vandamme
Vertegenwoordiger
landbouworganisaties

Xavier Gellynck
Bestuurder

Ann Dilaemman
Bestuurder

Clair Ysabeert
Bestuurder

Luc Verssée
Ondervoorzitter

Marianne Streef
Vertegenwoordiger
landbouworganisaties

Robert Joly
Bestuurder

René Bernsérdt
Bestuurder

Benoît Bayeniet
Bestuurder

➤ Directiecomité

Op 31 december 2021:

- namen de mandaten van Anne Fievez (CIO) en Paul Malfeyt (CFO) een einde;
- werden Pieter Desmedt (CRO)*, Jeroen Ghysel (CIO)* en Emmanuel Vercoustre

(CFO)* benoemd en;
• werden de bevoegdheden van Joris Cnockaert (CCO) en Jean-Paul Grégoire (COO & CHRO) herschikt.

* Deze benoeming is onder voorbehoud van goedkeuring door de financiële toezichthouders.

Dit gaf volgende nieuwe samenstelling:

Philippe Volsin
CEO

Joris Cnockaert
CCO

Jean-Paul Grégoire
COO/CHRO

Jeroen Ghysel
CIO

Emmanuel Vercoustre
CFO

Pieter Desmedt
CRO

Het directiecomité neemt de operationele leiding van CrelanCo CV, Crelan NV en AXA Bank Belgium voor zich.

EUROPABANK

> Raad van bestuur

De samenstelling van de Raad van bestuur van Europabank wijzigde niet in 2021.

De Raad van Bestuur is samengesteld uit elf leden waaronder vijf leden als vertegenwoordiger van de hoofdaandeelhouder Crelan NV, vier leden van het Directiecomité en twee onafhankelijke bestuurders.

> De samenstelling van de Raad van Bestuur van Europabank op 31 december 2021:

Joris Crockaert	Voorzitter
Jan Annaert	Onafhankelijk bestuurder
Gérald Bogaert	Lid Directiecomité
Marc Claus	Lid Directiecomité
Xavier Gallynck	Bestuurder
Jean-Paul Grégoire	Bestuurder
Cédric Ryckaert	Lid Directiecomité
Agathe Van den Berge	Onafhankelijk bestuurder
Rudi Vanlangendyck	Voorzitter Directiecomité
Luc Verséle	Bestuurder
Clair Ysaebert	Bestuurder

De Raad van Bestuur kwam zes keer samen in 2021.

Het Audit- en het Remuneratiecomité functioneren onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur.

> De samenstelling van het Directiecomité van Europabank op 31 december 2021:

Rudi Vanlangendyck	Voorzitter
Gérald Bogaert	Lid
Marc Claus	Lid
Cédric Ryckaert	Lid

in geval van betekenisvolle wijzigingen die de beleidsstructuur en de organisatie van de financiële instelling beïnvloeden.

De Raad van Bestuur van 17 december 2020 heeft het aangepast memorandum van deugdelijk bestuur goedgekeurd, waarna het is overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Beloningsbeleid

De Raad van Bestuur heeft een aantal leden afgevaardigd in een Remuneratiecomité om aanbevelingen aan de Raad van Bestuur over te maken. De voorstellen van het comité omvatten het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende leiders van de Bank en haar filialen, alsook het geldelijk statuut van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties en dit zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering.

Deugdelijk bestuur

In overeenstemming met de Circulaire NBB_2011_09 van 20 december 2011 over de evaluatie van de interne controle evalueerde de effectieve leiding van de Bank zijn systeem van interne controle en voerde de Bank een permanente tweede- en derdelijnscontrole in.

Het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle en het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle op beleggingsdiensten en -activiteiten zijn vanaf 2016 gebaseerd op de gedetailleerde risicocartografie van de processen van de Bank.

De Bank maakte de vermelde verslagen in januari 2022 over aan de Nationale Bank van België nadat de Raden van Bestuur ze hadden goedgekeurd.

Volgens Circulaire NBB_2018_28 / Richtsnoeren van de EBA van 26 september 2017 inzake interne governance (EBA/GL/2017) moet het memorandum van deugdelijk bestuur jaarlijks op zijn conformiteit geëvalueerd worden en moet het aangepast worden

uitzondering toestaat.

De ontslagvergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief het variabel gedeelte, en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden vergoeding. In geval van overname of fusie kan die vergoeding hoger zijn. Indien de vergoeding hoger is dan 12 maanden of op gemotiveerd advies van het Remuneratiecomité hoger is dan 18 maanden dan dient de Algemene Vergadering hier vooraf haar goedkeuring voor te geven.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een jaarlijkse forfaitaire vergoeding die in maandelijkse schijven wordt uitbetaald. Deze vergoeding dekt alle kosten, waaronder de verplaatsingskosten, en de grootte ervan is afhankelijk van de rol van de niet-uitvoerende bestuurders in de verschillende gespecialiseerde comités.

De bank keerde in 2021 volgende vergoedingen uit:

Totale vergoeding (mld EUR)	Vaste vergoeding	Variable vergoeding
Bestuurders van de Groep Crelan	3,74	0,57

Het Risicocomité voert jaarlijks onafhankelijke controles uit op het beloningsbeleid en rapporteert hierover aan de Raad van Bestuur. Daarnaast oefenen Interne Audit en Compliance ook jaarlijks toezicht uit op de correcte toepassing van dit beloningsbeleid.

Evaluatie van de governance

In het kader van de governanceverplichtingen voor financiële instellingen, waaronder de 'fit & proper'-vereisten voor bestuurders, heeft het Benoemingscomité in 2019, conform artikel 31 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van het toezicht op de kredietinstellingen, de structuur, omvang, samenstelling en prestaties van de Raad van Bestuur en zijn comités geëvalueerd.

Voor deze evaluatieoefening deed de bank beroep op de onafhankelijke expertise van Deloitte. Het onderzoek maakt gebruik van

schriftelijke vragenlijsten en individuele interviews en heeft tot doel om:

- De verwachtingen van de bestuurders over de rol en de werking van de Raad van Bestuur en de comités in kaart te brengen;
- De competentie en expertise van de aanwezige governanceprofielen te inventariseren;
- De governancepraktijken binnen de Raad van Bestuur te identificeren;
- De implementatie van de aanbevelingen uit de voorgaande evaluatie op te volgen.

Op basis van de resultaten van deze oefening heeft het Benoemingscomité kunnen evalueren of alle kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring aanwezig en evenwichtig verdeeld zijn en heeft het aanbevelingen met betrekking tot mogelijke wijzigingen geformuleerd aan de Raad van Bestuur.

Tijdens het eerste semester van 2022 is een nieuwe evaluatie ingepland.

"De integratie van Crelan en AXA Bank Belgium en de daarbijhorende datamigratie vragen een stevige voorbereiding op IT-vlak. Teams van beide banken werken vlot samen aan dit gemeenschappelijke doel."

Ronny Peleman, IT enterprise architect en
Yoshi Parlevliet, information security expert advisor bij Crelan

Crelan, een bank die evolueert

Initiatieven naar de klanten

"Samen anders bankieren"

De slogan 'Samen anders bankieren', die de coöperatieve identiteit van de bank krachtig samenvat, stond ook in 2021 centraal in onze communicatie naar de klanten. Om haar producten en diensten voor te stellen gebruikte Crelan diverse kanalen.

Zo werd de website opnieuw intensief ingezet in onze merk- en productcommunicatie. Dit resulteerde in een aanzienlijke verhoging van de investeringen in allerlei vormen van digitale marketing en communicatie. Op die manier plaatsten we ons beleggingsaanbod in de kijker via de najaarscampagne Beleggen. Na de succesvolle campagnes van 2019 en 2020, had de campagne 2021 als thema 'Iedereen kan beleggen'. Via nieuwsbrieven, blogs en de sociale media legt de bank de nadruk op het belang van een goed beleggingsgesprek en degelijk advies.

De digitale boodschappen richtten zich daarnaast ook op notoriteit en imago. Via de sociale media verspreidden we speelse beelden en boodschappen met populaire, door Crelan gesponsorde, sportlui als centraal figuur. In 2021 werd ook weer stevig ingezet op het eigen Crelan TV kanaal. Via dit digitale publiciteitskanaal in de kantoren informeren onze agenten de klanten over alles wat reilt en zeilt binnen Crelan.

Op de klassieke media liepen de radiocampagnes rond het thema beleggen. De diverse spots van deze campagnes belichtten de meerwaarde van het persoonlijke advies van een Crelan-agent bij het nemen van dergelijke belangrijke beslissing door de klant. Crelan bleef daarnaast ook aanwezig op de Vlaamse publieke omroep als sponsor van een aantal populaire programma's.

In Wallonië werd de populaire Landbouwbeurs van Libramont in 2021, waarop Crelan steevast

als hoofdsponsor aanwezig is, opnieuw niet georganiseerd omwille van de coronacrisis.

Een breder productaanbod dankzij partnerships

> Partnerships voor schade- en levensverzekeringen

Sinds oktober 2018 kunnen de Crelan-agenten het ruime en kwalitatieve aanbod van **Allianz levensverzekeringen** aan de klanten aanbieden. Hiervoor sloten de bank en Allianz een samenwerkingsakkoord.

Sinds januari 2021 kunnen Crelan-agenten gebruikmaken van het zeer uitgebreide en performante pakket **schadeverzekeringen van AXA Belgium**.

Dankzij deze samenwerkingsakkoorden kan Crelan naast haar bankproducten de klanten ook een volledig verzekeringsaanbod aanbieden van partners met wereldfaam.

> Partnerships voor bancaire beleggingen

Crelan zette ook de samenwerking met **Econopolis Wealth Management**, de beheersvennootschap rond Geert Noels, verder. Deze samenwerking omvat zowel de compartimenten van de bevek Crelan Fund, waarvoor Econopolis Wealth Management het beheer van de beleggingsportefeuille waarneemt, als de com-

partimenten van de bevek naar Luxemburgs recht EconoPolis Funds.

Ook de nauwe samenwerking met **Amundi** werd verdergezet. Crelan commercialiseert een uitgebreide selectie fondsen van Amundi en zijn dochters.

Binnen de bevek Crelan Invest, waarvoor Amundi instaat voor het beheer van de beleggingsportefeuille, bereikten onze 3 profielfondsen (Conservative, Balanced en Dynamic) in minder dan vier jaar tijd na lancering de kaap van 600 mio EUR omloop. Het betreft fondsen die in een breed gamma van diversifieerde activa beleggen en die beheerd worden volgens een op verschillende beleggersprofielen afgestemde risicobenadering. Ze houden bovendien vast aan een duurzame en ethische benadering.

Voor gestructureerde producten werkt Crelan samen met een aantal preferente partners, namelijk BNP Paribas, Crédit Suisse, Société Générale, Natixis, Goldman Sachs en CACIB. Op vlak van fiscaal pensioensparen verdeelt Crelan 3 pensioenspaarfondsen (Crelan Pension Fund Sustainable Stability, Balanced en Growth) die als feeder fungeren van de pensioenspaarfondsen van BNP Paribas. In november 2019 kreeg dit fonds het "Towards sustainability label" toebedeeld.

➤ Aandacht voor duurzame beleggingen

➤ Duurzaamheidslabel

Consumenten vinden duurzaamheid steeds belangrijker, ook bij de producten waarin ze beleggen.

Omdat het begrip 'duurzaamheid' vaak op verschillende manieren kan geïnterpreteerd en ingevuld worden, werkte de koepelfederatie van de banken, **Febelfin** een **kwaliteitsnorm** uit voor duurzame financiële producten.

Producten die aan deze norm voldoen, en bij voorkeur nog ambitieuzer zijn, ontvangen een duurzaamheidslabel. Dankzij dit label kan de consument erop vertrouwen dat het product aan een aantal kwaliteitseisen voldoet en dat zijn geld naar bedrijven gaat die ook écht gericht zijn op duurzaamheid.

Als coöperatieve bank heeft ook Crelan oog voor een duurzame werking en wil ze tegemoet komen aan de groeiende vraag van de klanten naar maatschappelijk verantwoorde investeringen. Volgende fondsen binnen het Crelan-gamma ontvingen reeds het duurzaamheidslabel van Febelfin:

- CRELAN FUND ECONOFUTURE
- CRELAN FUND ECONOSTOCKS
- CRELAN INVEST BALANCED
- CRELAN INVEST DYNAMIC
- KBI INSTITUTIONAL WATER FUND
- CRELAN PENSION FUND SUSTAINABLE STABILITY
- CRELAN PENSION FUND SUSTAINABLE BALANCED
- CRELAN PENSION FUND SUSTAINABLE GROWTH
- AMUNDI FUNDS EUROPEAN EQUITY CONSERVATIVE
- AMUNDI FUNDS EUROPEAN EQUITY GREEN IMPACT
- AMUNDI FUNDS GLOBAL ECOLOGY ESG
- AMUNDI FUNDS CASH EUR
- FIRST EAGLE AMUNDI SUSTAINABLE VALUE FUND
- CPR INVEST EDUCATION
- CPR INVEST FOOD FOR GENERATIONS
- CPR INVEST SOCIAL IMPACT

Dit aanbod wil Crelan in de toekomst nog verder uitbreiden. Zo werd ondertussen ook het label aangevraagd voor het defensief profielfonds CRELAN INVEST CONSERVATIVE.

Daarnaast lanceerde Crelan ook een heel aantal notes met een duurzame "sustainable" aandelenindex als onderliggende waarde.

➤ SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation)

Nog in het kader van duurzame beleggingen wil Crelan op termijn haar fondsenaanbod zodanig samenstellen dat het merendeel van de fondsen beantwoordt aan de artikels 8 en 9 van de SFDR-regelgeving.

De SFDR-regels sluiten aan op de ESG-regelgeving (Environmental, Social en Governance) die voortvloeide uit het Actieplan voor Duurzame Financiering dat de Europese Commissie in 2018 publiceerde.

Ze hebben als doel om meer transparantie over het duurzaamheidsaspect te creëren en de beleggers op dat vlak een goede bescherming te bieden. Deze regels zijn van toepassing sinds 10 maart 2021 en leggen financiële instellingen, marktdeelnemers en adviseurs de verplichting op om vooropgestelde informatie over het duurzame aspect van hun beleggingen en beleid te publiceren op hun websites.

Volgens artikel 6 van de SFDR-regelgeving moet het zogenaamd UCITS-prospectus op productniveau toelichten hoe dat de financiële deelnemer duurzaamheidsrisico's integreert in de beleggingsbeslissingen en hoe hij de te verwachten impact van duurzaamheidsrisico's op de prestaties van het financiële product beoordeelt. Deze informatie moet in een precontractuele fase voor de belegger beschikbaar zijn. Ook als er volgens de financiële deelnemer geen duurzaamheidsrisico's van toepassing zijn, moet hij dat beknopd toelichten.

De artikels 8 en 9 handelen specifiek over financiële producten die milieu- of sociale kenmerken bevorderen of die duurzaam beleggen als doel hebben. Bij artikel 9 moet het effectief ook mogelijk zijn om de impact te kunnen meten. Voor de fondsen die onder deze

artikels vallen, moeten de precontractuele documenten en periodieke verslagen de belegger nog in aanvullende info voorzien. Het is dan ook duidelijk dat deze producten de duurzame belegger de beste garantie geven en het is op deze producten dat Crelan zich wil focussen bij haar beleggingsaanbod.

➤ Een professioneel kantorennetwerk ten dienste van de klant

Het Crelan-kantorennetwerk bestond op 31 december 2021 uit 467 agentschappen verspreid over België. Hiermee daalde dit aantal in 2021 met 35 agentschappen.

In het kader van de continue optimalisering van het kantorennetwerk vonden er 24 fusies en/of overnames plaats. Het bestaande kantoor bleef behouden terwijl kennis en vaardigheden gebundeld werden om de dienstverlening naar de klanten uit te breiden.

Naast de renovatie en herinrichting van bestaande kantoren, openden ook 2 volledig nieuwe verkooppunten de deuren en stelde Crelan 12 nieuwe agenten aan.

Ongeveer de helft van onze kantoren is uitgerust met één of meer selfbankingautomaten, doorgaans met uitgebreide functionaliteiten.

Met uitzondering van het agentschap van de hoofdzetel in Brussel, worden alle verkooppunten van Crelan NV gerund door zelfstandige agenten die de lokale markt goed kennen en dicht bij de klant staan.

De nabijheid, de persoonlijke aanpak en de continuïteit die onze agenten bieden, zijn de troeven waarmee Crelan zich onderscheidt op de markt. Naast digitale kanalen en contacten met call centers blijven heel wat klanten het belangrijk vinden om te kunnen rekenen op persoonlijk advies van een lokale vertrouwenspersoon die hun situatie goed kent. Niettegenstaande de daling van het aantal agentschappen blijft Crelan dus veel belang hechten aan een goede lokale aanwezigheid.

➤ Toegankelijk en beschikbaar, ook tijdens corona

Ook in 2021 bleef corona een grote impact uitoefenen op het maatschappelijke gebeuren, zij het in minder sterke mate als het crisisjaar 2020.

Net als in 2020 bleef Crelan haar rol als essentiële dienstverlener opnemen en kon ze daarbij opnieuw rekenen op het enthousiasme en de flexibiliteit van haar medewerkers in de kantoren. Crelan volgde daarbij de geldende veiligheidsvoorschriften strikt op met het oog op het vrijwaren van de gezondheid van haar medewerkers en klanten. De deur van onze kantoren bleef, mits het respecteren van gepaste beschermingsmaatregelen, dan ook openstaan voor de klanten tijdens de perioden dat dit mogelijk was, terwijl in de perioden van algemene lockdown overgeschakeld werd op advies op afspraak of via digitale weg.

Deze aanpak loonde want ondanks de moeilijke omstandigheden realiseerde Crelan mooie productieresultaten in vrijwel alle domeinen.

➤ Competentiecenters voor advies aan ondernemers

Via adviesbankieren wil Crelan zich onderscheiden. Daarom schenkt de bank veel aandacht aan de vorming van competente adviseurs die zo dicht mogelijk bij de klanten staan. Ook voor de professionele klanten - ondernemers in de land- en tuinbouw en voedingssector enerzijds en zelfstandigen, vrije beroepen en de lokale KMO's anderzijds - wil Crelan een referentie zijn op het vlak van adviesverlening. Hiervoor werkt Crelan met gespecialiseerde competentiecentra. Dit zijn agenten die naast advies aan particuliere klanten ook heel wat knowhow hebben opgebouwd in het begeleiden van professionele klanten en dus het best geplaatst zijn om hen te adviseren.

De competentiecentra zijn herkenbaar in het straatbeeld via een extern aangebracht 'label'.

Ze werken ook samen met de agentschappen uit hun buurt die niet over deze kennis beschikken. In dat geval kunnen de professionele klanten voor hun basisdienstverlening bijvoor-

beeld beroep blijven doen op hun vertrouwde agentschap, terwijl ze voor het gespecialiseerde advies terecht kunnen bij het competentiecentra. Het agentschap zal dan in functie van de behoefte van de klant contact leggen met het nabij gelegen competentiecentra.

Het businessmodel van zelfstandige agenten dichtbij de klant biedt ook in het professionele klantensegment nog heel wat ruimte tot groei.

Crelan blijft dan ook via opleiding verder investeren in de kennis en vaardigheden van medewerkers met de bedoeling om het aantal competentiecentra's nog verder uit te breiden.

➤ Uitbreiding van het digitale aanbod

In 2021 investeerde Crelan verder in de uitbreiding van de digitale diensten en in 'open banking'.

➤ *Nieuwe functionaliteiten in myCrelan en/of Crelan Mobile*

• Beleggen:

Tijdens 2021 herwerkte Crelan de schermen en functionaliteiten over beleggen in myCrelan zodat de myCrelan-abonnees ook gebruik konden maken van de mogelijkheden en de informatie van de Crelan Wealth Management-tool. Deze nieuwe beleggingstool werd eerder in de loop van het jaar in gebruik genomen in de Crelan-bankkantoren. Gelijkaardige aanpassingen in Crelan Mobile zijn ingepland begin 2022. Ook in 2022 zal het beleggingsaanbod in myCrelan nog verder uitgebreid worden.

• Documenten

Crelan breidde het aanbod van documenten en briefwisseling uit dat via de 'inbox & Documenten'-rubriek kan worden ontvangen. Klanten kunnen de verzendwijze hiervan zelf beheren in myCrelan.

• Notificatie via SMS

Klanten die met hun debet- of kredietkaart binnen de Europese Economische Ruimte een transactie uitvoeren in een andere munteenheid dan de euro ontvangen hiervan nu voortaan een melding via SMS als verificatie.

• Update Digipass

Klanten die een probleem ondervinden met de Appli2-functie van hun digipass kunnen dit voortaan zelf eenvoudig oplossen via een hulprocedure in de myCrelan-toepassing zelf. Zij hoeven hiervoor dus niet langer beroep te doen op een interventie van het kantoor of de service desk van de bank.

➤ *Klantgegevens actualiseren via Crelan Mobile*

In het kader van de regelgeving over de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (AML - anti money laundering) moeten banken de gegevens van hun klanten up-to-date houden en hiervoor regelmatig bijkomende informatie bij hen opvragen. De vragenlijst die Crelan hiervoor gebruikt, is niet langer alleen in myCrelan, maar nu ook in Crelan mobile beschikbaar. Onze klanten kunnen nu ook hun gegevens actualiseren via deze veelgebruikte tool.

➤ *Open Banking, onze digitale toepassingen faciliteren nu ook SEPA-overschrijvingen met een niet-Crelan-identificatie*

In het kader van PSD2 (Payment Services Directive 2) treedt Crelan op als TPP (Third Party Provider). Een eerste stap in die zin nam de bank in 2020 door klanten de mogelijkheid te bieden om zichtrekeningen die ze aanhouden bij andere Belgische banken toe te voegen aan hun myCrelan en hun Crelan Mobile-toepassing. In 2021 hebben we voor onze klanten ook de mogelijkheid geactiveerd om met deze rekeningen overschrijvingen uit te voeren via de Crelan-toepassingen.

➤ *Payconiq by Bancontact-app*

Sinds juni 2021 kunnen klanten hun Crelan-zichtrekening koppelen aan de Payconiq by Bancontact app en met deze rekening betalingen uitvoeren via het inscannen van de Payconiq QR-code.

➤ De mobile app neemt de koppositie voor overschrijvingen in

De evolutie waarbij Crelan Mobile steeds meer terrein wint op myCrelan zette zich door in 2021. Terwijl het aantal overschrijvingen op jaarbasis bij Crelan Mobile toenam met 24%, daalde dit aantal bij myCrelan met 4,49%.

In mei noteerden we een nieuwe mijlpaal doordat Crelan Mobile voor het eerst de koppositie overnam bij het aantal geregistreerde overschrijvingen op maandbasis, namelijk 112 miljoen voor de mobile app en 105 miljoen voor pc-banking. De mobile app bleef sindsdien stevig in het geel fietsen en nam op jaarbasis 668.540 meer overschrijvingen op haar konto dan het pc-bankieren.

"Samenwerking vinden we belangrijk en waardevol en die boodschap dragen we graag uit."

BBTK-team AXA Bank Belgium

Initiatieven naar het personeel

Op 31 december 2021 maken 1.799 personeelsleden deel uit van Crelan Groep waarvan er 722 voor Crelan werken, 351 voor Europabank en 726 voor AXA Bank Belgium.

Naast dit loontrekkend personeel in de verschillende entiteiten van de Groep, zijn er in het agentennetwerk van Crelan NV ook 1.548 medewerkers en in dat van AXA Bank Belgium 1.522 medewerkers aan de slag met een statuut van gedelegeerd agent of als loontrekkende medewerker van een gedelegeerd agent. Hierdoor bedraagt het totaal aantal medewerkers voor Crelan Groep 4.863.

Meer informatie over de samenvatting en de diversiteit van het personeelsbestand van Crelan is opgenomen in het duurzaamheidsverslag van de bank.

> Top Employer: zesmaal op een rij

Crelan kreeg in 2021 voor de 6de keer op rij het label 'Top Employer België' toegekend door het op internationaal vlak actieve Top Employer Instituut.

Dit label wordt pas verleend als een grondige screening van alle facetten van het gehanteerde personeelsbeleid een gunstige beoordeling krijgt.

Een greep uit de geëvalueerde thema's: verwelkoming van nieuwe medewerkers, loopbaanbegeleiding, leren & ontwikkelen, performance, loon- en secundaire voorwaarden, welzijn en gezondheid, digitale en fysieke werkkplek, bedrijfsrestaurant, mobiliteitsbeleid, ...

Maar het gaat nog verder. Het onderzoek houdt immers ook rekening met de manier waarop Crelan haar bedrijfswaarden uitdraagt naar haar medewerkers, ze duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen vertaalt in haar processen en beleidskeuzes en ze de medewerkers begeleidt in veranderingsprocessen.

Crelan is dus trots dat het na zo'n uitgebreid onderzoek, waaraan heel wat domeinen binnen de bank een actieve bijdrage leverden opnieuw deze erkenning heeft gekregen.

> Rekrutering & interne mobiliteit

Corona belette niet dat Crelan in 2021 het hoogste aantal vacatures van de laatste drie jaar invulde, 71 om precies te zijn.

Hierbij focuste de bank heel sterk op interne mobiliteit door 35% van de vrijgekomen functies in te vullen met eigen collega's. De bank gelooft sterk in deze aanpak omdat het kadert in een duurzame inzetbaarheid van de collega's en hen alle kansen biedt op een gevarieerde loopbaan.

Daarnaast wief de bank ook 46 nieuwe collega's aan in uiteenlopende domeinen.

Diverse initiatieven zoals een onboardingpakket, digitale events, een aangepaste jongerenwerking en individuele loopbaangesprekken hadden als doel om, ondanks het vele thuiswerk, de nieuwe collega's een goede ontkadering te bieden zodat ze zich snel welkom voelden.

> Young Graduate Program

Met het Young Graduate Program, dat nu al enkele jaren binnen de bank bestaat, trekt Crelan jonge beloftevolle medewerkers aan om een eerste boeiende werkervaring op te doen.

De Young Graduates volgen een tweearig uitdagingstraject met drie opeenvolgende opdrachten waardoor ze met verschillende disciplines binnen de bank in aanraking komen.

Tegelijkertijd krijgen ze een uitgebreid opleidings- en coachingsprogramma, zodat ze hun professionele kennis en competenties kunnen ontwikkelen.

De Young Graduates krijgen de kans om hun carrière een vliegende start te geven terwijl Crelan op die manier jonge collega's klaarstoomt om na het programma succesvol en structureel mee te werken aan de vele projecten binnen de bank.

In 2021 wief Crelan Young Graduates aan voor de IT- en HR-directies.

> 'goesting' om te leren

Digitalisering was net zoals in 2020 het centrale thema bij de opleidingsactiviteiten, zowel qua inhoud als qua ondersteunende pakketten. De aandacht voor de nieuwe manier van werken (de strategie rond New way of working) en het online leren sloten hierbij naadloos aan.

Daarnaast ging ook heel wat aandacht uit naar het ontwikkelen van leiderschaps-, persoonlijke en professionele vaardigheden.

In 2021 ging het meer bepaald om volgende initiatieven:

- Om het hybride en online werken te ondersteunen ging onder meer aandacht naar de vorming over nieuwe hard- en software zoals MS Teams, de introductie van teamagregments, toolboxes over telewerken & leidinggeven en het frequent aanbieden van online tips. Ook de jaarlijks ingerichte 'Leerweek' stond ditmaal volledig in het teken van efficiënt hybride werken;
- De introductie van een blijkomend online leerplatform 'Good Habitz'. Dit aanbod richt zich sterk op persoonlijke vaardigheidstrainingen die op een laagdrempelige manier toegankelijk zijn. 97% van de medewerkers maakten er intussen reeds gebruik van.

Onder andere door de uitbreiding van het bestaande opleidingsaanbod met nieuwe trajecten over retail en business banking, digital skills, personal skills, projectmanagement en welbeing kwamen ook deze aangeboden opleidingsmogelijkheden opnieuw in de schijnwerpers te staan.

In het opleidingsaanbod dat zich specifiek naar onze medewerkers van het kantorennet richt (onze zelfstandige agenten en hun personeelsleden) lag de klemtoon op een professionele en kwaliteitsvolle dienstverlening onder andere bij het nieuwe leertraject voor starters in de kantoren.

Maar de zorg voor de klant maakte ook deel uit van de personeelstrainingen waaronder het nieuwe leertraject voor business analisten.

Tot slot ging ook aandacht naar de voorbereidingen om in de komende jaren de nieuwe bedrijfscultuur van de fusiebank krachtig vorm te geven en te laten leven.

➤ Talenten ontwikkelen

Een toekomst- en resultaatgerichte aanpak willen we binnen de bank stimuleren en promoten en daarin pasten volgende initiatieven:

- Om resultaatgerichtheid en talentontwikkeling alle kansen te geven mag een feedback-gesprek zich niet alleen beperken tot een terugblik, maar moet het ook vooruitblikken met het bespreken van doelstellingen, uitdagingen en opportuniteiten voor de komende jaren. Dat laatste aspect werd dan ook meer belicht zowel bij de leidinggevenden als de teamleden.
- Crelan lanceerde een nieuw generiek functiemodel zodat niet alleen de functies duidelijker worden omschreven, maar ook de verschillende groepen en – opportuniteiten makkelijker te vergelijken zijn. Hiermee zet Crelan volop in op interne mobiliteit, een duurzame inzetbaarheid van de medewerkers en talentontwikkeling.

➤ The corona way by Crelan: verbondenheid en psychosociaal welzijn

In 2021 hield corona ons nog steeds stevig in zijn greep en moesten we onze manier van leven en werken voortdurend aanpassen aan de wisselende omstandigheden, maatregelen en restricties.

Bij Crelan stonden twee uitgangspunten centraal in de manier waarop we de crisis hebben aangepakt. Enerzijds, de bescherming en bevordering van de gezondheid en het welzijn van de medewerkers, de agenten, de klanten en de leveranciers. Anderzijds, het blijven leveren van een kwaliteitsvolle service aan de klanten.

Door de lange duur van de crisis, focuste Crelan in 2021 nog meer op het psychosociaal welzijn van de medewerkers.

De feel good@crelan-scan bevroeg digitaal alle medewerkers van de hoofdzetel over de manier waarop ze de aanpak van de crisis ervoeren, welke noden ze nog hadden en hoe ze de terugkeer en de New way of working zagen.

Het belang van verbondenheid - een thema waar rond Crelan al de hele coronacrisis acties

voor onderneemt - kwam als constante in de resultaten naar voren.

Van zodra de maatregelen het toelieten, bood Crelan haar medewerkers ook de gelegenheid aan om op vrijwillige basis op de hoofdzetel te werken.

Onze leidinggevenden, talent partners, interne vertrouwenspersonen, maar ook onze externe preventiedienst Securex (met zijn psychosociale hulplijn), staan al de hele crisis paraat om onze medewerkers steun te bieden in moeilijke momenten.

Alle veiligheidsmaatregelen die van toepassing waren in 2020, zoals 1,5 m. afstand, mondkapsters, gel, schermen en een aangepast poetschema, bleven ook in 2021 van toepassing op de hoofdzetel en in de agentschappen.

➤ New way of working

Met een vernieuwd beleid rond homeworking, waarbij medewerkers van de hoofdzetel tot 3 dagen per week kunnen thuiswerken, zet Crelan verdere stappen in de New way of working.

Door de uitrol van laptops en de bijgeleverde hulpmiddelen - aparte beeldschermen, muizen, klavieren en headsets - kan iedere medewerker zowel op kantoor als thuis comfortabel en ergonomisch werken.

New way of working legt niet alleen de klemtoon op meer autonomie over de plaats van waaruit wordt gewerkt, maar ook over de manier waarop een collega zijn/haar werk regelt. Output en een sterke samenwerking zijn hierbij essentieel. Daarom zet Crelan dan ook in op aangepaste opleidingen voor haar managers om de leiderschapstijl hierop af te stemmen.

➤ Cafetariaplan en andere voordelen

Een aanbod van multimediatoestellen (smartphones, tablets, laptops en randapparatuur) werd toegevoegd aan de mogelijkheden van het cafetariaplan.

Daarnaast negotieerde de bank ook een voordeligenpakket met diverse kortingen bij derden.

IT-ontwikkelingen en projecten in ontwikkeling

➤ Een veilige bankomgeving

Een veilige IT-omgeving vraagt continu aandacht en omvangrijke investeringen. In 2021 hielden deze onder meer verband met:

- Een centrale aansturing en beheer van mobiele telefoons en laptops die connectie maken met het Crelan-netwerk;
- Een centrale aansturing van toegangen tot kritieke businessapplicaties met het Identity & Access Management programma;
- De migratie naar een nieuw platform van de digitale kanalen MyCrelan en Crelan Mobile en applicaties, waaronder de publieke Crelan website. Dit platform biedt extra beveiliging tegen ongewenste inmenging, meer schaal-grootte en extra cloudfaciliteiten;
- De samenwerking met onze leveranciers van infrastructuur en diensten met het oog op een verder opgedreven responsgraad qua oplossingsgerichtheid en snelheid;
- De ondersteuning van alle software-componenten.

➤ Projectwerking

Tijdens 2021 realiseerden de IT-collega's volledige projecten volledig in eigen beheer of via uitbesteding maar met een coördinatie en opvolging binnen Crelan:

- De uitrol van de Crelan Wealth Management-tool, een Comarch-applicatie in het voorjaar en de toevoeging van nieuwe functionaliteiten eraan in het najaar van 2021;
- De oplevering van extra functies op de digitale kanalen Crelan Mobile en MyCrelan;
- De vernieuwing en uitbreiding van de kredietapplicatie Creops met nieuwe functionaliteiten;
- De uitbreiding van het aanbod digitaal te ondertekenen documenten in de bankkantoren.

➤ De werkplek van de toekomst vormgeven

In het kader van de strategie over de nieuwe manier van werken (project new way of working) zorgden de IT-collega's voor de omruiling van de Thin-clienttoestellen met moderne en handige laptops voor alle zetelmedewerkers zodat ze op een vlotte en veilige manier op kantoor of thuis kunnen werken.

Daarnaast beschikken alle Crelan-bankkantoren nu over meer bandbreedte en een grotere connectiebeschikbaarheid na de migratie naar het vernieuwde Wide Area Network (WAN) van onze telecomleverancier.

In 2022 zal Crelan verder de kaart trekken van de New way of working door ook de medewerkers in de bankkantoren te voorzien van laptops en nieuwe schermen en printers.

Voorbereiding van het fusieproject; integratie en migratie

In 2021 bereidden de IT-collega's ook de IT-integratie van AXA Bank verder voor door:

- De maturiteit van de belangrijkste processen te verhogen;
- De methodologie voor het ontwikkelen, testen en beheren van projecten verder op punt te stellen en;
- De detailuitwerking van de planning en de budgetvoorzieningen.

Het beheer van de portefeuille

Het financieel beleid en het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille bij de groep Crelan is gestoeld op veiligheid en zekerheid.

Voor het financieel beleid wordt het rente-, optie- en liquiditeitsrisico onder diverse gesimuleerde stress-scenario's opgemeten. Het opgelegde en goedgekeurde limietenkader zorgt ervoor dat de rentabiliteit en solvabiliteit onder geen enkel beding in het gedrang mogen komen.

Het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille wijzigde niet in 2021. De portefeuille is een onderdeel van de buffer aan hoog-liquide activa om toekomstige periodes van liquiditeitsstress te kunnen overbruggen. Obligaties zijn immers makkelijk mobiliseerbaar door ze te gebruiken als onderpand in interbancaire ontleningen.

In 2020 maakte Crelan hiervan gebruik door deel te nemen aan het TLTRO3-programma van de ECB waarbij op korte termijn liquiditeiten werden aangetrokken aan -1% weliswaar onder voorwaarde van voldoende productie aan kredieten. Het ontleende bedrag onder de TLTRO3 bleef gelijk in 2021.

Door de relatief lage rentestanden in 2021 en om haar klanten te ondersteunen tijdens de COVID-19-crisis verkoopt Crelan om de overvloedige liquiditeiten eerder te mobiliseren in de kredietportefeuille dan in de obligatieportefeuille. De gemiddelde looptijden van de productie kredieten zijn gevoelig hoger dan de looptijden van het commercieel passief met het risico op de aantasting van de rentemarge bij substantiële rente- en curvebewegingen. Daarom maakt Crelan regelmatig gebruik van indekkingen via rentederivaten.

"Het is erg verrijkend om te zien hoe mijn collega's van Crelan op een verschillende manier omgaan met dezelfde uitdagingen. Door onze kennis samen te voegen kunnen wij tot een nog beter resultaat komen."

Alexandra d'Archembaud, Security Risk Officer
AXA Bank Belgium

Crelan, een veilige bank

Binnen de bank zijn verschillende afdelingen verantwoordelijk voor het beheer van de risico's. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten die ervoor zorgen dat Crelan een veilige bank is en blijft.

Algemeen Risk Management

Risk Management legt zich toe op diverse specialisaties:

- het identificeren, meten, opvolgen en sturen van krediet-, financiële, operationele en IT Security-risico's;
- het verlenen van advies in alle grote kredietdossiers;
- het ontwikkelen en valideren van interne modellen die gebruikt worden in het kader van IRB (Internal Rating Based aanpak) en van IFRS 9;
- het opmaken, coördineren en valideren van de reglementaire rapporten zoals ICAR (Internal control annual report), (CAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlverslag ...

De bank richtte verschillende interne risico-comités op om het beheer van de risico's zo adequaat mogelijk te organiseren. Deze risico-comités bewaken de krediet-, de financiële, de operationele (inclusief de permanente controles), de informaticarisico's en ook de risico's die verband houden met de entiteiten.

De bank heeft ook een Risk Appetite Framework geïmplementeerd dat rekening houdt met een aantal belangrijke indicatoren voor de solvabiliteit, liquiditeit, rendabiliteit en andere parameters van de kredietportefeuille. De naleving van de limieten wordt minimaal drie-maandijks gecontroleerd.

De COVID-19-crisis vroeg heel wat aandacht van Risk Management. Periodiek stelde het team een stand van zaken op van de invloeden die de pandemie had op de verschillende

risico's (kredietrisico, liquiditeitsrisico en operationeel risico). Op basis van deze bevindingen ondernam de bank de nodige acties om deze risico's adequaat te beheren.

In 2022 zal veel aandacht besteed worden aan de integratie van Crelan met AXA Bank Belgium. Deze zal een impact hebben op de organisatie van het Risk departement zelf. Hierbij streven we naar het integreren van de activiteiten op basis van een 'best of both worlds' -benadering. Maar daarnaast zal het risk departement het integratie- en migratietraject zelf van korbij opvolgen zodat de aan dit project gelinkte risico's goed beheerd worden.

Kredietrisico

Crelan beheerst het kredietrisico op basis van zowel het kredietbeleid als via een scheiding van functies bij de kredietactiviteit. Zo volgen verschillende comités de risico-appetijt op.

De bevoegdheid om kredieten toe te kennen is verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbinenissencomité volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst'.

Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

De kredietlimieten worden jaarlijks geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en worden goedgekeurd door het Risicocomité en de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklient. Deze rating van de klant

is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en -beneer. De performantie van de modellen wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden geëvalueerd en goedgekeurd door een specifiek comité, met name Comeri.

Voor elk dossier dat binnen de bevoegdheid van het Kredietverbintensiencomité en/of het Directiecomité valt, is een onafhankelijk advies van Risk Management noodzakelijk.

➤ **Renterisico, liquiditeitsrisico en marktrisico**

De opvolging van de financiële risico's verloopt voor alle bancaire entiteiten via een gecentrali-

seerde systematiek. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle entiteiten operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn:

- de globale Value at Risk (VaR), een model ontwikkeld door het departement Risk Management Finance voor alle financiële risico's van de groep zowel in normale als in stressomstandigheden;
- een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico;
- de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landerisico;
- ratio's voor het liquiditeitsrisico (LCR).

ALM (Asset Liabilities Management) is verantwoordelijk voor de opvolging van het rente-, optie- en liquiditeitsrisico binnen de bank. Deze afdeling ontwikkelt de modellen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van deze risico's. Risk Management valideert op haar beurt deze modellen.

Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door Risk Management gecontroleerd.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse business-lijnen zelf. Risk Management is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole van deze financiële limieten door een onafhankelijke validatie van de door ALM en Financieel Beleid gerapporteerde gegevens. Op die manier wil Crelan fouten uitsluiten in rapporten voor de regelgevende instanties, het financieel comité, het Directiecomité en de Raad van Bestuur.

➤ **Operationele risico's**

Een waarschuwingsmechanisme is in gebruik om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Het team Operational Risk Management stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in welke mate processen risico-gevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de verschillende afdelingen op te volgen.

Op functioneel vlak kan Risk Management als beheerder van de operationele risico's rekenen op een netwerk van een dertigtal risico-correspondenten die als taak hebben om de operationele incidenten van hun processen te rapporteren en hiervoor gesensibiliseerd zijn.

De controlesystemen zijn onder andere gebaseerd op een gedetailleerde cartografie van de risico's met als objectief om:

- een beschrijving te maken van de processen in de vorm van flowcharts,
- inherente risico's en de bestaande controles te identificeren,
- residuele risico's te onderkennen;
- geschikte herstelmaatregelen voor de geïdentificeerde risico's uit te werken.

➤ **IT-Security risico's**

De financiële sector is momenteel vaak het doelwit van aanvallen op de veiligheidsbarrières die ze heeft ingesteld. Als bedrijf komt het erop aan om continu te monitoren en de werking en organisatie adequaat af te stemmen op de risico's.

De bank splitste haar Security-werking op in twee niveaus, een zogenaamde eerste lijn die zich concentreert op de operationele opvolging en een tweede lijn die zich bezighoudt met het omschrijven van de risico's, het uitwerken van het beleid en het uitvoeren van de controles.

De bank maakte ook werk van een stappenplan om het intern bewustzijn over deze groeiende risico's zoals hacking- en phishing-technieken, enzovoort, verder te versterken.

Als onderdeel van een continu verbeteringsprogramma met verhoogde maatregelen en monitoring werd de infrastructuur van de bank verder beveiligd. Verschillende projecten met betrekking tot deze interne beveiliging werden gerealiseerd. Dit programma richt zich trouwens ook naar de elektronische dienstverlening aan klanten en naar de klantenbewustwording over het veilig bankieren.

De afspraken die we met leveranciers maakten over de veiligheid van onder meer de bescherming van private gegevens en geoutsource

activiteiten werden versterkt en strikt gemonitord.

Deze elementen zijn uiteraard onderworpen aan een herhaaldelijke controle van de eerste en tweede verdedigingslijnen.

Tot slot investeerde Crelan in de voorbereiding van de toekomstige infrastructuur en organisatie van de bank met het oog op de overname en integratie van AXA Bank. Deze projecten nemen vanzelfsprekend van bij de start een toekomstgerichte beveiliging mee.

➤ **Recoveryplan**

Crelan stelde een Recoveryplan (herstelplan) op volgens de aanbevelingen van de toezichthouder.

Op basis van de EBA-richtsnoeren stelde de bank meerdere risico-indicatoren op in de domeinen solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit. Voor elke indicator zijn waarschuwingsschommels en een kritische hersteldrempel gedefinieerd zodat in geval van overschrijding herstelopties in uitvoering kunnen worden gesteld.

De bank ontwikkelde hiervoor vijf scenario's: liquiditeitscrisis, rentestijging, kredietcrisis, algemene (systeem)crisis wegens een operationeel incident en een specifiek scenario gelinkt aan de entiteit Europabank.

Voor elk van deze vijf scenario's definieerde Crelan vier mogelijke herstelopties die snel en desgevallend gelijktijdig in werking kunnen worden gesteld.

In elk van deze gevallen laten de beoogde herstelopties de Groep toe om uit de gevaarzone te komen.

➤ **ICAAP / ILAAP**

Het doel van deze rapporten is na te gaan of de bank over voldoende eigen vermogen en liquiditeit beschikt, wat het geval is.

Het eigen vermogen van de bank maakt het immers mogelijk om alle risico's te dragen die voortvloeien uit haar activiteiten en haar liquiditeitspositie ligt ver boven de wettelijke

"Iedereen is gedreven en bruist en lijkt er zin in te hebben, niet in het minst ik zelf ook. Een bank waar ik mee kan uitpakken en waar ik fier op kan zijn, daar wil ik mijn schouders maar al te graag mee onder zetten. T(w)gether we become One!"

Kristel De Vos, inspection operator, AXA Bank Belgium

minima waardoor het hoër kan geboden worden aan stressscenario's.

Bij de beoordeling van de kapitaalvereisten spelen de kwaliteit en de relevantie van de interne modellen een belangrijke rol. De solvabiliteit hangt immers af van zowel de omvang van het eigen vermogen als van de kwaliteit (meer of minder risicovol) van de activa. De hoogte van het risico is dus vooral gebaseerd op de risicoweging die aan de verschillende activa wordt toegekend. Deze risicoweging is op haar beurt hoofdzakelijk het resultaat van door interne modellen (IRB) gemaakte voorspellingen van wanbetaling en van de potentieel verwachte verliezen.

Het IRB-raamwerk wordt periodiek herzien en gevalideerd door Crelan en de toezichthouder.

De kwaliteit van onze modellen en de daaruit voortvloeiende risico's toont aan dat de bank een zeer voorzichtige 'risicobenadering' ontwikkelt, waardoor we eind 2021 een Tier1-solvabiliteitsratio van 18% hebben.

> Data quality

De bank heeft een grootschalig project opgestart om de kwaliteit van de gegevens die worden gebruikt in haar operationele processen en in de interne, externe en regelgevende rapportering aanzienlijk te verbeteren.

Dit project neemt enerzijds de governance en de effectieve uitwerking onder handen, anderzijds focust het op de gegevens van de kredietportefeuille om de dataprocessen verder te versterken.

Compliance

> Voorkomen van witwassen van gelden

In de strijd tegen het witwassen van gelden is in 2021 op specifieke extra initiatieven gewerkt, enerzijds inzake kennis van de klanten (Know Your Customer) en anderzijds inzake de screening van de klantentransacties (Know Your Transactions).

De actualisatie van de klantgegevens werd

zowel via de agentschappen als via de online toepassing aan een hoog tempo verdergezet. Hierdoor waren eind 2021 de klantgegevens van meer dan 80% van alle klanten geactualiseerd, wat een nauwkeurigere risicoclassificatie toelaat.

Voor de monitoring van de betalingstransacties werden bovendien een aantal bijkomende screeningsscenario's in gebruik genomen die onder meer focussen op frequente transacties voor kleine bedragen en daardoor een meer fijnmazige monitoring toelaten.

Het klantacceptatiebeleid werd geactualiseerd. In de aanvaardingsprocedure voor nieuwe klanten werd een groter aantal kandidaat-klanten gedetecteerd met typische AML-risicofactoren. Dit hangt ongetwijfeld samen met de meer kritische houding van een aantal banken tegenover deze risicogroepen en de daarmee samenhangende beëindiging van klantenrelaties.

> Implementatie nieuwe circulaires toezichthouder

De Nationale Bank vaardigde in juni 2021 nieuwe circulaires uit met betrekking tot het fiscaal voorkomingsbeleid, bijzondere mechanismen en repatriëring van fondsen. Over deze thema's werden in het najaar van 2021 e-learnings georganiseerd voor de agenten en hun medewerkers.

De beleidsteksten over deze onderwerpen werden geactualiseerd evenals de procedure voor repatriëringen.

> Preventie van betalingsfraude

De preventiemaatregelen en de sensibilisering rond phishingfraude hebben duidelijk hun vruchten afgeworpen. Crelan-klanten werden maar in zeer beperkte mate getroffen door phishing. Spijtig genoeg werden meer klanten het slachtoffer van andere types van betalingsfraude, waarbij de fraudeurs niet optreden in naam van de bank, maar waarbij ze de consumment via andere methodes overhalen tot frauduleuze betalingen zoals via vervalsing van het rekeningnummer op facturen of via emotionele fraude.

> Belegersbescherming

Compliance werkte mee aan de uitrol van de nieuwe IT-toepassing voor beleggingsadvies en voor beleggingsorders in mei 2021 en aan de voorbereiding van de invoering van de duurzaamheidsvoorkeur van de beleggers, voorzien voor het najaar van 2022.

Ook inzake de goedkeuring van nieuwe (beleggings)producten en activiteiten werden een aantal aanpassingen geïnitieerd.

Ook inzake outsourcing van activiteiten werden een aantal extra controles geïnstalleerd.

Interne Audit

Het Auditcharter beschrijft de algemene missie en de waarden van Interne Audit. De rollen en verantwoordelijkheden opgenomen in het Auditcharter en het Auditcomitécharter zijn afgestemd op de wet op het statuut en het toezicht op kredietinstellingen en vennootschappen.

Interne Audit verschaft op een onafhankelijke manier redelijke zekerheid - aan zowel de Raad van Bestuur, via het Auditcomité, als aan het Directiecomité - over de kwaliteit en doeltreffendheid van de interne controles, over het risicobeheer en over de systemen en processen van deugdelijk bestuur van de bank.

De scope van Interne Audit omvat alle activiteiten van de Groep. In de Groep geldt een uniforme auditmethodologie en rapportering aan het Auditcomité. Voor Europabank zijn de auditactiviteiten geheel toevertrouwd aan een eigen specifieke auditdienst. In de context van een 'Risk Based Auditing'-aanpak heeft Interne Audit naar aanleiding van nieuwe reglementeringen en nieuwe of gewijzigde activiteiten ook in 2021 het 'Audit Universum' geüpdatet.

De opdrachten die Interne Audit in 2021 uitvoerde, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op de IRB-kredietmodellen, compliance, kredieten, IT ...

Interne Audit voert ook de opvolging uit van de correctieve acties. De status van de auditaanbevelingen wordt periodiek opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als via het Auditcomité aan de Raad van Bestuur.

Inspectie van het Net

De afdeling Inspectie controleert de goede werking van de zelfstandige agentschappen door informatie op verschillende niveaus te verzamelen. Met deze informatie kan ze nagaan of het beheer van het agentschap volgens de vereisten van de Bank gebeurt.

Hiervoor voert een team van inspecteurs onaangekondigde controles uit in de agentschappen waarbij onder andere volgende elementen aan bod komen: de correctheid van de aanwezige kasgelden, de volledigheid van de kantooradministratie, de verwerking van boekhoudkundige documenten, het respecteren van Compliance- en andere regelgeving, de verwerking van kredietdossiers ...

Verder bezoeken de inspecteurs de agentschappen ook in het kader van kascontroles, kluzencontroles en het respecteren van de wettelijke bepalingen.

Daarnaast bestaat er op de hoofdzetel een periodiek systeem van basiscontroles waarbij de kasverrichtingen van de agentschappen worden gecontroleerd. De gestructureerde aanpak en een frequente opvolging zorgen ervoor dat signalen snel kunnen opgevangen en verwerkt worden.

Naast de controle van de kasverrichtingen in de agentschappen, zijn er fraudepreventie-onderzoeken en controles op de financiële gezondheid van de agenten. Deze controles omvatten heel specifieke materies zoals voorafgaande screening van en advies over kandidaat-agenten en kandidaat-agentschapsmedewerkers, behandeling van klachten waarbij een agent of een agentschapsmedewerker betrokken is, saldobevestigingen, controles na hold-ups ...

Inspectie is daarnaast verantwoordelijk voor de uitwerking, actualisatie en coördinatie van het Crelan Charter waarin de belangrijkste afspraken tussen de Bank en de zelfstandige agentschappen opgenomen zijn. Het Charter dient als belangrijk referentiekader om tot een correcte samenwerking te komen tussen de agent en de Bank zodat enerzijds de wettelijke en reglementaire bepalingen gerespecteerd worden en anderzijds de klanten correct en efficiënt bediend worden.

Het kwaliteitsmodel van inspectie stuurt de frequentie van controles en de aard van onderzoeken en inspecties aan. De resultaten van de onderzoeken leveren een risicoscore op volgens vijf categorieën van low tot high risk. Deze risicoscore wordt aan elk agentschap toegekend op basis van drie elementen: de administratieve en boekhoudkundige correctheid, de financiële gezondheid en de inbreuken op het Crelan Charter.

De COVID-19-crisis had uiteraard een belangrijke impact op de inspectiebezoeken in 2021.

Het Comité voor Opvolging van het Kwaliteitsmodel (COK) volgt in eerste instantie de vaststellingen van de verschillende controles op en het bepaalt welke herstelacties er precies nodig zijn als reactie op de eventuele knipperlichten. Het COK behandelt daarnaast klanten als de betrokkenheid van de agent in vraag wordt gesteld en bespreekt elke melding van een vastgestelde anomalie door een andere directie om te beslissen over de gepaste actie naar de agent toe.

Bij overschrijding van de beslissingsbevoegdheid of bij vaststellingen die een domeinoverschrijdende behandeling vragen, verwijst het COK het dossier door naar het Bemiddelings- en Adviescomité (BAC) dat over een grotere beslissingsbevoegdheid beschikt. Het BAC is samengesteld uit twee directieleden en vertegenwoordigers van Compliance, de Commerciële Directie, Juridische Zaken en Inspectie. De resultaten van de besprekingen in het BAC worden gerapporteerd aan het Directiecomité en het Auditcomité.

"Overtuigd van het belang van een professionele dienstverlening dichtbij de klanten, zijn we verheugd om deel te kunnen uitmaken van Crelan Groep."

AXA Bank-kantoor Fideliàs SRL in Mons

Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank

Een duurzame werking bij Crelan

> Duurzaamheid als automatisme

Duurzaamheid zit in de genen van Crelan. Door onze strategie, ons werkterrein en onze beperkte omvang is onze werking per definitie al vrij duurzaam.

Zo is Crelan een nationale speler die zich richt op de kerntaken van een bankier, namelijk de gelden die spaarders en beleggers haar toevertrouwen omzetten in kredieten voor Belgische particuliere gezinnen en ondernemers. Crelan haalt met andere woorden geen inkomsten uit speculatieve transacties, maar ondersteunt ten volle de lokale initiatieven van haar klanten.

Als coöperatieve bank is Crelan niet beursgenoteerd. Net als elke onderneming willen we groeien en meerwaarde creëren, maar we kunnen dat op eigen tempo doen. Beslissingen worden steeds genomen vanuit een perspectief op lange termijn en vanuit een voorzichtige houding om de belangen van de bank, haar medewerkers, haar klanten en haar coöperatieve aandeelhouders veilig te stellen.

Duurzaamheid in de praktijk

Crelan streeft naar een pragmatische benadering van het duurzaamheidsaspect met een continue aandacht voor een transitie naar een klimaatvriendelijke levenswijze.

Crelan vertaalt dit uitgangspunt concreet in aandacht voor:

- een continue verduurzaming van haar producten- en dienstenaanbod;
- een eerlijke, competente en gepersonaliseerde dienstverlening en advies voor haar klanten;
- een correcte vergoeding voor haar coöperatieve aandeelhouders;
- een aangename en motiverende werk-

- omgeving voor haar medewerkers;
- groene investeringen in haar gebouwen en facilitaire diensten;
- de sponsoring van enkele getalenteerde kampioenen en de opleiding van jonge sporters in het veldrijden, het basketbal en de atletiek;
- een bijdrage aan de maatschappij waarin ze actief is via de Crelan Foundation;
- een participatie in het kapitaal van Incofin, een fonds gespecialiseerd in micro-financiering in derdewereldlanden.

Voor meer concrete informatie over onze duurzame werking nodigen we de lezer uit om ons jaarlijks gepubliceerde duurzaamheidsverslag te raadplegen. Deze verslagen vindt u op de website van Crelan.

Sportsponsoring

Crelan beschouwt sport als een belangrijk onderdeel van een gezonde en evenwichtige levensstijl en als een factor van sociale cohesie die de mensen dichterbij elkaar brengt. Fairplay en teamspirit maken sport groots en zijn dan ook waarden die Crelan graag ondersteunt.

Crelan is sinds jaar en dag actief als sponsor van een aantal sportdisciplines. De bank kiest hierbij bewust voor disciplines waar er een grote interactie bestaat tussen de atleten en de supporters. De atleten die gesponsord worden, zijn professioneel met hun discipline bezig, gaan volop voor resultaat en staan tegelijkertijd dicht bij hun supporters. Het zijn waarden waar Crelan zich perfect in herkent.

> Basketbal

Crelan op het parket met de Belgian Cats en de Belgian Lions!

Crelan steunt sinds mei 2019 onze nationale trots in het basketbal: de Belgian Cats en de Belgian Lions. Samen met de Belgische Basketfederatie wil Crelan verder bouwen aan de successen van de Cats & Lions. Crelan investeert ook in de toekomst en is de enige hoofdsponsor van de Young Belgian Cats & Lions (U20) en van de nationale ploeg 3x3, de nieuwe populaire 'street'-variant van het klassieke basketbal. De professionele ondersteuning van jonge Belgische talenten is hierbij van cruciaal belang. Deze initiatieven ondersteunen dat Crelan zich op lange termijn engageert voor het Belgische basketbal.

In dat kader zal Crelan ook de **FIBA 3x3 World Cup** sponsoren die zal plaatsvinden van 21 tot 26 juni 2022 in Antwerpen.

> Veldrijden

Sinds 2000 is Crelan actief als sponsor in het wielrennen, toen nog onder de naam Landbouwkrediet. De filosofie was steeds om jong Belgisch wielertalent de kans te geven zich te ontplooiën en hen in de ploeg te omringen door enkele gevestigde waarden.

Crelan sponsort ook meervoudig wereld- en Belgisch kampioene Sanne Cant

Sinds september 2019 is Crelan hoofdsponsor van het dames veldritteam IKO-Crelan, met meervoudig Belgisch- en Wereldkampioene Sanne Cant als kopvrouw. Naast het ondersteunen van de Dames Elite engageert de bank zich eveneens in het opleidingstraject van de jeugdteams U17 en U19 zodat ook jong Belgisch veldrittalent alle kansen krijgt voor de toekomst.

In 2021 haalde Sanne Cant haar 12de opeenvolgende Belgische titel bij de Elite Dames.

> Atletiek

Crelan is al sinds 2011 trouwe partner van de **familie Borlée**, die tot de wereldtop behoort in de 400m en de 4x400m. Als merkambassadeurs voor Crelan zijn Kevin, Jonathan, Dylan gedurende hun hele carrière bijzonder toegankelijk en open gebleven naar hun supporters toe, en dat terwijl ze al 10 jaar aan de top van de internationale atletieksport staan. En dat is net wat Crelan zo belangrijk vindt: een gedreven en professionele dienstverlening aan haar klanten bieden in een gepersonaliseerde vertrouwensrelatie.

“Het mooiste werk is samenwerken”

AXA Bank-kantoor Verwee in Kluisbergen

Bedanking

Dé belangrijkste gebeurtenis van 2021 voor de Crelan groep vond plaats op de allerlaatste dag van het jaar. Op dat moment nam Crelan Groep AXA Bank Belgium over van de Franse verzekeraar AXA Group.

Meteen verdubbelde Crelan Groep in taille en werd ze de vijfde financiële groep naar balansotaal onder de Belgische retailbanken.

Deze overname is opnieuw een belangrijke stap in de rijke en lange geschiedenis van Crelan. Het is geen groei voor het groeien op zich, maar het is een weldoordachte stap in het voordeel van Crelan en AXA Bank en hun klanten.

Crelan Groep zal voortaan immers sneller en effi-

ciënter kunnen investeren in haar dienstverlening omdat ze dit doet voor tweemaal zoveel klanten, 1,8 miljoen om precies te zijn.

Het bundelen van onze kennis en ervaring is verrijkend en zal ongetwijfeld onze service en ons aanbod naar de klanten nog verder ten goede komen.

In eerste instantie brengt deze overname weinig of geen wijzigingen mee voor de klanten van Crelan en AXA Bank. Beide merken blijven afzonderlijk op de markt opereren, de vertrouwde kantoren en producten blijven beschikbaar. In een latere fase is het wel de bedoeling om beide banken te integreren en alle activiteiten onder het Crelan-logo verder te

zetten. Deze integratie wordt ingepland voor het voorjaar van 2024 en wordt nu door Crelan- en AXA Bank-medewerkers minutieus voorbereid. Het is immers onze ambitie om de integratie zo vlot en geruisloos mogelijk voor de klanten te laten verlopen.

We zijn best fier op deze nieuwe stap in het groeiproces van de Groep Crelan. Het gebeurt immers niet elke dag dat een Belgische bank een bank van een Franse financiële groep overneemt. Het vertrouwen dat de financiële toezichthouders, de Nationale Bank van België en de Europese Centrale Bank ons schenken willen we honoreren door van de integratie een succes te maken voor de bank, haar agenten en haar klanten.

Dat Crelan deze stap heeft kunnen zetten is niet alleen het resultaat van een doordacht beleid maar ook van de inspanningen en toewijding van onze medewerkers en het vertrouwen dat we krijgen van onze klanten en coöperatieve aandeelhouders.

In naam van alle leden van de Raad van Bestuur van CrelanCo CV en van Crelan NV houden wij eraan u hiervoor van harte te danken.

> **Luc Verselle**
Voorzitter Raad van Bestuur
Crelan NV

> **Jean-Pierre Dubois**
Voorzitter Raad van Bestuur
CrelanCo CV

"Met een goede teamspirit en
werkvreugde komt men heel ver."

Crelan-kantoor Aufinas Delgo In Asse

Het jaarverslag van de Groep Crelan wordt in het Nederlands en in het Frans uitgegeven. Het kan geraadpleegd worden op www.crelan.be. Het verslag is een realisatie van de Directies Secretariaat-generaal en Marketing & Communicatie van de Groep Crelan. Voor alle inlichtingen kunt u zich wenden tot: Ortwin De Vliegheer, Secretaris-Generaal, general.office@crelan.be.

 Groep Crelan

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2021

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris van Groep Crelan (de "Vennootschap") en van de dochterondernemingen (samen de "Groep"). Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2021, het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen van het boekjaar afgesloten op 31 december 2021 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 25 juni 2020, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2022. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende 5 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan, die het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2021 omvat, alsook het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van € 53.011.860.363 en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 660.346.064.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2021, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de

International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISAs"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Acquisitie van AXA Bank Belgium: identificatie van de verworven activa en passiva, inschatting van de reële waarden en erkenning van een bargain purchase ("badwill")

Beschrijving van het kernpunt

Op 31 december 2021, heeft Crelan Groep alle aandelen verworven van AXA Bank Belgium ("ABB") voor een bedrag van €686 miljoen (de "transactie"). Zoals vereist onder IFRS 3 "Bedrijfscombinaties", heeft de Groep de overgenomen activa en passiva geïdentificeerd, de reële waarden ingeschat en de verworven netto reële waarde vergeleken met de transactieprijs. Voor deze oefening, die een groot deel assumpties vereist, heeft de Groep gebruikt gemaakt van een externe waarderingsexpert.

Het verschil tussen de netto verworven reële waarde van activa en passiva en de transactieprijs bedraagt €599 miljoen, wat erkend wordt als een bargain purchase winst (of "badwill") in de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

Aangezien de overgenomen activa en passiva, en de erkende badwill (zoals beschreven in toelichting 1.3 van de geconsolideerde jaarrekening) significant zijn voor de geconsolideerde balans en de geconsolideerde

winst- en verliesrekening, en gezien de mate van betrokken subjectieve beoordelingen in het identificeren en waarderen van de activa en passiva van ABB, beschouwen we dit als een kernpunt voor onze controle.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- ▶ We hebben de "share purchase agreement" en gerelateerde contracten van de transactie geanalyseerd om de correcte bepaling van de overnameprijs te beoordelen en de specifieke clausules die deze zouden kunnen beïnvloeden;
- ▶ We hebben van de commissaris van ABB zijn opinie over de geconsolideerde jaarrekening van ABB op 31 december 2021 ontvangen en zijn werkpapieren beoordeeld. Daarnaast hebben wij additionele toezichtswerkzaamheden uitgevoerd zoals vereist door ISA 600;
- ▶ We hebben de methodologie die door de Groep werd toegepast om de activa en passiva te identificeren beoordeeld;
- ▶ We hebben ABB's vendor due diligence rapport, Crelan's acquisition due diligence rapport zoals voorbereid door de externe adviseurs van de Groep en de geconsolideerde jaarrekening van ABB op 31 december 2021 beoordeeld, om na te gaan of de Groep alle activa en passiva correct heeft geïdentificeerd;
- ▶ We hebben de bekwaamheid en onafhankelijkheid van de externe waarderingsexpert beoordeeld;
- ▶ We hebben het verslag van de externe waarderingsexpert geanalyseerd met de steun van onze eigen interne waarderingsexperten. In het bijzonder, hebben wij de reikwijdte van hun opdracht beoordeeld en de relevantie van de belangrijkste veronderstellingen en waarderingsmethoden;

**Verslag van de commissaris van 7 april 2022 over de Geconsolideerde Jaarrekening
van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten
op 31 december 2021 (vervolg)**

- ▶ We hebben op een steekproefbasis de reële waarden op transactiedatum nagerekend van de overgenomen activa en passiva. Voor de herwaardering van de leningen en de pensioenactiva en -passiva hebben wij gebruik gemaakt van respectievelijk onze waardering specialisten en actuarissen;
- ▶ We hebben de correctheid van de consolidatieboekingen nagekeken.

Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichting 1.3 van de Geconsolideerde Jaarrekening volledig en accuraat is in overeenstemming met de IFRS-vereisten.

Kredietrisico met betrekking tot de kredietportefeuille

Beschrijving van het kernpunt

Per 31 december 2021 bedraagt de kredietportefeuille van Groep Crelan € 45.877.409.721 (bruto, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs) en de gerelateerde waardeverminderingen bedragen € 150.711.235. Deze kredietportefeuille bestaat grotendeels uit kredieten toegekend aan particulieren en ondernemingen.

Waardeverminderingen vertegenwoordigen de Groep's beste schatting van de verwachte kredietverliezen op balansdatum. Ze worden berekend op basis van het falingsrisico over verschillende tijdshorizonts, afhankelijk of het kredietrisico van de ontleners significant is gestegen sinds het krediet werd verleend:

- ▶ de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico niet significant is gestegen ('stage 1') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over een periode van 12 maanden;
- ▶ de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico wel significant is gestegen ('stage 2' en 'stage 3') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over de ganse levensduur van het krediet.

Berekeningen van de verwachte kredietverliezen zijn naar waarschijnlijkheid gewogen schattingen van de huidige waarde van de kastekorten, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen, scenario's worden toegepast, en rekening wordt gehouden met de impact van historische verliezen aan de ene kant en toekomstgerichte informatie aan de andere kant. De invoer voor deze modellen is onder andere gebaseerd op historische verliespercentages, kredietvoorwaarden en kasstroomprojecties, subjectief beoordeeld om de assumpties te bepalen ter berekening van de waardeverminderingen.

Belangrijke subjectieve beoordelingen in het proces zijn:

- ▶ De gebruikte criteria om blootstellingen met een significante stijging van het kredietrisico te identificeren (en de corresponderende 'stage');
- ▶ Assumpties gebruikt in het model voor verwachte kredietverliezen zoals de financiële toestand van de ontleners (en zijn corresponderend falingsrisico), en het kredietverlies dat zou worden geleden in geval van falen (hetgeen afhankelijk is van de verwachte recuperatiewaarde van het onderpand, indien aanwezig);
- ▶ De opname van toekomstgerichte informatie (naar waarschijnlijkheid gewogen macro-economische scenario's);
- ▶ Toegepaste manuele aanpassingen in het geval dat de op gegevens gebaseerde parameters of berekeningen door het management niet als representatief werden beoordeeld voor de huidige risico's en voorwaarden van de portefeuille.

Aangezien de kredieten en de gerelateerde waardeverminderingen significant zijn voor de geconsolideerde balans en de geconsolideerde winst- en verliesrekening, en gezien de mate van betrokken subjectieve beoordelingen en de gerelateerde onzekerheid van schattingen van waardeverminderingen, beschouwen we dit als een kernpunt voor onze controle.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- ▶ We hebben het ontwerp en de operationele effectiviteit van de belangrijkste interne controles beoordeeld en getest met betrekking tot het verlenen van het krediet, het managementproces aangaande kredietrisico (inclusief de periodieke beoordeling van kredieten, de bewaking van de kredietkwaliteit van de ontleners door gebruik te maken van indicatoren zoals dagen achterstand en leningen met respijt ('forbearance'), en de bepaling van de rating), de informatiestroom tussen de bronsystemen en de berekeningstool van de verwachte kredietverliezen, en de modelontwikkeling en -bewaking (specifiek het proces van onafhankelijke validatie).
- ▶ We hebben de kredietinventaris waarvoor verwachte kredietverliezen werden berekend vergeleken met de kredieten opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.
- ▶ Met betrekking tot de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we onze interne experts ingeschakeld ter beoordeling van de geschiktheid van het model en de gebruikte methodologie (in overeenstemming met de IFRS-vereisten).
- ▶ Voor de waardeverminderingen bepaald op individuele basis, hebben we een steekproef van kredieten geselecteerd (in stage 2 en stage 3) en hiervoor een gedetailleerd nazicht van het kredietdossier uitgevoerd. We hebben beoordeeld dat de Groep:
 - ▶ haar kredietrisicopolitiek heeft toegepast;
 - ▶ de kredietkwaliteit en de 'stage' correct heeft ingeschat;
 - ▶ de waarborgen (indien van toepassing) correct heeft ingeschat; en
 - ▶ de recupereerbaarheid van het krediet en de waardevermindering correct heeft ingeschat.
- ▶ Ter beoordeling van de redelijkheid van de toekomstgerichte informatie zoals geïncorporeerd in de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we de vooruitzichten en de toegepaste waarschijnlijkheidswegingen aan de verschillende scenario's beoordeeld, en hebben we deze vergeleken met ondersteunende informatie (publieke economische informatie), indien van toepassing. We zijn in het bijzonder nagegaan of deze toekomstgerichte informatie voldoende rekening houdt met de impacten van de Covid-19 crisis en in lijn is met de verwachtingen voor Bruto Binnenlands Product en werkloosheidsgraad zoals gepubliceerd door de toezichthouders.
- ▶ Ter beoordeling van de geschiktheid van de manuele aanpassingen zoals toegepast door het management, hebben we de mogelijkheid in aanmerking genomen dat waardeverminderingen geïmpacteerd kunnen zijn door gebeurtenissen of trends die niet door de modellen van de Groep werden opgenomen, of door beperkingen in gegevens.

Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichtingen 4.4 en 7.2 van de Geconsolideerde Jaarrekening volledig, accuraat en in overeenstemming zijn met de IFRS-vereisten.

Waardering van derivaten en boekhoudkundige verwerking van indekkingen

Beschrijving van het kernpunt

Groep Crelan heeft renteswaps (IRS) en rente-opties (caps en swaptions) afgesloten om zijn renterisico af te dekken. Deze derivaten worden tegen reële waarde geboekt, met wijzigingen in deze reële waarde via de winst- en verliesrekening.

Om het effect van deze wijzigingen in reële waarde via de winst- en verliesrekening te beperken, heeft Groep Crelan de meerderheid van deze derivaten toegewezen aan indekkingsrelaties op renterisico van portefeuilles van financiële activa of passiva (« portfolio fair value hedging »), zodanig dat deze portefeuilles van financiële activa of passiva eveneens worden gewaardeerd tegen reële waarde voor wat betreft het ingedekte renterisico. Deze herwaardering tegen reële waarde wordt geboekt in aparte daartoe bestemde lijnen van het actief of passief op de balans (« wijzigingen in de reële waarde van de ingedekte portefeuilles »).

Deze twee herwaarderingen tegen reële waarde (i.e. deze van de derivaten en deze van de ingedekte portefeuilles) neutraliseren elkaar in de winst- en verliesrekening, met enkel een netto effect voor de eventuele ineffectiviteit van de indekkingsrelatie.

Op 31 december 2021 hadden de derivaten gebruikt voor indekking positieve en negatieve reële waardes van respectievelijk € 247.980.725 en € 1.368.430.297, voor saldering met de corresponderende “collateral” ontvangen of geplaatst (zie toelichting 4.16). De herwaarderingen van de financiële portefeuilles ingedekte activa en passiva bedroegen respectievelijk € 431.353.867 en € -3.787.639. Een ineffectiviteit van € 2.978.443 (winst) werd geboekt in de winst- en verliesrekening.

Het auditrisico situeert zich enerzijds in de waardering van de derivaten (via waarderingstechnieken) en anderzijds in de correcte boekhoudkundige verwerking van de indekkingsrelaties (waarvan de documentatie aan zekere vereisten moet voldoen en die gebaseerd zijn op een aantal veronderstellingen inzake verwachte toekomstige vervroegde terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types leningen), waardoor we dit beschouwen als een key audit matter.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- ▶ vergelijking van de reële waarde van de derivaten met de reële waarde zoals bevestigd door de externe tegenpartijen, in het kader van de zogenaamde

« collateralisering ». Met de hulp van onze eigen waarderingsspecialisten hebben we de adequaatheid van de waarderingssystemen beoordeeld, de gebruikte parameters (rentecurves, volatiliteitscurves) vergeleken met marktgegevens en de reële waarde nagerekend voor een steekproef van derivaten;

- ▶ beoordeling of de voorwaarden tot saldering zoals vereist onder IAS 32 voldaan waren en of deze saldering correct werd berekend en getoond in de Geconsolideerde Jaarrekening;
- ▶ beoordeling van de bestaande indekkingsdocumentatie om vast te stellen of deze aan de criteria voldoet zoals beschreven in de « carved-out » versie van IAS 39 zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en beoordeling van de effectiviteitstoetsen om na te gaan of de indekkingsrelaties nog steeds effectief waren en of het ineffectieve gedeelte correct werd berekend. In het bijzonder hebben we het volume aan derivaten waarop indekking werd toegepast vergeleken met het geprojecteerde volume aan hypothecaire (en andere) leningen in de toekomst, rekening houdend met de veronderstellingen aangaande verwachte toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen, om eventuele over-indekking te identificeren die de effectiviteit van de indekkingsrelatie in het gedrang zou kunnen brengen;
- ▶ onderzoek van het model ter voorspelling van toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen zoals gebruikt door de Groep en beoordeling van het correcte functioneren ervan in de afgelopen boekjaren;
- ▶ testen van de spreadsheets die worden gebruikt door de Groep om de indekkingsmodellen te bepalen om na te gaan of de boekingen correct waren en of de derivaten, waarvan de reële waarde op het moment van aanvang van de indekkingsrelatie niet nul was, correct werden verwerkt. We hebben deze spreadsheets afgestemd met enerzijds de onderliggende bronsystemen en anderzijds de Geconsolideerde Jaarrekening.

Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichtingen 4.12, 4.13.2, 4.16, 7.3.1 en 8.6 van de Geconsolideerde Jaarrekening volledig, accuraat en in overeenstemming zijn met de IFRS-vereisten.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een

afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België na. De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Vennootschap en van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Vennootschap en van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen. Onze verantwoordelijkheden inzake de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;

Verslag van de commissaris van 7 april 2022 over de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2021 (vervolg)

- ▶ het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap van de Groep;
 - ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
 - ▶ het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
 - ▶ het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.
- Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.
- Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.
- We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.
- Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het Geconsolideerd jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISAs, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de andere informatie opgenomen in het Geconsolideerd jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het Geconsolideerd jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het Geconsolideerd jaarrapport een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:6, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd opgenomen in het jaarverslag. De Groep heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie niet gebaseerd op een Europees of internationaal erkend referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 7 april 2022

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Jean-François Hubin *
Partner
* Handelend in naam van een BV

22JFH0162